സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിലെ
വിമോചന ദർശനം

കാലിക്കറ്റ് സർവ്വകലാശാലയിൽ
ഡോക്ടർ ഓഫ് ഫിലോസഫി ബിരുദത്തിന്
സമർപ്പിക്കുന്ന പ്രബന്ധം

എൻ.കെ. നിഷിത് കുമാർ

മലയാള കേരള പഠനവിഭാഗം
കാലിക്കറ്റ് സർവ്വകലാശാല

2009

ഡോ. കെ.പി. മോഹനൻ,
പ്രിൻസിപ്പാൾ,
എ.എ. ഗവ. ആർട്സ് കോളേജ്,
കാരൈക്കാൽ,
പുതുശ്ശേരി.

സാക്ഷ്യപത്രം

കാലിക്കറ്റ് സർവ്വകലാശാലയിൽ ഡോക്ടർ ഓഫ് ഫിലോസഫി ബിരുദത്തിനായി സമർപ്പിക്കുന്ന **സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിലെ വിമോചനദർശനം** എന്ന ഈ പ്രബന്ധം **എൻ.കെ. നിഷിത്കുമാർ** എന്റെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ച് നിർവ്വഹിച്ച ഗവേഷണത്തിന്റെ രേഖ യാണെന്ന് ഇതിനാൽ സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തുന്നു.

കാലിക്കറ്റ് സർവ്വകലാശാല

ഡോ. കെ.പി. മോഹനൻ

സത്യപ്രസ്താവന

ഈ പ്രബന്ധം ഇതിനുമുമ്പ് ഏതെങ്കിലും സർവ്വകലാശാലയുടെയോ തത്തുല്യ മായ സ്ഥാപനത്തിന്റെയോ ബിരുദത്തിനോ മറ്റേതെങ്കിലും യോഗ്യതയ്ക്കോ സമർപ്പിക്ക പ്പെട്ടതല്ലെന്ന് ഇതിനാൽ സത്യബോധപ്പെടുത്തുന്നു.

കാലിക്കറ്റ് സർവ്വകലാശാല

എൻ.കെ. നിഷിത് കുമാർ

കടപ്പാടുകൾ

ഈ ഗവേഷണത്തിനാവശ്യമായ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകിയ **ഡോ. കെ.പി. മോഹനൻ സാറിനോട്** എനിക്ക് അളവറ്റ സ്നേഹവും നന്ദിയുമു ്. കാലിക്കറ്റ് സർവ്വകലാശാല മലയാള കേരള പഠനവിഭാഗം അധ്യക്ഷന്മാരായിരുന്ന **ഡോ. എം.എം. പുരുഷോത്തമൻ നായർ, ഡോ. ടി.ബി. വേണുഗോപാലപ്പണിക്കർ, ഡോ. എൻ. ഗോപിനാഥൻ നായർ, ഡോ. പി.എം. വിജയപ്പൻ, ഡോ. ടി. പവിത്രൻ** എന്നിവരോടും മറ്റ് അധ്യാപകരോടും റഫറൻസിനുവേ സൗകര്യങ്ങൾ ചെയ്തുതന്ന കാലിക്കറ്റ് സർവ്വകലാ ശാല മലയാള കേരള പഠനവിഭാഗം ലൈബ്രറി, സി.എച്ച്.എം.കെ. ലൈബ്രറി എന്നിവിടങ്ങ ളിലെ ജീവനക്കാരോടും പലവിധത്തിലും സഹായിച്ച സുഹൃത്തുക്കളോടുമുള്ള കൃതജ്ഞ തയും കടപ്പാടും രേഖപ്പെടു ത്തുന്നു.

എൻ.കെ. നിഷിത് കുമാർ

ഉള്ളടക്കം

പുറം

ആമുഖം 1 19

അധ്യായം ഒന്ന്
മനുഷ്യവിമോചനം - ഭൗതിക കാഴ്ചപ്പാടുകൾ 20 46

അധ്യായം ര ്
മലയാളകവിതയുടെ രാഷ്ട്രീയപരിണാമങ്ങൾ -
സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയ്ക്ക് ഒരാമുഖം 47 64

അധ്യായം മൂന്ന്
പ്രക്ഷോഭത്തിന്റെ നാളുകൾ
അതിനനുസരിച്ച കാവ്യഭാഷ 65 93

അധ്യായം നാല്
എഴുപതുകൾ - ചുവന്ന പ്രതീക്ഷകൾ 94 120

അധ്യായം അഞ്ച്
പ്രതീക്ഷകൾക്കൊപ്പം വിമർശനങ്ങളും 121 159

അധ്യായം ആറ്
വിമോചനം - പുതിയ കാഴ്ചപ്പാടുകൾ 160 193

ഉപസംഹാരം 194 213

ഗ്രന്ഥസൂചി 214 220

ആമുഖം

സാഹിത്യത്തിന്റെ സാമൂഹിക ഉത്തരവാദിത്വത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ചർച്ചയ്ക്ക് സാഹിത്യ ചരിത്രത്തോളം തന്നെ പഴക്കമു ്. സാമൂഹിക ജീവിതത്തിന്റെ അവസ്ഥാന്തരങ്ങളോടുള്ള ക്രിയാത്മകമായ പ്രതികരണങ്ങളാണ് സാഹിത്യരചനകളെ അർത്ഥപൂർണ്ണമാക്കുന്നത്. എഴുത്തച്ഛൻ മുതലുള്ള മലയാള കവിതയിലെ കുലപതികൾ ജീവിതവും സാഹിത്യവും തമ്മിലുള്ള അവിഭാജ്യബന്ധത്തിന്റെ സൂക്ഷ്മാംശങ്ങൾ ഗ്രഹിച്ചവരാണ്. ഓരോ കാലഘട്ടവും ഉത്പാദിപ്പിച്ചെടുക്കുന്ന സാമൂഹികവും രാഷ്ട്രീയവുമായ പ്രശ്നപരിസരത്തിൽനിന്നാണ് എഴുത്തുകാരനും രൂപപ്പെടുന്നത്. കേരളീയസാഹിത്യചരിത്രവും ഈ വസ്തുതയെ ശരിവെക്കുന്നു. സാഹിത്യത്തിലെ ഭക്തിപ്രസ്ഥാനവും നവോത്ഥാനവും പുരോഗമസാഹിത്യപ്രസ്ഥാനവും അതത് കാലഘട്ടത്തിന്റെ അനിവാര്യതകളായിരുന്നു. 'പഴയ ചാക്രിക ജീവിത വ്യവഹാരങ്ങളെ തകർത്ത് ആധുനിക പൗരസമൂഹത്തിലെ ഇച്ഛാശക്തിയും സൗന്ദര്യബോധവുമുള്ള വ്യക്തിസത്തകൾക്ക് രൂപമരുളാൻപോന്ന പുതിയ വ്യവഹാരമണ്ഡലങ്ങൾ സൃഷ്ടിച്ചെടുക്കാനുള്ള ചരിത്രത്തിന്റെ അബോധ ദൗത്യം ഏറ്റെടുത്ത ഒന്നായിരുന്നു നമ്മുടെ നവോത്ഥാന കവിതയും അത് സൃഷ്ടിച്ച പാരമ്പര്യവും.'[1] കേരളീയജിവിതത്തിലും സാഹിത്യത്തിലും ശക്തമായ സ്വാധീനം ചെലുത്താൻ കുമാരനാശാനും വള്ളത്തോളും നേതൃത്വം കൊടുത്ത നവോത്ഥാനകാല കവിതക്ക് കഴിഞ്ഞു. പിന്നീട് വന്ന തലമുറ കൂടുതൽ രാഷ്ട്രീയോന്മുഖമായാണ് കവിതയെ സമീപിച്ചത്. കേരളത്തിലെ കീഴാള നവോത്ഥാന പ്രസ്ഥാനങ്ങൾ, നമ്മുടെ മണ്ണിൽ ശക്തമായി വേരോടിയ മാർക്സിയൻ ആശയങ്ങൾ, കമ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ തൊഴിലാളികളും കർഷകരും നടത്തിയ ധീരമായ പോരാട്ടങ്ങൾ തുടങ്ങിയവയോട് മുഖംതിരിഞ്ഞു നിൽക്കാൻ സാമൂഹിക ബോധമുള്ള നമ്മുടെ കവികൾക്ക് കഴിയുമായിരുന്നില്ല.

കാല്പനിക കവിതാപ്രസ്ഥാനം അതിന്റെ ചരിത്രദൗത്യം പൂർത്തിയാക്കുകയും സ്വയം നാശോന്മുഖമായിത്തീരുകയും ചെയ്തതിന് ശേഷമാണ് മലയാളസാഹിത്യത്തിൽ പുതിയ കവിത അതിന്റെ വരവറിയിക്കുന്നത്. അയ്യപ്പപ്പണിക്കർ, എം. ഗോവിന്ദൻ, ആറ്റൂർ രവിവർമ്മ, കടമ്മനിട്ട രാമകൃഷ്ണൻ, സച്ചിദാനന്ദൻ, കെ.ജി. ശങ്കരപ്പിള്ള എന്നിവർ ഈ പുതു കവിതയുടെ വക്താക്കളും പ്രയോക്താക്കളുമായി. പാശ്ചാത്യ സാഹിത്യ പരിചയം വഴി ലഭിച്ച പുതിയ വെളിച്ചം ഇവരുടെ കവിതകളെ സങ്കീർണ്ണവും വ്യതിരിക്തവുമാക്കി

---

1 രാജീവൻ. ബി. (1991: 137).

ത്തീർത്തു. ആധുനികജീവിതത്തിന്റെ സങ്കീർണ്ണതകളോടൊപ്പം ദ്രുതഗതിയിൽ മാറിക്കൊ ിരിക്കുന്ന ഭാവുകത്വത്തോട് ക്രിയാത്മകമായി സംവദിക്കാൻ കഴിഞ്ഞ, ഇന്നും കവിതയുടെ മണ്ഡലത്തിൽ നിറഞ്ഞു നിൽക്കുന്ന ഒരു കവിയാണ് സച്ചിദാനന്ദൻ.

മലയാള കവിതയിൽ സൗന്ദര്യശാസ്ത്രപരമായ നിരവധി പ്രതിസന്ധികൾക്കും സന്ദിഗ്ധതകൾക്കുമിടയിലേക്കാണ് സച്ചിദാനന്ദന്റെ ആദ്യകാല രചനകൾ പിറന്നുവീഴുന്നത്. ചങ്ങമ്പുഴ ബാക്കിയാക്കിയ കാല്പനിക കാവ്യപാരമ്പര്യത്തിന്റെ ശേഷിപ്പുകളിൽ നിന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുകർത്താക്കൾ സൃഷ്ടിച്ചെടുത്ത ജഡരൂപങ്ങൾ അരങ്ങുകയ്യടക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നു ായിരുന്നു. അക്കാദമിക് സാഹിത്യസങ്കല്പങ്ങൾ ശക്തിപ്പെട്ടുകൊ ിരുന്നു. പുരോഗമനസാഹിത്യത്തിന്റെ ലേബലിൽ രചിക്കപ്പെട്ട കവിതകൾ ആന്തരിക ചൈതന്യമില്ലാതെ ഊതിവീർപ്പിക്കപ്പെടുകയായിരുന്നു. നവീനകവിതയുടെ പ്രമുഖധാര അസ്തിത്വദു:ഖത്തിന്റെ വഴിയിൽ സഞ്ചരിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ അനിശ്ചിതത്വംനിറഞ്ഞ കാലത്തിന്റെ വ്യവസ്ഥയില്ലായ്മ സച്ചിദാനന്ദന്റെ ആദ്യകാല കവിതകളിൽ കാണാം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിൽക്കാലകവിതകളെ അപേക്ഷിച്ച് ആദ്ധ്യാത്മികത ഏറി നിൽക്കുന്നവയാണ് ഇക്കാലത്തെ രചനകൾ. ഭൂമിയിൽ ആനന്ദം സാധ്യമാണോ എന്ന അന്വേഷണമാണ് സച്ചിദാനന്ദൻ തന്റെ കവിതയിലൂടെ എല്ലാകാലത്തും നടത്തിപ്പോന്നത്. 'ആദ്യകവിതകളിൽ ഞാൻ ഈ പ്രമേയം കൈകാര്യം ചെയ്തിരുന്നത് തീർത്തും ആത്മനിഷ്ഠവും അതിനാൽത്തന്നെ കുറച്ചൊക്കെ അതിഭൗതികമായ തലത്തിലാണ്. ഉപനിഷദ്ചിന്തകളും മറ്റും എന്നെ ഗാഢമായി സ്വാധീനിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു.'[2] സാമൂഹികവും വ്യക്തിപരവുമായ ദുരന്താനുഭവങ്ങളും പീഡനങ്ങളും തികച്ചും ആത്മനിഷ്ഠമായാണ് ഇക്കാലത്ത് കവി ഏറ്റുവാങ്ങിയത്. വ്യക്തി-സമഷ്ടി ദു:ഖങ്ങൾക്ക് ആദ്ധ്യാത്മികമായ പരിഹാരം സാധ്യമല്ലെന്നും ഭൗതികമായ പോംവഴികൾ സാധ്യമാണെന്നുമുള്ള ജീവിത ബോധത്തിലേക്ക് കവി പരിണമിച്ചതിന്റെ സൂചനകൾ പിൽക്കാല കവിതകളിൽ കാണാം.

> ''എന്നാൽ അവന് ബ്രഹ്മസാക്ഷാത്ക്കാരം കൈവന്നില്ല
> ബന്ധങ്ങൾ അവന് സമ്മാനിച്ചത് ദു:ഖം മാത്രമായിരുന്നു.
> ....
> കുറേക്കാലം അവൻ മരിക്കുന്ന മനുഷ്യന്റെ
> വിധിയോർത്ത് കരഞ്ഞു.

2 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983:21).

പിന്നീട് ജീവിക്കുന്ന മുഷ്യരുടെ വിധിയോർത്ത് ക്ഷോഭിച്ചു.''[3]

ഈ വരികൾ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയിൽ സംഭവിച്ച സമഗ്രമായ പരിവർത്തനത്തിന്റെ സൂചനയാണ്. മനുഷ്യസംസ്കാരത്തിന്റെ വികാസം തന്നെ ലോകാനുഭവങ്ങളെ വ്യക്തിപരമായി, ആത്മനിഷ്ഠമായി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിന് പകരം സാമൂഹിക ബോധത്തോടുകൂടി കാണാൻ മനുഷ്യൻ ശ്രമിച്ചതിൽ നിന്നാണ്. മോക്ഷത്തിലൂടെയോ നിർവ്വാണത്തിലൂടെയോ വ്യക്തിക്ക്, അവന്റെ ആത്മാവിന് എത്തിപ്പിടിക്കാൻ കഴിയുന്ന ആധ്യാത്മികതലത്തിലെ മോചനം സാമൂഹികസ്വത്വത്തിന്റെ മോചനത്തിലേക്ക് വളരുന്നില്ല എന്ന അറിവ് സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളെ സ്വാധീനിച്ചതായി കാണാം.

നിലവിലിരിക്കുന്ന സാമൂഹിക വ്യവസ്ഥ തകർന്നാൽ മാത്രമേ മനുഷ്യമോചനം സാദ്ധ്യമാകൂ എന്ന് തിരിച്ചറിയുന്ന ആൾ, തന്റെ ലക്ഷ്യത്തിന് തടസ്സം നിൽക്കുന്ന വസ്തുതകൾ ക െ ത്തേ തു ്. ഈ അന്വേഷണം നീതിരഹിതമായ ജീവിതാവസ്ഥകൾ നിലനിർത്തുന്ന ആസുര ശക്തികളെ തിരിച്ചറിയുന്നതിലേക്ക് നയിക്കുന്നു. 'സ്വാതന്ത്ര്യവും നീതിയും അന്തസ്സുമില്ലാത്ത ലോകത്തിൽ ആനന്ദം അസാധ്യമാണ്. അപ്പോൾ മനുഷ്യന് ഈ ഗ്രഹത്തിലെ തന്റെ നിവാസത്തെ ദുരന്തപൂർണ്ണമാക്കിമാറ്റുന്ന എല്ലാറ്റിനെയും എതിരിട്ടേ പറ്റൂ. സ്വേച്ഛാധിപത്യം, സമഗ്രാധിപത്യം, ഇല്ലായ്മ, യുദ്ധം, മനുഷ്യൻ മനുഷ്യനുമേൽ നടത്തുന്ന ചൂഷണം, മനുഷ്യലോഭം പ്രകൃതിക്കുമേൽ നടത്തുന്ന ചിന്താശൂന്യമായ ആക്രമണം; ഇവയെല്ലാം നിലനിർത്തുന്നത് ചില അധികാരഘടനകളായതുകൊ ് ആ അധികാരഘടനകളെ ചെറുക്കാതെ മനുഷ്യന് മോചനം സാധ്യമല്ല. മനുഷ്യന്റെയെന്നപോലെ കവിതയുടെയും ഒന്നാമത്തെ ശത്രു ബാഹ്യമായ അധികാരമാണ്'.[4] ഈ അധികാരത്തിന്റെ ശക്തികൾക്കെതിരെ പ്രതിരോധത്തിന്റെയും പ്രതിഷേധത്തിന്റെയും അണയാത്ത അഗ്നിയായി സച്ചിദാനന്ദൻ ഉയർത്തിപ്പിടിക്കുന്ന ഒരു ബിംബം സൂര്യനാണ്.

കരുത്തിന്റെയും പ്രത്യാശയുടെയും പ്രതീകമായി പല കവികളും സൂര്യനെ അവതരിപ്പിക്കാറു ങ്കിലും അത് അവരുടെ കാവ്യജീവിതത്തിന്റെ ഒരു നിത്യസ്വഭാവമായി മാറാറില്ല. ഇരുട്ടിന്റെ ശക്തികളെ തീക്ഷ്ണമായ പ്രകാശത്തിന്റെ വാൾമുനയാൽ മുറിച്ചുമാറ്റുന്ന സൂര്യൻ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിലെ ഒരു പ്രത്യാവർത്തി ബിംബ (Recurring Image) മാണ്. സൂര്യൻ ഭൂമിയിലെ ജീവന്റെ നിലനില്പിന് ആധാരമായ ഊർജ്ജസ്രോ

---

3 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 228)

4 സച്ചിദനന്ദൻ (1989: 12)

തസ്സും ഭൂമി മുഴുവൻ വെളിച്ചം വിതറുന്ന നന്മയുടെ ശക്തിയും സകലതും ചുട്ടുകരിക്കാൻ കഴിയുന്ന സംഹാരത്തിന്റെ മൂർത്തിയുമാണ്. ഭൂമിയുടെ ഋതുഭേദങ്ങൾ, രാപ്പകലുകൾ ഇവയൊക്കെ സൂര്യന്റെ കാരുണ്യത്തിൽ നിന്നു ാകുന്നു. അനീതിയോട് സന്ധിചെയ്യാത്ത, അപ്രതിരോധ്യമായ ശക്തിയുടെ പ്രതീകമായി സൂര്യനുതുല്യം മറ്റൊന്നുമില്ലെന്ന ചിന്തകൊ ായിരിക്കണം സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ പിന്നെയും പിന്നെയും സൂര്യൻ സ്ഥാനം പിടിക്കുന്നത്. ഇരുട്ടിൽ കഴിയുന്നവർക്ക് കവി പ്രതീക്ഷകൾ നൽകുന്നു.

> ''എങ്കിലും നാളെ
> കരിപിടിച്ച നിന്റെ മനസ്സിൽ
> മുനിഞ്ഞുകത്തുന്ന തിരിയിൽനിന്ന്
> ഒരു സൂര്യനുയരും'' [5]

സച്ചിദാനന്ദന്റെ ആദ്യകാല കവിതകളിൽക്കാണുന്ന 'സൂര്യൻ' ജഡാവസ്ഥയിലായിപ്പോയ ഭാഷയെ നവീകരിക്കാനുള്ള ഒരു ഭാഷാവ്യവഹാരമാണെന്ന് ബി. രാജീവൻ നിരീക്ഷിക്കുന്നു. 'സംവേദനസാധ്യതകൾ തടയപ്പെട്ട ഭാഷയുടെ ഇരുട്ടിൽ ആ ുപോയ ലോകത്തെ വീ ും പ്രകാശിപ്പിക്കാൻ കവിതയിൽ ഉദിച്ചുവരുന്ന ഒരു സൂര്യനാണത്. ഈ പുതിയ സൂര്യനെ ഉദിപ്പിക്കാൻ ഭാഷയുടെ ജഡത തകർത്ത് പുതിയൊരു ലോകത്തിന്റെ ഘടന സൃഷ്ടിക്കാൻ നടത്തപ്പെടുന്ന പ്രവർത്തമാണിവിടെ കവിത.''[6] സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ ഒരു പ്രത്യേക കാലത്ത് മാത്രമല്ല എല്ലാ കാലത്തും പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന സൂര്യൻ ഭാഷാപരമായ ജാഡ്യത്തിനെതിരെയുള്ള കലാപം എന്നതിലുപരി, അനീതിക്കെതിരെ ഉണർന്നിരിക്കുന്ന ഈ കവി ഉപേക്ഷിക്കാൻ കൂട്ടാക്കാത്ത ആയുധമാണ് എന്നു വേണം കരുതാൻ.

ക്രിസ്തുവും ബുദ്ധനും സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ നിരന്തരം പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന മറ്റ് ര ് ബിംബങ്ങളാണ്. സ്വാതന്ത്ര്യത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ആശയവാദപരവും ആത്മനിഷ്ഠവുമായ സമീപനങ്ങൾ ശക്തമായിരുന്ന ആദ്യകാലത്ത് മനുഷ്യവിമോചനത്തിലേക്ക് ചൂ ുന്ന മിത്തുകളായി ക്രിസ്തുവും ബുദ്ധനും സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടതാവാം. ത്യാഗത്തിന്റെയും കാരുണ്യത്തിന്റേയും അചഞ്ചലമായ ആത്മവിശ്വാസത്തിന്റെയും പ്രതീകമാണ് ക്രിസ്തു. അപരിഷ്കൃതമായ ജീവിത വീക്ഷണങ്ങൾ വെച്ചു പുലർത്തിയിരുന്ന ഒരു ജനതയ്ക്ക് സ്നേഹത്തിന്റെ അർത്ഥവും ത്യാഗത്തിന്റെ മഹത്വവും കാണിച്ചുകൊടുക്കുക

5 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 200)

6 രാജീവൻ ബി. (1991 : 134)

യാണ് ക്രിസ്തു ചെയ്തത്. സ്നേഹവും കരുണയും വറ്റിപ്പോകുന്ന ലോകത്ത് ക്രിസ്തു ഇന്നും ആത്മത്യാഗത്തിന്റെ സന്ദേശവാഹകനാകുന്നു. ക്രിസ്തുവിന്റെ നിസ്സംഗ മായ സഹനം സച്ചിദാനന്ദൻ അംഗീകരിക്കുന്നില്ല. 'ക്രിസ്തുവിന്റെ ശവക്കച്ച' എന്ന കവിത യിലെ വരികൾ ഇതിനുദാഹരണമാണ്.

''അധ്വാനിക്കുന്നവരെയും
ഭാരം ചുമക്കുന്നവരെയും
ചൂഷണത്തിനെതിരെ പോരാടാൻ
പഠിപ്പിക്കുന്നതിന് പകരം
അവരെ അടിമ കിടത്തി
യജമാനനൻമാരുടെ ഹൃദയം
മാറ്റാൻ പുറപ്പെടുന്നവർക്ക്
കുരിശ്ശുമരണം മാത്രമാണ് പ്രതിഫലമെന്ന്
വരും തലമുറയെങ്കിലും
മനസ്സിലാക്കട്ടെ''

മനുഷ്യന്റെ തെരഞ്ഞെടുപ്പുകൾ (choice) സാഹചര്യങ്ങളുടെ കടുത്ത പതിമിതി കൾക്കകത്താണ് നടക്കുന്നതെന്നും ഭൂമിയിൽ സ്വാതന്ത്ര്യം മൂർത്തമായി സാക്ഷാത്കരി ക്കുക ചരിത്രത്തിലൂടെ മാത്രമേ സാധ്യമാവൂ എന്നും അനുഭവങ്ങൾ തന്നെ പഠിപ്പിച്ചതിനെ ക്കുറിച്ച് കവി തന്നെ എഴുതിയിട്ടു ്.[7] ഈ തിരിച്ചറിവാണ് ക്രിസ്തുവിന്റെ നിസ്സംഗമായ സഹനങ്ങളെ പരിഹസിക്കാൻ സച്ചിദാനന്ദനെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നത്. ചരിത്രം ഒറ്റയാൻമാർ നടത്തുന്ന കാളപ്പോരല്ല, ഒന്നിച്ചുനിന്ന് പ്രതിരോധിക്കുകയും പ്രതിഷേധിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന മനുഷ്യരുടെ പോരാട്ടങ്ങളുടെ കഥയാണെന്ന് കവി തിരിച്ചറിയുന്നു. ക്രിസ്തു എന്ന ബിംബത്തെ അതിന്റെ 'മിത്തിക്കൽ' പരിസരിത്തുനിന്ന് സച്ചിദാനന്ദൻ സ്വതന്ത്രമാ ക്കുന്നു.

''കുരിശ്ശിൽ നിന്നിറങ്ങിയ യേശു
ഉണങ്ങാത്ത മുറിവുകളുമായി
സ്പെയിനിലും ചിലിയിലും രക്തത്തിനു മീതെ നടക്കുന്നു.
അവന്റെ നോട്ടമേറ്റ് സമ്രാട്ടുകളുടെ
അത്താഴ വിരുന്നുകളിലെ

7 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 22)

വീഞ്ഞ് ചോരയായി മാറുന്നു''.[8]

ക്രിസ്തുവിനെപ്പോലെതന്നെ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ നിറഞ്ഞുനിൽക്കുന്ന മറ്റൊരു ബിംബമാണ് ബുദ്ധൻ. പതിത്യാഗത്തിന്റെ ആൾരൂപമായല്ല, പ്രതിരോധത്തിന്റെ ശക്തിയായാണ് ഈ കവിതകളിൽ ബുദ്ധൻ നിറയുന്നത്. അഹിംസയുടെ പ്രവാചക നായ ബുദ്ധന് സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയിൽ സംഭവിക്കുന്ന ഈ ഭാവപരിണാമത്തിന് കാരണം ജീവിതത്തിന് നേരെയുള്ള കവിയുടെ മനോഭാവം തന്നെയാണ്. 'കത്തിമുനയി ലൂടെ നടന്നുകൊ ് ഈ ലോകത്തിലെ മഹാദുരിതങ്ങളുടെയും തീവ്രമായ സങ്കടങ്ങളു ടെയും ഉറവിടം തേടുന്ന യാഥാർത്ഥ്യമറിയുന്ന ബുദ്ധന്റെ ക്രോധം സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിത കളിലു ്.'[9] ദുഃഖങ്ങൾക്ക് പരിഹാരം കാണാൻ ആഗ്രഹങ്ങളുപേക്ഷിച്ച് ആൽച്ചുവട്ടിലെ ധ്യാനത്തിൽ അഭയം തേടുന്ന ബുദ്ധനിൽ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിത വിശ്രമിക്കുന്നില്ല. ലോകത്തെ മാറ്റിമറിക്കുന്ന കർമ്മമാണ് പുതിയകാലത്തെ ബുദ്ധന്റെ ധർമ്മം. 'പനി'യിൽ കവി ഇക്കാര്യം വ്യക്തമാക്കുന്നു ്:

> ''കൊട്ടാരം വിട്ടിറങ്ങിത്തിരിക്കുന്ന രാജകുമാരനെ
> തിരിച്ചു വിളിക്കരുത്
> രോഗവും ദാരിദ്ര്യവും മരണവും
> അവനെ ആൽച്ചുവട്ടിലേക്ക് വിളിക്കുന്നുവെങ്കിൽമാത്രം.
> ആ ആലിൻപൊത്തിൽ വിഷം പുരട്ടിയ
> ഒരമ്പുകൊ ുവെച്ചേക്കുക:
> ദുഃഖത്തെ എയ്തുവീഴ്ത്താനാവുന്നില്ലെങ്കിൽ
> അവൻ അവനെത്തന്നെയെങ്കിലും എയ്തുവീഴ്ത്തി
> ലോകത്തെ മുണ്ഡനത്തിൽനിന്നും മോചിപ്പിക്കട്ടെ.''

ഭൂമിയിൽ ജീവിതത്തിന്റെ ആനന്ദങ്ങൾ അസാധ്യമാക്കിത്തീർക്കുന്ന ശക്തികൾക്കെ തിരെ പോരാടാതെ പുതിയ കാലത്തെ ബുദ്ധന് ദുഃഖവിമുക്തിസാധ്യമല്ല. ദുരധികാരം, അനീതി, അസത്യം ഇവയുടെ ഒരു രൂപത്തോടും സന്ധചെയ്യാത്ത, സമഗ്രമനുഷ്യനെ സ്വപ്നം കാണുന്ന ആത്മീയതയുടെ പ്രതിരൂപമായിട്ടാണ് സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ ബുദ്ധൻ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത്. ബുദ്ധനെ താൻ ജീവിക്കുന്ന കാലത്തിന്റെ സാമൂഹിക-രാ

---

8 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 303)

9 പ്രസന്നരാജൻ (1999: 72).

ഷ്ട്രീയ പരിസരത്തിലേക്ക് കൊ ുവരികയാണ് 'ദുഃഖവെള്ളിയാഴ്ച' എന്ന കവിതയിൽ സച്ചിദാനന്ദൻ ചെയ്യുന്നത്. ആദിവാസികളെ കലാപത്തിന്റെ രഹസ്യം പഠിപ്പിക്കുന്ന തിക വുറ്റ പടയാളിയാണ് ഈ കവിതയിലെ ബുദ്ധൻ

''ഗയയിലെ ബുദ്ധവിഗ്രഹം
രാത്രി പീഠത്തിൽ നിന്നെണീറ്റ്
ഒളിപ്പോർ വസ്ത്രമണിഞ്ഞ് ഭോഗ്പൂരിലെ
ആദിവാസിഗ്രാമങ്ങളെ
കലാപത്തിന്റെ രഹസ്യം പരിശീലിപ്പിക്കുന്നു''.[10]

വര ുകിടക്കുന്ന സുവർണരേഖാ നദിക്കു മുകളിൽ രോഷത്തിന്റെ മഴപെയ്യി ക്കുന്ന കറുത്ത ഒരു ബുദ്ധശിരസ്സുയർന്നുവരുന്നത് 'അഹല്യ' എന്ന കവിതയിൽ അവതരി പ്പിച്ചിട്ടു ്. 'ദുഃഖത്തിനെതിരെ ദുഃഖകാരണങ്ങൾക്കെതിരെ ഒരു പോരാട്ടത്തിനു വേ ി ത്തന്നെയാണ് ഇന്ന് ബുദ്ധൻ വന്നിരിക്കുന്നത്'[11] എന്ന് ഉറപ്പിച്ചുപറയാം. കർണ്ണനെ ഒരു ബിംബമായി സ്വീകരിച്ചുകൊ ് വിട്ടുവീഴ്ചയില്ലാത്ത ആത്മാഭിമാനത്തിന്റെയും കരുത്തി ന്റെയും പ്രതീകമായി അവതരിപ്പിക്കുന്ന കവിതകൾ സച്ചിദാനന്ദൻ എഴുതിയിട്ടു ്. പുരാ ണേതിഹാസങ്ങളെയും ക്രിസ്തു-ബുദ്ധ സങ്കല്പങ്ങളെയും തന്റെ കാലത്തെ രാഷ്ട്രീയ സമരങ്ങളുടെ തീക്ഷ്ണയാഥാർത്ഥ്യങ്ങൾ അവതരിപ്പിക്കാനായി സച്ചിദാനന്ദൻ ഉപയോഗ പ്പെടുത്തുകയായിരുന്നു. കവിയുടെതന്നെ ആദ്യകാല കവിതകളിൽ ഈ ബിംബങ്ങൾക്ക് ഇത്രയധികം കരുത്തു ായിരുന്നില്ല. പുതിയകാലത്തിന്റെ മനുഷ്യവിമോചന സങ്കല്പ ങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് കവിയുടെ രാഷ്ട്രീയ ബോധം പരിണമിച്ചതിന്റെ സൂചനയായാണ് പിൽക്കാലത്ത് ബുദ്ധനും ക്രിസ്തുവും നേടിയ കരുത്തിനെ കാണേ ത്.

സച്ചിദാനന്ദന്റെ മനുഷ്യവിമോചന സങ്കല്പങ്ങൾക്ക് ദിശാബോധം നൽകിയത് മാർക്സിസ്റ്റ് ദർശനത്തിന്റെ സ്വാധീനമാണ്. 'അവിച്ഛിന്നമായ സർഗാത്മകതയോട് കൂടിയ, പുതിയ മനുഷ്യനെ സൃഷ്ടിക്കാനുള്ള ചരിത്രത്തിന്റെ സാർത്ഥകമായ ശ്രമമായി രുന്നു മാർക്സിസം. നവമാനവനെക്കുറിച്ചുള്ള മാർക്സിയൻ സ്വപ്നമാണ് തന്നെ കൂടു

---

10 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 303).

11 ദാസ്. പി. എൻ. (1999: 80)

തലായി സ്വാധീനിച്ചതെന്ന് സച്ചിദാനന്ദൻ പറയുന്നു.[12] മനുഷ്യന്റെ വാക്കുകൾ സംഗീത മായി മാറുന്ന വർഗ്ഗരഹിത സമൂഹത്തെക്കുറിച്ച് കവി എഴുതിയിട്ടു ്.

''പൂവുകളെക്കുറിച്ച് പാടാവുന്ന സമയം വരും
അപ്പോൾ എല്ലാ മനുഷ്യരും കവികളാകും.''[13]

മാർക്സിസ്റ്റ് സിദ്ധാന്തത്തെ ആദർശാത്മകമായും എന്നാൽ അതിന്റെ പ്രയോഗിക ഭരണകൂടരൂപങ്ങളെ വിമർശനാത്മകമായും സമീപിക്കുന്ന രീതി സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതക ളിൽ കാണാം. പലവിധത്തിലുള്ള ചൂഷണങ്ങളും നിലനിൽക്കുന്ന സാമൂഹിക വ്യവസ്ഥ യിൽ വിമോചനത്തിനായുള്ള പ്രത്യക്ഷസമരമുഖങ്ങളാണ് തുറക്കേ ത്. ഇത്തരത്തി ലുള്ള ചരിത്ര ബോധത്തിലേക്ക് ഇരുപതാം നൂറ്റാ ിന്റെ ആദ്യ പകുതിയിൽത്തന്നെ കേര ളീയ സമൂഹം വളർന്നു കഴിഞ്ഞിരുന്നു. മാർക്സിസ്റ്റ് സോഷ്യലിസ്റ്റ് ആശയങ്ങൾ തൊഴി ലാളി-കർഷക സമരങ്ങളായി ഇവിടെ വേരൂന്നിയിരുന്നു. ചെറുതും വലുതുമായ സമര ങ്ങൾ പുന്നപ്ര-വയലാർ പ്രക്ഷോഭം പോലുള്ള സായുധ കലാപങ്ങളിലേക്ക് വളരുകയും ചെയ്തു. കേരളസംസ്ഥാനരൂപീകരണത്തിനുശേഷം ഇത്തരം മുന്നേറ്റങ്ങൾക്ക് ശക്തികുറ യുകയും പാർലമെന്ററി ജനാധിപത്യം അനുവദിക്കുന്ന സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ പരിധിയിലേക്ക് ചുരുങ്ങുകയും ചെയ്തു. ശീതീകരിക്കപ്പെട്ട ഈ അവസ്ഥ സച്ചിദാനന്ദന് അസഹ്യമായി രുന്നു.

കേരളത്തിന്റെ രാഷ്ട്രീയ ചേതന വിട്ടുവീഴ്ചകൾക്ക് വഴങ്ങിക്കൊടുക്കുന്നത് അംഗീകരിക്കാൻ കഴിയാതെപോയ ചെറുപ്പക്കാരുടെ കൂട്ടായ്മയാണ് ഇടതുപക്ഷതീവ്രവാ ദപ്രസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് വഴിയൊരുക്കിയത്. പ്രായോഗികമായി പരാജയപ്പെട്ടുപോയെങ്കിലും ഈ പ്രസ്ഥാനം കേരളത്തിന്റെ സാംസ്കാരിക മേഖലയെ ആഴത്തിൽ സ്വാധീനിക്കുകയു ായി. 'തെലുങ്കാനാഘട്ടത്തോടുള്ള ഗൃഹാതുരത്വത്തെ ശമിപ്പിക്കുന്നതായിരുന്നു പുത്തൻ ജനാധിപത്യ വിപ്ലവത്തിന്റെ ആദ്യകാല മുദ്രാവാക്യങ്ങൾ. ഒപ്പം തന്നെ പുതിയ വിപ്ലവകാരികൾ പ്രകടിപ്പിച്ച വീറും വാശിയും സന്ധിചെയ്യാത്ത ആദർശബോധവും സ്വതവേ മൂല്യാന്വേഷികളായ കലാകാരൻമാരെയും എഴുത്തുകാരെയും സ്വാധീനിച്ചു'.[14] ഇക്കാലത്ത് രൂപം കൊ ജനകീയ സാംസ്കാരിക വേദിയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ

12 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 24).

13 സച്ചാദാനന്ദൻ (1983: 224)

14 സച്ചിദാനന്ദൻ (1991: 52).

സച്ചിദാനന്ദൻ പങ്കാളിയായിരുന്നു. സാംസ്കാരികരംഗത്ത് ഇടതുപക്ഷത്തിന്റെ വിശാല ഐക്യം സാധ്യമാക്കുന്ന, കലാപ്രവർത്തനങ്ങളെ ജനകീയ വത്ക്കരിക്കുന്ന ഒരു പുതിയ സാംസ്കാരിക മുക്തിപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ സ്വഭാവം സാംസ്കാരികവേദി പ്രവർത്തന ങ്ങൾക്കു ായിരുന്നു. എഴുപതുകളിൽ ആസന്നമായ വിപ്ലവത്തെക്കുറിച്ചുള്ള സ്വപ്ന ങ്ങൾ കേരളീയജീവിതത്തെ അടിമുടിപ്രക്ഷുബ്ധമാക്കിത്തീർത്തു. ഈ കാലത്തിന്റെ രാഷ്ട്രീയ ഭാഗധേയം തന്റെ കാവ്യജീവിതത്തിന്റെ തലത്തിലും സച്ചിദാനന്ദൻ ഏറ്റെടുത്തു. അതിവൈകാരികവും കലാപോന്മുഖവും തീക്ഷ്ണവുമായ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകൾ മിക്കതും രചിക്കപ്പെട്ടത് ഈ കാലത്താണ്. ഓടക്കുഴലിൽനിന്ന് കടുന്തുടിയിലേക്കും ലാസ്യ ത്തിൽനിന്ന് താണ്ഡവത്തിലേക്കുമുള്ള മലയാള കവിതയുടെ ചുവടുമാറ്റമായാണ് ഈ പുതിയ ഭാവുകത്വം വിശേഷിപ്പിക്കപ്പെട്ടത്."[15]

ഇന്ത്യൻ യാഥാർത്ഥ്യത്തെ രൂക്ഷമായി വിമർശിക്കുന്ന കവിതകൾ ഇക്കാലത്തു ാ യി. ഭരണകൂടം ഉയർത്തിപ്പിടിക്കുന്ന കപടമതേതരത്വത്തിന്റെയും സോഷ്യലിസത്തി ന്റെയും യഥാർത്ഥമുഖം തുറന്നുകാണിക്കുന്ന ക്ഷോഭത്തിന്റെയും കടുത്ത ആക്ഷേപഹാ സ്യത്തിന്റെയും കവിതകൾ സച്ചിദാനന്ദൻ ഇക്കാലത്തെഴുതി.

> ''ഇന്ത്യാ നിന്റെ വയറ്റിൽപിറന്നതിന്റെ നാണം മറയ്ക്കാൻ
> ഒരു ദേശീയപതാകപോലുമില്ലാതെ
> ഞാൻ ചൂളിയുറഞ്ഞുപോകുന്നു''.[16]

സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരഭാരതം ഭാവിയെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രതീക്ഷകൾ മുഴുവൻ തല്ലിക്കെടു ത്തുകയും പീഡിതർ നടത്തുന്ന ദുർബലമായ ചെറുത്തുനിൽപ്പുകൾ പോലും ക്രൂരമായി അടിച്ചമർത്തപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്ന വിപൽക്കാലത്തും സച്ചിദാനന്ദൻ തന്റെ പക്ഷപാതം ഉറക്കെ വിളച്ചുപറയുന്നു ്.

> ''ഞാൻ നിന്ദിക്കപ്പെടുന്നവരുടെയും
> കഴുമരമേറ്റപ്പെടുന്നവരുടെയും
> കൂടെനിന്ന് അവസാനശ്വാസം വരെ
> എന്റെ തുടുതുടുത്ത ആത്മാവിന്റെ
> വരികൾ കുറിച്ചിടും''.[17]

---

15 സച്ചിദാനന്ദൻ (1991: 55)

16 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 148)

പ്രാസവും വൃത്തവും ഇല്ലാത്ത കവിത എന്ന വിമർശനത്തിനും കവിക്ക് കൃത്യമായ ഉത്തരമു ്. തന്റെ കവിതയുടെ വൃത്തം ഓടയിൽ പെറ്റു വീണ കുഞ്ഞിന്റെ നിലവിളി യുടെ വൃത്തമാണെന്നും അതിന്റെ പ്രാസം തടവറയിലെ കർഷകന്റെ പകനിറഞ്ഞ പേശി കളുടെ പ്രാസമാണെന്നും കവി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു. കവിമനസ്സിനെ മഥിച്ചുകൊ ിരുന്ന ലോക രാഷ്ട്രീയ സംഭവവികാസങ്ങൾ, സാമ്രാജ്യത്വം മനുഷ്യനുമേൽ നടത്തുന്ന കടന്നുക യറ്റങ്ങൾ, ഇതിനെതിരെ ലോകത്തിന്റെ വിവിധഭാഗങ്ങളിൽ മനുഷ്യർ നടത്തുന്ന പോരാട്ട ങ്ങൾ ഇവയെല്ലാം ചേർന്ന് സൃഷ്ടിക്കുന്ന സങ്കീർണ്ണമായ അനുഭവമാണ് 'പനി'യിൽ. മനു ഷ്യാസ്തിത്വത്തെ സംബന്ധിച്ച പ്രശ്നങ്ങൾ ആദ്ധ്യാത്മികമായി പരഹരിക്കാൻ കഴിയില്ലെന്ന ബോധം ഇക്കാലത്തെ കവിതകളിൽ പ്രകടമാണ്. 'സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ സംബന്ധിച്ച അമൂർത്ത കാല്പനിക സ്വപ്നങ്ങൾക്കും ജീവിത യാഥാർത്ഥ്യങ്ങൾക്കും നടുവിൽ സ്വാത ന്ത്ര്യത്തിന്റെ സാധ്യതതന്നെയാണ് ഈ കവിയുടെ പ്രശ്നം'[18] എന്ന് ബി. രാജീവൻ നിരീ ക്ഷിക്കുന്നു. അടിയന്തിരാവസ്ഥയുടെ വർഷങ്ങളിൽ കലാകാരന്റെ ആവിഷ്കാര സ്വാത ന്ത്ര്യത്തിന്റെ വാമൂടികെട്ടുന്ന 'സെൻസർഷിപ്പി'ന്റെയും ഭീകരമായ അടിച്ചമർത്തലിന്റെയും കാലത്ത് സച്ചിദാനന്ദൻ എഴുതി:

> ''ഇപ്പോഴിതാ മഹത്തായ ഒരു രാജ്യം
> ഓക്സിജൻ സിലി റിനരികെ കണ്ണടച്ചുകിടക്കുന്നു
> അതിന്റെ നാഡിമിടിപ്പ് താണുതാണുപോകുന്നു
> മനുഷ്യസംസ്കാരത്തെ സമ്പന്നമാക്കിയ ഒരു ജനത ഒന്നടങ്കം
> കറുത്ത ഉടുപ്പണിഞ്ഞ് ശവമഞ്ചവും വഹിച്ചിഴയുന്നു
> ബലാത്സംഗം ചെയ്ത് നാവരിയപ്പെട്ട സത്യം
> നമ്മുടെ ഇരുട്ടറകളിൽ പറന്നുഴലുന്നു.''[19]

ഇതേ കാലത്തെഴുതിയ 'നിഷ്പക്ഷത', 'ആരാണ് ശത്രു' തുടങ്ങിയ കവിതകൾ അടിയന്തി രാവസ്ഥയുടെ വിമർശനം ഉൾക്കൊള്ളുന്നതാണ്. അടിയന്തിരാവസ്ഥ പിൻവലിച്ചതോടെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ പൊൻപുലരി യാഥാർത്ഥ്യമായി എന്നു കരുതി ആശ്വസിച്ചവരിൽ സച്ചി ദാനന്ദൻ ഉ ായിരുന്നില്ല. അപേക്ഷികമായി സ്ഥാപിച്ചെടുക്കേ ഒന്നായിരുന്നില്ല അദ്ദേ

---

17 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 148)

18 രാജീവൻ. ബി. (1991: 143)

19 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 224).

ഹത്തിന് സ്വാതന്ത്ര്യം. സ്വാതന്ത്ര്യമെന്നത് വർഗ്ഗങ്ങൾക്കപ്പുറത്തെ മഹാകാശത്തിന്റെ സംഗീതമാണെന്നാണ് സച്ചിദാനന്ദന്റെ പക്ഷം.

റഷ്യയിലെയും ചൈനയിലെയും സോഷ്യലിസ്റ്റ് ഭരണകൂടങ്ങൾ സമഗ്രാധിപത്യപ്രവണതകൾ കാണിച്ചുതുടങ്ങിയപ്പോൾ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിത അതിനെതിരെ ശക്തമായി പ്രതികരിച്ചു. അടിച്ചമർത്തൽ ഏത് ആദർശത്തിന്റെ പേരിലുള്ളതാണെങ്കിലും അതംഗീകരിക്കാൻ സ്വാതന്ത്ര്യപ്രേമികൾക്ക് കഴിയില്ല. വിപ്ലവം അതിന്റെ വലിയ ലക്ഷ്യത്തിൽനിന്ന് മാറിപ്പോകുന്നത് വേദനയോടെയാണ് കവി ക ത്.

''അമ്മമാരുടെ കണ്ണീരടങ്ങും മുമ്പേ
മക്കളുടെ രക്തസാക്ഷിത്വം കോമാളിത്തമായി മാറുന്നു.''[20]

ഈ വരികളിൽ റഷ്യയിലെയും ചൈനയിലെയും വിപ്ലവാനന്തര ഗവൺമെന്റുകൾക്ക് പറ്റിയ തെറ്റുകളെക്കുറിച്ചുള്ള വേദനയു ്. 'മയ്ക്കോവ്സ്കി ആത്മഹത്യചെയ്തതെങ്ങിനെ' എന്ന കവിതയിൽ റഷ്യയിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥ ദുഷ്പ്രഭുത്വം അനാവരണം ചെയ്യപ്പെടുന്നു. സർഗ്ഗധനരായ എഴുത്തുകാരെ നിയന്ത്രിക്കാനുള്ള ഭരണകൂടശ്രമങ്ങളിൽ മനം നൊന്താണ് മയ്ക്കോവ്സ്കി ആത്മഹത്യചെയ്തതെന്ന് സൂചിപ്പിക്കാനാണ് സച്ചിദാനന്ദൻ ഈ കവിതയിൽ ശ്രമിക്കുന്നത്. റഷ്യയിലെ സോഷ്യലിസ്റ്റ് പുനർനിർമ്മാണ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ കവി സംശയാലുവായിരുന്നു. ഒരിക്കൽ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ ശക്തികളായിരുന്നവ തന്നെ മറ്റൊരിക്കൽ അധികാരത്തിന്റെ ശക്തികളായി മാറാം എന്നായിരുന്നു സച്ചിദാനന്ദന്റെ നിരീക്ഷണം, പ്രതീക്ഷാനിർഭരമായ വിപ്ലവങ്ങൾ പിന്നീട് നിരാശപ്പെടുത്തിയതിന്റെ വേദനയിൽ നിന്നാണ്:

''പുതിയ മനുഷ്യനെ സൃഷ്ടിക്കാൻ പുറപ്പെട്ട്
പുതിയ ദൈവങ്ങളെ മാത്രം സൃഷ്ടിച്ചിരു ുപോയ
മഹാവിപ്ലവത്തിന്റെ യാഗശാലകൾക്ക് ശാന്തി.''[21]

എന്ന് സച്ചിദാനന്ദൻ എഴുതിയത്. 1980-ന് ശേഷമുള്ള കവിതകളിൽ ഇത്തരം വിമർശനങ്ങൾക്ക് ശക്തികൂടുന്നതായിക്കാണാം. സോഷ്യലിസ്റ്റ് ഭരണകൂടങ്ങൾക്ക് സ്വന്തം ജനതയ്ക്കുമേൽ ആയുധങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കേ ിവരുന്നത് മാർക്സിസത്തെ സ്നേഹിക്കുന്ന

---

20 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 290)

21 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 290)

വർക്ക് വേദനാജനകമാണ്. അനുഭവങ്ങളിൽനിന്ന് പാഠമുൾക്കൊള്ളാതെ സോഷ്യലിസ്റ്റ് ഭരണകൂടങ്ങൾ പിന്നെയും തെറ്റുകളിലേക്ക് നയിക്കപ്പെടുകയും മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥിതിയുടെ ചൂഷണങ്ങൾ തിരിച്ചുവരികയും ചെയ്തു. വിപ്ലവത്തിന് പിറകിൽ ഏകാധിപതി കാത്തിരിക്കുന്നു[22] എന്ന് ഇതേകുറിച്ച് സച്ചിദാനന്ദൻ എഴുതിയിട്ടു ്. മാർക്സിസ്റ്റ് ദർശനങ്ങളെ പുതിയ ലോകക്രമത്തിന്റെ വെല്ലുവിളികൾക്കനുസരിച്ച് നവീകരിക്കേ തിനെക്കുറിച്ച് സച്ചിദാനന്ദൻ ബോധവാനായിരുന്നു. ഇതിലേക്കായി നവമാർക്സിസ്റ്റുകൾ നടത്തുന്ന ശ്രമങ്ങളെ വളരെയധികം പ്രതീക്ഷയോടെയാണ് ഈ കവി നേക്കിക്ക ത്.

അവഗണനയും പീഡനവും അനുഭവിക്കുന്ന എല്ലാ വിഭാഗങ്ങളോടും ഐക്യപ്പെടുന്ന മനോഭാവം സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയുടെ പൊതുസ്വഭാവമാണ്. പുരുഷാധിപത്യ സമൂഹത്തിൽ ചൂഷണം ചെയ്യപ്പെടുന്ന സ്ത്രീയും സവർണ്ണ വിഭാഗങ്ങളാൽ ചവിട്ടിമെതിക്കപ്പെടുന്ന ദളിതരും സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ നിരന്തരം കടന്നുവരുന്നു. പ്രകൃതിയെ വിവേകരഹിതമായി ചൂഷണം ചെയ്യുന്ന 'വികസന'ത്തോടും കവിക്ക് വിയോജിപ്പു ്. ഇന്ത്യൻ സാഹിത്യത്തിലെ കീഴാളപക്ഷകാഴ്ചപ്പാടുകൾ അവതരിപ്പിക്കാനായി ഭക്തിസാഹിത്യത്തിൽനിന്ന് സച്ചിദാനന്ദൻ പ്രമേയങ്ങൾ സ്വീകരിക്കുന്നു. ഭക്തികവികളുയർത്തിയ ആശയങ്ങൾ സ്വീകരിച്ചുകൊ ് ഇന്ത്യൻ ജനാധിപത്യത്തെയും മതേതരത്വത്തെയും ബലപ്പെടുത്താനാണ് സച്ചിദാനന്ദൻ ശ്രമിച്ചത്. പ്രണയത്തെപ്പോലും ഒരു വിമോചന മാർഗ്ഗമായിട്ടാണ് അദ്ദേഹം അവതരിപ്പിക്കുന്നത്. 'ഒരു സമഗ്രാധിപത്യ സമൂഹത്തിൽ ശുദ്ധ പ്രണയകവിതക്ക് വലിയൊരു പ്രതിരോധ ചേഷ്ടയാകാൻ കഴിയു'മെന്ന്[23] അദ്ദേഹം എഴുതിയിട്ടു ്. ജീർണ്ണതകൾ പേറുന്ന സാമൂഹിക ഘടന സൃഷ്ടിക്കുന്ന മതിലുകൾക്ക് കുറുകെ പ്രണയികൾ കൈകോർക്കുന്നു.

സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിത പലമാനങ്ങളിൽ വ്യാപിച്ചുകിടുക്കുന്നതാണ്. അനീതിക്കെതിരായുള്ള വിട്ടുവീഴ്ചയില്ലായ്മ, ചൂഷണത്തിനെതിരായുള്ള ഉറച്ച നിലപാട്, സമത്വം പുലരുന്ന ലോകവ്യവസ്ഥയെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രതീക്ഷകൾ തുടങ്ങിയവ എല്ലാകാലത്തും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിത മുറുകേ പിടിച്ചിട്ടു ്. കവിയുടെ ഈ നിലപാടിന് പിന്നിലെ ദാർശനിക പരിസരം അപഗ്രഥിക്കാനുള്ള ശ്രമമാണ് ഈ ഗവേഷണം. നിലവിലിരിക്കുന്ന കാലഘട്ടത്തിന്റെ സാമൂഹിക രാഷ്ട്രീയ വ്യവസ്ഥകൾക്കകത്താണ് കലാകാരൻ ജീവിക്കുന്നത്. അതുകൊ ് തന്നെ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകൾ കേരളത്തിന്റെയും ഭാരതത്തിന്റെയും

22 സച്ചിദാനന്ദൻ (1996(1): 26)

23 സച്ചിദാനന്ദൻ (1989: 13)

ലോകത്തിന്റെ തന്നെയും രാഷ്ട്രീയ ഭൂമികയുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. തികച്ചും രാഷ്ട്രീയവത്ക്കരിക്കപ്പെട്ട കവിയാണ് സച്ചിദാനന്ദൻ.

ഗവേഷണലക്ഷ്യം

കവി എന്ന നിലയ്ക്കും സാംസ്കാരിക മേഖലയിൽ ഇടപെടുന്ന ചിന്തകൻ എന്ന നിലയ്ക്കും മലയാളഭാഷയിൽ നിറഞ്ഞുനിൽക്കുന്ന വ്യക്തിത്വമാണ് സച്ചിദാനന്ദന്റേത്. കലയുടെ സാമൂഹിക ഉത്തരവാദിത്തത്തിൽ വിശ്വസിക്കുന്നതിനാൽ കവിതയെ ജനകീയ മാക്കുന്നതിൽ അദ്ദേഹം ശ്രദ്ധിച്ചുപോന്നു. മനുഷ്യവിമോചനത്തിലുള്ള അടിയുറച്ച വിശ്വാ സവും ഏത് കഠിനമായ ഇരുട്ടിലും ജ്വലിക്കുന്ന സൂര്യനെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രതീക്ഷകളും സച്ചി ദാനന്ദന്റെ കവിത കാത്തുസൂക്ഷിച്ചു. മനുഷ്യസ്വാതന്ത്ര്യത്തിന് വിലങ്ങാകുന്ന എല്ലാവിധ യാഥാസ്ഥിതിക വിശ്വാസങ്ങളെയും പുതുമയുടെ പ്രകാശഖഡ്ഗങ്ങളാൽ ആ കവിത മുറി വേൽപ്പിച്ചുകൊ ിരുന്നു. ദാർശനികവും രാഷ്ട്രീയവുമായ സംവാദംകൊ ് സമ്പന്ന മായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിത വായനക്കാരെ നിരന്തരം ഉണർന്നിരിക്കാൻ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നു.

സാർവ്വദേശീയതലത്തിലും ഭാരതത്തിലും കേരളത്തിലുമുള്ള രാഷ്ട്രീയ സംഭവവി കാസങ്ങൾ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകൾക്ക് സവിശേഷമായ ആന്തരികശക്തി പ്രദാനം ചെയ്യുന്നു. മാർക്സിസം പ്രത്യാശയുടെ വറ്റാത്ത സമുദ്രംപോലെ ആ കവിതകളുടെ നിത്യ സാന്നിദ്ധ്യമായിത്തീരുന്നു. മർദ്ദിതരോടും പീഡിതരോടുമുള്ള ആഭിമുഖ്യം എഴുപ തുകളിൽ തീവ്രവാദ രാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ സ്വാധീനമായാണ് സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത്. സമഗ്രമായ ഒരു സിദ്ധാന്തം എന്ന നിലയിൽ മാർക്സിസത്തെ മുറുകേ പിടിക്കുമ്പോഴും പ്രായോഗികതലത്തിൽ അതിന്റെ അധികാരരൂപങ്ങളെ സംശയി ക്കുകയും വിമർശിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന സമീപനവും ആ കവിതകളിൽനിന്ന് വായിച്ചെടു ക്കാൻ കഴിയും. രാഷ്ട്രീയത്തിനെന്നല്ല മറ്റൊന്നിനും കവിതക്ക് പകരം നിൽക്കാനാവില്ല എന്ന കലാവീക്ഷണവും സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു ്.

ഫെമിനിസം, പരിസ്ഥിതിവാദം, ദളിത്പക്ഷകാഴ്ചപ്പാടുകൾ എന്നിവയെ തന്റെ കവിതയുടെ ഊർജ്ജമാക്കി മാറ്റാൻ സച്ചിദാനന്ദന് കഴിഞ്ഞിട്ടു ്. വ്യത്യസ്തമായ സാമൂ ഹിക രാഷ്ട്രീയ പരിതോവസ്ഥകളിലിരുന്നു എഴുതുമ്പോഴും മനുഷ്യവിമോചനം എന്ന കാഴ്ചപ്പാട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതകളിൽ ശക്തമായിത്തന്നെ കടന്നു വന്നു. സച്ചിദാന ന്ദന്റെ ആദ്യകാലകവിതകളിൽ ആധ്യാത്മികത ഏറി നിൽക്കുന്നതായി കാണാം. പിന്നീട് കവിത തീർത്തും രാഷ്ട്രീയോന്മുഖമായിത്തീരുകയും ലോകത്തെമ്പാടുമുള്ള മനുഷ്യവി മോചനപോരാട്ടങ്ങളോടും അത് ഐകദാർഢ്യം പ്രഖ്യാപിക്കുക്കുയും ചെയ്തു. പുതിയ ലോകാനുഭവങ്ങളുടെ വെളിച്ചത്തിൽ സ്ഥാപനവൽക്കരിക്കപ്പെട്ട എല്ലാ അധികാരരൂപങ്ങ ളോടും കലഹിക്കുന്ന, എല്ലാ അറിവിനെയും അനുഭവങ്ങളെയും ജനാധിപത്യവൽക്കരിക്ക

ണമെന്നുള്ള വീക്ഷണത്തിലേക്ക് സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിത വന്നെത്തിയിട്ടു ്. യാഥാസ്ഥിതിക സദാചാരബോധത്തിനെതിരെ, സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ ചിഹ്നമായി പ്രണയം ആ കവിതകളിൽ കടന്നു വരുന്നത് കാണാം. പ്രണയത്തിന് വിഘാതം നിൽക്കുന്ന സാമൂഹികഘടന ജീർണ്ണതയുടെ മാറാപ്പുപേറുന്നു എന്ന അറിവിൽ പ്രണയത്തെ പ്രതിരോധമാക്കി വളർത്തുകയാണ് കവി. ഇത്തരത്തിൽ വിവിധ തലങ്ങളിലൂടെ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽക്കാണുന്ന വിമോചന ദർശനം അന്വേഷിക്കുകയാണ് ഈ ഗവേഷണത്തിന്റെ ലക്ഷ്യം.

പ്രാധാന്യവും പ്രസക്തിയും

1965 മുതൽ സച്ചിദാനന്ദൻ മലയാളകവിതാലോകത്ത് നിറഞ്ഞുനിൽക്കുന്നു ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതകൾ പലതലങ്ങളിൽ വ്യാപിച്ചുകിടക്കുന്നതാണ്. സ്നേഹം, കരുണ, സ്വാതന്ത്ര്യം, മാനവികത, എന്നീ മൂല്യങ്ങളിലുള്ള വിശ്വാസം മനുഷ്യവിമോചനം എന്ന ആശയത്തെ മുറുകെപ്പിടിക്കാൻ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളെ നിരന്തരം പ്രേരിപ്പിച്ചുപോന്നു. എല്ലാവിധ മനുഷ്യബന്ധങ്ങളും ചൂഷണാധിഷ്ഠിതമാവുകയും മലിനപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്ന വർത്തമാന സാഹചര്യങ്ങളിൽ സ്നേഹത്തിന്റെയും കരുണയുടെയും ഉറവ സൂക്ഷിക്കുന്ന കവിത വളരെയേറെ പ്രസക്തമാണ്. സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന മനുഷ്യവിമോചനദർശനങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള അന്വേഷണമാണ് ഈ ഗവേഷണം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതകളിലെ ഇത്തരം ഒരു മാനത്തെക്കുറിച്ച് അന്വേഷണം നടന്നിട്ടില്ല എന്ന കാര്യം ഈ ഗവേഷണത്തെ പ്രസക്തമാക്കുന്നു.

പഠനരീതി

മനുഷ്യവിമോചനത്തെ സംബന്ധിച്ച ഭൗതിക ദർശനങ്ങൾ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ എങ്ങനെയെല്ലാം കടന്നു വരുന്നു എന്നുള്ള അന്വേഷണമാണ് ഈ പ്രബന്ധത്തിൽ നടത്തുന്നത്. വിവിധ ദർശനങ്ങൾ രൂപപ്പെടുകയും ശക്തിപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നത് സവിശേഷമായ ചരിത്ര സാഹചര്യങ്ങളിലാണ്. സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളെക്കുറിച്ച് അന്വേഷിക്കണമെങ്കിൽ ലോകത്തിന്റെയും ഭാരതത്തിന്റെയും കേരളത്തിന്റെയും രാഷ്ട്രീയ-സാമൂഹിക ചരിത്രത്തിന്റെ വികാസപരിണാമങ്ങൾ അപഗ്രഥനവിധേയമാക്കേ തു ്. മലയാളകവിതയുടെ രാഷ്ട്രീയ പരിണാമം പരിശോധിക്കപ്പെടണം. ലോകത്തെ ഏറ്റവുമധികം സ്വാധീനിച്ച മനുഷ്യവിമോചനദർശനം എന്ന നിലയിലും സവിശേഷമായ രീതിശാസ്ത്രം എന്ന നിലയിലും മാർക്സിസം ഈ ഗവേഷണത്തിന് പ്രയോജനപ്പെടുത്താൻ ഉദ്ദേശ്യമു ്.

മുൻകാല പഠനങ്ങൾ

സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയെക്കുറിച്ചുള്ള ചില പഠനങ്ങൾ ആനുകാലികങ്ങളിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടു ്. കവിതാചരിത്രഗ്രന്ഥങ്ങളിലും ആധുനിക കവിതയെക്കുറിച്ചുള്ള ലേഖനങ്ങളിലും സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിത പരാമർശിക്കപ്പെട്ടിട്ടു ്. 'ജനനിബിഡമായ ദന്തഗോപുരം' എന്ന പുസ്കത്തിലെ 'സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിത - അബോധഘടനയും പാഠതന്ത്രങ്ങളും' (ബി. രീജീവൻ), 'കേരളകവിതയിലെ കലിയും ചിരിയും' എന്ന സമാഹാരത്തിലെ 'പ്രകാശഖഡ്ഗത്തിന്റെ പ്രവചനങ്ങൾ' (പ്രസന്നരാജൻ), 'കവിതയിലെ സ്ഥലകാലങ്ങൾ' എന്ന കൃതിയിലെ 'ശിലാഭംഗികളിലെ ഇരു മൗനം' (എ. അരവിന്ദാക്ഷൻ), 'ബോധിവൃക്ഷത്തിന്റെ ഇലകൾ' എന്ന പുസ്തകത്തിലെ അതേ പേരിലുള്ള പഠനം (പി.എൻ.ദാസ്) എന്നിവ പുറത്തിറങ്ങിയിട്ടു ്. 'യുവതയുടെ സൂര്യമുഖം' (കെ.എസ്. നാരായണപ്പണിക്കർ), 'വചനത്തിന്റെ സിര' (ആർ. നരേന്ദ്രപ്രസാദ്), 'ശിലകളായ്മാറുന്ന വാക്കുകൾ' (ആർ. വിശ്വനാഥൻ), 'വിഷത്തിൽനിന്ന് കവിത' (അയ്യപ്പണിക്കർ), 'രൂപാന്തരപ്രാപ്തി: സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ' (എം. ലീലാവതി), 'സ്വത്വാന്വേഷണത്തിന്റെ സംഘർഷങ്ങൾ', 'നൈതികജാഗ്രതയുടെ കവിത' (ഇ.വി. രാമകൃഷ്ണൻ), 'ധ്വനികളുടെ ആക്ഷയാകാശം' (കെ.എം. വേണുഗോപാൽ), 'അഞ്ചും ഒന്നും' (കെ.ജി. ശങ്കരപ്പിള്ള) എന്നിവയും പ്രധാനപ്പെട്ട പഠനങ്ങളാണ്. ഇവകൂടാതെ ഒറ്റക്കവിതാപഠനങ്ങളും ഉ ായിട്ടു ്. എം. ലീലാവതി, കെ.പി. ശങ്കരൻ, സി.പി. ശിവദാസൻ, കെ.പി. രമേഷ്, വി.സി. ശ്രീജൻ, ചാത്തനാത്ത് അച്യുതനുണ്ണി, ഇ.പി. രാജഗോപാൽ എന്നിവർ നടത്തിയ ഒറ്റക്കവിതാപഠനങ്ങൾ ശ്രദ്ധേയ

ങ്ങളാണ്. സ്വന്തം കവിതയെക്കുറിച്ച് സച്ചിദാനന്ദൻ തന്നെയെഴുതിയ ലേഖനങ്ങളും കുറിപ്പുകളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതയുടെ ചില സൂക്ഷ്മതലങ്ങൾ കാണിച്ചുതരുന്നതാണ്.

ആകരസാമഗ്രികൾ

ഈ ഗേവഷണ പ്രബന്ധത്തിന്റെ പ്രഥമാകരം പ്രബന്ധം തയ്യാറാക്കുന്ന കാലം വരെ സച്ചിദാനന്ദൻ രചിച്ച കവിതകൾ തന്നെയാണ്. തന്റെ കവിതയെക്കുറിച്ചുള്ള കവിയുടെ തന്നെ കുറിപ്പുകളും അഭിമുഖങ്ങളും ഗവേഷണത്തിന് ഉപോത്ബലകമായി സ്വീകരിക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു. മനുഷ്യവിമോചനത്തെ ആധാരമാക്കിയുള്ള വിവിധ ദാർശനിക ഗ്രന്ഥങ്ങൾ, വിശേഷിച്ചും മാർക്സിസത്തെ സംബന്ധിച്ച കൃതികൾ, ലോകത്തിന്റെയും ഇന്ത്യയുടെയും കേരളത്തിന്റെയും സാമൂഹിക-രാഷ്ട്രീയ പരിണാമങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള കൃതികൾ, സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളെക്കുറിച്ചുള്ള പഠനങ്ങൾ എന്നിവയും ഈ ഗേവഷണത്തിന്റെ ആകരസമാഗ്രികളായി ഉപയോഗപ്പെടുത്താൻ കഴിയുമെന്നാണ് പ്രതീക്ഷ.

പ്രബന്ധരൂപരേഖ

മുഖ്യപ്രബന്ധത്തിൽ ആറ് അധ്യായങ്ങളാണ് ഉ ാവുക. ഒന്നാമത്തെ അധ്യായത്തിൽ മനുഷ്യവിമോചനത്തെ സംബന്ധിച്ച ഭൗതികകാഴ്ചപ്പാടുകൾ അപഗ്രഥിക്കുന്നു. സച്ചിദാനന്ദന്റെ കൃതികളെ ഏറെ സ്വാധീനിച്ച മാർക്സിസത്തെക്കുറിച്ച് സവിശേഷ പ്രാധാന്യത്തോടെ ഈ അധ്യായത്തിൽ അന്വേഷിക്കുന്നു.

ര ാം അധ്യായം മലയാളകവിതയുടെ രാഷ്ട്രീയ പരിണാമങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ളതാണ്. മലയാളകവിത സച്ചിദാനന്ദനിലേക്ക് എത്തിച്ചേർന്ന വഴിയാണ് ഇവിടെ പരിശോധിക്കുന്നത്. തുടക്കകാലത്ത് സച്ചിദാനന്ദൻ എഴുതിയ കവിതകളെക്കുറിച്ചും ഇവിടെ അന്വേഷിക്കുന്നു.

മൂന്നാമത്തെ അധ്യായം കാവ്യഭാഷയിൽ സച്ചിദനന്ദൻ വരുത്തിയ മാറ്റങ്ങളെക്കുറിച്ചാണ്. ജനതയെ രാഷ്ട്രീയവത്ക്കരിക്കാനായി കാവ്യഭാഷയിൽ കവി നടത്തിയ ഇടപെടൽ ഇവിടെ പരിശോധിക്കുന്നു. സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയിലെ പ്രത്യാവർത്തി ബിംബങ്ങളെ (Recurring Image) ക്കുറിച്ചും പഠനം നടത്തുന്നു.

നാലാമത്തെ അധ്യായം കലാപകലുഷിതമായ എഴുപതുകളുടെ ചരിത്രം സച്ചിദാനന്ദൻ തന്റെ കവിതയിൽ ആവിഷ്ക്കരിച്ചെതങ്ങനെയെന്ന അന്വേഷണമാണ്. തീവ്രവാദ

രാഷ്ട്രീയത്തെക്കുറിച്ചുള്ള കവിയുടെ നിലപാട് ഈ അധ്യായത്തിൽ പഠനവിധേയമാക്കുന്നു.

എൺപതുകളോടെ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ വന്ന പരിണാമമാണ് അഞ്ചാം അധ്യായം. വിമോചന സ്വപ്നങ്ങൾ ദുർബലപ്പെടുന്നതിനെക്കുറിച്ചും എല്ലാതരത്തിലുമുള്ള ഏകാധിപത്യ പ്രവതണകൾക്കും എതിരായ കവിയുടെ നിലപാടിനെക്കുറിച്ചും ഈ അധ്യായത്തിൽ അന്വേഷിക്കുന്നു.

ആറാമത്തെ അധ്യായം സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയിലെ ഏറ്റവും പുതിയ വിമോചന കാഴ്ചപ്പാടുകൾ പരിശോധിക്കുന്നു. സ്ത്രീവാദം, ദളിത് കാഴ്ചപ്പാടുകൾ, ഭക്തിസാഹിത്യം, പരിസ്ഥിതിവാദം തുടങ്ങിയവയിലെ കവിയുടെ നിലപാട്, പുതിയ ഫാസിസ്റ്റ് ഭീകരതയെ കവിത ചെറുക്കുന്നതെങ്ങനെ എന്നിവയെല്ലാം ഈ അദ്ധ്യായത്തിൽ പഠനവിധേയമാക്കുന്നു.

അധ്യായം 1

മനുഷ്യവിമോചനം - ഭൗതിക കാഴ്ചപ്പാടുകൾ

നിരന്തരം പരിണാമത്തിന് വിധേയമായിക്കൊ ിരിക്കുന്ന ഒരു പ്രക്രിയയെക്കുറിച്ച് പഠിക്കുമ്പോൾ അതിന്റെ വർത്തമാനകാല അവസ്ഥകൾക്കൊപ്പം ഭൂതകാലവും വളർച്ചയും ഭാവിയിൽ സംഭവിക്കാൻ ഇടയുള്ള മാറ്റങ്ങളും അന്വേഷിക്കപ്പെടേ തു ്. മനുഷ്യജീവിതത്തെക്കുറിച്ചുള്ള അന്വേഷണവും ഈ വിധത്തിൽ ചരിത്രബോധത്തോടെ നിർവ്വഹിക്കപ്പെടേ ഒന്നാണ്. മനുഷ്യൻ സാമൂഹികജീവി മാത്രമല്ല സാംസ്കാരിക ജീവി കൂടിയാണ്. ''തന്റെ ബോധമണ്ഡലത്തിന്റെ പ്രയോഗം കൊ ് സ്വന്തം സ്ഥിതിയിൽ മനുഷ്യൻ വരുത്തുന്ന മാറ്റമാണ് സംസ്കാരം.''[1] മറ്റു ജീവികളുടെ സാമൂഹികജീവിതം ജന്മവാസനകളുടെ പ്രതികരണം മാത്രമാകുമ്പോൾ, ജന്മവാസനകളെ നിയന്ത്രിക്കാനും ജന്മവാസനകൾക്ക് പുറത്ത് കടക്കാനും മനുഷ്യന് കഴിയുന്നു. കായ്കനികൾ ശേഖരിക്കുകയും മൃഗങ്ങളെ വേട്ടയാടുകയും ചെയ്തിരുന്ന അവസ്ഥയിൽനിന്ന് കൃഷിചെയ്ത് ആവശ്യമായത് ഉത്പാദിപ്പിക്കാനും ഒരിടത്ത് സ്ഥിരതാമസമാക്കാനും തുടങ്ങിയതിന് ശേഷമാണ് മനുഷ്യസംസ്കാരം സമ്പന്നമായത്. സാംസ്കാരികമായ അസ്തിത്വം മനുഷ്യജീവിതത്തെ അത്യന്തം സങ്കീർണ്ണമാക്കിത്തീർക്കുന്നു.

പ്രാചീനമനുഷ്യൻ പ്രകൃതിയുടെ അടിമ എന്ന നിലയിലാണ് സ്വയം കണക്കാക്കിപ്പോന്നത്. പ്രകൃതിശക്തികൾക്ക് മനുഷ്യനെ രക്ഷിക്കാൻ എന്നപോലെ ശിക്ഷിക്കാനും കഴിയും എന്നാൽ പ്രകൃതയെ നിയന്ത്രിക്കാൻ മനുഷ്യനു സാധ്യമല്ലെന്ന് സ്വന്തം അനുഭവത്തിൽനിന്നും പ്രാചീനമനുഷ്യൻ മനസ്സിലാക്കി. പ്രകൃതി പ്രതിഭാസങ്ങളോടുള്ള ഭീതി, ക്രമേണ ബഹുമാനവും ഭക്തിയും ആരാധനയുമായി പരിണമിക്കുകയാണ് ഉ ായത്. അങ്ങനെ ഭിന്നമായ ആരാധനാ സമ്പ്രദായങ്ങളും മതങ്ങളും നിലവിൽ വന്നു. മനുഷ്യൻ ആദ്യകാലത്ത് പ്രകൃതിശക്തികളെയാണ് ആരാധനാമൂർത്തികളായി കണക്കാക്കിയിരുന്നത്. ദൃശ്യപ്രപഞ്ചത്തിന് അപ്പുറത്തുള്ള അമൂർത്തമായ ശക്തികളെക്കുറിച്ചുള്ള സങ്കല്പങ്ങളും വിശ്വാസങ്ങളും ദൈവം എന്ന ആശയത്തിലേക്ക് നയിച്ചു. മനുഷ്യജീവിതത്തിന്റെ ഗതിവിഗതികൾ മനുഷ്യാതീതമായ ശക്തികളാൽ നിർണ്ണയിക്കപ്പെടുന്നു എന്ന

1 ആനന്ദ് (2002 : 2).

യുക്തിയാണ് ദൈവത്തിനുമുന്നിലെ സമ്പൂർണ്ണമായ കീഴടങ്ങലിന് മനുഷ്യനെ നിർബന്ധിച്ചത്. മനുഷ്യന്റെ ബോധത്തിൽനിന്ന് ജനിക്കുന്ന പ്രപഞ്ചത്തെക്കുറിച്ചുള്ള അതികാല്പനികവും ഒപ്പം വികൃതവുമായ പ്രതിഫലനമാണ് മതം. ''അതിപുരാതനകാലത്ത് മതം ഉടലെടുത്തത് സ്വന്തം പ്രകൃതത്തെക്കുറിച്ചും ചുറ്റുപാടുമുള്ള ബാഹ്യപ്രകൃതിയെക്കുറിച്ചും മനുഷ്യനു ായിരുന്ന പ്രാകൃതമായ അബദ്ധധാരണകളിൽനിന്നാണ്.''[2]

ശാസ്ത്രീയമായ ലോകവീക്ഷണവും മതപരമായ ലോകവീക്ഷണവും പരസ്പരവിരുദ്ധമാണ്. നാഗരികതയുടെ ചരിത്രമെന്നത് ശാസ്ത്രവും മതവും തമ്മിലുള്ള നിരന്തരമായ ഏറ്റുമുട്ടലിന്റെ ചരിത്രമാണ്. ശാസ്ത്രം അതിന്റെ അന്വേഷണങ്ങളും ക ുപിടിത്തങ്ങളും വഴി ദൈവത്തിന്റെ അസ്തിത്വത്തെയും അപ്രമാദിത്യത്തെയും സംബന്ധിച്ച മതത്തിന്റെ പ്രചാരങ്ങളെ കടപുഴക്കിക്കൊ ിരുന്നു. ചൂഷണം ചെയ്യപ്പെടുന്ന വർഗ്ഗത്തെ സനാതനധർമ്മത്തിന്റെയും വിധിവിശ്വാസത്തിന്റെയും പേരിൽ നിശ്ശബ്ദരാക്കാനും അനുസരിക്കാനും പ്രേരിപ്പിക്കുന്ന മതം ഭരണകൂടത്തിന്റെയും പൗരോഹിത്യത്തിന്റെയും ആധിപത്യം നിലനിൽക്കുന്ന സാമൂഹ്യഘടനയിൽ മാറ്റം ആഗ്രഹിക്കുന്നില്ല. മതം എപ്പോഴും യാഥാസ്ഥിതികമായ അവസ്ഥ അഭിലഷിക്കുന്നു.

പ്രകൃതിയുടെ അടിമ എന്ന നിലയിൽനിന്ന് പ്രകൃതിയുടെ നിയതാവ് എന്ന നിലയിലേക്കുള്ള വളർച്ചയാണ് മനുഷ്യസംസ്കാര ചരിത്രത്തിലെ വഴിത്തിരിവായത്. അതിന് മനുഷ്യനെ പ്രാപ്തനാക്കിയത് ശാസ്ത്രരംഗത്തെ മുന്നേറ്റങ്ങളായിരുന്നു. തന്റെ ബൗദ്ധികവും ശാരീരികവുമായ പ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെ പ്രകൃതിയെ ഒരു പരിധിവരെയെങ്കിലും വരുതിയിലാക്കാം എന്ന ക െത്തൽ മനുഷ്യന്റെ പ്രയത്നസാധ്യതകളുടെ പരിധി വളരെയേറെ വിശാലമാക്കിത്തീർത്തു. ഈ അധീശത്വം പ്രകൃതിയുടെമേലുള്ള കടുത്ത ചൂഷണങ്ങളും കയ്യേറ്റങ്ങളുമായാണ് ലോകത്തിന്റെ വിവിധഭാഗങ്ങളിൽ അനുഭവപ്പെട്ടത്. ഇത് ഭൂമിയുടെ ജൈവികഘടനയെയും പരിസ്ഥിതിയെയും ദോഷകരമായി ബാധിച്ചിട്ടുമു ്. എന്നാൽ അനിയന്ത്രിതമായ ശക്തികളുടെ പ്രവർത്തനത്താൽ നിയന്ത്രിക്കപ്പെടുക എന്ന നിസ്സഹായതാ ബോധത്തിന് പകരം തനിക്ക് തന്റെ അസ്തിത്വത്തെ നിർണ്ണയിക്കാൻ കഴിയും എന്ന ആത്മബോധത്തിലേക്ക് വളരാൻ മനുഷ്യവംശത്തെ പ്രാപ്തമാക്കി എന്നതാണ് ശാസ്ത്രപുരോഗതിയുടെ മഹത്തായ നേട്ടം. ഭൂമിയിലെ മനുഷ്യാധിവാസത്തെ സംബന്ധിച്ച ചരിത്രപരമായ അന്വേഷണങ്ങൾക്കും, പല ഭൗതിക ദർശനങ്ങൾക്കും കാരണമായിത്തീർന്നതും ശാസ്ത്രരംഗത്തെ ക ുപിടിത്തങ്ങളാണ്.

---

2 എംഗൽസ് (1977 : 62, 63).

ലോകാനുഭവങ്ങളെ അടയാളപ്പെടുത്താൻ ഭൗതികം, ആത്മീയം എന്നിങ്ങനെ ര ു പദങ്ങൾ മനുഷ്യൻ ഉപയോഗിച്ചുപോന്നു. മനുഷ്യർക്ക് പുറമേ കാണാൻ കഴിയുന്ന വസ്തുക്കളെ സൂചിപ്പിക്കാനാണ് 'ഭൗതികം' എന്ന വാക്ക് ഉപയോഗിച്ചത്. ഭൗതിക വസ്തുക്കളെ നിലനിർത്തുന്ന മനുഷ്യനറിയാത്ത രഹസ്യമായ കാരണങ്ങളെ കുറിക്കാനാണ് 'ആത്മീയം' എന്ന പദം ഉപയോഗിച്ചത്. ഇതിന്റെ ഫലമായി വസ്തുക്കൾക്ക് ഭൗതികം, ആത്മീയം എന്ന് ര ് ഗുണങ്ങൾ ഉ ന്നും കരുതിപ്പോന്നു. വസ്തുക്കളുടെ പിറവി, വളർച്ച, അന്ത്യം എന്നീ മാറ്റങ്ങൾക്ക് ആധാരമായ രഹസ്യം മനുഷ്യർക്ക് അജ്ഞാതമായിരുന്നു. എന്നാൽ ശാസ്ത്രീയ ക ുപിടിത്തങ്ങൾ ഈ രഹസ്യങ്ങളുടെ ഉള്ളറകളിലേക്ക് പ്രകാശം പരത്തി. ''ഒരു വസ്തുവിനെ മനുഷ്യന് കൃത്രിമമായി സൃഷ്ടിക്കാൻ കഴിയുമ്പോൾ അവൻ അതിനെ പൂർണ്ണമായും അറിഞ്ഞുകഴിയുന്നു. ജീവൻ എന്നത് മനുഷ്യന് കൃത്രിമമായി സൃഷ്ടിക്കാൻ കഴിയുന്ന വസ്തുവിന്റെ ഒരു സ്വഭാവമാണെന്ന് മനസിലാകുന്നതോടെ ജീവികളുടെ ഉള്ളിൽ കുടികൊള്ളുന്നതായി കരുതിയ രഹസ്യം പരസ്യമായിത്തീരുന്നു. പ്രകൃതിശക്തികളെ നിയന്ത്രിക്കാൻ കഴിയുമ്പോൾ അവയെ നിയന്ത്രിക്കുന്ന ശക്തികളുടെ രഹസ്യവും രഹസ്യമല്ലാതാകുന്നു.''[3]

ഏതൊരു വസ്തുവിനെപ്പറ്റിപഠിക്കാനും സൂക്ഷ്മമായി അപഗ്രഥിക്കാനും പഠനം നടത്തുന്ന ആൾ ആ വസ്തുവിന്റെ പുറത്ത് കടക്കേ തു ്. മനുഷ്യനൊഴികെയുള്ള മറ്റൊരു ജീവിക്കും ഇത്തരം ദീർഘവീക്ഷണത്തിനാവശ്യമായ അന്യപ്പെടൽ സാധ്യമല്ല. ''നിലനിൽക്കുന്ന സാഹചര്യങ്ങളെ വിമർശനാത്മകമായി വിലയിരുത്താൻ കഴിയുന്ന ജീവി മനുഷ്യൻ മാത്രമാണ്. കാരണം അവന് യുക്തിചിന്ത കൈമുതലായു ്. ചുറ്റുപാടുകളുടെ ഭാഗമായി ജീവിക്കുമ്പോഴും സ്വയം വിലയിരുത്താനും സ്വന്തം നിലനില്പിന്റെ പരിമിതികളെ അതിവർത്തിക്കാനുമുള്ള ശേഷി മനുഷ്യനു ്. ഈ ശേഷിയാണ് യുക്തി (Reason).''[4] മറ്റു ജീവികളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം സ്വാതന്ത്ര്യം എന്നത് പ്രകൃതി കനിഞ്ഞരുളിയ സാഹചര്യങ്ങളുടെ പരിമിതിക്കുള്ളിൽ നിന്ന് ജൈവികമായി അതിന് അനുഭവിക്കാൻ കഴിയുന്ന സ്വാതന്ത്ര്യം മാത്രമാണ്. അത് വർത്തമാനകാലത്തിൽ നടക്കുന്ന പ്രവർത്തനം മാത്രമാണ്. എന്നാൽ വർത്തമാനകാലത്തിൽ ജീവിക്കുമ്പോഴും ഭൂതകാലത്തെക്കുറിച്ച് ഓർമ്മിക്കാനും ഭാവിയെക്കുറിച്ച് പ്രതീക്ഷിക്കാനും ബോധപൂർവ്വമായ ഇടപെടൽകൊ ് തന്റെ സ്ഥിതിയിൽ മാറ്റംവരുത്താനും മനുഷ്യന് കഴിയും. മനുഷ്യന്റെ

---

3 രാജീവൻ. ബി (1991(2) : 34).

4 മധു. ടി. വി. (1999 : 24).

അസ്തിത്വം ശാരീരികം മാത്രമല്ല മാനസികം കൂടിയാണ്. മാനസികമായ ഈ ബോധമണ്ഡലത്തിന്റെ സാന്നിദ്ധ്യം താനുൾപ്പെടുന്ന പ്രകൃതിയെത്തന്നെ വിശകലനം ചെയ്യാൻ മനുഷ്യനെ സഹായിക്കുന്നു.

മനുഷ്യവംശത്തെ സ്വാധീനിച്ച വിവിധ ചിന്താധാരകളെയും ദർശനങ്ങളെയും കുറിച്ച് പരാമർശിക്കുമ്പോൾ അവയെ പൊതുവെ ആദ്ധ്യാത്മികമെന്നും ഭൗതികമെന്നും ര ായി കാണേ ിവരും. വിവിധമതങ്ങൾക്ക് പിന്നിലെ കാഴ്ചപ്പാടുകളെ ആദ്യവിഭാഗത്തിൽപ്പെടുത്താം. ഹിന്ദുമതം, ബുദ്ധമതം, ജൈനമതം, സിഖ്മതം തുടങ്ങിയ ഭാരതീയ മതങ്ങൾ, യഹൂദമതം, ക്രിസ്തുമതം, ഇസ്ലാംമതം തുടങ്ങിയ സെമിറ്റിക് മതങ്ങൾ എന്നിവയാണ് ഇവയിൽ പ്രധാനം. പുരോഹിതൻമാരുടെ ആധിപത്യവും അധികാരശക്തികളുടെ പിന്തുണയും ഒന്നിച്ചുചേർന്നപ്പോൾ, ഈ മതങ്ങൾക്ക് നൂറ്റാ ുകളോളം സാമൂഹ്യജീവിതത്തിലും, സമൂഹമനസ്സിലും ആധിപത്യം സ്ഥാപിക്കാൻ കഴിഞ്ഞു. ഓരോ മതത്തിനും പിന്നിൽ മനുഷ്യർ സംഘടിക്കുകയും മതങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള സംഘർഷങ്ങൾ നിത്യസംഭവമായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. സാധാരണ മനുഷ്യർ എല്ലാ മതങ്ങൾക്ക് കീഴിലും ചൂഷണത്തിനും പീഡനത്തിനും ഇരയായി. നീതിയും സമത്വവും സാഹോദര്യവും സ്വപ്നങ്ങൾ മാത്രമായി അപ്പോഴും അവശേഷിച്ചു.

ഇസ്ലാംമതത്തിന്റെ രൂപീകരണത്തിനുശേഷം പതിനഞ്ചു നൂറ്റാ ുകൾ കഴിഞ്ഞുപോയിട്ടും സംഘടിതവും ശക്തവുമായ മറ്റൊരു മതവും രൂപപ്പെട്ടില്ല. അതിന് പകരം ഭൗതികജീവിതത്തിലും മാനവികതയിലും ഊന്നിയ പ്രത്യയശാസ്ത്രത്തിന്റെ അഭയകേന്ദ്രങ്ങൾ ഉരുത്തിരിയുകയു ായി. അദ്ധ്യാത്മികതയിൽ ഊന്നിയ യുക്തിരഹിതമായ വിശ്വസങ്ങൾക്ക് പകരം യുക്തിപൂർവ്വവും ശാസ്ത്രീയവുമായി നിർവ്വചിക്കാവുന്ന, ചരിത്രപരമായി വ്യാഖ്യാനിക്കാവുന്ന പുതിയ രാഷ്ട്രീയ-വിമോചന ദർശനങ്ങളായിരുന്നു അവ. 19-ാം നൂറ്റാ ് ഇത്തരം ദാർശനിക മുന്നേറ്റങ്ങൾകൊ ും അവ തമ്മിലുള്ള ആരോഗ്യകരമായ സംവാദങ്ങൾകൊ ും സമ്പന്നമാണ്. ശാസ്ത്രീയമായ ക ുപിടിത്തങ്ങൾ, പരിണാമസിദ്ധാന്തം, മനശ്ശാസ്ത്ര-ബിഹേവിയറിസ്റ്റ് സിദ്ധാന്തങ്ങൾ, നരവംശശാസ്ത്രപഠനം, വ്യാവസായികവിപ്ലവം, മുതലാളിത്ത സമ്പദ്ഘടനയുടെ വളർച്ച ഇവയെല്ലാം ചേർന്ന് രൂപപ്പെടുത്തിയ സാമൂഹിക-രാഷ്ട്രീയ-സാംസ്ക്കാരിക സാഹചര്യങ്ങളാണ് പുതിയ ഭൗതിക ദർശനങ്ങൾക്ക് അവസരമൊരുക്കിയത്. ചൂഷണാധിഷ്ഠിതമായ വിവിധ ഭരണകൂടങ്ങൾക്കും സാമൂഹിക വ്യവസ്ഥകൾക്കും കീഴിൽ പീഡനങ്ങൾ അനുഭവിച്ചുപോന്ന ബഹുഭൂരിപക്ഷം വരുന്ന സാധാരണ മനുഷ്യർ

വിവിധ മതങ്ങളിൽ വിശ്വസിച്ചു പോരികയായിരുന്നു. എന്നാൽ ചൂഷണാധിഷ്ഠിതമായ ഭൗതികജീവിതത്തെ ഇല്ലാതാക്കാൻ ഈ മതങ്ങൾക്കൊന്നും കഴിയുമായിരുന്നില്ല.

പ്രപഞ്ചത്തെയും മനുഷ്യജീവിതത്തെയും സംബന്ധിച്ച് നൂറ്റാ ുകളായി നിലനിന്നിരുന്ന കാഴ്ചപ്പാടുകളെ അട്ടിമറിച്ച സാംസ്കാരിക വിപ്ലവമായിരുന്നു 'നവോത്ഥാനം'. ജീവിതത്തിന്റെ കേന്ദ്രസ്ഥാനത്തുനിന്ന് ദൈവത്തെ പിടിച്ചിറക്കുകയും, ആ സ്ഥാനത്ത് മനുഷ്യനെ പ്രതിഷ്ഠിക്കുകയുമാണ് 'നവോത്ഥാനം' ചെയ്തത്. 'എല്ലാം ദൈവത്തിനുവേ ി' എന്നതിന് പകരം 'എല്ലാം മനുഷ്യനുവേ ി' എന്ന ആശയം 'നവോത്ഥാനം' മുന്നോട്ടുവെച്ചു. മാനവികതയിൽ ഊന്നിയ പുതിയ ദർശനങ്ങൾക്ക് പിന്നിലെ ചാലകശക്തിയായി പ്രവർത്തിച്ചത് 'നവോത്ഥാന' മായിരുന്നു. എന്നാൽ ഈ പുതിയ തത്വചിന്തകൾ മിക്കവയും ലോകത്തെ വ്യാഖ്യാനിക്കുക എന്ന ദൗത്യം മാത്രം നിർവ്വഹിക്കുന്നവയായിരുന്നു. മനുഷ്യാസ്തിത്വം നേരിടുന്ന സമസ്യകൾ വ്യാഖ്യാനങ്ങളാൽ പരിഹരിക്കാൻ കഴിയുന്നവയല്ല. പ്രപഞ്ചവും അതിലെ മനുഷ്യജീവിതവും നിയതമായ വഴികളിലൂടെ തുടർന്നുകൊ ിരിക്കുമെന്നും മനുഷ്യർ വിനീതരായ ഇരകൾ മാത്രമായിരിക്കുമെന്നുമുള്ള പഴയ കാഴ്ചപ്പാട് തന്നെയായിരുന്നു ഈ തത്വചിന്തകളെയും നയിച്ചിരുന്നത്.

മാർക്സിസം

ലോകത്തെ വ്യാഖ്യാനിക്കുക മാത്രം ചെയ്ത് കാലയവനികക്കുള്ളിൽ മറഞ്ഞുപോയ ദാർശനികരുടെ തുടർച്ചക്ക് ശേഷം ലോകത്തെ മാറ്റിമറിക്കാൻ പര്യാപ്തമായ വിമോചന ദർശനമായിട്ടാണ് മാർക്സിസം കടന്നുവന്നത്. 'ഒടുക്കമില്ലാത്ത പുതിയ തുടക്കങ്ങളുടെ ചിന്തകൻ'[5] എന്ന് ബലിബർ വിശേഷിപ്പിച്ച കാറൽ മാർക്സും ഫെഡറിക് എംഗൽസുമാണ് ഈ പുതിയ ചിന്താപദ്ധതിയുടെ ഉപജ്ഞാതാക്കൾ. ലോകവീക്ഷണത്തെ സംബന്ധിച്ച ഏറ്റവും സാമാന്യമായ പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് ഉത്തരം നൽകുന്ന ഒരു സൈദ്ധാന്തിക വിജ്ഞാനരൂപമെന്ന നിലയ്ക്ക് തത്വചിന്തയെ സംബന്ധിച്ച മാർക്സിയൻ നിർവ്വചനം ഇതേ വിഷയത്തിലുള്ള എല്ലാ മുൻധാരണകളിൽനിന്നും വ്യത്യസ്തമാണ്.

'തത്വചിന്തകർ ലോകത്തെ വ്യാഖ്യാനിക്കുക മാത്രമേ ചെയ്തിട്ടുള്ളൂ. അതിനെ മാറ്റിമറിക്കുക എന്നതാണ് കാര്യം' [6] എന്ന കാറൽമാർക്സിന്റെ പ്രസ്താവന പല വ്യാഖ്യാനങ്ങൾക്കും ആശയക്കുഴപ്പങ്ങൾക്കും ഇടനൽകിയിട്ടു ്. 'വ്യാഖ്യാനം' സിദ്ധാന്തവും

---

5 Balibar (1995 : 6).

6 Karl Marx (1968: 30)

'മാറ്റം' പ്രയോഗവുമായി പരിഗണിക്കപ്പെട്ടു. എന്നാൽ ഈ കാഴ്ചപ്പാട് മാർക്സ് ഒരിക്കലും വെച്ചുപുലർത്തിയിരുന്നില്ല. എല്ലാ സിദ്ധാന്തവും എന്നപോലെ മാർക്സിസവും ലോകത്തിന്റെ വ്യാഖ്യാനം തന്നെയാണ്. ''സവിശേഷമായ ഒരു തരം സൈദ്ധാന്തിക പ്രവൃത്തിയിലാണ് മാർക്സ് ഏർപ്പെട്ടത്. സിദ്ധാന്തത്തെയും പ്രയോഗത്തെയും സംബന്ധിച്ച സാമ്പ്രദായികമായ ധാരണയെ തിരുത്തിക്കുറിക്കുന്ന ഇടപെടലാണ് അദ്ദേഹം നടത്തിയത്. സിദ്ധാന്തത്തിന് പകരം പ്രയോഗം എന്ന് നിഷ്കർഷിക്കുകയല്ല, വിപ്ലവാത്മകമായ സൈദ്ധാന്തിക പ്രയോഗത്തിന്റെ അനിവാര്യതയിൽ ഊന്നുകയാണ് മാർക്സ് ചെയ്യുന്നതെന്ന് പറയാം. 'മാറ്റി' ത്തീർക്കാനുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആഹ്വാനത്തിന്റെ താത്പര്യവും മറ്റൊന്നാവാൻ തരമില്ല.''[7]

തന്റെ കാലത്ത് ദാർശനിക ലോകത്ത് പ്രബലമായിരുന്ന ആശയവാദത്തിനും ഭൗതികവാദത്തിനുമെതിരെ മാർക്സിന് കലഹിക്കേ ിവന്നു. ആശയമാണ് പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനമെന്ന് വിശ്വസിച്ചിരുന്നവരാണ് ആശയവാദികൾ. ബോധവും യുക്തിയും ദൈവവുമാണ് പ്രകൃതിയെയും പദാർത്ഥത്തെയും സൃഷ്ടിച്ചതെന്ന് ആശയവാദികൾ കരുതുന്നു. ദൃശ്യപ്രപഞ്ചവും വസ്തുക്കളും സ്വയം നിലനിൽക്കുന്നതല്ലെന്നും ആശയങ്ങളുടെതായ മറ്റൊരു ലോകത്തിന്റെ നിഴലുകളാണ് അവയെന്നുമുള്ള കാഴ്ചപ്പാട് അവതരിപ്പിച്ച പ്ലാറ്റോ ആശയവാദിയായിരുന്നു. ആശയവാദം ഉയർത്തിപ്പിടിച്ച മറ്റൊരു പ്രമുഖ ദാർശനികൻ ഹെഗൽ ആണ്. മനുഷ്യരുടെ പ്രായോഗികമായ ജീവിതാനുഭവങ്ങളും സാമാന്യമായ ശാസ്ത്രബോധവും നൽകുന്ന തെളിവുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽത്തന്നെ ആശയവാദം തെറ്റാണെന്ന് ബോധ്യപ്പെടാവുന്നതേയുള്ളൂ. മനുഷ്യനോ മറ്റു ജീവജാലങ്ങളോ ജനിക്കുന്നതിനു മുമ്പേതന്നെ ഭൂമിയും സൂര്യനും ഒക്കെ ഉൾപ്പെടുന്ന പ്രപഞ്ചം ഉ ായിരുന്നു എന്ന് ശാസ്ത്രം തെളിയിച്ചു കഴിഞ്ഞ കാര്യമാണ്. അതുകൊ ് തന്നെ ബാഹ്യപ്രപഞ്ചം മനുഷ്യന്റെ ബോധത്തിന്റെ സൃഷ്ടിയാണ് എന്ന് പറയുന്നത് അർത്ഥശൂന്യമാണല്ലോ. ശാസ്ത്രം പുതിയ ക ുപിടിത്തങ്ങൾ നടത്തുന്നതിനനുസരിച്ച് ആശയവാദത്തിന്റെ അവശേഷിക്കുന്ന തുരുത്തുകൾ കൂടി ഇല്ലാതായ്കൊ ിരിക്കുകയാണ്. പ്രപഞ്ചത്തെ ഒരു ഭൗതിക സൃഷ്ടിയായി വീക്ഷിക്കുകയും പദാർത്ഥത്തിൽനിന്ന് എല്ലാറ്റിനും വ്യാഖ്യാനം ക ത്തുകയും ചെയ്യുന്ന സിദ്ധാന്തത്തിനാണ് ഭൗതികവാദം എന്ന് പറയുന്നത്. അക്കാലത്ത് ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ ഏറ്റവും അധികം വളർച്ച പ്രാപിച്ച രസതന്ത്രത്തിന്റെ സഹായത്താൽ കാര്യങ്ങളെ നിരീക്ഷിക്കാൻ ശ്രമിച്ചതിനാൽ ഭൗതികവാദ

7 മധു. ടി. വി. (1997 : 23).

ത്തിന് യാന്ത്രികസ്വഭാവം കൈവരിക്കയു ായി. സാമൂഹ്യഘടനയിൽ പരിണാമം വരുത്താൻ കഴിവുള്ളതും വിപ്ലവസ്വഭാവത്തോടുകൂടിയതുമായ മനുഷ്യരുടെ പ്രായോഗിക പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ സാധ്യതകൾ മനസിലാക്കുവാൻ അന്ന് ഭൗതികവാദത്തിനു കഴിഞ്ഞില്ല.

പ്രകൃതി മാറ്റമൊന്നുമില്ലാത്ത, വികസന സാധ്യതയില്ലാത്ത വസ്തുവാണെന്ന യാന്ത്രിക ഭൗതികവാദത്തിന്റെ ഇരുളടഞ്ഞ സങ്കല്പത്തെ ആദ്യമായി വെല്ലുവിളിച്ചത് ഇമ്മാനുവൽ കാന്റ് എന്ന് ആശയവാദിയായിരുന്നു. എന്നാൽ പ്രകൃതിയുടെ ചലനസ്വഭാവത്തെക്കുറിച്ച് ആദ്യമായി വിശദീകരിച്ചത് ആശയവാദികളിൽ ഉന്നതസ്ഥാനമുള്ള ഹെഗൽ ആണ്. മാർക്സ് പിന്നീട് വിശദീകരിച്ച 'അന്യവല്ക്കരണം' എന്ന പരികല്പന ആദ്യം അവതരിപ്പിച്ചതും ഹെഗൽ ആണ്. ലോകം അതിന്റെ മൗലികസത്തയിൽനിന്ന് അന്യപ്പെടുന്നതിലൂടെയാണ് വികസിക്കുന്നതെന്നും വികാസത്തിന്റെ വിവിധ ഘട്ടങ്ങളിലൂടെ കടന്ന് ഒടുവിൽ ആ സത്തയിൽതന്നെ തിരിച്ചെത്തുന്നു എന്നും ഹെഗൽ സിദ്ധാന്തിച്ചു. പ്രകൃതി നിശ്ചലമായി നിൽക്കുന്നില്ല, അത് നിരന്തരം വികസിച്ചുകൊ ിരിക്കുകയാണ്. പ്രകൃതി വൈരുദ്ധ്യാത്മകമായിട്ടാണ് വികസിക്കുന്നതെന്നും ഹെഗൽ ക ത്തി. പ്രകൃതിയുടെ നിലനിൽപ്പിനെ സംബന്ധിച്ച അടിസ്ഥാന ആശയങ്ങളായ 'വികാസം', 'വൈരുദ്ധ്യാത്മകത' എന്നിവ അവതരിപ്പിച്ചതും ഹെഗൽ ആണ്. എന്നാൽ, ഹെഗലിന്റെ കാഴ്ചപ്പാടിനുള്ളിൽത്തന്നെ വൈരുദ്ധ്യം കാണാം. 'കേവലാശയം' എന്ന നിശ്ചലാവസ്ഥ വൈരുദ്ധ്യവാദത്തിനു ചേരുന്നതല്ല. ആശയത്തിൽനിന്ന് പ്രകൃതിയിലേക്ക് എന്ന തലതിരിഞ്ഞ കാഴ്ചപ്പാടാണ് ഹെഗലിനെ വഴിതെറ്റിച്ചത്.

'ക്രിസ്തുമതസാരം' എന്ന കൃതിയിലൂടെ ഫോയർബാഹ് എന്ന ഭൗതികവാദി ഹെഗലിന്റെ ചിന്തയിലെ വൈരുദ്ധ്യങ്ങൾ തുറന്നുകാട്ടി. യാതൊരു തത്വചിന്തയെയും ആശ്രയിക്കാതെയാണ് പ്രകൃതി നിലനിൽക്കുന്നത്. നമ്മൾതന്നെ പ്രകൃതിയുടെ ഉൽപന്നമാണ്. പ്രകൃതിക്കും മനുഷ്യനും വെളിയിൽ യാതൊന്നുമില്ല. നമ്മുടെ മതഭാവനകൾ സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുള്ള ഉന്നതാസ്തിത്വങ്ങൾ നമ്മുടെ തന്നെ സത്തയുടെ കാല്പനിക പ്രതിബിംബങ്ങളല്ലാതൊന്നുമല്ല.[8] മതത്തിന്റെ പിടിയിൽനിന്ന് മനുഷ്യനെ മുക്തനാക്കാനാണ് ഫോയർബാഹ് ശ്രമിച്ചത്. സ്വന്തം അസ്തിത്വത്തിന്റെ പൊരുൾ ക ത്താൻ കഴിയാതെ പരാജിതനായ മനുഷ്യന്റെ ആത്മബോധം അവനിൽ നിന്നന്യപ്പെട്ട്, ഒരന്യശക്തിയായി മാറി അവന്റെതന്നെ മേൽവന്നു പതിക്കുന്നതിന്റെ വിവിധ രൂപങ്ങളായിട്ടാണ്

8 എംഗൽസ് (1977 : 20).

ഫോയർബാഹ് മതങ്ങളെ ക   ത്.[9] അന്യവല്ക്കരണം എന്ന പരികല്പനയെ ഒരു മാനുഷിക പ്രശ്നമായി അവതരിപ്പിച്ചത് ഫോയർബാഹാണ്. എന്നാൽ ഫോയർബാഹിന്റെ മനുഷ്യൻ യഥാർത്ഥ മനുഷ്യനായിരുന്നില്ല, മനുഷ്യൻ എന്ന അമൂർത്ത ആശയം മാത്രമായിരുന്നു.

ഹെഗലിന്റെയും ഫോയർബാഹിന്റെയും ചില പദങ്ങളും ആശയങ്ങളും കടംകൊ   ാണ് മാർക്സ് തന്റെ ആദ്യകാല തത്വചിന്താകുറിപ്പുകൾ എഴുതിയത്. അന്യവല്ക്കരണം (Alienation) എന്ന പരികല്പനയിൽ ഊന്നിനിന്നുകൊ   ാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഈ കുറിപ്പുകൾ. മാർക്സ് അന്യവല്ക്കരണത്തെ ചരിത്രപരമായ ഭൗതിക യാഥാർത്ഥ്യത്തോടാണ് കൂട്ടിയിണക്കിയത്. കേവലാശയത്തിന്റെ സ്ഥാനത്ത് മനുഷ്യന്റെ പ്രായോഗിക ജീവിതത്തെ സ്ഥാപിക്കുകയായിരുന്നു മാർക്സ്. മനുഷ്യർക്ക് പരസ്പരമുള്ള ബന്ധത്തിൽനിന്നാണ് അവനവനോട് തന്നെയുള്ള ബന്ധം അഥവാ ആത്മബോധം നിർണ്ണയിക്കപ്പെടുന്നതെന്ന് മാർക്സ് മനസിലാക്കി. അതുകൊ ് തന്നെ സാമൂഹികബന്ധങ്ങളെ സൂക്ഷ്മമായി അപഗ്രഥന വിധേയമാക്കിക്കൊ   ാണ് 'അന്യവല്ക്കരണം' എന്ന പരികല്പനയെ മാർക്സ് വിശദീകരിക്കാൻ ശ്രമിച്ചത്. പ്രപഞ്ചത്തിലെ മാനുഷികമായ നിലനില്പിന്റെ സഹജവ്യാപാരമാണ് അധ്വാനം. എന്നാൽ ഈ അധ്വാനം മനുഷ്യരിൽനിന്ന് അന്യപ്പെട്ട് ഒരു ഭാരമായി മനുഷ്യന്റെതന്നെ മേൽ വന്നുപതിക്കുന്ന അവസ്ഥയാണ് സമൂഹത്തിൽ നിലനിൽക്കുന്നത്. ചൂഷണാധിഷ്ഠിതമായ സാമൂഹിക പരിസരത്തിലാണ് ഇങ്ങനെ അധ്വാനം അന്യവല്ക്കരിക്കപ്പെടുന്നത്. സ്വകാര്യസ്വത്ത് നിലനിൽക്കുന്ന കാലംവരെ മനുഷ്യന് അവന്റെ സഹജവ്യാപാരമായ അധ്വാനത്തെ അടിച്ചേൽപ്പിക്കപ്പെട്ട ബാഹ്യശക്തിയായി മാത്രം കരുതേ   ിവരും.

ഉല്പാദനശക്തികൾ വികസിക്കുകയും സാമൂഹികബന്ധങ്ങൾ പരിണാമങ്ങൾക്ക് വിധേയമാവുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ സ്വകാര്യസ്വത്ത് ഇല്ലാതാവുമെന്ന് മാർക്സ് സിദ്ധാന്തിച്ചു. അന്യവൽകൃതമായ മനുഷ്യാസ്തിത്വത്തിന്റെ ഘനീഭൂതരൂപമാണ് സ്വകാര്യസ്വത്ത്. മൂർത്തമായ ബാഹ്യയാഥാർത്ഥ്യമായി വസ്തുവൽക്കരിക്കപ്പെടുന്ന ഉല്പന്നം മനുഷ്യന്റെ ജീവിത വ്യാപാരം തന്നെയാണ്.[10] മനുഷ്യൻ പരസ്പരം ചൂഷണം ചെയ്യുക എന്നത് മാന

---

9 രാജീവൻ. ബി (1990 : 12).

10 "The product of laboour is labour which has been congealed in an object, which has become material: it is the objectification of labour. Labour's realization is the objectification."

വിക ചരിത്രത്തിന്റെ വളർച്ചയിലെ ശൈശവഘട്ടത്തിന്റെ ഒരു പരിമിതിയാണെന്ന് മാർക്സ് വിലയിരുത്തി. സ്വകാര്യസ്വത്ത് ഇല്ലാതാകുന്ന സാഹചര്യത്തിൽ അധ്വാനം മനുഷ്യന്റെ സഹജവ്യാപാരമായിത്തീരുന്നതിലൂടെ മനുഷ്യർക്ക് തങ്ങളുടെ മാനവികമായ അസ്തിത്വം തിരിച്ചുകിട്ടുമെന്ന് മാർക്സ് സിദ്ധാന്തിച്ചു. അന്യവൽക്കരിക്കപ്പെട്ട അധ്വാന (estranged labour) ത്തോട് ബന്ധപ്പെടുത്തുന്നതിലൂടെ 'അന്യവല്ക്കരണ'ത്തെ ഒരു ഭൗതിക യാഥാർത്ഥ്യമായി അവതരിപ്പിക്കാൻ മാർക്സിന് കഴിഞ്ഞു.

മനുഷ്യൻ തന്നിൽ നിന്നന്യപ്പെട്ടുപോയ തന്റെ യാഥാർത്ഥ്യത്തിലേക്ക് തിരിച്ചുവരാനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ പ്രാചീനകാലത്തുതന്നെ നടത്തിയിട്ടു ്. "സ്വയം കാണാൻ കഴിയാത്തതുകൊ ് മനുഷ്യൻ സ്വന്തം യാഥാർത്ഥ്യത്തെ മറ്റൊന്നായി കാണുകയും ആ അന്യശക്തിയിൽ വിലയം പ്രാപിക്കൽ ജീവിതത്തിന്റെ പരമമായ ലക്ഷ്യമായി കാണുകയും ചെയ്തു. എല്ലാ മതസങ്കല്പങ്ങളിലും ഭൗതിക ജീവിതത്തിലെ അന്യവല്ക്കരണം സാങ്കല്പികതലത്തിൽ ആവർത്തിക്കപ്പെടുന്നു."[11] 1843 ൽ രചിച്ച പ്രബന്ധത്തിലൂടെയാണ് മാർക്സ് മതത്തെ സംബന്ധിച്ച പിന്നീട് ഏറെ ചർച്ചചെയ്യപ്പെട്ട കാഴ്ചപ്പാട് അവതരിപ്പിച്ചത്. 'ജനങ്ങൾക്ക് മിഥ്യാനന്ദം നൽകുന്ന മതത്തെ ഇല്ലാതാക്കാൻ അവർ (ജനങ്ങൾ) അവരുടെ യഥാർത്ഥമായ ആനന്ദത്തിനുവേ ി നിലകൊള്ളണം. നിലനിൽക്കുന്ന മിഥ്യകൾക്കെതിരായി ഉയരുന്ന ശബ്ദം മിഥ്യകളിലൂടെ നിലനിൽക്കുന്ന ഒരു വ്യവസ്ഥക്കെതിരായ ശബ്ദമാണ്. അതിനാൽ മതത്തിനെതിരായ വിമർശനം യഥാർത്ഥത്തിൽ മതത്തിന്റെ പരിവേഷമണിയുന്ന, ആ കണ്ണീരിന്റെ താഴ്വരയെപ്പറ്റിയുള്ള വിമർശനമാണ്.'[12] തലതിരിഞ്ഞ ഒരു ലോകമാണ് അതിന്റെ തലതിരിഞ്ഞ ആത്മബോധമായ മതത്തെ സൃഷ്ടിച്ചതെന്ന് മാർക്സ് നിരീക്ഷിച്ചു. മതപരമായ അന്യവല്ക്കരണത്തെ മറികടക്കാൻ ഭൗതികജീവിതത്തിലെ അന്യവല്ക്കരണത്തെ മറികടക്കുന്നതിലൂടെ മാത്രമേ സാധിക്കുകയുള്ളൂ. മതത്തെ നേരിടേ ത് അതിന്റെ ആന്തരികമായ യുക്തിഭംഗത്തെ തുറന്നുകാട്ടിക്കൊ ് മാത്രമല്ല, ആ യുക്തിഭംഗം കൂടാതെ നിലനിൽക്കുന്ന ജീവിത സാഹചര്യം സൃഷ്ടിച്ചുകൊ ുകൂടിയാണ്. ജനങ്ങൾക്ക് മിഥ്യാനന്ദം നൽകുന്ന മതത്തെ ഇല്ലാതാക്കാൻ അവരുടെ യഥാർത്ഥമായ ആനന്ദത്തിനുവേ ി സമരം ചെയ്യേ തു ന്ന് മാർക്സ് പ്രഖ്യാപിച്ചു.

Karl Marx, Manuscripts of 1844, p. 69.

11 രാജീവൻ. ബി (1990 : 15).

12 കാൾമാർക്സ് (1844).

മാർക്സിയൻ സാമൂഹികസിദ്ധാന്തം വിമർശനാധിഷ്ഠിതമാണ്. 'വിമർശനനിഷ്ഠ മായ യുക്തി' എന്ന ഹെഗലിയൻ പരികല്പന മാർക്സിനെ വളരെയധികം സ്വാധീനിക്കുക യു ായി. ഹെഗലിന്റെ വൈരുദ്ധ്യവാദത്തിൽ ഊന്നിനിന്നുകൊ ാണ് മാർക്സിസ ത്തിന്റെ അന്തസത്തയായ വൈരുദ്ധ്യാധിഷ്ഠിതവും ചരിത്രപരവുമായ ഭൗതികവാദത്തി ലേക്ക് മാർക്സ് എത്തുന്നത്. ഹെഗലിന്റെ കാഴ്ചപ്പാടിൽ എല്ലാ ഭൗതികവസ്തുക്കളിലും വിപരീതങ്ങൾ അടങ്ങിയിട്ടു ്. വിപരീതങ്ങളുടെ ഐക്യവും ഒപ്പം അവ തമ്മിലുള്ള നിര ന്തരസമരവുമാണ് പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ വികാസനിയമം. എന്നാൽ ഹെഗലിന്റെ നിരീക്ഷണ ങ്ങൾ ആശയവാദപരമായിരുന്നു. ആശയവാദപരമായ ആവരണത്തിൽനിന്ന് വൈരുദ്ധ്യ വാദത്തെ മോചിപ്പിച്ചത് മാർക്സും, എംഗൽസുമാണ്. അതുവരെ തലകീഴായി നിൽക്കു കയായിരുന്ന വൈരുദ്ധ്യവാദത്തെ അതിന്റെ പാദങ്ങളിൽ നിർത്തുകയാണ് കാറൽമാർക്സ് ചെയ്തതെന്ന് ചുരുക്കിപ്പറയാം.

പ്രകൃതിയുടെ വികാസചരിത്രവും സമൂഹത്തിന്റെ വികാസചരിത്രവും തമ്മിൽ കാതലായ വ്യത്യാസമു ്. പ്രകൃതിയിൽ അന്ധവും ബോധരഹിതവുമായ ശക്തികളുടെ പരസ്പരപ്രവർത്തനമാണ് നടക്കുന്നത്. ഇവിടെ ഒന്നും തന്നെ ബോധപൂർവ്വം ഇച്ഛിക്കുന്ന ഒരു ലക്ഷ്യമെന്ന നിലക്കല്ല നടക്കുന്നത്. എന്നാൽ സമുദായത്തിന്റെ ചരിത്രത്തിൽ ബോധ മുള്ളവൻ വിവേചനബുദ്ധിയോടെ നിശ്ചിതലക്ഷ്യത്തിനുവേ ി പ്രവർത്തിക്കുന്നതിന്റെ ഫല മായു ാക്കുന്ന വികാസമാണ് നടക്കുന്നത്. ലോകവും ജീവികളും തമ്മിലുള്ള ബന്ധ ത്തിന്റെ ഏറ്റവും സങ്കീർണ്ണമായ രൂപമാണ് ബോധം. ബോധം അസ്തിത്വത്തെ നിർണ്ണയി ക്കുകയല്ല അസ്തിത്വം ബോധത്തെ നിർണ്ണയിക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നത് എന്നതാണ് മാർക്സിയൻ കാഴ്ചപ്പാട്. സാമൂഹ്യബോധത്തെ അപേക്ഷിച്ച് സാമൂഹികാസ്തിത്വമാണ് പ്രഥമമായിട്ടുള്ളത് എന്ന തത്വത്തിൽനിന്നാണ് മാർക്സിന്റെ ചരിത്രപരമായ ഭൗതികവാദം തുടങ്ങുന്നത്. ''സ്വന്തം നിലനില്പിനെക്കുറിച്ചുള്ള ബോധം മനുഷ്യന് മാത്രമാണുള്ളത്. ചുറ്റുപാടുകളെ കുറിച്ചുള്ള ബോധത്തിന്റെ ഏറ്റവും ഉയർന്ന രൂപമാണത്. തനിക്ക് ചുറ്റു മുള്ള ലോകത്തെക്കുറിച്ചും ആ ലോകത്തിൽ നിലനിൽക്കുന്ന തന്നെക്കുറിച്ചും വെവ്വേറെ യുള്ള ബോധം മനുഷ്യന് മാത്രമേയുള്ളൂ.''[13] മനുഷ്യനും പ്രകൃതിയും സഹജീവികളും ഉൾപ്പെടുന്ന പരസ്പര പ്രവർത്തനത്തിൽനിന്ന് മനുഷ്യന്റെ സാമൂഹികാസ്തിത്വം രൂപപ്പെ ടുന്നു. ഭൗതികസമ്പത്ത് ഉല്പാദിപ്പിക്കാനുള്ള ജനങ്ങളുടെ അധ്വാനപ്രവർത്തനമാണ് സാമൂഹ്യഅസ്തിത്വത്തിന്റെ പ്രധാന ഉള്ളടക്കം. മനുഷ്യന്റെ അസ്തിത്വം മാനുഷികമാകു

13 രാജീവൻ. ബി (1991(2) : 80).

ന്നത് മാനുഷികമായ പ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെയാണ്, അഥവാ അധ്വാനത്തിലൂടെയാണ്. മൃഗത്തിന്റെ ജൈവികവൃത്തിയും മനുഷ്യന്റെ അധ്വാനവും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം മാർക്സ് ഇപ്രകാരം രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടു ്: 'നമ്മൾ അധ്വാനത്തെ അതിന്റെ മാനുഷികരൂപത്തിൽ മാത്രമാണ് പരിഗണിക്കാറുള്ളത്. എട്ടുകാലി നെയ്ത്തുകാരനെപ്പോലെ വലകെട്ടുന്നു. തേനീച്ച ശില്പവേലക്കാരനെ നാണിപ്പിക്കുന്ന അത്ര വൈദഗ്ദ്ധ്യത്തോടെ തന്റെ അറകൾ നിർമ്മിക്കുന്നു. എന്നാൽ ശില്പവേലക്കാരൻ ഒരു ഭവനം യഥാർത്ഥത്തിൽ കെട്ടിപ്പൊക്കു ന്നതിന് മുമ്പ് അതിനെ സ്വന്തം സങ്കല്പത്തിൽ കെട്ടിഉയർത്തുന്നു. ഇതാണ് ഏറ്റവും മോശപ്പെട്ട ഒരു ശില്പവേലക്കാരനെപ്പോലും ഏറ്റവും നല്ല തേനീച്ചയിൽനിന്നും വേർതിരി ക്കുന്നത്. ഓരോ അധ്വാന പ്രക്രിയയുടെയും അന്ത്യത്തിൽ ലഭ്യമാകുന്ന ഫലമെന്തോ അത് അധ്വാനിക്കുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ തൊഴിലാളിയുടെ സങ്കല്പത്തിൽ നിലനിന്നിരുന്ന താണ്.'[14]

'നാളിതുവരെ നിലനിന്നിരുന്ന എല്ലാ സമൂഹങ്ങളുടെയും ചരിത്രം വർഗ്ഗസമരങ്ങ ളുടെ ചരിത്രമാണെന്ന്'[15] മാർക്സ് കെ ത്തി. സ്വതന്ത്രനും അടിമയും, ജന്മിയും അടി യാനും, മുതലാളിയും തൊഴിലാളിയും എന്നിങ്ങനെ ചരിത്രത്തിന്റെ വിവിധ ഘട്ടങ്ങളിൽ ഈ വർഗ്ഗവിഭജനം നിലനിന്നുപോന്നു. പരസ്പരം വൈരികളായി നിലകൊള്ളുന്ന ഈ വർഗ്ഗങ്ങൾ തമ്മിൽ ഇടതടവില്ലാതെ പോരാട്ടം നടന്നുവരികയാണ്. സമൂഹത്തിന്റെയാകെ വിപ്ലവകരമായ പുനഃസംഘടനയിലോ മത്സരിക്കുന്ന വർഗ്ഗങ്ങളുടെ പൊതുനാശത്തിലോ ആണ് ഈ പോരാട്ടം ചെന്നവസാനിക്കുക. സ്വകാര്യസ്വത്തിനോടൊപ്പമാണ് വർഗ്ഗങ്ങൾ ആവിർഭവിച്ചത്. അതുകൊ ് സ്വകാര്യസ്വത്തിന്റെ നിർമ്മാർജ്ജനത്തോടെ വർഗ്ഗങ്ങൾ ഇല്ലാതാവുമെന്ന് മാർക്സ് നിരീക്ഷിച്ചു. ചരിത്രത്തിന്റെ വികാസ ഘട്ടങ്ങൾ പരിശോധിച്ച തിൽനിന്ന് സ്വകാര്യസ്വത്ത് ഇല്ലാതിരുന്ന 'പ്രാകൃത കമ്യൂൺ' വ്യവസ്ഥയിൽ വർഗ്ഗവിഭജനം ഇല്ലായിരുന്നെന്ന് മാർക്സ് കെ ത്തി. ഉല്പാദന ഉപാധികൾ കൈവശമുള്ളതിനാൽ വമ്പിച്ച സാമ്പത്തിക ശക്തിയാർജ്ജിച്ച ചൂഷകവർഗ്ഗത്തിന്റെ താത്പര്യങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കുന്ന തിനുവേ ി തയ്യാറാക്കുന്ന നിയമങ്ങളും ചട്ടങ്ങളും ചേർന്നതാണ് നീതിന്യായ വ്യവസ്ഥ. ചൂഷകവർഗ്ഗത്തിന്റെ താത്പര്യങ്ങൾക്ക് വിരുദ്ധമായ ഏത് പ്രവർത്തനവും നിയമവിരുദ്ധ മായി കണക്കാക്കപ്പെടുകയും ക്രൂരമായി അടിച്ചമർത്തപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. ചൂഷിത രുടെ മേലുള്ള ചൂഷകവർഗ്ഗത്തിന്റെ മേധാവിത്വത്തിന്റെ ആയുധമാണ് ഭരണകൂടം.

---

14 ഗമ്യഹ ങമ്യഃ, (1976 : 262, ഢീഹ.13).

15 മാർക്സ്, എംഗൽസ് (2006 : 44).

തന്റെ ജീവിതത്തിന്റെ ഏറിയ പങ്കും മുതലാളിത്ത വ്യവസ്ഥിതിയെക്കുറിച്ചുള്ള പഠനങ്ങൾക്കാണ് മാർക്സ് വിനിയോഗിച്ചത്. പഴയ ഫ്യൂഡലിസ്റ്റ് സാമൂഹ്യഘടനയിൽ ബൂർഷ്വാസി വരുത്തിയ മാറ്റങ്ങൾ മാർക്സും എംഗൽസും ഇപ്രകാരം രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടു ്: ''മനുഷ്യനും മനുഷ്യനും തമ്മിൽ നഗ്നമായ സ്വാർത്ഥമൊഴികെ, ഹൃദയശൂന്യമായ 'റൊക്കം പൈസ' യൊഴികെ മറ്റൊരു ബന്ധവും അത് ബാക്കിവെച്ചില്ല. മതത്തിന്റെ പേരിലുള്ള ആവേശത്തിന്റെയും നിസ്വാർത്ഥമായ വീരശൂരപരാക്രമങ്ങളുടെയും മൂഢമതികളുടെ വികാരപരതയുടെയും ഏറ്റവും ദിവ്യമായ ആനന്ദ നിർവൃതികളെ അത് സ്വാർത്ഥമായ കണക്കുകൂട്ടലിന്റെ മഞ്ഞുവെള്ളത്തിലാഴ്ത്തി. വ്യക്തിയോഗ്യതയെ അത് വിനിമയമൂല്യത്തിൽ അലിയിച്ചു. ആലംഘനീയമായ അസംഖ്യം പ്രത്യേകാവകാശങ്ങളുടെ സ്ഥാനത്ത് അത് ഹൃദയശൂന്യമായ ഒരൊറ്റ അവകാശത്തെ സ്വതന്ത്രവ്യാപാരത്തെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചു. ഒറ്റ വാക്കിൽ പറഞ്ഞാൽ, മതപരവും രാഷ്ട്രീയവുമായ വ്യാമോഹങ്ങളുടെ തിരശ്ശീലകൊ ് മൂടിയ ചൂഷണത്തിന് പകരം നഗ്നവും നിർലജ്ജവും പ്രത്യക്ഷവും മൃഗീയവുമായ ചൂഷണം അത് നടപ്പാക്കി.''[16] മനുഷ്യസമൂഹത്തിന്റെ ചരിത്രം പ്രാകൃത കമ്യൂണിസം, അടിമത്തം, നാടുവാഴിത്തം, മുതലാളിത്തം, കമ്യൂണിസം എന്നിങ്ങനെ ക്രമമായി വികസിക്കുമെന്ന് കാറൽ മാർക്സ് നിരീക്ഷിച്ചു. ഇതിൽ കമ്യൂണിസമൊഴികെയുള്ള എല്ലാ സാമൂഹിക വ്യവസ്ഥിതിയും ചൂഷണാധിഷ്ഠിതമായിരുന്നു. തൊഴിലാളിവർഗ്ഗം ബോധപൂർവ്വം നടത്തുന്ന സമരങ്ങളിലൂടെ അധികാരം പിടിച്ചെടുത്താൽ മാത്രമേ ചൂഷണാധിഷ്ഠിതമായ സാമൂഹ്യക്രമം അട്ടിമറിക്കാൻ കഴിയൂ. തൊഴിലാളിവർഗം നേതൃത്വം നൽകുന്ന ഈ പ്രസ്ഥാനം ബഹുഭൂരിപക്ഷത്തിന്റെ സ്വതന്ത്രവും ബോധപൂർവ്വവുമായ പ്രസ്ഥാനമാണ്. തൊഴിലാളികൾക്ക് മാത്രമേ സ്വകാര്യസ്വത്ത് ഇല്ലാത്ത ചൂഷണമുക്തമായ ഒരു സമൂഹം സൃഷ്ടിക്കാനാവൂ. സ്വന്തം വർഗ്ഗത്തിന്റെ മോചനം മാത്രമല്ല, ചൂഷകവർഗ്ഗത്തെ കൂടി മോചിപ്പിക്കാൻ കഴിയുന്ന വർഗ്ഗമാണ് തൊഴിലാളിവർഗ്ഗം.

ഓരോരുത്തരും അവരവരുടെ കഴിവനുസരിച്ച് അധ്വാനിക്കുകയും ഓരോരുത്തർക്കും അവരവരുടെ അധ്വാനമനുസരിച്ച് വിഭവങ്ങൾ വിതരണം ചെയ്യപ്പെടുകയുമാണ് സോഷ്യലിസ്റ്റ് വ്യവസ്ഥയുടെ സ്വഭാവം. 'ഓരോരുത്തരിൽ നിന്നും അവരവരുടെ കഴിവനുസരിച്ച് ഓരോരുത്തർക്കും അവരവരുടെ ആവശ്യമനുസരിച്ച്'[17] എന്ന പ്രമാണമനുസരിച്ച് ഉൽപാദനവും വിതരണവും നടക്കുന്ന കമ്യൂണിസ്റ്റ് വ്യവസ്ഥ ഭൂമിയിലെ സ്വർഗ്ഗമായി

16 മാർക്സ്, എംഗൽസ് (2006 : 49).

17 എമിൻ ബേൺസ് (2008 : 71).

ട്ടാണ് മാർക്സ് വിശദീകരിച്ചത്. അത്തരമൊരു സാമൂഹിക വ്യവസ്ഥയിൽ അന്യന്റെ വാക്കുകൾ പോലും സംഗീതമായി ആസ്വദിക്കാൻ കഴിയുമെന്ന് കാല്പനികമായ ഭാഷയിൽ മാർക്സ് വ്യക്തമാക്കി. മാർക്സിസം ഒരു തുറന്ന ദർശനവും സ്വയം വികസിച്ചുകൊ ിരിക്കുന്ന ഒരു ശാസ്ത്രവുമാണ്. വികസിച്ചുകൊ ിരിക്കെതന്നെ സ്വയം വിലയിരുത്താനും വിമർശിക്കാനും തെറ്റുതിരുത്താനും അങ്ങനെ സ്വയം നവീകരിക്കാനും കഴിയുന്ന സ്വയംപൂർണ്ണമായ ഒരു സിദ്ധാന്തവും അതിന്റെ പ്രയോഗവുമാണ് മാർക്സിസം. മനുഷ്യാധ്വാനത്തിന്റെ പ്രാധാന്യത്തെ മാർക്സ് എടുത്തുപറയുന്നു. അധ്വാനിക്കുന്നവൻ എല്ലാറ്റിന്റെയും അവകാശികളാകുന്നതോടെ പുതിയൊരു മൂല്യവ്യവസ്ഥയും പുതിയൊരു മാനവികതയും വളർന്നുവരുമെന്ന് മാർക്സിസം പ്രവചിക്കുന്നു.

മാർക്സിസ്റ്റ് സിദ്ധാന്തത്തെ പ്രയോഗതലത്തിൽ കൊ ുവരാനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ 19 -ാം നൂറ്റാ ിന്റെ അവസാനകാലം മുതൽ ലോകത്താകമാനം നടന്നു. 1917-ൽ റഷ്യയിൽ തൊഴിലാളിവർഗ്ഗം അധികാരം പിടിച്ചെടുത്തു. ചൂഷണാധിഷ്ഠിതമായ പഴയ സാമൂഹികവ്യവസ്ഥയോട് വിയോജിപ്പു ായിരുന്ന സ്വാതന്ത്ര്യപ്രേമികളും കവികളും കലാകാരൻമാരും കമ്യൂണിസ്റ്റ് പ്രത്യയശാസ്ത്രത്തെ ആവേശത്തോടെയാണ് സ്വീകരിച്ചത്. മനുഷ്യവിമോചനത്തെ സംബന്ധിച്ച മാർക്സിസ്റ്റ് കാഴ്ചപ്പാടിൽ ആകർഷിക്കപ്പെട്ട കലാ-സാഹിത്യ പ്രതിഭകൾ രചനയുടെ തലത്തിൽ ഈ പ്രമേയത്തെ ഏറ്റെടുത്തു. സ്വേച്ഛാധിപത്യത്തിനും ഫാസിസത്തിനുമെതിരെ പീഡിതരായ മനുഷ്യരെ സജ്ജരാക്കുന്ന ഉണർത്തുപാട്ടുകളായി വിമോചന സാഹിത്യവും കലകളും വളർന്നുവന്നു.

പ്രയോഗതലത്തിൽ സംഭവിച്ച പാളിച്ചകൾ സോഷ്യലിസ്റ്റ് ഭരണകൂടങ്ങളെ പലതരത്തിലുള്ള പ്രതിസന്ധികളിലേക്കും നയിക്കുകയു ായി. വ്യക്തിസ്വാതന്ത്ര്യം ഹനിക്കപ്പെടുകയും കവികളുടെയും കലാകാരൻമാരുടെയും സ്വാതന്ത്ര്യബോധം പ്രതിവിപ്ലവകരമെന്ന് മുദ്രയടിക്കപ്പെടുകയുമു ായി. പലരും വധിക്കപ്പെടുകയോ നാടുകടത്തപ്പെടുകയോ ചെയ്തു. ഇത് യഥാർത്ഥത്തിൽ മാർക്സിസ്റ്റ് സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ പരിമിതിയായിരുന്നില്ല, മറിച്ച് സിദ്ധാന്തവും പ്രയോഗവും തമ്മിൽ വിളക്കിച്ചേർക്കുന്നതിൽ ഭരണകൂടങ്ങൾക്ക് സംഭവിച്ച പാളിച്ചയായിരുന്നു. ഒ. വി. വിജയൻ പറയുന്നത്പോലെ, ''കമ്യൂണിസ്റ്റുകാരെ തെറ്റുകളിലേക്കു നയിച്ചത് തീവ്രവും അക്ഷമവുമായ മനുഷ്യസ്നേഹമായിരുന്നു. നാമറിഞ്ഞതിൽ ഏറ്റവും ഉദാത്തമായ മനുഷ്യസ്നേഹികളുടെ കുടുംബമാണ് കമ്യൂണിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനം.''[18] മാർക്സിസം വിവേചന രഹിതമായി പ്രയോഗിക്കാൻ ശ്രമിച്ചതിന്റെ ഫല

18 വിജയൻ. ഒ. വി. (1988 : 24).

മായി സംഭവിച്ച തെറ്റുകൾ തിരുത്താനും, മാർക്സിസത്തെ പുതിയ കാലത്തിനനുസരിച്ച് വായിച്ചെടുക്കാനുമുള്ള ശ്രമങ്ങൾ പിൽക്കാലത്ത് നടക്കുകയു ായി. നവമാർക്സിറ്റുകൾ എന്ന് പൊതുവായി വിളിക്കാവുന്ന സൈദ്ധാന്തികർ നടത്തിയ പഠനങ്ങൽ മാർക്സിസത്തിന്റെ പ്രസക്തി വർദ്ധിപ്പിക്കുകയാണ് ചെയ്തത്.

മാർക്സും എംഗൽസും സൂചിപ്പിച്ചതും എന്നാൽ വിശദീകരിച്ചിട്ടില്ലാത്തതുമായ പ്രശ്നങ്ങൾ ധാരാളമു ്. "ചരിത്രത്തിൽ സ്ത്രീ-പുരുഷ വിഭജനം വഹിച്ചിട്ടുള്ള പങ്ക്, മനുഷ്യന്റെ ശരീരശാസ്ത്രപരമായ പ്രത്യേകതകൾ, ലൈംഗികത, അവന്റെ ഏകാകിതകളും ഉന്മത്താവസ്ഥകളും, വൈയക്തികദുഃഖങ്ങൾ, മരണം, ആത്മഹത്യ, പ്രപഞ്ച-മനുഷ്യബന്ധത്തിൽ നിന്നുദ്ഭൂതമാകുന്ന നിഗൂഢത, ജീവിതത്തിന്റെ അയുക്തിക വശങ്ങൾ, ദൈനംദിന ജീവിതത്തിൽ മിത്തിന്റെയും റിച്വലിന്റെയും- മതത്തിന്റെ തന്നെയും - പങ്ക് ഇവയെക്കുറിച്ചെല്ലാം മാർക്സ് ചില സൂചനകളേ നൽകുന്നുള്ളൂ . . . "[19] സാർത്ര്, ല്യൂക്കാച്ച്, സിമോങ്-ദ്-ബുവ്വാ, മാർക്യൂസ്, അൽത്തൂസർ, ലെവിസ്ട്രോസ്, ഗ്രാംഷി, അഡോണോ, ഗോൾഡ്മാൻ, ഫൂക്കോ, ഹെബർമാസ് തുടങ്ങി പല ചിന്തകൻമാരും മാർക്സിസത്തെ ആധുനിക ജീവിതത്തിന്റെ സങ്കീർണ്ണതകൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന വിധത്തിൽ വായിച്ചെടുക്കാൻ ശ്രമിച്ചവരാണ്. ഇവരിൽ ആന്റോണിയോ ഗ്രാംഷി, അൽത്തൂസർ എന്നിവരുടെ നിരീക്ഷണങ്ങൾ മാർക്സിയൻ പഠനങ്ങളിൽ സുപ്രധാനമാണ്.

ഗ്രാംഷിയുടെ ചിന്തകൾ - സാംസ്കാരികപഠനത്തിൽ പുതിയ വെളിച്ചം

മാർക്സിനും എംഗൽസിനും ശേഷം 'മാർക്സിയൻ' ചിന്താധാരക്ക് തെളിമയും തുടർച്ചയും നൽകാൻ ശ്രമിച്ച ചിന്തകരിൽ പ്രധാനിയാണ് ഇറ്റാലിയൻ ചിന്തകനായ ആന്റോണിയോ ഗ്രാംഷി. ഉല്പാദന വ്യവസ്ഥയുടെ വികാസത്തെക്കുറിച്ചുള്ള അന്വേഷണങ്ങളിലാണ് മാർക്സും എംഗൽസും മുഴുകിയത്. അതുകൊ ് തന്നെ അന്ന് നിലവിലിരുന്ന മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയെക്കുറിച്ചുള്ള പഠനങ്ങൾക്കാണ് മാർക്സിന്റെ ജീവിതത്തിന്റെ മുഖ്യഭാഗവും വിനിയോഗിച്ചത്. എന്നാൽ സാമ്രാജ്യത്വത്തിന്റെയും ഫാസിസത്തിന്റെയും കാലഘട്ടത്തിൽ ജീവിച്ച ഗ്രാംഷിക്ക് അത്തരം അധികാരഘടനകളെക്കുറിച്ചുള്ള അന്വേഷണങ്ങളിലേക്ക് തന്റെ ശ്രദ്ധ തിരിക്കേ ിവന്നു. സംസ്കാരവും പ്രത്യയശാസ്ത്രവും സാമാന്യജനങ്ങളും തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തെക്കുറിച്ച് ഗ്രാംഷി നടത്തിയ ആഴമേറിയ അന്വേഷണങ്ങൾ മാർക്സിയൻ സാമൂഹികപഠനത്തെ സമ്പന്നമാക്കിയിട്ടു ്.

---

19 സച്ചിദാനന്ദൻ. കെ (1983 : 25).

സംസ്കാരത്തെ സംബന്ധിക്കുന്ന ആശയവാദപരമായ ധാരണകൾ നിരാകരിക്കാനും സാധാരണജീവിതവും അതിനെ നിർണയിക്കുന്ന രാഷ്ട്രീയഘടനയുമായി സംസ്കാരത്തിനുള്ള സവിശേഷമായ ബന്ധത്തെക്കുറിച്ച് തനതായ നിരീക്ഷണങ്ങൾ അവതരിപ്പിക്കാനും കഴിഞ്ഞതാണ് ഗ്രാംഷിയുടെ പ്രസക്തി. തൊഴിലാളി വർഗ്ഗത്തിന്റെ സാംസ്കാരികമായ മേൽക്കോയ്മ (hegemony) ഭരണകൂടങ്ങൾക്ക് ജനങ്ങൾക്ക് മേലുള്ള അധികാരത്തെക്കാൾ പ്രധാനമാണെന്ന് ഗ്രാംഷി ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു. ഇത് മുമ്പ് ലെനിൻ സൂചിപ്പിച്ചത് തന്നെയാണ്. ''പ്രത്യയ ശാസ്ത്രത്തിനകത്ത് നടക്കേ സമരമാണ് സാമൂഹികമോചനത്തിന്റെ അനിവാര്യമാർഗ്ഗമെന്ന സമീപനത്തിലുറച്ചുനിന്നുകൊ ുള്ള ഗ്രാംഷിയുടെ നിരീക്ഷണങ്ങൾ അടിസ്ഥാനവർഗ്ഗങ്ങളെ പ്രത്യയശാസ്ത്രവത്ക്കരിക്കുന്നതിൽ ഏറെ പ്രാധാന്യം നൽകി.''[20]

'പ്രത്യയശാസ്ത്രവൽക്കരിക്കുക വീ ും പ്രത്യയശാസ്ത്രവൽക്കരിക്കുക' എന്ന നിലപാടാണ് സംഘടനാ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കെന്നപോലെ സാംസ്ക്കാരിക പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും അടിസ്ഥാനമായി ഗ്രാംഷി ക ത്. രാഷ്ട്രീയ തലത്തിൽ നടക്കുന്ന വിപ്ലവത്തിന്റെ വിജയവും അതിന്റെ നിലനിൽപ്പും സാധ്യമാവണമെങ്കിൽ സമൂഹത്തെ അതിനുപാകത്തിന് പ്രത്യയശാസ്ത്രവൽക്കരിക്കുകയും സാംസ്കാരികഘടനയെ പുനർനിർമ്മിക്കുകയും വേണമെന്ന് ഗ്രാംഷി നിരീക്ഷിച്ചു. ഈ വിധത്തിൽ സമൂഹത്തിന്റെ സാംസ്ക്കാരിക ഘടനയെ പുനർനിർമ്മിക്കാതെ നടത്തുന്ന വിപ്ലവങ്ങൾ അല്പായുസ്സാകുമെന്ന് ചരിത്രവസ്തുതകൾ ഉദാഹരിച്ചുകൊ ് ഗ്രാംഷി വിശദീകരിച്ചു. റഷ്യയിലെയും മറ്റു കിഴക്കൻ യൂറോപ്യൻ രാഷ്ട്രങ്ങളിലേയും സോഷ്യലിസ്റ്റ് ഭരണകൂടങ്ങളുടെ തകർച്ചയുടെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ ഗ്രാംഷിയൻ നിരീക്ഷണങ്ങൾക്ക് പ്രസക്തിയേറുന്നു.

രാഷ്ട്രീയ പ്രവർത്തനവും സാംസ്കാരിക പ്രവർത്തനവും ഭിന്നമാണെന്ന സങ്കുചിതമായ കാഴ്ചപ്പാടിനെയും ഗ്രാംഷി പൊളിച്ചെഴുതി. അധീശത്വ ഭരണകൂടം തെറ്റായ ബോധനിർമ്മിതിയിലൂടെയും പ്രചാരണത്തിലൂടെയും തങ്ങളുടെ താത്പര്യങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കാൻ ശ്രമിച്ചുകൊ ിരിക്കും. മതം, വർഗ്ഗം, ജാതി തുടങ്ങിയ ഇടുങ്ങിയ കള്ളികളിലേക്ക് സാമൂഹിക ബോധത്തെ പൂട്ടിയിടുകയും അതിലൂടെ തങ്ങളുടെ സ്ഥാപിത താത്പര്യങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കുകയുമാണ് യാഥാസ്ഥിതിക, ബൂർഷ്വാ ഭരണകൂടങ്ങൾ ചെയ്യുന്നത്. ഈ യാഥാർത്ഥ്യം തിരിച്ചറിഞ്ഞ് ശരിയായ പ്രത്യയശാസ്ത്രബോധം ജനങ്ങളിൽ എത്തിക്കാൻ തൊഴിലാളിവർഗ്ഗപ്രസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് കഴിയേ തു ്. ഇന്ത്യയിൽ പശ്ചിമബംഗാൾ, കേരളം,

20 **രാജശേഖരൻ. എസ്., (2008 : 8).**

ത്രിപുര എന്നീ സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ നിലവിൽ വന്ന ഇടതുപക്ഷ സർക്കാരുകൾക്കുപോലും പ്രത്യയശാസ്ത്രപരമായ ഈ നേതൃത്വം ഏറ്റെടുക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. പഴയ ഫ്യൂഡൽ കാലത്തിന്റെ സാംസ്കാരിക ബോധത്തിൽനിന്ന് വിടുതി നേടാൻ ഇവിടങ്ങളിലെ സമൂഹ ത്തിന് ഇനിയും സാധിച്ചിട്ടില്ല. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ ഗ്രാംഷിയുടെ വിചാരങ്ങൾക്ക് ഇന്ത്യ യിലും പ്രസക്തിയേറുകയാണ്.

പൗരസമൂഹവും രാഷ്ട്രീയസമൂഹവും തമ്മിലുള്ള ഒത്തിണക്കത്തെപ്പറ്റിയും ഗ്രാംഷി വിശദീകരിക്കുന്നു ്. 'ഒരു സാമൂഹിക വിഭാഗത്തിനു മേധാവിത്വം പ്രകടമാവു ന്നത് ര ് വിധത്തിലാണ്. 'അധീശാധികാരം' (Domination), 'ധൈഷണികവും നൈതി കവുമായ നേതൃത്വം' (Intelectual and moral leadership). ഒരു സാമൂഹിക വിഭാഗം എതിർവിഭാഗങ്ങളെ തകർക്കാനും (Liquidate) കീഴടക്കാനും സായുധശക്തി ഉപയോ ഗിച്ച് പോലും ശ്രമിച്ചുകൊ ് ഭരിക്കുന്നു. ഉറ്റവരെയും സഖ്യത്തിലുള്ളവരെയും അവർ നയിക്കുന്നു. ഒരു സാമൂഹികവിഭാഗത്തിന് ഭരണം നേടുന്നതിന് മുമ്പ് ആധിപത്യം സ്ഥാപിക്കാൻ നിർബന്ധമായും കഴിയണം.'[21]

പൊതുസമ്മിതിയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള നേതൃത്വവും അധികാരബലത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള ആധിപത്യവും ചേരുമ്പോൾ രാഷ്ട്രീയവും സാമൂഹികവുമായ ഒത്തിണക്കം സാധ്യമാവുന്നു. ഇവിടെയാണ് ബുദ്ധിജീവികളുടെ പങ്കിനെക്കുറിച്ച് ഗ്രാംഷി വ്യക്തമാക്കുന്നത്. ബുദ്ധിജീവികളെ പരമ്പരാഗത ബുദ്ധിജീവികൾ (Traditional intelectuals) ജൈവബുദ്ധിജീവികൾ (Organic intelectuals) എന്നിങ്ങനെ ഗ്രാംഷി ര ാക്കി തിരിക്കുന്നു. ഇതിൽ പരമ്പരാഗത ബുദ്ധിജീവികൾ നിലവിലുള്ള സാമൂഹിക-രാഷ്ട്രീയ വ്യവസ്ഥയെ പിന്തുണക്കുന്നവരായിരിക്കും. പ്രസ്തുത സാമൂഹിക-രാഷ്ട്രീയ വ്യവസ്ഥയെ നിലനിർത്തുന്നതിന് ആവശ്യമായ സാംസ്ക്കാരിക പരിസരം ഒരുക്കുന്നത് ഈ ബുദ്ധിജീവികളാണ്. ഇവർ നിലവിലുള്ള വർഗ്ഗാധിപത്യത്തിന്റെ ഉപകരണങ്ങൾ മാത്ര മായി നിലകൊള്ളുന്നു. എന്നാൽ ജൈവ ബുദ്ധിജീവികളാവട്ടെ, സവിശേഷമായ വർഗ്ഗ താത്പര്യങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്നവരും സാമൂഹിക ജീവിതത്തിൽ പുരോഗതി ആഗ്രഹിക്കു ന്നവരുമാണ്. പരമ്പരാഗത ബുദ്ധിജീവികളെ കൂടി തൊഴിലാളിവർഗ്ഗ താത്പര്യങ്ങൾക്ക് ഇണങ്ങുന്ന നിലപാടിലേക്ക് പരിണമിപ്പിക്കുക എന്നത് ജൈവബുദ്ധിജീവികളുടെ കടമയാ

21 Gramsci Antonio (1996: 59).

ണ്. ഈ ര   ുവിഭാഗം ബുദ്ധിജീവികളുടെയും ഒന്നിച്ചുള്ള പ്രവർത്തനം പുതിയ ലോകാവബോധത്തിന്റെയും പ്രത്യയശാസ്ത്രനായകത്വത്തിന്റെയും സൃഷ്ടിക്ക് കാരണമാവുന്നു.

മാർക്സിയൻ സാംസ്കാരിക വിശകലനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനമായ അടിത്തറ/മേൽപ്പുര സങ്കല്പത്തെ ഗ്രാംഷി സ്വന്തം നിലപാടുകൾ വിശദീകരിക്കാനായി പുനർനിർവ്വചിക്കുന്നു ്. അടിത്തറയും മേൽപ്പുരയും പരസ്പരം വേറിട്ടുനിൽക്കുന്നതല്ലെന്ന് ഗ്രാംഷി വ്യക്തമാക്കി. ഇവയുടെ പാരസ്പര്യം ഓരോ ചരിത്രഘട്ടത്തിലും ഉരുത്തിരിഞ്ഞുവരേ   ജൈവബന്ധമാണെന്ന് ഗ്രാംഷി പറയുന്നു. ഈ ജൈവബന്ധത്തിലൂടെ സൃഷ്ടിക്കപ്പെടുന്ന പ്രത്യയശാസ്ത്ര മേൽക്കോയ്മയെ (hegemony) ജനാവബോധത്തിന്റെ പൊതുസമ്മതിയായി നിലനിർത്തുകയെന്നത് ബുദ്ധിജീവികളുടെ കടമയാണ്. ചരിത്രത്തിൽ ര ് തരത്തിലുള്ള ചെറുത്തുനിൽപ്പുകൾ ഉ ്. ആകസ്മികമായ സംഘർഷങ്ങൾ, സംഘടിതവും- ആസൂത്രിതവുമായ സംഘർഷങ്ങൾ എന്നിവയാണവ. ഇവയിൽ ര   ാമത്തെ വിഭാഗത്തിൽപ്പെടുന്ന സംഘർഷങ്ങളാണ് ചരിത്രത്തെ സൃഷ്ടിക്കുന്നത്. ഉൽപാദനത്തിലെ പരിവർത്തനങ്ങൾമൂലം പുതിയ ഉൽപാദകവർഗ്ഗങ്ങൾ രുപപ്പെടുന്നു. നിലവിലുള്ള സാമൂഹ്യഘടനയുമായി ഒത്തുപോകാൻ കഴിയാത്ത വർഗ്ഗമാകും ഇത്. ഇവരെ 'സബ് ആൾട്ടേൺ' (Subaltern) എന്നാണ് ഗ്രാംഷി വിശേഷിപ്പിച്ചത്. ഈ വിഭാഗങ്ങളുടെ സമരം വർഗ്ഗസമരമാണെന്നും അദ്ദേഹം വ്യക്തമാക്കി.

ആശയങ്ങൾ ബഹുജനങ്ങൾ സ്വാംശീകരിക്കുമ്പോൾ അവ ഭൗതികശക്തിയായി മാറ്റുന്നു എന്ന മാർക്സിന്റെ നിഗമനത്തെ ഗ്രാംഷി തന്റെ ചിന്തയുടെ അടിസ്ഥാനമായി പരിഗണിക്കുന്നു ്.[22] 'ദർശനത്തിന്റെ ഭൗതികമായ ആയുധമാണ് തൊഴിലാളി വർഗ്ഗം-തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ ആത്മീയമായ ആയുധമാണ് ദർശനം' എന്ന് മാർക്സ് തന്റെ പ്രബന്ധത്തിൽ മുമ്പേ രേഖപ്പെടുത്തിയതാണ്. പ്രായോഗിക പ്രവർത്തനത്തിൽനിന്ന് ഉയർന്നുനിൽക്കുന്ന ദാർശനികനിലപാടിനെയും ദാർശനിക വീക്ഷണത്തിൽനിന്ന് അകന്നുനിൽക്കുന്ന പ്രായോഗിക പ്രവർത്തനത്തെയും ഒരുപോലെ തിരസ്കരിക്കേ   ത് തൊഴിലാളിവർഗ്ഗ വിപ്ലവകാരികളുടെ കടമയാണെന്ന് ഗ്രാംഷി കരുതി. എല്ലാ മനുഷ്യരും ഒരർത്ഥത്തിൽ ദാർശനികരാണെന്ന് ഗ്രാംഷി അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. ഭാഷ, സാമാന്യബോധം, മതവിശ്വാസം, അഭിപ്രായങ്ങൾ, ചുറ്റുപാടുകളോട് പ്രതികരിക്കുന്ന രീതി എന്നിവയെല്ലാം ചേർന്നതാണ് സാധാരണ മനുഷ്യരുടെ ദാർശനിക വീക്ഷണം. വിപ്ലവത്തെ സംബന്ധിച്ച മാർക്സിന്റെ കാഴ്ചപ്പാടുകളെ വിശദീകരിക്കുകയോ, പോഷിപ്പിക്കുകയോ ചെയ്തു

---

22 ഇ. എം. എസ്., പി. ഗോവിന്ദപിള്ള (2008 : 41).

കൊ ് ഗ്രാംഷി Philosophy of Praxis (പ്രായോഗിക പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ദർശനം) എന്ന തന്റെ കാഴ്ചപ്പാട് അവതരിപ്പിച്ചു.

സാമൂഹിക-സാംസ്ക്കാരിക ജീവിതത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഗ്രാംഷിയുടെ നിഗമനങ്ങൾ ഇന്ത്യൻ സാഹചര്യത്തിൽ വളരെയേറെ പ്രസക്തമാണ്. ഭാഷ, മതം, ജാതി തുടങ്ങി പല കാരണങ്ങളാൽ വേറിട്ടുനിൽക്കുന്ന സാമൂഹ്യഘടന ഇന്ത്യയിലെ വർഗ്ഗീയ-വിഘടനശക്തി കൾക്ക് തങ്ങളുടെ താത്പര്യങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കാനുള്ള പശ്ചാത്തലമാകുന്നു. കേവലമായ ഇത്തരം വ്യത്യാസങ്ങൾക്കിടയിലും, തങ്ങൾ അനുഭവിക്കുന്ന ചൂഷണങ്ങൾ സമാനമാണ് എന്ന് തിരിച്ചറിയാൻ സാധാരണ ജനതയെ സഹായിക്കുകയാണ് തൊഴിലാളി വർഗ്ഗപ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ പങ്ക്. അതിലൂടെ ചൂഷണമുക്തമായ ഒരു സമൂഹം സൃഷ്ടിക്കാൻ അവരെ സജ്ജരാക്കുകയും വേണം. ഇതിലേക്കായുള്ള സാംസ്ക്കാരിക പ്രവർത്തന ങ്ങൾക്ക് ഗ്രാംഷിയുടെ കാഴ്ചപ്പാടുകൾ വെളിച്ചമാകുന്നു ്. അധീശത്വത്തിനെതിരെ പ്രക്ഷോഭങ്ങൾ നയിച്ചുകൊ ് മാത്രമേ ചൂഷിതരായ മനുഷ്യർക്ക് സ്വന്തം മോചനം സാധ്യ മാവുകയുള്ളൂ. അതിനുള്ള അവരുടെ ആത്മീയമായ ആയുധം മാർക്സിസം തന്നെയാ ണ്. ഇത്തരം ചെറുത്തുനിൽപ്പുകൾക്ക് ജനതയെ സജ്ജമാക്കേ പ്രസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് തന്നെ വഴിപിഴച്ചുപോവുന്ന കാലമാണിത്. ''കീഴാള സാംസ്കാരിക പ്രപഞ്ചം ശിഥിലമാ ക്കിക്കൊ ് അവരുടെ സമ്പദ്‌രൂപങ്ങളിലേക്കും പ്രകൃതിവിഭവങ്ങളിലേക്കും നടക്കുന്ന അക്രമാസക്തമായ മൂലധനപ്രവാഹത്തെ വികസനമെന്ന ഓമനപ്പേരിൽ വിളിക്കുന്ന നമ്മുടെ വർത്തമാനകാലത്ത് ഏറെ പ്രസക്തമായ വിശകലന തന്ത്രങ്ങളും ഉൾക്കാഴ്ചകളു മാണ് ഗ്രാംഷിയുടെ നിരീക്ഷണങ്ങളിൽ ഉടനീളം ഉള്ളത്.''[23]

അൽത്തൂസറിന്റെ ഇടപെടൽ

മാർക്സിസത്തിനകത്തു നിന്നുകൊ ുതന്നെ അതിനെ പരിഷ്കരിക്കാൻ ശ്രമിച്ച ചിന്തകനാണ് അൽത്തൂസർ. നീത്ഷെയും ഫ്രോയിഡും മാർക്സും പത്തൊമ്പതാം നൂറ്റാ ിന്റെ അപ്രതീക്ഷിത സന്തതികളായിരുന്നു എന്ന് അൽത്തൂസർ നിരീക്ഷിക്കുന്നു. പിൽക്കാലത്തെ ദാർശനിക ലോകത്തെ മുഴുവൻ സ്വാധീനിക്കാൻ ഈ ചിന്തകൻമാർക്ക് കഴിഞ്ഞിട്ടു ്. വ്യക്തി/സമൂഹം എന്നിവ ഭിന്നിച്ചുനിൽക്കുന്ന ര ് ദ്വന്ദങ്ങളാണെന്ന ധാര ണയെ മാർക്സ് തിരുത്തിക്കുറിച്ചു. സമൂഹത്തെ ഘടനാപരമായ ഒരു വ്യവസ്ഥയായാണ് മാർക്സ് കാണുന്നതെന്നും ഈ ഘടകങ്ങളുടെ പരസ്പരബന്ധത്തെ കുറിക്കുന്ന സങ്ക

---

[23] രാജഗുരുക്കൾ (2008 : 55).

ല്പനമാണ് മാർക്സിസത്തിന്റെ സമഗ്രതയെന്നും അൽത്തൂസർ പറയുന്നു. ഉൽപാദനശക്തികളും ബന്ധങ്ങളും കൂടിച്ചേരുന്ന അധോഘടനയും (Base structure) രാഷ്ട്രീയവും പ്രത്യശാസ്ത്രപരവുമായ തലങ്ങൾ ചേരുന്ന ഉപരിഘടനയും (Super structure) ചേർന്നതാണ് സമൂഹം. അടിസ്ഥാനഘടനയും ഉപരിഘടനയും ചേർന്നു ാകുന്ന വാർപ്പു രൂപമാണ് സമൂഹം എന്ന സങ്കല്പത്തിനർത്ഥം അടിസ്ഥാനഘടനയുടെ സഹായമില്ലാതെ ഉപരിഘടനയ്ക്ക് പ്രവർത്തിക്കാനാവില്ല എന്ന ആശയമാണ്. മാർക്സിന്റെ ഈ നിരീക്ഷണങ്ങൾ ഹെഗലിന്റെ സമഗ്രതാസങ്കല്പത്തിന് ഏറെ അകലെയാണെന്ന് അൽത്തൂസർ കരുതി.

ഉൽപാദനപ്രക്രിയ, ഉദ്പാദന ഉപാധികളുടെ പുനരുത്പാദന പ്രക്രിയ എന്നിവ ചേർന്നാണ് ഓരോ സാമൂഹവ്യവസ്ഥയും നിലനിൽക്കുന്നത്. വ്യവസ്ഥയോടുള്ള തൊഴിലാളികളുടെ ബന്ധം വഴങ്ങിക്കൊടുക്കുന്ന ബന്ധമാണ്. അധ്വാനശക്തിയുടെ പുനരുൽപാദനത്തിലൂടെ ഈ കീഴായ്മബന്ധത്തെയും പുനരുത്പാദിപ്പിക്കാൻ കഴിയും. ഓരോ വ്യവസ്ഥയും അതിന്റെ അടിത്തറ ദൃഢപ്പെടുത്താനുള്ള മർദ്ദനോപകരണങ്ങളെയും സൃഷ്ടിക്കുന്നു ്. വ്യക്തികൾ അവരുടെ നിലനില്പിന്റെ ഉപാധികളുമായി വച്ചു പുലർത്തുന്ന സാങ്കല്പികമായ ബന്ധമാണ് പ്രത്യയശാസ്ത്രമെന്ന് അൽത്തൂസർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. മൂർത്തമായ ചില ബന്ധങ്ങളുടെ ഭൗതികമണ്ഡലമാണ് പ്രത്യയശാസ്ത്രം എന്ന് അദ്ദേഹം കരുതി. ഭൗതികതയെക്കുറിച്ചുള്ള കാഴ്ചപ്പാടിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് അൽത്തൂസർ പ്രത്യയശാസ്ത്രത്തെ നിർവ്വചിച്ചത്. മനുഷ്യൻ പ്രകൃത്യാതന്നെ ഒരു പ്രത്യയശാസ്ത്ര മൃഗമാണെന്ന് (Ideological animal)[24] അൽത്തൂസർ പറയുന്നു. പ്രത്യയശാസ്ത്രം വ്യക്തിയെ കർത്താവായാണ് സംബോധന ചെയ്യുന്നതെന്ന് അദ്ദേഹം വ്യക്തമാക്കി. മാർക്സിസത്തെ ഹെഗലിയൻ പ്രശ്നമണ്ഡലത്തിനുള്ളിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നത് മാർക്സ് തത്വചിന്തയുടെ ചരിത്രത്തിൽ നടത്തിയ ഇടപെടലിനെ മനസ്സിലാക്കാത്തവരാണെന്ന് അൽത്തൂസർ പറയുന്നു. കാരണം ഹെഗലിയൻ ചരിത്രദർശനത്തിന്റെ തുടർച്ചയല്ല മാർക്സിന്റെ കാഴ്ചപ്പാട്.

മാർക്സ് വിശദീകരിച്ച അന്യവല്ക്കരണം (Alienation) എന്ന പരികല്പനയെയും അൽത്തൂസർ പരിശോധിക്കുന്നു ്. അന്യവല്ക്കരണത്തിന്റെ പല അവസ്ഥകളിലൂടെ മനുഷ്യൻ അന്യവല്ക്കരണമുക്തമായ ഒരു സമൂഹാവസ്ഥയിലേക്ക് മുന്നേറുമെന്നും, കമ്യൂ

---

[24] Althusser Louis (1984: 45).

ണിസം അത്തരമൊരു സമൂഹഘടനയാണെന്നുമാണ് മാർക്സ് സിദ്ധാന്തിച്ചത്. അന്യ വല്ക്കരണം എന്ന പരികല്പനയിൽനിന്ന് മാറി വർഗ്ഗം, വർഗ്ഗസമരം തുടങ്ങിയ പുതിയ സങ്കല്പങ്ങളാണ് മാർക്സിന്റെ പിൽക്കാലകൃതികളിൽ കാണുന്നത്. ഈ പുതിയ നിരീക്ഷ ണങ്ങളാണ് ശാസ്ത്രീയ മാർക്സിസമായി അൽത്തൂസർ കണക്കാക്കുന്നത്. മനുഷ്യൻ വ്യക്തി എന്ന നിലയിലല്ല വർഗ്ഗങ്ങളുടെ പ്രതിനിധി എന്ന നിലയിലാണ് ചരിത്രപ്രക്രിയയിൽ പങ്കാളിയാകുന്നത് എന്നും അൽത്തൂസർ മാർക്സിനെ വിശദീകരിച്ചു. മാർക്സിന്റെ പ്രത്യ യശാസ്ത്രത്തെ അപഗ്രഥിച്ചുകൊ ് അൽത്തൂസർ നടത്തിയ നിരീക്ഷണങ്ങൾ ഇരു പതാം നൂറ്റാ ിൽ മാർക്സിസത്തിന് പുതിയ വെളിച്ചം നൽകിയിട്ടു ്. സച്ചിദാനന്ദൻ ഉൾപ്പെടെയുള്ള കവികളെ ഈ നിരീക്ഷണങ്ങൾ സ്വാധീനിക്കുകയും ചെയ്തു.

സമൂഹത്തിലെ ബഹുഭൂരിപക്ഷം വരുന്ന തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന് നീതിയും മുഖ്യ പരിഗണനയും ലഭിക്കുന്ന തത്വശാസ്ത്രം ലിംഗപരമായും സാമൂഹികമായും ചൂഷണം ചെയ്യപ്പെടുന്ന വിഭാഗങ്ങൾക്കുകൂടി മോചനവും സ്വാതന്ത്ര്യവും നൽകാൻ പര്യാപ്തമാവേ താണ്. ആ നിലയ്ക്ക് മാർക്സിസം സ്ത്രീകൾ, ദളിതർ, ആദിവാസികൾ തുടങ്ങിയ വിഭാഗങ്ങളുടെ മോചനം കൂടി അഭിസംബോധന ചെയ്യുന്നു ് എന്ന് കാണാം. എന്നാൽ സാമ്പത്തികമായ അസമത്വം പരിഹരിക്കുകയാണ് മുഖ്യം എന്ന് കരുതിയ മാർക്സിസ ത്തിൽ, സ്ത്രീകളുടെയും ദളിതരുടെയും പ്രശ്നങ്ങളെക്കുറിച്ച് സൂചനകൾ ഉ ങ്കിലും വിശദമായ അന്വേഷണങ്ങൾ കാണുന്നില്ല. അധ്വാനിക്കുന്ന വിഭാഗങ്ങൾക്ക് അധികാരം വന്നുചേരുന്നതോടെ സ്വാഭാവികമായും പരിഹരിക്കപ്പെടും എന്ന നിലയിൽ ഈ പ്രശ്ന ങ്ങളെ കണക്കാക്കി എന്നു പറയാം. എന്നാൽ സാമ്പത്തിക അസമത്വം പരിഹരിക്കപ്പെട്ടാ ലും, കുടുംബഘടനയിലും സാമൂഹ്യഘടനയിലും നിലനിൽക്കുന്ന സ്ത്രീസങ്കല്പം മാറണ മെന്നില്ല. 'ചരിത്രത്തിൽ സ്ത്രീകൾ അവഗണിക്കപ്പെട്ടിട്ടു ങ്കിൽ അതിനുകാരണം ചരി ത്രത്തെത്തന്നെ പുരുഷകേന്ദ്രമാക്കിക്കാണുന്ന രീതിയാണെന്ന്'[25] ഗെർദ്ദ ലേണർ പറയു ന്നു. സോഷ്യലിസ്റ്റ് വ്യവസ്ഥക്ക് കീഴിൽപ്പോലും സ്ത്രീകൾ അനുഭവിക്കുന്ന ചൂഷണവും അവഗണനയും അവസാനിച്ചില്ല.

മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയും സോഷ്യലിസ്റ്റ് വ്യവസ്ഥയും ത്വരിതഗതിയിലുള്ള വിക സനം എന്ന കാഴ്ചപ്പാടിൽ മുന്നോട്ടു കുതിച്ചപ്പോൾ പ്രാന്തവത്ക്കരിപ്പെട്ട ചില വിഭാഗങ്ങ ളു ്. ദളിതരും ആദിവാസികളും ഭാഷാ ന്യൂനപക്ഷങ്ങളുമെല്ലാം ഇക്കൂട്ടത്തിൽപ്പെടുന്നു. പ്രകൃതിക്ക് യാതൊരു നാശവും വരുത്താതെ പ്രകൃതിയോടിണങ്ങി ജീവിക്കാൻ ശ്രമിച്ച

---

25 The Challenge of Women's History.

വിഭാഗമാണ് ആദിവാസികൾ. ഗോത്രബോധത്തിന്റെ ശക്തിയും തനിമയും ആദിവാസികൾക്ക് കൈമുതലായിരുന്നു. പ്രകൃതിയും മനുഷ്യനും തമ്മിലുള്ള സൂക്ഷ്മമായ ബന്ധത്തെക്കുറിച്ച് ആധുനിക മനുഷ്യനെ ഓർമ്മിപ്പിക്കാനുള്ള അവസാനത്തെ ചൂ ുപലകയായിരുന്നു ആദിവാസി ജീവിതം. ആദിവാസികളുടെ പ്രകൃതിജീവനത്തിന്റെ സ്വച്ഛതക്ക് മുകളിലൂടെയാണ് ആധുനികനാഗരികതയുടെ ഉരുക്കുചക്രങ്ങൾ പാഞ്ഞുകയറിയത്. കാട് എന്ന വാഗ്ദത്ത ഭൂമിയിൽനിന്ന് അവർ ആട്ടിയോടിക്കപ്പെട്ടു. തങ്ങളുടെ അവകാശം എന്ന പോലെ ആധുനിക നാഗരികത ആദിവാസികളുടെ മേൽ ചൂഷണം നിർദ്ദയം നടപ്പാക്കി. കടമ്മനിട്ടയുടെ 'കുറത്തി' എന്ന കവിതയിൽ ഈ യാഥാർത്ഥ്യം ചിത്രീകരിച്ചിട്ടു ്.

''........... നിങ്ങൾ
ഭരണമായ് പ ാരമായ് പല പുതിയ രീതികൾ
പുതിയ ഭാഷകൾ പുതിയ നീതികൾ നീതിപാലകർ
കഴുമരങ്ങൾ ചാട്ടവാറുകൾ
കൽത്തുറുങ്കുകൾ, കപടഭാഷണ-
ഭക്ഷണം കനിഞ്ഞുതന്നൂ ബഹുമതി

'ഹരിജനങ്ങൾ' ഞങ്ങളാഹോ, അവമതി -

യ്ക്കുപലബ്ധിപോലെ ദരിദ്രദൈവങ്ങൾ''[26]

ശാരീരികമായി ഏറ്റവുമധികം അധ്വാനിക്കുന്ന വിഭാഗത്തിൽ ഭൂരിപക്ഷവും, സാമൂഹികമായും ജാതീയമായും പിന്നോക്കമായി പരിഗണിക്കപ്പെടുന്ന ദളിത്, അധഃസ്ഥിത വിഭാഗങ്ങളിൽപ്പെടുന്നവരായിരുന്നു. മണ്ണിനോടും അധ്വാനത്തോടും വിട്ടുവീഴ്ചയില്ലാത്ത കൂറും ആത്മാർത്ഥതയും കാണിക്കുന്ന ഈ അടിസ്ഥന വർഗ്ഗത്തോട് ക്രൂരമായിട്ടാണ് ചൂഷകവർഗ്ഗം പെരുമാറിയത്. അടിമവേല ചെയ്യിക്കലും പീഡനങ്ങളും തികച്ചും സാധാരണമായിത്തീർന്നു. കുട്ടനാട്ടിലെ കർഷകതൊഴിലാളികളുടെ ദയനീയചിത്രം തകഴി ശിവശങ്കരപ്പിള്ള 'ര ിടങ്ങഴി' യിൽ വ്യക്തമായി ആവിഷ്കരിച്ചിട്ടു ്. തൊഴിൽ മേഖലയിലെ സംഘടിതമായ ചെറുത്തുനില്പിന്റെ ഫലമായി തൊഴിൽസമയം നിജപ്പെടുത്താനും കൂലി വർദ്ധിപ്പിക്കാനും ദളിത്-തൊഴിലാളി വിഭാഗങ്ങൾക്ക് കഴിഞ്ഞിട്ടു ്. എന്നാൽ സാമൂഹികഘടനയിൽ അവർ അധഃസ്ഥിതരായിത്തന്നെ തുടർന്നു. തൊട്ടുകൂടായ്മയും തീ ലും സമൂഹമനസ്സിൽനിന്ന് അകന്നുപോയില്ല. സ്വപ്രയത്നത്തിലൂടെ കഴിവുതെളിയിച്ച് ഉന്നതസ്ഥാനങ്ങളിലെത്തിയ ദളിതർപോലും രഹസ്യമായി പരിഹസിക്കപ്പെട്ടു. ക്ഷേത്രം നിർമ്മിക്കാനായി അധ്വാനം വിയർപ്പാക്കിയവൻ, നിർമ്മാണം പൂർത്തിയാകുന്നതോടെ ക്ഷേത്രമതിൽക്കെട്ടിന് പുറത്തായി. മനുഷ്യവിമോചനം എന്ന ആശയത്തിൽ ഇത്തരത്തിലുള്ള വിഭാഗങ്ങളുടെ വിമോചനംകൂടി ഉൾപ്പെടേ താണ്. അധ്വാനിക്കുന്നവന്റെ ജീവിതം സാമൂഹികവിപ്ലവത്തിലൂടെ പുതുക്കിപ്പണിയേ താണെന്ന് പാബ്ലോ നെരൂദ എഴുതിയിട്ടു ്.

''ഇത്രയധികം വസ്തുക്കൾക്ക് ജന്മം നൽകിയവർ
എല്ലാ വസ്തുക്കൾക്കും യജമാനൻമാരാകണമെന്ന്
ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു.
അപ്പമു ാക്കുന്നവൻ ആഹാരം കഴിക്കണം.
ഖനികളിൽ കഴിയുന്നവർക്ക് വെളിച്ചം വേണം

26 രാമകൃഷ്ണൻ കടമ്മനിട്ട (1996 : 223).

മനുഷ്യർ ഇനിയും ചങ്ങലകളിൽക്കിടന്നു നരകിച്ചുകൂടാ.
ഇനിയും വിളറി നിറംകെട്ട് മരിച്ചുകൂടാ''[27]

തൊഴിലാളിവർഗ്ഗം അധികാരം പിടിച്ചെടുക്കുന്നതിലൂടെ സാമ്പത്തികമായ ചൂഷണത്തിൽനിന്ന് അവർക്ക് മോചനം ലഭിക്കുമെങ്കിലും സാമൂഹികമനസിലെ ഉച്ചനീചത്വം ഇല്ലാതാവണമെന്നില്ല. സാമൂഹികമനസ്സിൽ സംഭവിക്കേ ഒരു പരിവർത്തനമാണത്. അതും വിമോചനസമരങ്ങളുടെ തുടർച്ചയാണ്.

പ്രകൃതിയും മനുഷ്യനും തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തിന്റെ സ്വഭാവംകൂടി പരിഗണിക്കാതെ മനുഷ്യമോചനം എന്ന ആശയത്തെ സമീപിക്കാനാവില്ല. മനുഷ്യന്റെ ആവശ്യങ്ങൾ പരിമിതവും, പ്രകൃതി വിഭവങ്ങൾ അപരിമേയവും എന്ന് കരുതിയിരുന്ന കാലം മാറിയിരിക്കുന്നു. ജീവൻ നിലനിർത്താൻ വേ ഭക്ഷണവും, ജലവും വായുവും എന്ന ആവശ്യമല്ല ഇന്നു മനുഷ്യന്റേത്. ഏറ്റവും പരിഷ്കൃതമായ സുഖസൗകര്യങ്ങളില്ലാതെ ജീവിക്കാൻ മനുഷ്യന് സാധ്യമല്ലാത്ത കാലമാണിത്. വിവേകപൂർവ്വം പ്രകൃതി വിഭവങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ ഭൂമിയിൽ ജീവിതം അസാധ്യമായിത്തീരും എന്ന യാഥാർത്ഥ്യം മനുഷ്യന്റെ എല്ലാ വികസന സങ്കല്പങ്ങൾക്ക് മുന്നിലും ഉ ായിരിക്കണം. ഭൂമി മനുഷ്യരുടേത് മാത്രമല്ല എല്ലാ ജീവജാലങ്ങൾക്കും അവകാശപ്പെട്ടതാണെന്ന യാഥാർത്ഥ്യം നാം മറന്നുകൂടാ. മനുഷ്യജീവിതം ചൂഷണമുക്തമായിരിക്കണം എന്ന ആഗ്രഹം പോലെത്തന്നെ മറ്റു ജീവജാലങ്ങൾ മനുഷ്യരാൽ ചൂഷണം ചെയ്യപ്പെടരുത് എന്ന വിശാലമായ പ്രകൃതിബോധം നമ്മെ നയിക്കേ താണ്.

മനുഷ്യവിമോചനം സ്വപ്നം കാണുന്ന, ചങ്ങലകളില്ലാത്ത മനുഷ്യനെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രതീക്ഷകൾ കാത്തുസൂക്ഷിക്കുന്ന ജീവിത വീക്ഷണങ്ങളെയും ദർശനങ്ങളെയും സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിത എന്നും മുറുകേ പിടിച്ചിട്ടു ്. ദാരിദ്ര്യത്തിന്റെയും അജ്ഞതയുടെയും ഏകാന്തതയുടെയും നൈരാശ്യത്തിന്റെയും ഇരകളുടെ ഭാഗത്ത് നിൽക്കലാണ് തന്റെ ദൗത്യമെന്ന് അദ്ദേഹം വ്യക്തമാക്കിയിട്ടു ്. അതുകൊ ുതന്നെ മാർക്സിയൻ വിമോചന കാഴ്ചപ്പാടുകൾ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയുടെ മുഖ്യ ദാർശനികധാരയാകുന്നു. ഒപ്പം വിമോചനം എന്ന ആശയം 'മാനുഷികം' എന്നതിൽ കവിഞ്ഞ അർത്ഥത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതയിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നതും കാണാം. അത് സാമ്പത്തികവും രാഷ്ട്രീയവും വർഗ്ഗപരവും മാത്രമല്ല പ്രകൃതിയുടെയും മറ്റു ജീവജാലങ്ങളുടെയും സാധ്യതക

27 സച്ചിദാനന്ദൻ. കെ (എ.ഡി), (1999 : 131).

ളുടെ പശ്ചാത്തലത്തിൽക്കൂടി നിർവ്വചിക്കപ്പെടേ താണെന്ന് സച്ചിദാനന്ദൻ കരുതുന്നു. മനുഷ്യചിന്തയുടെ ഇടുങ്ങിയ പരിധിക്ക് പുറത്തേക്ക് കടക്കാൻ കഴിയുന്നവരാണ് കവികൾ. സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയിൽ പറയുന്നത് പോലെ:

''ആപ്പിൾ മരത്തിന്റെ വേരുകൾ
മനുഷ്യരു ാക്കിയ മതിലുകൾക്കിടയിലൂടെ
അന്യോന്യം കൈകോർക്കുന്നു.
കാറ്റും ജലവും വേരുകളും
മതിലുകൾക്കെതിരെ പ്രവർത്തിക്കുന്നു.
കിളികൾ കൂർത്ത ചിറകുകൾകൊ ്
അതിരുകൾ മുറിച്ചുകളയുന്നു.
ഭൂപടത്തിലെ വരകൾ ഒരു കരിയിലയെപ്പോലും
തടുത്തു നിർത്തുന്നില്ല.
നമുക്ക് പുഴകളാവുക.'' [28]

---

28 സച്ചിദാനന്ദൻ (1999(1) : 300, 301).

അധ്യായം 2

മലയാള കവിതയുടെ രാഷ്ട്രീയ പരിണാമങ്ങൾ - സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയ്ക്ക് ഒരാമുഖം

ചരിത്രത്തിൽ ഒരു കാലഘട്ടത്തിനും ഒറ്റയ്ക്ക് നിൽക്കാനാവില്ല. ഭൂതകാലത്തിലേക്ക് വേരുകളും ഭാവിയിലേക്ക് ശാഖകളും നീട്ടുന്ന അനന്തമായ തുടർച്ചയാണ് ചരിത്രം. പോയ കാലത്തോടും ചരിത്രത്തിൽ അത് ബാക്കിവെച്ച നിലപാടുകളോടുമുള്ള സമീപനത്തിൽ സ്വീകരണങ്ങൾ എന്നപോലെ നിഷേധങ്ങളും സമന്വയങ്ങൾക്കൊപ്പം കലഹങ്ങളും സ്വാഭാവികമാണ്. സമൂഹത്തിന്റെ വികാസചരിത്രത്തിനെന്നപോലെ സാഹിത്യചരിത്രത്തിനും ഈ യാഥാർത്ഥ്യം സംഗതമാണ്. വാമൊഴിയായി പ്രചരിച്ച അജ്ഞാത കർതൃകങ്ങളായ കാവ്യരൂപങ്ങളിൽ തുടങ്ങുന്നതാണ് മലയാളകവിതയുടെ ആദ്യ ഉറവകൾ. 'തിരുനിഴൽമാലയും', 'രാമചരിതവും' ലിഖിതരൂപത്തിലുള്ള ആദ്യ ചുവടുകളാണ്. പിന്നീട് ചെറുശ്ശേരിയും കണ്ണശ്ശൻമാരും ഏറ്റെടുത്ത കാവ്യസപര്യ എഴുത്തച്ഛനിലൂടെ മാനകീകരിക്കപ്പെടുകയായിരുന്നു. കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർ നമ്മുടെ കവിതയെ സാമൂഹിക വിമർശനത്തിന്റെ മൂർച്ചയുള്ള ആയുധമാക്കിത്തീർത്തു. ആശാന്റെ കാലത്തോടെ അത് നവോത്ഥാനത്തിന്റെ ചൈതന്യങ്ങളേറ്റുവാങ്ങി. ചങ്ങമ്പുഴ കെട്ടഴിച്ചുവിട്ട കാല്പനികതയുടെ വസന്തകാലത്തുപോലും സാമൂഹികബോധത്തിന്റെ കരുത്ത് മലയാള കവിതയ്ക്ക് നഷ്ടപ്പെട്ടില്ല. ജി. ശങ്കരപ്പിള്ളയും, പി. കുഞ്ഞിരാമൻ നായരും, ഇടശ്ശേരിയും വൈലോപ്പിള്ളിയും തീർത്ത കാവ്യബിംബങ്ങൾ മലയാള ഭാഷയുടെ സൗന്ദര്യവും കേരളീയരുടെ ലോകവീക്ഷണത്തിന്റെ വൈവിധ്യവും പ്രഖ്യാപിക്കുന്നതായിരുന്നു. ആധുനികരും പുറകേവന്നവരും അനുഭവത്തിന്റെ സൂക്ഷ്മാംശങ്ങൾ കാണിച്ചുതന്നു.

മലയാള കവിതയുടെ വളർച്ചക്കിടയിൽ ശുദ്ധകവിതയുടെ വക്താക്കൾ ഇടയ്ക്കൊക്കെ അരങ്ങത്തു ായിരുന്നെങ്കിലും രാമചരിതകാരൻ മുതലുള്ള മലയാള കവിപരമ്പരയിലെ പ്രമുഖരെല്ലാം കലയുടെയും സാഹിത്യത്തിന്റെയും പ്രയോജനപരതയിൽ ഊന്നിയവരായിരുന്നു. ധാർമ്മികമായ പ്രതിസന്ധികളിൽ പെട്ടുപോയ കേരളീയ ജനതയെ സമുദ്ധരിക്കാൻ തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛൻ ഭക്തിയെ ഉപയോഗിച്ചപ്പോൾ കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർ ആക്ഷേപഹാസ്യത്തിന്റെ കരുത്തിലൂടെയാണ് ജീർണ്ണിച്ചുപോയ സാമൂഹിക ചേതനയെ ശുദ്ധീകരിക്കാൻ ശ്രമിച്ചത്. ആധുനികകാലത്ത് തികവുറ്റ ഒരു വിപ്ലവകവിതക്ക്

നിർവ്വഹിക്കാൻ കഴിയുന്ന ഉത്തരവാദിത്തങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കാൻ 16-ാം നൂറ്റാ ിൽ ഭക്തിസാഹിത്യത്തിന് കഴിഞ്ഞിരുന്നുവെന്ന് ഇന്ന് നാം തിരിച്ചറിയുന്നു.

ഇന്ത്യൻ ദേശീയപ്രസ്ഥാനം സൃഷ്ടിച്ച അനിവാര്യതയാണ് മലയാളത്തിലെ ആധുനിക കവിത്രയം. കേരളീയ സാമൂഹിക ജീവിതത്തിൽ നിരന്തരം ഇടപെട്ടുകൊ ാണ് കുമാരനാശാനും വള്ളത്തോളും കവിതയുടെ ജനകീയ അടിത്തറ ശക്തിപ്പെടുത്തിയത്. വെൺമണി പാരമ്പര്യം കൂടപ്പിറപ്പാണെങ്കിലും വള്ളത്തോൾ ഇന്ത്യൻ ദേശീയപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഗാന്ധിയൻ മൂല്യങ്ങൾ ജീവിതത്തിന്റെയും കവിതയുടെയും ഊർജ്ജമായി സ്വീകരിക്കുകയായിരുന്നു. സാമൂഹിക നവോത്ഥാനവും കീഴാളമുന്നേറ്റ പ്രസ്ഥാനങ്ങളുമാണ് കുമാരനാശാന്റെ കവിതയെ ഉത്തേജിപ്പിച്ചത്. കവിതയിൽ മാത്രമല്ല വ്യക്തിജീവിതത്തിലും ആശാൻ സാമൂഹിക അസമത്വങ്ങൾക്കെതിരായ ചെറുത്തുനില്പിന്റെ പക്ഷത്തായിരുന്നു. തീ ലും തൊട്ടുകൂടായ്മയും ജാതീയമായ അസമത്വങ്ങളും ചൂഷണങ്ങളും നിലനിൽക്കുന്ന ജീവിത പശ്ചാത്തലത്തിൽ, കവിത കാല്പനികമായ മോഹാലസ്യങ്ങളിലും ആഢ്യപൈതൃകങ്ങളുടെ താൻപോരിമയിലും വിശ്രമിക്കുന്നത് ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന കാലഘട്ടത്തോടുള്ള കൂറില്ലായ്മയാണെന്ന് മനസിലാക്കാനുള്ള ചരിത്രബോധം ആശാന്റെ കാലം ഉത്പാദിപ്പിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. ശ്രീനാരായണഗുരുവിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ ജാതീയമായ അസമത്വങ്ങൾക്കെതിരായി നടന്ന വലിയ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഭാഗമായിരുന്നു ആശാൻ. ശ്രീനാരായണ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ സാഹിതീയരൂപമായിരുന്നു ആശാന്റെ കവിത എന്നു പറയാം. ശ്രീനാരായണഗുരുവിനൊപ്പം, ചട്ടമ്പിസ്വാമികളും അയ്യങ്കാളിയും നടത്തിയ സാമൂഹികമായ ഇടപെടലുകൾ ആശാന്റെ കവിതകളിലെ സാമൂഹികവിപ്ലവങ്ങളെ അഭിമുഖീകരിക്കാൻ കഴിയുന്ന പരിസരം കേരളീയർക്ക് ഒരുക്കിക്കൊടുത്തു. 'ദുരവസ്ഥ' പോലെയുള്ള സാഹസികമായ രചനകളിലേക്ക് ആശാനെ ഉത്തേജിപ്പിച്ചത് അന്നത്തെ സാമൂഹിക പരിഷ്ക്കരണ പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ ഊർജ്ജം തന്നെയാണ്.

മതാത്മകമായ ചട്ടക്കൂടിൽനിന്നും ഉള്ളടക്കത്തിൽനിന്നും വിമുക്തമായതോടെയാണ് മലയാളകവിത ആധുനികകാലത്തിന്റെ ഭാവുകത്വത്തിനിണങ്ങും മട്ടിൽ നവീകരിക്കപ്പെട്ടത്. അതേസമയം തന്നെ മതാതീതമായ ആത്മീയതയുടെ സാധ്യതകളും നമ്മുടെ കവിത സംരക്ഷിച്ചുപോന്നു. മാനവികത മുഖ്യവിഷയമായി പരിഗണിക്കപ്പെടുന്നതോടെയാണ്, ജന്മി-നാടുവാഴി വ്യവസ്ഥയുടെ ചൂഷണങ്ങൾ നമ്മുടെ സാഹിത്യത്തിൽ പരാമർശിക്കപ്പെടുന്നത്. ഇത് എഴുത്തുകാരുടെ വ്യക്തിപരമായ കാഴ്ചപ്പാടുകൾക്കപ്പുറം ജനാധിപത്യം, സോഷ്യലിസം തുടങ്ങിയ പുതിയ ആശയങ്ങൾ കേരളീയ സമൂഹം ഏറ്റെടുത്ത

തിന്റെ ഫലമായിരുന്നു. ഇത്തരം പുതിയ ആശയങ്ങളുടെ സ്വാധീനം കേരളീയ ജനതയുടെ സാമൂഹിക-രാഷ്ട്രീയ ബോധത്തെയും അടിമുടി നവീകരിക്കുകയു ായി. ഈ പരിസരത്തിൽ നിന്ന് ഊർജ്ജം ഉൾക്കൊ ാണ് അക്കാലത്തെ രാഷ്ട്രീയ-കലാ-സാഹിത്യ-സാംസ്ക്കാരിക പ്രവർത്തനങ്ങളെല്ലാം വികസിച്ചത്.

ആശാന്റെയും ചങ്ങമ്പുഴയുടെയും കാലഘട്ടങ്ങൾക്കിടയിലാണ് കാല്പനികകവിതയുടെ തികവുറ്റ രൂപങ്ങൾ മലയാളത്തിൽ അവതരിപ്പിക്കപ്പെട്ടത്. കാല്പനികകവിത സ്വപ്നങ്ങളിലും അതിവൈകാരികതയിലും ആദർശങ്ങളിലും അഭയം ക ത്തിയത് യാഥാർത്ഥ്യം തിന്മയുടെ ഇരുട്ടിലാണ് എന്ന ബോധത്തിൽ നിന്നാണ്. ക്രൂരമായ വാസ്തവിക ലോകത്തെ പരിഹരിക്കുവാനായി അയഥാർത്ഥമായ ഒരു ഭാവനാലോകം സൃഷ്ടിക്കുവാനുള്ള സൗന്ദര്യാത്മകമായ തലത്തിലെ ശ്രമമായിരുന്നു കാല്പനികതാപ്രസ്ഥാനം. വ്യക്തികളുടെ ഒടുങ്ങാത്ത ഇച്ഛയും അതിനെ തൃപ്തിപ്പെടുത്താൻ കഴിയാത്തത്ര പരിമിതമായ സാധ്യതകളും തമ്മിലുള്ള സംഘർഷവും വൈരുദ്ധ്യവുമായിരുന്നു കാല്പനിക കവിതക്ക് പിന്നിലെ ദാർശനികമായ അനിവാര്യത. ''കാല്പനികത മനുഷ്യത്വത്തെ സ്ഥലസൂക്ഷ്മങ്ങളുടെ അനന്തസീമകളിലേക്ക് വിഭ്രമകരമാംവിധം മനുഷ്യബാഹ്യവും അലൗകികവുമായി വികസിപ്പിച്ചുകൊ ുപോയി. മനുഷ്യത്വത്തിന്റെ നിസ്സീമമായ ഈ വികാസത്തിൽ, അത് നിഷേധിക്കപ്പെടുന്നതിലൂടെ വീ ും മാനുഷികമായിത്തീരാനുള്ള സാധ്യതയും അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു . . . മനുഷ്യബാഹ്യമായി സാക്ഷാത്ക്കരിക്കപ്പെട്ട മാനുഷിക സിദ്ധികൾ മുഴുവൻ മനുഷ്യനിലേക്ക് മടങ്ങിവരുന്നു.''[1]

കാല്പനിക വസന്തമായിരുന്ന ചങ്ങമ്പുഴയുടെ കവിതയിൽപ്പോലും സാമൂഹികപ്രശ്നങ്ങൾ ശക്തമായി കടന്നുവരികയു ായി. കലാപസ്വഭാവമുള്ള ജനകീയ കവിതയുടെ തുടക്കമായി ചങ്ങമ്പുഴയുടെ 'വാഴക്കുല' പരിഗണിക്കാവുന്നതാണ്. ജന്മി-കുടിയാൻ ബന്ധത്തിനിടയിലെ ചൂഷണാധിഷ്ഠിതമായ സാമൂഹിക യാഥാർത്ഥ്യത്തെ ലളിതമായ ഒരു പ്രമേയത്തിലേക്ക് സന്നിവേശിപ്പിക്കാനുള്ള ശ്രമമായിരുന്നു 'വാഴക്കുല'. കേരളീയ ജീവിതത്തിൽ സാധാരണമായിരുന്ന ഇത്തരം സംഭവങ്ങളിൽ ഉല്പാദനത്തെയും ഉപഭോഗത്തെയും സംബന്ധിച്ച ചരിത്രത്തിലെ ഏറ്റവും പ്രസക്തമായ അവകാശപ്രശ്നം അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. 'വിതയ്ക്കുന്നവൻ കൊയ്യുന്നില്ല' എന്ന പഴമൊഴി ഈ യാഥാർത്ഥ്യത്തിന്റെ പ്രതിഫലനമാണ്. ക്രൂരമായ ഈ അനീതിക്കെതിരെ, ഇന്നല്ലെങ്കിൽ നാളെ ഇത് മാറ്റിയെടുക്കേ തു ് എന്ന പ്രത്യാശയും പ്രതിഷേധവും 'വാഴക്കുല'യെ വ്യത്യസ്തമാക്കുന്നു.

1 രാജീവൻ. ബി, മുഖവുര (1982: ii).

ലോകത്തെങ്ങും പടർന്നുപിടിച്ച മനുഷ്യവിമോചന പോരാട്ടങ്ങളുടെ പ്രത്യയശാസ്ത്രം മല യാളകവിതയിലേക്കും കടന്നുവന്നതിന്റെ സൂചനയായിരുന്നു 'വാഴക്കുല'. "കരുമാടിക്കു ട്ടൻമാരുടെയും മലയപ്പുലയന്റെയും വൈരുദ്ധ്യത്തിന്റെ വർണ്ണനയിലൂടെ മേലാളരുടെ ചൂഷണങ്ങളോട് രോഷം ജനിപ്പിച്ചുകൊ ാണ് ചങ്ങമ്പുഴ വർഗ്ഗബോധത്തിന് അതീത മായ സഹൃദയത്വത്തിന്റെ ഉള്ളറകളിലേക്ക് നേരെ കടന്നുവന്നത് ...."[2] ചങ്ങമ്പുഴയുടെ ഏറെ ജനപ്രിയമായ 'രമണൻ' പോലും സൂക്ഷ്മത്തിൽ സാമ്പത്തിക അസമത്വം ഒരു പ്രണയത്തെ ദുരന്തത്തിലേക്ക് നയിക്കുന്നതിന്റെ ചരിത്രമാണ്. ആർത്ഥിക വിരുദ്ധവർഗ്ഗ ങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള ഏറ്റുമുട്ടലും ദുരന്തവും ഏറ്റവും ഹൃദയസ്പർശിയായി ചിത്രീകരിക്കുന്ന ആദ്യമലയാള കവിതയാണ് 'രമണൻ'.

ചങ്ങമ്പുഴയുടെ കാല്പനിക പ്രലോഭനങ്ങളെ മറികടക്കുകയും ജനകീയ കാവ്യസം സ്ക്കാരത്തെ പിൻതുടരുകയുമാണ് ഇടശ്ശേരി ചെയ്തത്. കേരളീയ കാർഷിക ജീവിത ത്തിന്റെയും കർഷകരുടെ സംഘബോധത്തിന്റെയും ഊടുംപാവുമാണ് ഇടശ്ശേരിയുടെ കാവ്യബിംബങ്ങളെ ബലപ്പെടുത്തിയത്. കേരളത്തിലെ തൊഴിലാളിവർഗ്ഗം ആത്മബോധം ആർജ്ജിക്കുകയും സ്വന്തം വർഗ്ഗത്തിന്റെ മോചനം സാദ്ധ്യമാവണമെങ്കിൽ സംഘടിക്കണ മെന്ന് തിരിച്ചറിയുകയും ചെയ്ത കാലത്തിന്റെ കൂടി കവിയാണ് ഇടശ്ശേരി. ആദ്യം കൊയ്തെടുക്കേ ത് അധികാരമാണെന്നും അതിലൂടെമാത്രമേ പൊന്നാര്യൻ കൊയ്തെ ടുക്കാനുള്ള അവകാശം (പുത്തൻകലവും അരിവാളും) സ്ഥാപിക്കപ്പെടുകയുള്ളൂ എന്നും തിരിച്ചറിയുന്ന സാധാരണ തൊഴിലാളിസമൂഹത്തെ ഇടശ്ശേരി സൃഷ്ടിച്ചത് അക്കാലത്തെ പ്രക്ഷുബ്ധമായ കേരളീയ സാമൂഹികജീവിതത്തിന്റെ ഹൃദയത്തിൽനിന്നാണ്. ".... എങ്കിലും തന്റെ ഗ്രാമീണ കർഷക പ്രത്യയശാസ്ത്രത്തിന്റെ പ്രക്ഷേപണ പരിമിതി കൾക്കകത്തു നിന്നുകൊ ുതന്നെ ഒരു വലിയ കവിയുടെ സഹജാവബോധത്തിന്റെ വേരുകളും ഭാവനയുടെ ചില്ലുകളും കൊ ്, കീഴാളരുമായുള്ള ആത്മാർത്ഥ സഹഭാവ ത്തിലൂടെ കേരളീയ സമുദായഘടനയുടെ പരിണാമത്തിന്റെ വേഗങ്ങളും താളങ്ങളും വ്യഥ കളും ആകാംക്ഷകളും പിടിച്ചെടുക്കാനും, കേരളീയ ചരിത്രത്തിന്റെ ഒരു ഘട്ടത്തിന്റെ സമ ഗ്രചിത്രം സ്വരൂപിക്കാനും ഇടശ്ശേരിക്ക് കഴിഞ്ഞു."[3]

അടിച്ചമർത്തപ്പെട്ട തൊഴിലാളി-കർഷക-ദളിത-സ്ത്രീ വിഭാഗങ്ങളുടെ വിമോചന സ്വപ്നങ്ങളിൽനിന്നാണ് ഇടശ്ശേരിക്കവിത കരുത്തു നേടിയത്. അടിസ്ഥാനവർഗ്ഗത്തോട്

---

2 ലീലാവതി. എം (1997 : 164).

3 സച്ചിദാനന്ദൻ (1996(2): 11)

ഇടശ്ശേരി കാണിക്കുന്ന വിട്ടുവീഴ്ചയില്ലാത്ത പക്ഷപാതം, 'പുത്തൻകലവും അരിവാളും', 'പണിമുടക്കം', 'കുടിയിറക്കൽ', 'നെല്ലുകുത്തുകാരി പാറുവിന്റെ കഥ' തുടങ്ങിയ കവിതകളിൽ ദൃശ്യമാണ്. 'കോമൻ' എന്ന പാട്ടകൃഷിക്കാരന്റെ സ്വപ്നങ്ങൾക്ക് മീതെ അധികാരത്തിന്റെ ബലത്തിൽ കോടതീയാമിനും കൂട്ടരും വിളകൊയ്തെടുക്കുന്ന യാഥാർത്ഥ്യത്തിൽനിന്ന് അന്നവും അധികാരവും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം തിരിച്ചറിയുന്ന തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തെയാണ് 'പുത്തൻകലവും അരിവാളും' എന്ന കവിതയിൽ ഇടശ്ശേരി അവതരിപ്പിക്കുന്നത്. പീഡിത വർഗ്ഗത്തോടുള്ള ആഭിമുഖ്യം സ്ത്രീസമത്വബോധത്തിന്റെ ശക്തമായ ആവിഷ്ക്കാരമായി ഇടശ്ശേരിക്കവിതയിൽ കടന്നുവരുന്നു ്. സ്ത്രീപുരുഷ സമത്വത്തെ സംബന്ധിക്കുന്ന ആധുനികമായ കാഴ്ചപ്പാടുകൾ വികസിക്കുന്നതിനും മുമ്പേതന്നെ തന്റെ കവിമനസിന്റെ പ്രവചനാത്മക ജാഗ്രതയാൽ സ്ത്രീപക്ഷ സാഹിത്യത്തിന് തികച്ചും ആധികാരികമായ ആമുഖമാവാൻ കഴിഞ്ഞ കവിയാണ് ഇടശ്ശേരി. സച്ചിദാനന്ദനെ വളരെയധികം സ്വാധീനിച്ച കവികളിൽ ഒരാൾ, എന്നതിലേറെ ഒന്നാമത്തെ ആളാണ് ഇടശ്ശേരി എന്നു കാണാം. ഗ്രാമീണ കാർഷിക ജീവിതത്തിൽ നിന്നും കരുത്തുനേടുന്നതാണ് ഇടശ്ശേരിക്കവിതയുടെ സവിശേഷ സൗന്ദര്യം. ഇടശ്ശേരിയെക്കുറിച്ചുള്ള പഠനത്തിൽ സച്ചിദാനന്ദൻ ഇപ്രകാരം അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു: ''മിക്കപ്പോഴും അനാർഭാടവും, ചിലപ്പോഴെല്ലാം പരുഷവും എല്ലായ്പ്പോഴും ചിന്തയുടെ നിയന്ത്രണം അറ്റുപോകാത്ത വിധത്തിൽ വികാരനിർഭരവുമായ, പാരമ്പര്യത്തിന്റെ പുനരാവാഹനവും നവീനമായൊരു നാടോടിമട്ടും കലർന്ന കാവ്യരീതിയിലൂടെ ഇടശ്ശേരി മലയാളകവിതയെ ഭൂമിയിൽ മനുഷ്യർക്കിടയിൽ നടക്കാനും നേരുകാണാനും പറയാനും പഠിപ്പിക്കുന്നു.''[4]

ചങ്ങമ്പുഴ സൃഷ്ടിച്ച കാല്പനിക ഗീതകങ്ങളുടെ വസന്തകാലത്താണ് വൈലോപ്പിള്ളിയുടെ കാവ്യജീവിതം ആരംഭിക്കുന്നത്. ചങ്ങമ്പുഴയുടെ സ്വാധീനം വൈലോപ്പിള്ളിയിൽ ശക്തവുമായിരുന്നു. എന്നാൽ അത് വിപരീതസാന്നിദ്ധ്യമായിരുന്നു എന്നു പറയുന്നതാണ് ശരി.

> ''തുടുവെള്ളാമ്പൽ പൊയ്കയല്ല ജീവിതത്തിന്റെ
> കടലേ ഞങ്ങൾക്ക് കവിതക്ക് മഷിപ്പാത്രം.''

എന്ന് വൈലോപ്പിള്ളി തന്റെ കാലത്തിന്റെ കാവ്യസംസ്കൃതിയെക്കുറിച്ച് എഴുതിയിട്ടു ്. ചൂഷണമുക്തമായ ലോകത്തോടും അധ്വാനിക്കുന്ന മനുഷ്യരോടുമുളള ആഭിമുഖ്യം

---

4 സച്ചിദാനന്ദൻ (1996(2): 11).

വൈലോപ്പിള്ളി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നത് മുദ്രാവാക്യരൂപത്തിലല്ല, തികഞ്ഞ യാഥാർത്ഥ്യബോധ ത്തോടെയാണ്. ഒരു ഉണർത്തുപാട്ടുപോലും വ്യക്തിയിലോ തത്ക്കാല സമൂഹത്തിലോ അവസാനിക്കുന്നില്ല. പിൻതലമുറ ഏറ്റെടുക്കുമ്പോഴാണ് അവ അർത്ഥവത്താകുന്നത് എന്നും വൈലോപ്പിള്ളി പറയുന്നു. സ്പന്ദനം നിലച്ചുപോകുന്ന കൈകളിൽ നിന്നും ചോരതുടിക്കുന്ന ചെറുകൈയ്യുകൾ നീതിയുടെയും മാനവപുരോഗതിയുടെയും പന്ത ങ്ങൾ ഏറ്റുവാങ്ങുമെന്ന് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നതിലൂടെ മനുഷ്യസംസ്ക്കാരത്തിന്റെ വികാസ ത്തിന്റെ ചരിത്രധ്വനികൾ ഈ കവി ഏറ്റെടുക്കുന്നു. ''വിഷമമായ വ്യക്തിജീവിതത്തിൽ നിന്നുള്ള മോക്ഷമായി, ആത്മസാക്ഷാത്ക്കാരമായിത്തീരുന്നു എന്നത് മാത്രമല്ല വൈലോ പ്പിള്ളിക്ക് കവിതയുടെ പ്രയോജനം. താൻ ചരിത്രത്തിന്റെയും സമുദായത്തിന്റെയും മന സാക്ഷിയാണെന്ന മറ്റൊരനശ്വരതയിൽ, ധർമ്മത്തിന്റെ ഉറങ്ങാത്ത കാവൽക്കാരനെന്ന ബോധത്തിൽ കവി പിന്നീട് എത്തിച്ചേരുന്നു ്. പിന്നീടെന്നല്ല, എന്നുമെന്നാണ് പറയേ ത് .....''[5] എന്ന് പ്രൊഫസർ. എം. എൻ. വിജയൻ നിരീക്ഷിച്ചിട്ടു ്.

വൈലോപ്പിള്ളിയുടെ 'കുടിയൊഴിക്കൽ' മർദ്ദിതവർഗ്ഗത്തിന്റെ ഉയിർത്തെഴു ന്നേൽപ്പിന്റെ കഥയാണ്. അനിവാര്യമായ തൊഴിലാളിവർഗ്ഗ വിപ്ലവത്തിന്റെ വിജയത്തെ ക്കുറിച്ച് ഉദ്ഘോഷിക്കുകയും ഒപ്പം വിപ്ലവാനന്തരം സ്ഥാപിക്കേ സമൂഹത്തിന്റെ നീതി യെക്കുറിച്ച് ഉത്കണ്ഠപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നതാണ് വൈലോപ്പിള്ളിയുടെ ചരിത്രബോധം. 'സ്നേഹസുന്ദരപാതയിലൂടെ'[6] മുന്നോട്ടുപോകണം എന്ന ആഗ്രഹം വൈലോപ്പിള്ളിയുടെ വിപ്ലവദർശനത്തിന്റെ സമഗ്രത സൂചിപ്പിക്കുന്നു. സച്ചിദാനന്ദൻ ഉൾപ്പെടെയുള്ള പിൽക്കാല കവികളുടെ രാഷ്ട്രീയ വിമർശനസ്വഭാവമുള്ള കവിതകൾക്ക് 'കുടിയൊഴിക്കലി' ലെ കാഴ്ച പ്പാട് സഹായകരമായി എന്ന് കരുതാം.

പുതിയ കവിതയിൽ ക്ഷോഭത്തിന്റെയും കരുത്തിന്റെയും തുളച്ചുകയറുന്ന പരി ഹാസത്തിന്റെയും വഴിയാണ് എൻ. വി. കൃഷ്ണവാര്യർ തെരഞ്ഞെടുത്തത്. ചങ്ങല യിലും വിലങ്ങിലും തടവിലും കിടന്നുഴലുന്ന മനുഷ്യരോടും അവരുടെ സ്വാതന്ത്ര്യ മോഹ ത്തോടുമുള്ള അചഞ്ചലമായ പക്ഷപാതം പ്രഖ്യാപിക്കുന്ന കവിതകൾ എൻ. വി. രചിച്ചിട്ടു ്. മോചനമെന്നത് കിനാവുകാണാൻ പോലും കഴിയാത്ത മനുഷ്യരുടെ പക്ഷത്തുനിന്ന് ക്ഷോഭത്തിന്റെ ശീലുകൾ വിളിച്ചുപറയേ ത് തന്റെ ഉത്തരവാദിത്വമാണ് എന്ന അവസ്ഥ യിലേക്ക് എൻ. വി. യുടെ സ്വാതന്ത്ര്യബോധം വളർന്നുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. അത്തരം ഒരു

5 വിജയൻ. എം. എൻ (1989 : 11).

6 ശ്രീധരമേനോൻ വൈലോപ്പിള്ളി (1992 : 29).

രാഷ്ട്രീയബോധത്തിലേക്ക് കേരളം എത്തിച്ചേർന്നതുകൊ ാണ് എൻ. വി. ക്ക് ഇപ്രകാരം ഉയരാൻ കഴിഞ്ഞത്. മനുഷ്യസ്വാതന്ത്ര്യം, സമത്വം, സാഹോദര്യം തുടങ്ങിയ ആശയങ്ങൾ കേരളീയം ഭാരതീയം എന്നിങ്ങനെയുള്ള ദേശപരിമിതികളിൽ നിന്ന് അന്തർദേശീയ സാഹ ചര്യങ്ങളിലേക്ക് വികസിപ്പിച്ചുകാണാനും എൻ. വി. ക്ക് കഴിഞ്ഞിരുന്നു. അതുകൊ ാണ് ലോകത്ത് ഏത് കോണിലും സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനുമേൽ വീഴുന്ന വിലങ്ങുകൾ തന്റെ കൈക ളിലെ വിലങ്ങായും ഏത് അടിമയും ഏറ്റുവാങ്ങുന്ന ചാട്ടവാറടികൾ തന്റെ മുതുകത്താണ് ഏൽക്കുന്നതെന്നും അദ്ദേഹം എഴുതിയത്. പാണ്ഡിത്യത്തിന്റെ ഔന്നത്യങ്ങളിലിരുന്നിട്ടും കവിതയെ ഒരു പരിധിവരെ ജനകീയമാക്കാൻ കൃഷ്ണവാര്യർക്ക് കഴിഞ്ഞത് അക്കാലത്തെ കേരളീയസമൂഹത്തിന്റെ സ്വാധീനം കൊ ാണ്. 'എലികൾ' എന്ന കവിതയിൽ എൻ. വി. കൃഷ്ണവാര്യർ സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്ന രൂക്ഷമായ സാമൂഹിക വിമർശനം വായനക്കാരന് പൊള്ളിക്കുന്ന അനുഭവമാണ് നൽകുന്നത്.

പുതിയ കാലത്തിന്റെ സങ്കീർണ്ണതയും തീക്ഷ്ണതയും ആവിഷ്കരിക്കാൻ കാല്പ നികതയുടെ രീതിശാസ്ത്രം മതിയാകില്ലെന്ന് എൻ. എൻ. കക്കാട് തിരിച്ചറിഞ്ഞിരുന്നു. ഗ്രാമീണ നിഷ്കളങ്കത ചവിട്ടിമെതിച്ച് മനുഷ്യബന്ധങ്ങളെ മുഴുവൻ ലാഭനഷ്ടക്കണക്കുകളി ലേക്ക് ചുരുക്കിക്കളയുന്ന മുതലാളിത്തകടന്നുകയറ്റത്തിന്റെ പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ പ്രവചനാത്മ കമായ ഉൾക്കാഴ്ചയോടെ തിരിച്ചറിയുന്ന പ്രതിരോധത്തിന്റെ ശീലുകളാണ് കക്കാടിന്റെ കവിത. അടിയന്തിരാവസ്ഥയുടെ നീതിനിഷേധത്തിന്റെ നാളുകളിൽ, 'സ്വാതന്ത്ര്യപ്രേമി' യായ ഇന്ത്യക്കാരനെ ക്രൂരമായ ആത്മപരിഹാസത്തിലൂടെയാണ് കക്കാട് ആവിഷ്കരിച്ച ത്. 'ചത്തകാലംപോൽ തളം കെട്ടിയ ചളിക്കു ിലെ'[7] പോത്ത് ഒരു ഉദാഹരണം മാത്രം. എല്ലാ ദുരന്തങ്ങൾക്കും മീതെ, ഒടുവിൽ ആശ്രയമാവുക നേരം വെളുത്തെന്ന് പറയുന്ന കൂട്ടുകാരന്റെ വാക്കല്ല, 'നട്ടെല്ലിൽ വിളയുന്ന വെളിവുമാത്ര' മാണെന്ന് ആ കവിത തിരിച്ച റിയുന്നു. സ്വന്തം നട്ടെല്ലിന്റെ ദൃഢമായ അംശങ്ങളിൽ ഉദയഗിരി കത്തിക്കുന്ന ഒരു സൂര്യ നുവേ ി അത് കാത്തിരിക്കുന്നു.

അയ്യപ്പപ്പണിക്കരും, കടമ്മനിട്ടയും, കെ. ജി. ശങ്കരപ്പിള്ളയും മലയാളകവിതയിലെ രാഷ്ട്രീയവത്ക്കരണത്തിന് ഉത്സാഹിച്ചവരാണ്. സാമൂഹികനീതിയെ കീഴാളരുടെ വീര്യവും ചെറുത്തുനിൽപ്പുമായിട്ടാണ് കടമ്മനിട്ട തിരിച്ചറിയുന്നത്. മേലാള നീതിയുടെ ക്രൂരതക്കെതിരെ ദേശീയ ജനകീയത എന്ന സങ്കല്പം ഉയർത്തുകയാണ് കടമ്മനിട്ട ചെയ്തത്. കടുത്ത ഹാസ്യവും പരിഹാസവും ഒരു ജനതയുടെ കുറ്റകരമായ നിസ്സംഗ

7 കക്കാട് എൻ. എൻ. (1982 : 23).

തയെ വലിച്ചുമാറ്റാനുള്ള ഉപകരണമാക്കിമാറ്റാൻ പണിക്കർക്ക് കഴിഞ്ഞു. കാവ്യാത്മാവിനെ സംബന്ധിച്ച പരമ്പരാഗത പിടിവാശികളിൽനിന്ന് മാറി സമകാലിക പ്രശ്നങ്ങൾ കവിതയിലേക്ക് കടന്നുവരാൻ തുടങ്ങിയതാണ് മലയാളകവിതയെ രാഷ്ട്രീയവത്ക്കരിച്ചത്.

സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിലെ സാമൂഹികവും രാഷ്ടീയവും ദാർശനികവുമായ മാനങ്ങൾ രൂപപ്പെടുത്താൻ അനുയോജ്യമായ മലയാളകവിതയുടെ പശ്ചാത്തലം അവലോകനം ചെയ്യുകയായിരുന്നു ഇതുവരെ. ഇത് ഇവിടെ പരാമർശിച്ച ഏതാനും കവികളിൽ ഒതുങ്ങുന്നതുമല്ല. മലയാള കവിതയുടെ രാഷ്ട്രീയ ഭൂമിക അടയാളപ്പെടുത്തുന്നതിൽ മുഖ്യപങ്കുവഹിച്ച ചില കവികളെ എടുത്തുപറഞ്ഞൂ എന്നേയുള്ളൂ. പൊതുവായി പറഞ്ഞാൽ കേരളകവിതയുടെ രാഷ്ട്രീയ സ്വഭാവമെന്നത് ഇവിടുത്തെ പ്രത്യേകമായ സാമൂഹിക രാഷ്ട്രീയ പരിസരത്തുനിന്ന് രൂപപ്പെട്ടുവന്ന അനിവാര്യതയാണ്. എം. ഗോവിന്ദൻ, പ്രേംജി, വയലാർ, ഒ.എൻ.വി., പി. ഭാസ്കരൻ തുടങ്ങി അക്കാലത്ത് കവിതയുടെ വഴികളിൽ സഞ്ചരിച്ചവർക്കെല്ലാം ഈ സാമൂഹികബോധത്തിന്റെ വെളിച്ചം ഏറിയും കുറഞ്ഞും ലഭിച്ചിട്ടു ്. ദേശീയ സ്വാതന്ത്ര്യസമരപ്രസ്ഥാനം നമ്മുടെ ജീവിതത്തിന് ദിശാബോധംനൽകിയ പ്രധാന സംഗതിയാണ്. സ്വാതന്ത്ര്യസമരത്തിനൊപ്പം കേരളത്തിൽ വളർന്നുവന്ന നവോത്ഥാന പ്രസ്ഥാനങ്ങൾ, കീഴാളമുന്നേറ്റ പ്രസ്ഥാനങ്ങൾ എന്നിവ നമ്മുടെ ചരിത്രത്തെ വ്യത്യസ്തമാക്കിത്തീർത്തു. ശ്രീനാരായണഗുരുവും അയ്യങ്കാളിയും ചട്ടമ്പിസ്വാമികളും വി. ടി. ഭട്ടതിരിപ്പാടുമെല്ലാം കേരളീയജീവിതത്തെയും സാമൂഹികബോധത്തെയും അടിമുടി നവീകരിച്ചിട്ടു ്.

കമ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടികളുടെ ശക്തിയും സ്വാധീനവുമാണ് കേരളത്തിന്റെ രാഷ്ട്രീയമണ്ഡലത്തെ സംഭവബഹുലമാക്കിയത്. കമ്യൂണിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ നേതൃത്വത്തിൽ നടന്ന ചെറുതും വലുതുമായ എണ്ണമറ്റ തൊഴിലാളി-കർഷക സമരങ്ങളും അവയ്ക്ക് ലഭിച്ച ശക്തമായ ജനകീയ പിന്തുണയും കേരളത്തിന്റെ രാഷ്ട്രീയചരിത്രത്തെ ഇന്ത്യയിൽ മറ്റെവിടെയും ഇല്ലാത്തവിധം ത്യാഗോജ്ജ്വലവും ഐതിഹാസികവുമാക്കിത്തീർത്തു. പുന്നപ്രവയലാർ, കയ്യൂർ സമരങ്ങൾ നമ്മുടെ രാഷ്ട്രീയജീവിതത്തിന്റെ മാത്രമല്ല കലാ-സാഹിത്യ മണ്ഡലത്തിന്റെയും അതിർത്തികൾ വിസ്തൃതമാക്കി. ആദ്യത്തെ കമ്യൂണിസ്റ്റ് മന്ത്രിസഭ കേരളമെന്ന കൊച്ചു ഭൂവിഭാഗത്തെ ലോകത്തിന്റെ സവിശേഷശ്രദ്ധയിലേക്ക് കൊ ു വന്നു. നക്സലൈറ്റ് പ്രസ്ഥാനവും അവർ നയിച്ച കലാപങ്ങളും നമ്മുടെ രാഷ്ട്രീയമണ്ഡലത്തെ പിന്നെയും കലുഷിതമാക്കി. വാസ്കോഡഗാമയുടെ വരവിനെതുടർന്നു ായ

കൊളോണിയൽ അധിനിവേശത്തിന്റെ വിവിധ രൂപങ്ങൾ, ഈ മണ്ണിൽ അവർ നടത്തിയ യുദ്ധങ്ങൽ, വിവിധ മത-സംസ്കാര-ഭാഷാവിഭാഗങ്ങളുടെ വരവും പോക്കും, ഇവിടുത്തെ ജനതയുമായി അവർ നടത്തിയ ആദാനപ്രദാനങ്ങൾ, കമ്യൂണിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനത്തിന് ലഭിച്ച ശക്തമായ ജനസ്വാധീനം, പുരോഗമന സാഹിത്യപ്രസ്ഥാനം ഇവയെല്ലാം ചേർന്നാണ് കേരളത്തിന്റെ സാമൂഹികവും രാഷ്ട്രീയവും, സാംസ്കാരികവുമായ ജീവിതത്തിന്റെ ഭൂമിക നിർണ്ണയിച്ചത്.

സച്ചിദാനന്ദന്റെ ആദ്യകാല കവിതകൾ

1965-ൽ രചിച്ച 'ഗാനം' ആണ് സച്ചിദാനന്ദന്റെ പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ട ആദ്യ കവിത. തന്റെ ഗാനത്തെ 'പ്രാണവായുവാലൂതിപ്പാകമാക്കിയ മുത്ത് ഫണത്തിൻ തുമ്പത്തേറ്റി ഇളകിപ്പുളഞ്ഞാടിക്കയറിപ്പോകുന്ന വിഷമിളകുന്ന നീലനാഗിനിയായിട്ടാണ്'[8] ഈ കവിതയിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നത്. സച്ചിദാനന്ദന്റെ പിൽക്കാല കവിതകൾക്ക് പൊതുവായുള്ള സമഗ്രതയുടെ സ്വഭാവം ഈ കവിത പ്രകടിപ്പിക്കുന്നു ്. "ഈ നീലനാഗിനി രചിച്ചിട്ട വലയത്തിനുള്ളിൽത്തന്നെ നിൽക്കുന്നു സച്ചിദാനന്ദന്റെ സാഹിത്യ സർവ്വസ്വം എന്നു ചുരുക്കം. അതു തന്നെയാണ് അതിന്റെ രൂക്ഷമായ പ്രസക്തിയും പ്രത്യക്ഷമായ ശക്തിയും."[9] വിഷത്തിന്റെ മാരകത്വത്തെ മുത്തിന്റെ അമൃതത്വമാക്കിമാറ്റുന്ന ശക്തിയാണ് കവിത എന്നും, ഈ സങ്കല്പത്തിൽനിന്നുള്ള വികാസമാണ് സച്ചിദാനന്ദന്റെ പിൽക്കാലകവിതകളിൽ ആവർത്തിച്ചുവരുന്ന ബുദ്ധ-ക്രിസ്തു പ്രതീകങ്ങൾ എന്നും അയ്യപ്പപ്പണിക്കർ നിരീക്ഷിച്ചിട്ടു ്. പരമ്പരാഗതമായ ചില കാവ്യസങ്കല്പങ്ങളുടെ സ്വാധീനം സച്ചിദാനന്ദന്റെ ആദ്യകാല കവിതകളിൽ ഉ ന്നു കാണാം. "കവി സ്വയം ഒരു ആത്മീയ കാലാവസ്ഥ പിന്നിട്ടുകഴിഞ്ഞാലും അതിന്റെ ഉത്പന്നങ്ങൾ അനുഭവശില്പങ്ങളെന്ന നിലയിൽ അതിജീവിക്കാതിരിക്കില്ല"[10] എന്ന് സച്ചിദാനന്ദൻ തന്നെ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടു ്. 'പ്രാണവായുവാൽ ഊതിപാകപ്പെടുത്തിയ മുത്താ'ണ് തന്റെ കവിത എന്ന സങ്കല്പം കവിയുടെ ആത്മസമർപ്പണത്തിന്റെ സൂചനയായി കണക്കാക്കാം.

സച്ചിദാനന്ദന്റെ ആദ്യകാല കവിതകളിൽ പ്രകടമാകുന്ന ആദ്ധ്യാത്മിക സാന്നിദ്ധ്യത്തിൽനിന്ന് മാറി ലോകരാഷ്ട്രീയ സംഭവവികാസങ്ങൾ നേരിട്ട് പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന ആദ്യക

---

8 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 35).

9 അയ്യപ്പപ്പണിക്കർ (2006 : 54).

10 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 86).

വിത 1966-ൽ രചിച്ച 'വിയറ്റ്നാം' ആണ്. വിയറ്റ്നാമിലെ സാധാരണ മനുഷ്യർക്ക്മേൽ അമേരിക്ക നടത്തിയ ദീർഘകാലയുദ്ധത്തിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിലാണ് ഈ കവിത രചിക്കപ്പെടുന്നത്. കുരുക്ഷേത്രയുദ്ധവുമായി വിയറ്റ്നാം യുദ്ധത്തെ ബന്ധിപ്പിക്കാനുള്ള ശ്രമം ഈ കവിതയിൽ ഉ ്. അമേരിക്കൻ സാമ്രാജ്യത്വം ഒരു കൊച്ചുരാജ്യത്തെ ചോരയിൽ മുക്കിക്കൊല്ലാൻ നടത്തുന്ന ശ്രമങ്ങളെ, ക്രൂരതകളെ കടുത്ത നിറങ്ങളിലാണ് കവി വരച്ചുകാട്ടുന്നത്. ലോക മനഃസാക്ഷിയെ ഞെട്ടിച്ച ഈ സാമ്രാജ്യത്വ അധിനിവേശത്തിനെതിരെ രചനയെ ഉപയോഗിക്കാൻ, തന്റെ സാഹിത്യജീവിതത്തിന്റെ തുടക്കത്തിൽതന്നെ സച്ചിദാനന്ദൻ ശ്രമിച്ചിരുന്നു. കവിയുടെ പ്രത്യേകമായ രാഷ്ട്രീയാഭിമുഖ്യംകൂടി ഇതിന് കാരണമായിട്ടു ാകണം. ലോകത്തെ ഏറ്റവും വലിയ സാമ്രാജ്യത്വശക്തിക്കെതിരെ ഹോചിമിൻ എന്ന വിപ്ലവനായകന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ വിയറ്റ്നാമിലെ തൊഴിലാളികളും കൃഷിക്കാരും കുട്ടികളുമടങ്ങുന്ന സാധാരണമനുഷ്യർ നടത്തിയ ധീരമായ ചെറുത്തുനിൽപ്പ് ലോക രാഷ്ട്രീയചരിത്രത്തിൽതന്നെ അപൂർവ്വമായ പോരാട്ടമാണ്. സച്ചിദാനന്ദനെ പോലെയുള്ള ചരിത്രത്തിൽ ഉണർന്നിരിക്കുന്ന ഒരു കവിക്ക് ഈ യാഥാർത്ഥ്യം മറന്നുകളയാൻ കഴിയുമായിരുന്നില്ല. കവിത അവസാനിക്കുന്നത് തികഞ്ഞ പ്രതീക്ഷയിലാണ്.

> ''വാനത്തിന്നടിവയറു ചുവക്കുന്നേരം
> പുതുപുലരിപിറക്കുന്നേരം
> സൗരയൂഥം മുഴുവൻ ചുറ്റിസ്സവാരിചെയ്യാൻ
> പണയം വെയ്ക്കാമെന്നുടെ തൂലിക ഞാൻ''.[11]

കരുത്തിന്റെയും പ്രതിഷേധത്തിന്റെയും പ്രതീകമായി സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ നിരന്തരം പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന സൂര്യൻ ആദ്യമായി രംഗപ്രവേശം ചെയ്യുന്ന കവിതയാണ് 'പുനർജന്മം'. ക്രിസ്തുവിന്റെ കുരിശാരോഹണവും പീഡനവും പരാമർശിക്കപ്പെടുന്ന ഈ കവിതയിൽ എല്ലാ ദുരന്തങ്ങളെയും അതിജീവിക്കുന്ന അനശ്വരതയുടെ കരുത്തായാണ് കവി സ്വയം വിശേഷിപ്പിക്കുന്നത്. സ്വയം അമരത്വം പ്രഖ്യാപിക്കുന്ന കവിത ഒടുവിൽ:

> 'പൊട്ടിക്കരയുവാനല്ല ജ്വലിച്ചുപൊൻ-
> മക്കൾക്ക് നക്ഷത്രമായ് വഴികാട്ടുവാൻ'[12]

---

11 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 44, 45).

12 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 47).

എന്ന് കവി തന്റെ ദൗത്യം തിരിച്ചറിയുന്നു ്. സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ പിൽക്കാലത്ത് ശക്തമായിത്തീർന്ന സഹനവും ത്യാഗവും വിപ്ലവസാഹസികതയും ഈ വരികളിൽ തുടങ്ങുന്നുെ ന്ന് കാണാം. പൊട്ടിക്കരഞ്ഞ് തലകുനിച്ച്, സ്വന്തം വിധിയെ പഴിച്ച് ജീവിക്കുന്നത് യാഥാർത്ഥ്യത്തിൽ നിന്നുള്ള ഒളിച്ചോട്ടമാണെന്ന് ഈ കവി എന്നും കരുതിപ്പോന്നു.

1967-ൽ രചിച്ച 'ശ്യാമഗീതം' എന്ന കവിതയിൽ മനുഷ്യവംശത്തിന് താങ്ങും തണലുമാവേ സിദ്ധാന്തങ്ങളും ആശയങ്ങളും ചന്തകളിൽ വിലപേശി വിൽക്കുന്നതിന്റെ സൂചനകൾ കവി തിരിച്ചറിയുന്നു ്. മാർക്സിനെയും, ഗാന്ധിജിയെയും ഹൃദയത്തിൽ സ്വീകരിക്കാൻ നമുക്ക് കഴിയാതെ പോകുന്നു എന്ന വേദനയിൽനിന്നാണ്:

''മാർക്സിന്റെ രക്തവും ഗാന്ധിതൻ മാംസവും
മൊത്തമായ് വിൽക്കുമിച്ചന്തകളിൽ,
അദ്വൈതവാദവും പ്രതിഭാസശാസ്ത്രവും
ചില്ലറ കൊടുക്കുമീ മദിരാലയങ്ങളിൽ ...''[13]

എന്ന വരികൾ അദ്ദേഹം രചിക്കുന്നത്. ഇതാവട്ടെ പിൽക്കാലത്ത് പല സന്ദർഭങ്ങളിലും ശക്തമാകുന്ന പ്രത്യയശാസ്ത്ര വിമർശനത്തിന്റെ ആദ്യ സൂചനകളാണെന്നുകൂടി ക ത്താനാവും. വിമോചന ദർശനങ്ങൾ പോലും സാംസ്കാരിക കമ്പോളത്തിലെ വില്പനച്ച രക്കുകളായി മാറുന്ന ഒരു ലോകത്തിൽ സത്യത്തിന്റെയും ഭാഷയുടെയും തകർച്ച പ്രമേ യാക്കുന്നതാണ് 'ശ്യാമഗീത' ത്തിന്റെ ഇതിവൃത്തമെന്ന് കവി തന്നെ എഴുതിയിട്ടു ്. സിദ്ധാന്തവും പ്രയോഗവും തമ്മിലുള്ള ഇണക്കിച്ചേർക്കലിലെ പ്രശ്നങ്ങളെക്കുറിച്ച് സച്ചിദാ നന്ദൻ എപ്പോഴും ഉത്കണ്ഠാകുലനായിരുന്നു. ഗാന്ധിസത്തിനും മാർക്സിസത്തിനും സംഭവിച്ച തകർച്ചയും ഇതുതന്നെയാണ് സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. സ്വയം പൂർണവും സമഗ്രവു മായ ഒരു ദർശനത്തെ വേ ത്ര വിവേകം കൂടാതെ പ്രയോഗിക്കാൻ ശ്രമിച്ചതാണ് മാർക്സിസം എന്ന മഹത്തായ ദർശനത്തിന് പറ്റിയ പാളിച്ചയെന്ന് സച്ചിദാനന്ദൻ പിന്നീട് കൃത്യമായിത്തന്നെ പറഞ്ഞിട്ടു ്.

സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ പലതവണ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന ഒരു ബിംബം - പ്രത്യാ വർത്തി ബിംബം (Recurring Image) - എന്ന നിലയിൽ 'സൂര്യൻ' ഇക്കാലത്തെ കവിതക ളിൽത്തന്നെ കടന്നുവരുന്നു ്. 'പുനർജന്മ'ത്തിൽ തുടങ്ങുന്ന ഈ ബിംബസ്വീകരണം, 'അഞ്ചു സൂര്യൻ', 'കർണ്ണൻ', 'ആത്മാഹുതി', 'ആത്മഗീത' തുടങ്ങി പല കവിതകളിലും ആവർത്തിക്കപ്പെടുന്നു ്. എന്നാൽ സാമൂഹികവിപ്ലവത്തിന്റെ സംക്രമണവുമായി ബന്ധ പ്പെട്ട് ഈ സൂര്യൻ പരിണമിക്കുന്നത് 'ഹോചിമിൻ', 'കാൽവരി', 'കൊണാർക്കിലെ യാച കൻ' തുടങ്ങിയ പിൽക്കാല കവിതകളിലാണ്. സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയിൽനിന്ന് പുറത്തു കടന്നുപരിശോധിച്ചാലും സുര്യൻ എന്ന കാവ്യബിംബത്തിന് തേജസ്സിന്റെയും ആത്മവീര്യ ത്തിന്റെയും കരുത്തിന്റെയും ഒപ്പം സംഹാരത്തിന്റെയും പ്രാതിനിധ്യമാണ് കാവ്യലോകം കല്പിച്ചുകൊടുക്കാറ്. അതേസമയം 'ചന്ദ്രൻ' കാല്പനികതയുടെയും പ്രണയത്തി ന്റെയും വിരഹത്തിന്റെയും അനുഭൂതികളാണ് സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. സച്ചിദാനന്ദന്റെ പ്രസിദ്ധ മായ 'അഞ്ചുസൂര്യൻ' എന്ന കവിത നിരൂപകരുടെ പല വ്യാഖ്യാനങ്ങൾക്ക് വിധേയമായിട്ടു ്. 'തന്റെ കവിതകൾക്ക് ഒരാമുഖവും സ്വന്തം ആന്തരികഭാവങ്ങളുടെ സംക്ഷേപവു

13 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 51).

മാണ് 'അഞ്ചുസൂര്യൻ'[14] എന്നാണ് കവി സ്വയം വിലയിരുത്തിയത്. കവിയുടെ കാഴ്ചപ്പാടിന്റെ സമഗ്രതക്കും ഈ കവിത ഉദാഹരണമാകുന്നു.

'കർണ്ണൻ' എന്ന കവിതയിലെ കർണ്ണൻ സൂര്യന്റെ അംശം തന്നെയാണ്. കർണ്ണന്റെ ജീവചരിത്രം ആഖ്യാനം ചെയ്യുമ്പോൾതന്നെ സച്ചിദാനന്ദൻ സാമൂഹ്യജീവിതത്തെയും വിമോചനത്തെയും സംബന്ധിച്ച ചില കാഴ്ചപ്പാടുകൾ ഈ കവിതയിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നു. കർണ്ണൻ അംഗരാജ്യത്തെ രാജാവായിട്ടും വളർത്തച്ഛനായ അതിരഥന്റെ ദുരിതങ്ങൾ തീരുന്നില്ല എന്ന് കവി കെ ത്തുന്നു.

> ''അംഗരാജൻ നീ! എങ്കി
>
> ലെന്തതിരഥനിന്നും
>
> സങ്കടത്തേരോടിപ്പൂ
>
> നഗരപഥങ്ങളിൽ''[15]

എന്നെഴുതുമ്പോൾ കവി തന്റെ പക്ഷം പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു ്. അടുത്തവരിയിൽ 'അവനെവിടെ വിമോചനം?' എന്നു ചോദിക്കുന്നതോടെ കർണ്ണന്റെ ക്ഷത്രിയ തേജസ്സിനപ്പുറത്തേക്ക് കവിത വികസിക്കുന്നു. പിന്നീട് പരശുരാമന്റെ ശാപത്തെ പരാമർശിക്കുമ്പോൾ 'ബ്രാഹ്മണനല്ലപോലും', 'എന്തിന് ദ്വിജത്വം' എന്നിങ്ങനെ നിശിതമായ സാമൂഹിക വിമർശനത്തിലേക്ക് സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിത പ്രവേശിക്കുന്നു ്. തത്വചിന്തകളും നന്മതിന്മകളും എല്ലാം വെറും നുണയാണെന്ന് തിരിച്ചറിയുമ്പോൾ തന്നെ കർണ്ണനെ ദുരിതവും സങ്കടവും പേറുന്നവരുടെ പ്രതിനിധിയായി കവി മനസിലാക്കുന്നു:

ക്രിസ്തുവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ബിംബങ്ങൾ 'പുനർജന്മം' എന്ന കവിതയിലാണ് തുടങ്ങുന്നത്. എന്നാൽ 'ആത്മഗീത' ത്തിൽ ക്രിസ്തുബിംബം സവിശേഷമായ അർത്ഥതലങ്ങൾ കൈവരിക്കുന്നു. ക്രിസ്തു ഏറ്റുവാങ്ങിയ പീഡനത്തെ സാധാരണമനുഷ്യരുടെ ജീവിതദുരിതങ്ങളുമായി കൂട്ടിയിണക്കാനുള്ള ശ്രമം 'ആത്മഗീത' യിലെ 'ദർശനകാണ്ഡ'ത്തിലു ്.

> ''തെ ിയും യേശുവുമൊന്നുപോൽ ക്രൂശിതർ
>
> തന്തയില്ലാത്തവർ തള്ള പിഴച്ചവർ
>
> നോക്കൂ വടുക്കെട്ടിനിൽക്കുന്ന ചാട്ടവാർ-

---

14 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 88).

15 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 55).

ഷാടുകൾ വീർത്തു നീലിച്ചതാമെൻപുറം

നോക്കൂ വെടിയേറ്റു ചു   ഉപിളർത്തുമീ

മാംസക്കുഴികൾ .....''[16]

എന്നിങ്ങനെ ക്രിസ്തുവിനെ നിസ്വവർഗ്ഗത്തിന്റെ പ്രതിനിധിയായി കല്പിക്കാനാണ് കവി ശ്രമിക്കുന്നത്. മതപരമായ കാരുണ്യത്തിന്റെ ചിഹ്നം എന്നതിലുപരി തെ ിയും, തന്തയില്ലാത്തവരും, തള്ള പിഴച്ചവരും, ചാട്ടവാറടിയേൽക്കുന്നവരും, വെടിയേറ്റ മാംസക്കുഴിയുള്ളവരുമായ, ലോകത്തെ മുഴുവൻ പീഡിതരുടെയും രൂപമായിട്ടാണ് സച്ചിദാനന്ദൻ ക്രിസ്തുവിനെ അവതരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്. പിന്നീട് സഹനത്തിനപ്പുറം പ്രതിഷേധത്തിന്റെ കരുത്തായി ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതകളിൽ ക്രിസ്തു വരുന്നു ്. മിത്തുകളെയും ചരിത്ര വസ്തുതകളെയും താൻ ജീവിക്കുന്ന കാലഘട്ടത്തിന്റെ ആവശ്യത്തിനനുസരിച്ച് പുനരാഖ്യാനത്തിന് വിധേയമാക്കുക എന്ന കവിധർമ്മമാണ് സച്ചിദാനന്ദൻ ഇവിടെ സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നത്. പുരാണത്തിലെയും ചരിത്രത്തിലെയും ചില ബിംബങ്ങൾ തുടർച്ചയായി കവിതയിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത് സംബന്ധിച്ച് പ്രൊഫ: എം. ലീലാവതി ഇങ്ങനെ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടു ്: 'മണ്ണിന്റെ മക്കൾക്കു ാകേ രൂപാന്തര പ്രാപ്തിയെപ്പറ്റി ഉറക്കത്തിലും ഉത്ക്കണ്ഠകൊള്ളുന്ന ഒരു കവി, അവമതിയിൽനിന്ന് അവർ മോചനം നേടുന്ന നവജന്മം സ്വപ്നം കാണുന്ന കവി, അനിവാര്യമായി രൂപാന്തരപ്രാപ്തി പ്രതീകങ്ങളാൽ നയിക്കപ്പെടുന്നു.'[17] സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിലെ പ്രത്യാവർത്തി ബിംബങ്ങളെ മുൻനിർത്തിയുള്ള വിശദമായ പഠനം മറ്റൊരദ്ധ്യായത്തിൽ നടത്തുന്നതാണ്.

സച്ചിദാനന്ദന്റെ ആദ്യകാല കവിതകളിലെ (1965-70) വിമോചന കാഴ്ചപ്പാടുകൾ മേൽസൂചിപ്പിച്ച കവിതകളിൽ പ്രകടമാവുന്നതാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വീക്ഷണങ്ങളെ സ്വാധീനിച്ച പശ്ചാത്തലം കൂടി പരിശോധിക്കുന്നത് നന്നായിരിക്കും. കുട്ടിക്കാലത്തെ ഗ്രാമീണ ജീവിതാനുഭവങ്ങൾ, പുരാണേതിഹാസങ്ങളിലെ പരിചയം, എഴുത്തച്ഛന്റെ കൃതികളുടെ പാരായണം വഴി ലഭിച്ച കാവ്യസംസ്കാരം, തന്റെ മുൻഗാമികളായ മലയാളകവികളുടെ കൃതികളുടെ വായനാനുഭവം എന്നിവയാണ് സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയെ നിർണ്ണയിച്ച ഘടകങ്ങൾ. ബിരുദപഠനകാലത്ത് വായിച്ച ബൈബിൾ അദ്ദേഹത്തെ വളരെയേറെ സ്വാധീനിച്ചിരുന്നു. 'തന്റെ നൈതികാന്വേഷണത്തിന്റെ വേരുകൾ ബൈബിളിലാണെന്ന്'[18]

---

16 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 84).

17 ലീലാവതി. എം (2006 : 65).

18 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 23).

അദ്ദേഹം പറയുന്നു ്. താൻ പരിചയപ്പെട്ട കാവ്യപാരമ്പര്യം രൂപത്തിലും ഭാവത്തിലും പിൻതുടരാനാണ് കവി ആദ്യകാലത്ത് ശ്രമിച്ചത്. അതുകൊ ് ആദ്ധ്യാത്മികമായ ചില സ്വഭാവങ്ങൾ ഇക്കാലത്ത് രചിച്ച കവിതകളിൽ കാണാം. പുരാണേതിഹാസങ്ങളിലെ സംഭ വങ്ങൾ, ദൈവികവും മതപരവുമായ മിത്തുകൾ എന്നിവ ആദ്യകാല രചനകളിൽ ധാരാള മായി കാണാം.

രാഷ്ട്രീയമായ പ്രമേയത്തിന്റെ തെരഞ്ഞെടുപ്പിൽ അന്നദ്ദേഹം അധികമൊന്നും ജാഗ്രത കാണിച്ചതായി കാണുന്നില്ല. തന്നെയുമല്ല കവിതക്ക് വിഷയമാക്കിയ രാഷ്ട്രീയ സംഭവങ്ങളിൽത്തന്നെ, അതിലെ രാഷ്ട്രീയം വേ ത്ര ഊന്നിപ്പറയാൻ അദ്ദേഹം ശ്രമിച്ചി ട്ടില്ല എന്ന് കാണാം. ഇതിനുദാഹരണമാണ് 'വിയറ്റ്നാം' എന്ന കവിത. വിയറ്റ്നാമിൽ അമേരിക്ക നടത്തിയ ആക്രമണങ്ങളെ കേവലം യുദ്ധദുരിതം എന്ന രീതിയിൽ വിശദീക രിച്ചു പോകുന്നതാണ് ഈ കവിതയുടെ സ്വഭാവം. മറിച്ച് വിയറ്റ്നാം യുദ്ധത്തിന് പിന്നിലെ രാഷ്ട്രീയത്തെ, ലോകത്താകെ നടക്കുന്ന മനുഷ്യവിമോചന പോരാട്ടങ്ങളിൽ ഈ യുദ്ധത്തിന്റെ പ്രാധാന്യത്തെ കവി വിശകലനം ചെയ്യുന്നില്ല. പ്രമേയത്തിന്റെ രാഷ്ട്രീയ പക്ഷത്തെക്കാളേറെ കവിതയുടെ സൗന്ദര്യപക്ഷത്താണ് സച്ചിദാനന്ദൻ അക്കാലത്ത് ഊന്നി യത്.

മർദ്ദിതരുടെയും ചൂഷിതരുടെയും പ്രതീകമായി ക്രിസ്തുവും കർണ്ണനും ആദ്യ കാല കവിതകളിൽ കടന്നുവരുന്നു ്. എന്നാൽ ഈ കഥാപാത്രങ്ങൾക്ക് സ്വതവേയുള്ള 'പീഡിത' വ്യക്തിത്വത്തിനപ്പുറം തന്റെ രാഷ്ട്രീയം ശക്തമായി പറയാനുള്ള ഉപാധിയാക്കി ഈ കഥാപാത്രങ്ങളെ ഉപയോഗിക്കാൻ ആദ്യകാല കവിതകളിൽ സച്ചിദാനന്ദൻ ശ്രമിച്ചിട്ടില്ല എന്നു കാണാം. എന്നാൽ പിൽക്കാലകവിതകളിൽ അദ്ദേഹം ഈ കഥാപാത്രങ്ങളെ സമർത്ഥമായി പുനരാഖ്യാനം ചെയ്യുന്നു ്. രാഷ്ട്രീയമായി നിലപാടും പക്ഷപാതവും ഉ ായിരുന്നെങ്കിലും കവിതയുടെ സൗന്ദര്യ പക്ഷത്തിൽ രാഷ്ട്രീയമായ ഇടപെടൽ പാടില്ല എന്ന വിശ്വാസമാണ് ആദ്യകാലത്ത് കവിയെ നയിച്ചിരുന്നത്. രാഷ്ട്രീയനിലപാടും കവിതയിലെ നിലപാടും തമ്മിലുള്ള വൈരുദ്ധ്യം താൻ പരിഹരിച്ചത് പിന്നീടാണെന്ന് കവി തന്നെ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടു ്. 1973-ൽ രചിച്ച 'സത്യവാങ്മൂലം' എന്ന കവിതയിൽ ഇക്കാര്യം ഭംഗിയായി പറയുന്നു ്.

''ദർശനങ്ങളുടെ ഋതുഭേദങ്ങളാൽ

എന്റെ കൗമാരം പിച്ചിച്ചീന്തപ്പെട്ടിട്ടു ”,[19]

കവിത എഴുതിത്തുടങ്ങുന്ന കാലത്ത് ഏതൊരു കവിയുടെയും രചനകളിലെന്ന പോലെ ചില അനിശ്ചിതത്വങ്ങൾ സച്ചിദാനന്ദന്റെ ഇക്കാലത്തെ രചനകളിലു ്. ചില കവിതകളിൽ അയ്യപ്പപ്പണിക്കരുടെയും ചങ്ങമ്പുഴയുടെയും സ്വാധീനം പ്രകടമാണ്. മൗനവും മരണവും ആദ്യകാല രചനകളുടെ അടിസ്ഥാന പ്രമേയങ്ങളായി സ്ഥാനം പിടിച്ചിട്ടു ്. കവിതയെ സംബന്ധിച്ച ചില സൗന്ദര്യാത്മക സങ്കല്പങ്ങളാണ് കവിയെ നയിച്ചിരുന്നത് എന്ന് കരുതാം. അതുകൊ ് തന്നെ അധ്യാത്മികമായ അനുഭവങ്ങൾ ഇക്കാലത്തെ കവിതകളിൽ കൂടുതലായി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. ഈ അധ്യാത്മികതയുടെ തോടുപൊട്ടിച്ച് ഭൗതിക യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളുടെ ഇടയിലേക്ക് സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിത പ്രവേശിക്കുന്നത് പിന്നീടാണ്. എങ്കിലും പിൽക്കാലത്ത് കവിയിൽ ശക്തിപ്പെടുന്ന ചില ബിംബങ്ങളുടെയും പ്രമേയങ്ങളുടെയും തുടക്കം ആദ്യകാലരചനകളിൽത്തന്നെ ക ത്താനാകും. സൂര്യൻ, ക്രിസ്തു തുടങ്ങിയ ബിംബങ്ങൾ ഉദാഹരണം. ചരിത്രം, രാഷ്ട്രീയം തുടങ്ങിയ വിഷയങ്ങൾ പ്രത്യക്ഷമായി ഇക്കാലത്തെ രചനകളിൽ കാണുന്നില്ല.

[19] സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 153).

അധ്യായം 3

പ്രക്ഷോഭത്തിന്റെ നാളുകൾ;

അതിനനുസരിച്ച കാവ്യഭാഷ

പുതിയ കാലത്തിന്റെ ഭാവുകത്വത്തിനനുസരിച്ച് കാവ്യഭാഷയും പരിണാമങ്ങൾക്ക് വിധേയമാവേ തു ്. കവിതയുടെ ചരിത്രം ഈ യാഥാർത്ഥ്യത്തിന് അടിവരയിടുന്നതാണ്. ക്ലാസിക് കവിതയുടെ ഭാഷാരീതിയല്ല റൊമാന്റിക് കവിത ആവശ്യപ്പെടുന്നത്. ഓരോ സാഹിത്യപ്രസ്ഥാനവും അതിന് അനുഗുണമായ ഒരു അനുവാചക സമൂഹത്തെയും സൃഷ്ടിക്കുന്നു ്. അതേസമയം, ഒരു കാലത്ത് ഒരു പ്രത്യേക സാഹിത്യ പ്രസ്ഥാനം, പിന്നീട് മറ്റൊന്ന് എന്ന ക്രമത്തിൽ സംഭവിക്കുന്നതുമല്ല ഈ പരിണാമം. ഒരേ കാലഘട്ടത്തിൽത്തന്നെ വ്യത്യസ്ത സ്വഭാവം വെച്ചുപുലർത്തുന്ന പ്രസ്ഥാനങ്ങൽ നിലനിന്നു എന്നു വരാം. ചിലപ്പോൾ ഏതെങ്കിലും ഒരു പ്രസ്ഥാനത്തിന് പ്രാമാണ്യം ലഭിച്ചേക്കാമെന്നേയുള്ളൂ. ഉദാഹരണമായി ക്ലാസിസവും റൊമാന്റിസിസവും മലയാളത്തിൽ ഒരേകാലത്ത് നിലനിന്നിരുന്നു. എന്നാൽ ഇവയ്ക്ക് ര ിനും പ്രാമാണ്യമു ായിരുന്ന കാലഘട്ടത്തിന്റെ ആദ്യപകുതിയിൽ ക്ലാസിസിസത്തിനും, ര ാം പകുതിയിൽ റൊമാന്റിസിസത്തിനുമാണ് മുൻതൂക്കം ഉ ായിരുന്നത്.

കവിതയിൽ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന വിഷയത്തിന്റെ അഥവാ ഭാവത്തിന്റെ സ്വഭാവമനുസരിച്ചുള്ള കാവ്യഭാഷയാണ് കവികൾ സ്വീകരിക്കുന്നതെന്ന് മനസിലാക്കാൻ ചെറുശ്ശേരിയും എഴുത്തച്ഛനും കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരും ഉൾപ്പെടുന്ന പ്രാചീന കവിത്രയം തന്നെ ഉദാഹരണമാണ്. ചെറുശ്ശേരി കൃഷ്ണഗാഥ രചിച്ചപ്പോഴും കൃഷ്ണഭക്തിയിലല്ല മുഖ്യമായും ഊന്നിയത്. മറിച്ച് മണിപ്രവാള കവികളുടെ സ്വാധീനമാണ് ചെറുശ്ശേരി പ്രകടിപ്പിച്ചത്. മണിപ്രവാള കവികളിൽക്കാണുന്ന ലാഘവബുദ്ധിയോടെയാണ് ചെറുശ്ശേരി കവിതയെ സമീപിച്ചത്. ശൃംഗാരവർണ്ണനയിലെത്തുമ്പോൾ അദ്ദേഹം സഭ്യതയുടെ അതിർത്തിക്ക് പുറത്ത് കടക്കുകയും ഭക്തിയുടെ ആഴവും ഗൗരവവും കൈവിടുകയും ചെയ്തു. അതുകൊ ാണ് എഴുത്തച്ഛന് മുമ്പ് ജീവിച്ചിരുന്നിട്ടും, എഴുത്തച്ഛനെക്കാൾ ലളിതമായ ഭാഷയിൽ രചന നടത്തിയിട്ടും ചെറുശ്ശേരി മലയാളഭാഷയുടെ പിതാവെന്ന വിശേഷണത്തിന് അർഹനല്ലാതെ പോയത്. എഴുത്തച്ഛന്റെ സാമൂഹികബോധം വ്യത്യസ്തമായിരുന്നു. പതിനാറാം നൂറ്റാ ിലെ കേരളീയജീവിതത്തെ നവീകരിക്കാനുള്ള ഉത്തരവാദിത്വം ഏറ്റെടുക്കുകയായിരുന്നു എഴുത്തച്ഛൻ. യൂറോപ്യൻമാരുടെ വരവ്, ഇന്ത്യയിൽ രാഷ്ട്രീയ ആധിപത്യം

സ്ഥാപിക്കാനായി അവർ നടത്തിയ ചെറുതും വലുതുമായ യുദ്ധങ്ങൾ, വ്യാപാര ഉടമ്പടികളും പലതരം ഒത്തുതീർപ്പുകളുമായി കേരളത്തിന്റെ രാഷ്ട്രീയാധികാരത്തിലേക്കുള്ള വിദേശീയരുടെ കൈകടത്തലുകൾ എന്നിവ എഴുത്തച്ഛൻ ജീവിച്ചിരുന്ന കാലത്തിന്റെ സവിശേഷതയായിരുന്നു. പല രാജാക്കന്മാർക്കും നാടുവാഴികൾക്കും കീഴിൽ പരസ്പരം യുദ്ധംചെയ്തും മത്സരിച്ചും കേരളം ക്ഷയിച്ചുതുടങ്ങിയ കാലംകൂടിയായിരുന്നു അത്. വിദേശശക്തികൾ ആധിപത്യത്തിനായി ശ്രമിച്ചപ്പോൾ ഒന്നിച്ചുനിന്ന് മാതൃഭൂമിയെ രക്ഷിക്കേ ത് തങ്ങളുടെ ചുമതലയാണെന്ന് തിരിച്ചറിയാനുള്ള ചരിത്രബോധമോ ദേശീയബോധമോ അക്കാലത്ത് കേരളീയർക്ക് ഉ ായിരുന്നില്ല. കളരി അഭ്യാസികളായ നമ്മുടെ പടയാളികൾ തോക്കുകളുടെയും മറ്റു ആധുനിക യുദ്ധോപകരണങ്ങളുടെയും തീതുപ്പുന്ന ക്രൂരതക്കുമുമ്പിൽ നിസ്സഹായരായി പരാജയപ്പെട്ടുകൊ ിരുന്നു. ഈ തോൽവികൾ കേരളീയരുടെ ആത്മബോധം നഷ്ടപ്പെടുത്തിയ കാലത്താണ് എഴുത്തച്ഛൻ കവിതയെഴുതുന്നത്. രാഷ്ട്രീയമായ അനിശ്ചിതത്വം, സാമൂഹികജീവിതത്തിന്റെ എല്ലാ മേഖലകളെയും ബാധിച്ചിരുന്നു. '' കേരളത്തിന്റെ രാഷ്ട്രീയ ജീവിതത്തിൽ സാർവ്വത്രികമായിത്തീരുന്ന അക്രമപ്രവർത്തനങ്ങൾ താഴ്ന്ന ജാതിക്കാർ, ജാതിവ്യവസ്ഥയുടെ ഇടുങ്ങിയ ചട്ടക്കൂടിനുള്ളിൽനിന്ന് അനുഭവിച്ചിരുന്ന സാമൂഹിക പരാധീനതകൾ, ദേവദാസി സമ്പ്രദായത്തോടനുബന്ധിച്ചു ായ സദാചാരപരമായ അധഃപതനം, കുരുമുളകിന്റെയും മറ്റു കാർഷികവിളകളുടെയും കാര്യത്തിലു ായ വിലയിടിവ് സൃഷ്ടിച്ച സാമ്പത്തികമാന്ദ്യം, വിദേശവ്യാപാരം പാശ്ചാത്യ ശക്തികളുടെ കുത്തകയായതിനെത്തുടർന്ന് സാമ്പത്തിക വ്യവസ്ഥയ്ക്കു സംഭവിച്ച ശക്തിക്ഷയം, കർഷകരടക്കമുള്ള പല ജനവിഭാഗങ്ങൾക്കും അവരുടെ ജീവിതനിലവാരത്തിലു ായ തകർച്ച- ഈ ഘടകങ്ങളെല്ലാം എല്ലാ രംഗങ്ങളിലും ഗ്ലാനത സംഭവിക്കാൻ ഇടയാക്കി.''[1] എന്നിങ്ങനെ ഈ കാലഘട്ടത്തിന്റെ പ്രതിസന്ധികളെ എ. ശ്രീധരമേനോൻ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടു ്.

സാംസ്ക്കാരികമായ ഈ പ്രതിസന്ധിഘട്ടത്തെ മറികടക്കാൻ എഴുത്തച്ഛൻ ക ത്തിയ വഴിയാണ് ഭക്തി. വാല്മീകിയുടെ ചിരപ്രതിഷ്ഠ നേടിയ 'രാമായണം' എന്ന മഹത്കാവ്യം ഇരിക്കെത്തന്നെ ആ കൃതിയെ മാറ്റിനിർത്തിയാണ് എഴുത്തച്ഛൻ തന്റെ രാമനെത്തേടി, ആന്ധ്രാക്കാരനായ ബോപദേവന്റെ 'ആദ്ധ്യാത്മ രാമായണ'ത്തിൽ എത്തിച്ചേർന്നതും ആ കൃതിയെ തന്റെ 'ആദ്ധ്യാത്മരാമായണം കിളിപ്പാട്ടി'ന്റെ രചനക്കായി ഉപജീവിച്ചതും എന്നത് ശ്രദ്ധേയമാണ്. ജനങ്ങളിൽ ആദ്ധ്യാത്മികചിന്ത വളർത്താനായി ഭക്തി

---

1 ശ്രീധരമേനോൻ. എ (2000 : 15).

സാന്ദ്രമായ, പ്രൗഢനായ ഒരു ഭാഷ തന്നെ എഴുത്തച്ഛന് സൃഷ്ടിക്കേ ിവന്നു. ആദ്ധ്യാത്മികമായ ചൈതന്യം നേടിയെടുക്കുന്നതിലൂടെ, മലയാളികളുടെ ഭൗതികമായ പരാധീനതകൾ പരിഹരിക്കാനായിരുന്നു എഴുത്തച്ഛൻ ശ്രമിച്ചത്. ഈ ശ്രമം കേരളീയ സാംസ്കാരിക ജീവിതത്തെയും ഒപ്പം ഭാഷയെയും സമുദ്ധരിക്കാൻ പര്യാപ്തമായിത്തീർന്നു എന്നതിന് കേരളത്തിന്റെ ചരിത്രം തെളിവു നൽകുന്നു. എന്നാൽ എഴുത്തച്ഛൻ ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന ഭാഷയായിരുന്നില്ല പിന്നീടുവന്ന കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർ പ്രയോഗിച്ചത് ഭരണാധികാരത്തിന്റെയും സാമൂഹിക ജീവിതത്തിന്റെയും തലത്തിൽ ജീർണ്ണിച്ചുപോയ ജനതയെ സമുദ്ധരിക്കാൻ രൂക്ഷമായ പരിഹാസത്തിന്റെ രീതിയാണ് കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർ സ്വീകരിച്ചത്. തുള്ളൽ എന്ന ദൃശ്യകലാരൂപത്തിന്റെ സ്വഭാവത്തിനനുസരിച്ച് ചടുലത നിറഞ്ഞ ഭാഷയാണ് നമ്പ്യാർക്ക് ഹിതകരമായിത്തോന്നിയത്. അനുവാചകരെ പിടിച്ചിരുത്താനായി സമകാലിക സംഭവങ്ങളെ കഥാഘടനയിൽ അപ്പപ്പോൾ കൂട്ടിച്ചേർക്കാനും, നർമ്മത്തെ സമർത്ഥമായി ഉപയോഗിക്കാനും നമ്പ്യാർ ശ്രമിച്ചു.

പിന്നീട് ആധുനിക കവിത്രയത്തിന്റെ കാലത്താണ് ഭാഷയിൽ വലിയ മാറ്റങ്ങൾ സംഭവിച്ചത്. ആധുനികവത്ക്കരിക്കപ്പെട്ടുകൊ ിരിക്കുന്ന ഒരു ജനതയെയാണ് ആശാൻ, ഉള്ളൂർ, വള്ളത്തോൾ എന്നീ കവികൾക്ക് അഭിമുഖീകരിക്കേ ിവന്നത്. പുരാണ കഥാസന്ദർഭങ്ങൾക്കും ദൈവങ്ങൾക്കും രാജാക്കന്മാർക്കും പകരം സാഹിത്യത്തിൽ മനുഷ്യജീവിതം മുഖ്യവിഷയവും മനുഷ്യർ കഥാപാത്രങ്ങളുമായി വരികയായിരുന്നു. ഈ വെല്ലുവിളിയെയാണ് മഹാകവി കുമാരനാശാൻ നമ്മുടെ ഭാഷയിൽ ഏറ്റെടുത്തത്. ആശാന്റെ സമീപനം മലയാള ഭാഷയെയും കവിതയെയും അടിമുടി നവീകരിച്ചു. സാമൂഹികതയിൽ ഊന്നിയ കാല്പനികതയുടെ വക്താവായിരുന്നു ആശാൻ. മതത്തിന്റെയും ജാതിയുടെയും പേരിൽ ജനങ്ങൾ അനുഭവിക്കുന്ന ചൂഷണങ്ങളും പീഡനങ്ങളുമായിരുന്നു ആശാൻ നേരിട്ട വലിയ സാമൂഹികവിപത്ത്. അതുകൊ ് തന്നെ സാമൂഹിക നവോത്ഥാനത്തിന് പര്യാപ്തമായ ഒരു ഭാഷ ആശാൻ രൂപപ്പെടുത്തിയെടുക്കുകയും ചെയ്തു. അതിനനുഗുണമായ ആശയങ്ങളും പ്രതീകങ്ങളും ആശാൻ ക െത്തി. ബുദ്ധ ദർശനം ആശാന്റെ കവിതകളിൽ ധാരാളമായി പ്രത്യക്ഷപ്പെടാനുള്ള കാരണമിതാണ്. ജാതി മതാതീതമായ മാനവികതയാണ് ശ്രീബുദ്ധൻ ഉയർത്തിപ്പിടിച്ചത്. ഭൂമിയിൽ ജീവിതത്തെ നയിക്കേ ഏറ്റവും മഹത്തായ വികാരം സ്നേഹമാണെന്ന് ആശാൻ തിരിച്ചറിഞ്ഞു. ഇന്ത്യൻ ദേശീയ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഊർജ്ജമാണ് വള്ളത്തോളിനെ നയിച്ചിരുന്നത്. അതിനനുസൃതമായ കഥാതന്തുക്കൾ, ഭാരതീയ പുരാണങ്ങളിൽനിന്നും ഇതിഹാസങ്ങളിൽനിന്നും അദ്ദേഹം ക െത്തുകയും ചെയ്തു. വെൺമണി പാരമ്പര്യം ഉ ായിരുന്നിട്ടും, ഒരു

സവിശേഷ ചരിത്രഘട്ടത്തിൽ അതോടൊപ്പം ഉയരാനും, വളരാനും വള്ളത്തോളിന് സാധിച്ചിരുന്നു എന്ന് കാണാം. ഇതേ കാലത്ത് ജീവിച്ചിരുന്നിട്ടും ഉള്ളൂർ തന്റെ ക്ലാസിക് കാവ്യരീതിക്കനുസരിച്ച ഗഹനവും ദൃഢവും അലങ്കാരസമൃദ്ധവും ലക്ഷണയുക്തവുമായ കാവ്യഭാഷയാണ് രൂപീകരിച്ചത്.

ആധുനിക കാലത്തും കാവ്യഭാഷ പലതരം പരിവർത്തനങ്ങൾക്ക് വിധേയമായി നവീകരിക്കപ്പെടുകയു ായി. ചങ്ങമ്പുഴയുടെ ഭാഷ വൈലോപ്പിള്ളിയുടെയും ഇടശ്ശേരിയുടെയും ജീവിതവീക്ഷണത്തിന് സ്വീകാര്യമായിരുന്നില്ല. കാല്പനികതയുടെ അതിരുകളില്ലാത്ത ആകാശത്തിലൂടെയുള്ള സഞ്ചാരമായിരുന്നു ചങ്ങമ്പുഴക്കവിത. തന്റെ ഭാവം ആവിഷ്ക്കരിക്കാനായി വികാരതീവ്രവും ലളിതവുമായ കാവ്യഭാഷ ചങ്ങമ്പുഴ സൃഷ്ടിച്ചെടുത്തു. ദ്രാവിഡവും നാടോടിയുമായ രീതികളെ സംസ്കൃതത്തോട് വിരക്തിയില്ലാതെ തന്നെ പ്രയോജനപ്പെടുത്തി ചങ്ങമ്പുഴക്കവിത ആഢ്യകവിതാസമ്പ്രദായത്തിന് അന്ത്യം കുറിച്ചു.[2] അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഷയുടെ പ്രസക്തിയും അതിന്റെ പരിമിതിയും കാല്പനിക സാഹിത്യപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ കൂടി സ്വഭാവമായിരുന്നു. വ്യക്തിയുടെ ആത്മസംഘർഷങ്ങളെ കേരളത്തിന്റെ ചരിത്രവുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തി ആവിഷ്കരിക്കാൻ പറ്റിയ ഭാഷയാണ് വൈലോപ്പിള്ളിക്ക് വേ ിയിരുന്നത്. നമ്മുടെ കവിതയെ അതിന്റെ കാല്പനികമായ സ്ഥലകാലഭ്രമങ്ങളിൽനിന്ന് യാഥാർത്ഥ്യത്തിന്റെ മണ്ണിലേക്ക് പിടിച്ചിറക്കേ തും അത്യാവശ്യമായിരുന്നു. കരുത്തും സമരവീര്യവുമുള്ള വ്യക്തികളെയും സമൂഹത്തെയുമാണ് ഇടശ്ശേരി നേരിൽക്ക ത്. ഇടശ്ശേരിക്കവിതയിൽ ഭാഷ ദൃഢവും കൂർത്ത നർമ്മം തിളങ്ങുന്നതുമായി. ആ ഭാഷ കേരളത്തിന്റെ തിളച്ചുമറിയുന്ന ചരിത്രത്തിൽനിന്ന് ഊർജ്ജം സ്വീകരിച്ച് വളരുകയായിരുന്നു.

അറുപതുകളിൽ ശക്തിപ്രാപിച്ച ആധുനികതാപ്രസ്ഥാനത്തിന് വ്യത്യസ്തവും വിചിത്രവുമായ പല മുഖങ്ങളു ായിരുന്നു. പ്രത്യാശയുടെ കിരണങ്ങളും ഭീതിയുടെ നിഴലുകളും ആധുനികതാ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ കൂടെത്തന്നെ ഉ ായിരുന്നു. ''ഒരു വശത്ത് നമുക്ക് ശക്തിയും ആനന്ദവും വാഗ്ദാനം ചെയ്യുന്ന ഒരു പരിസരമായി ആധുനികാനുഭവം നമ്മെ പൊതിയുന്നു. മറുവശത്ത് നമ്മുടെ ലോകത്തെയും നന്മയെയും മുച്ചൂടും മുടിക്കുന്ന ഒരു ആസുരതയെക്കുറിച്ച് അത് നമ്മെ ഉത്കണ്ഠാകുലരാക്കുന്നു. പ്രത്യാശയും സംഭീതിയും നിറഞ്ഞ ഒരനുഭവമാണത്.''[3] പുതിയ കാലത്തിന്റെ സങ്കീർണ്ണ

---

2 സച്ചിദാനന്ദൻ (1997 : 128).

3 സച്ചിദാനന്ദൻ (1996 (2) : 125).

മായ അനുഭവങ്ങൾ പകർത്താൻ പഴയകാലത്തിന്റെ കാവ്യഭാഷ പോരെന്നുള്ള തിരിച്ചറിവ് ആധുനികരിൽ ഉ ായിരുന്നു. പുരോഗമനപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ലേബലിൽ എഴുതപ്പെട്ട കവിതകൾ വേ ത്ര സമഗ്രമല്ലെന്നൊരു വിമർശനവും ഇവർ വെച്ചുപുലർത്തി. ആധുനിക പാശ്ചാത്യസാഹിത്യവുമായുള്ള പരിചയവും 'ആധുനികരെ' രൂപപ്പെടുത്തുന്നതിൽ പ്രധാന പങ്കു വഹിച്ചിട്ടു ്. പ്രമേയതലത്തിലും ഒപ്പം രൂപതലത്തിലും നവീനകവിത പുതിയ പരീക്ഷണങ്ങൾ നടത്തുകയു ായി. അയ്യപ്പപ്പണിക്കർ, എം. ഗോവിന്ദൻ, ആറ്റൂർ രവിവർമ്മ, ആർ. രാമചന്ദ്രൻ തുടങ്ങിയവരുടെ കവിതകളിൽ ആധുനിക ലോകത്ത് സംഭവിക്കുന്ന സത്വ നഷ്ടങ്ങളും, സ്വത്വാന്വേഷണത്തിന്റെ സംഘർഷങ്ങളും പ്രമേയമായി. ഏകദേശം ഇതേസമയംതന്നെ കാവ്യരചനയിൽ സജീവരായ കടമ്മനിട്ട, സച്ചിദാനന്ദൻ, കെ. ജി. ശങ്കരപ്പിള്ള, ബാലചന്ദ്രൻ ചുള്ളിക്കാട് എന്നിവരെല്ലാം കവിതയെ ജനകീയവൽക്കരിക്കാനും ഒപ്പം രാഷ്ട്രീയവൽക്കരിക്കാനും ശ്രമിച്ചവകരായിരുന്നു. അയ്യപ്പപ്പണിക്കർ ഉൾപ്പെടെയുള്ളവരുടെ രചനകൾ അതിന്റെ വൈവിദ്ധ്യം, ദാർശനികമായ ഉള്ളടക്കം, പാരമ്പര്യത്തിന്റെ നവീകരണം തുടങ്ങി പലതുകൊ ും മികച്ചതായിരുന്നെങ്കിലും സാഹിത്യത്തിനു അത്യാവശ്യമായും വേ ജനകീയ ബന്ധം ഇവരുടെ കവിതകൾക്ക് കുറവായിരുന്നു. ഒരു പ്രത്യേകതരം അനുവാചകരോടാണ് ഈ കവികൾ സംവദിച്ചത്. ശൂന്യതാബോധവും, നിസ്സംഗതയുമാണ് ഇത്തരം രചനകൾ വളർത്തിയെടുത്തത്.

കടമ്മനിട്ടയും, സച്ചിദാനന്ദനും മുന്നിൽനിന്ന് നയിച്ച കാവ്യധാര നിശിതമായ രാഷ്ട്രീയ വിചാരംകൊ ് സമ്പന്നവും ശക്തവുമായിരുന്നു. കീഴാള ദേശീയതയുടെ പക്ഷത്ത് നിൽക്കുന്നു എന്നതാണ് കടമ്മനിട്ട രാമകൃഷ്ണന്റെ കവിതയുടെ പൊതുസ്വഭാവം. ആ കവിതക്ക് ശക്തമായ ജനകീയ അടിത്തറയും ഉ ായിരുന്നു. ഇന്ത്യൻ ദേശീയത എന്ന ബൂർഷ്വാസങ്കല്പം അതിന്റെ വർഗ്ഗസ്വഭാവം കൊ ് മുതലാളിത്തത്തിന്റെ താത്പര്യമാണ് സംരക്ഷിക്കുന്നത്. മതപരമായി അത് സവർണ്ണ ഹൈന്ദവസ്വഭാവമാണ് പുലർത്തുന്നത്. സാഹിത്യത്തിൽ അത് സംസ്കൃതത്തിന്റെ കുലീനതാസങ്കല്പത്തിനൊപ്പം നിൽക്കുന്നു. ഇതിനെതിരായ ചെറുത്തുനിൽപ്പുകൾ സംഘടിപ്പിക്കേ ത് പ്രാദേശിക ഭാഷാവിഭാഗങ്ങളുടെയും കീഴാളരുടെയും ദേശീയത എന്ന ആശയം വളർത്തിയെടുത്തുകൊ ാണ്. ഈ വിശാലമായ അർത്ഥത്തിലാണ് കടമ്മനിട്ട മുന്നോട്ടുവച്ച കീഴാള ദേശീയതയുടെ മുദ്രാവാക്യം ഒരു സാമൂഹിക വിപ്ലവമായി മാറുന്നത്. പ്രതിഷേധത്തിന്റേതായ ഈ കീഴാളധാരയ്ക്ക് ഇടശ്ശേരി നേരത്തെതന്നെ തുടക്കമിട്ടിട്ടു ്. കടമ്മനിട്ട അതിനെ കലാപോന്മുഖമായ കീഴാളമുന്നേറ്റമായി ഉൾക്കൊള്ളുകയും കവിതയിൽ അതേ തീവ്രതയോടെ ആവിഷ്കരിക്കുകയും ചെയ്തു. അയ്യപ്പപ്പണിക്കർ ഉൾപ്പെടെയുള്ള സ്വത്വാനേഷികളുമായ കവി

കളുടെ ശക്തമായ സ്വാധീനം ഉ ായിരുന്നിട്ടും കടമ്മനിട്ട എങ്ങനെ വഴിമാറി നടന്നു എന്നത് പഠനവിധേയമാക്കേ ഒരു വസ്തുതയാണ്. ഇതേകുറിച്ച് സച്ചിദാനന്ദൻ ഇങ്ങനെ നിരീക്ഷിച്ചിട്ടു ്. "ആ കവികളുടെ ബൂർഷ്വാവ്യക്തിവാദത്തിലധിഷ്ഠിതമായ ലോകവിക്ഷണങ്ങളെ ജനകീയ സാമൂഹിക വീക്ഷണത്താൽ പ്രതിരോധിക്കുന്ന രചനക ളാണ് രാമകൃഷ്ണന്റെത്. അയ്യപ്പപ്പണിക്കർ നാഗരികന്റെ വീക്ഷണത്തിൽനിന്ന് നാട്ടിൻപു റത്തെ കാണുമ്പോൾ, രാമകൃഷ്ണൻ നാട്ടിൻപുറത്തുകാരന്റെ കാഴ്ചപ്പാടിൽനിന്ന് നഗര ത്തെകാണുന്നു."[4] തന്റെ വീക്ഷണങ്ങൾക്ക് അനുസൃതമായ നൂതനമായ, പൂർവ്വമാതൃക കൾ ഇല്ലാത്ത (പിൽക്കാല മാതൃകകളും) ഒരു ഭാഷ രൂപീകരിക്കുന്നതിൽ കടമ്മനിട്ട പൂർണ മായും വിജയിച്ചു. ഗ്രാമീണ കാർഷിക ബിംബങ്ങളുടെ നിരന്തരമായ പ്രയോഗം കടമ്മനിട്ട യുടെ കവിതകളിൽ ധാരാളമായിക്കാണാം. അതാവട്ടെ ഗ്രാമീണതയുടെ നൈർമല്യവും നിഷ്കളങ്കതയും അവതരിപ്പിക്കാനല്ല, മറിച്ച് ദുഃഖവും രോഷവും പ്രതിഷേധവും അവതരി പ്പിക്കാനാണ് കവി ഉപയോഗിച്ചത്. പാരമ്പര്യരീതിയിലുള്ള പാട്ടുകളുടെയും സ്തോത്രങ്ങ ളുടെയും പുറംവടിവ് സ്വീകരിക്കുമ്പോഴും കടമ്മനിട്ട അവയൊക്കെ അടിമുടി പുനർനിർമ്മിക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. വൃത്ത നിബദ്ധമായ കാവ്യഭാഷ കൂടാതെ ഗദ്യ ത്തിന്റെ വടിവിലും കടമ്മനിട്ട രചനകൾ നടത്തിയിട്ടു ്. "ഗദ്യത്തിന്റെ കാവ്യപരമായ വിനിയോഗം രാമകൃഷ്ണൻ സൂക്ഷ്മമായാണ് നിർവ്വഹിക്കുന്നത്. ഭാവസാന്ദ്രത പെട്ടെന്ന് കൂട്ടുകയും പെട്ടെന്ന് കുറയ്ക്കുകയും ചെയ്യാൻ സമ്മതിക്കുന്ന ഒരു ഗദ്യമാണ് ഈ കവി തന്റേതാക്കിയിരിക്കുന്നത്. ഒരു നാടകത്തിന്റേതുപോലെ മൂർത്തമായ ശൈലീകരണ ത്തിന് വിധേയമാക്കി മാത്രമാണ് കടമ്മനിട്ട ഗദ്യമുപയോഗിക്കുന്നത്."[5] താൻ ആഗ്രഹി ക്കുന്ന ആശയവും ഭാവവും പ്രകാശിപ്പിക്കാൻ പര്യാപ്തമായ പ്രക്ഷോഭസ്വഭാവമുള്ള ഒരു കാവ്യഭാഷ വികസിപ്പിച്ചെടുക്കാൻ കഴിഞ്ഞു എന്നതാണ് കടമ്മനിട്ടയുടെ പ്രസക്തി.

നവീനകവിതയിൽ സാമൂഹികമാറ്റം സ്വപ്നം കാണുന്ന ഒരു വിപ്ലവധാര ശക്ത മായി ഉ ായിരുന്നു. ചൂഷണം ചെയ്യപ്പെടുന്ന എല്ലാ വിഭാഗങ്ങളോടും ഐക്യദാർഢ്യം പ്രഖ്യാപിക്കുന്ന കവികളിൽ കടമ്മനിട്ടയും, സച്ചിദാനന്ദനും, കെ. ജി. ശങ്കരപ്പിള്ളയും, ബാലചന്ദ്രൻ ചുള്ളിക്കാടും സജീവമായി പങ്കാളികളായി. എഴുപതുകളിൽ ശക്തമായി രുന്ന 'സാംസ്കാരിക വേദി' പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ സ്വാധീനം ഇവരിൽ ഉ ായിരുന്നു.

---

4 സച്ചിദാനന്ദൻ (1996(2) : 33, 34).

5 നരേന്ദ്രപ്രസാദ്. ആർ. (1996 : 28).

പ്രാദേശികവും, ദേശീയവും സാർവ്വദേശീയവുമായ രാഷ്ട്രീയ സംഭവവികാസങ്ങൾ കവിതയുടെ ചട്ടക്കൂടിനുള്ളിലേക്ക് കൊ ുവരിക എന്നത് ഭാരിച്ച ഉത്തരവാദിത്വമാണ്. കവിക്ക് പിഴവ് പറ്റുമ്പോൾ രചന മുദ്രാവാക്യങ്ങൾ മാത്രമായി മാറും, കവിതയാവില്ല. ഈ പ്രതിസന്ധി കവികൾ നേരിടേ ിവരുന്ന ഭാഷാപരമായ വലിയ വെല്ലുവിളിയാണ്. ഈ വെല്ലുവിളിയെ സമർത്ഥമായി അതിജീവിച്ച കവികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ പ്രധാനിയാണ് സച്ചിദാനന്ദൻ. കെ. ജി. ശങ്കരപ്പിള്ളയുടെയും ബാലചന്ദ്രൻ ചുള്ളിക്കാടിന്റെയും ചില കവിതകളിലും രാഷ്ട്രീയസംഭവങ്ങളുടെ കാവ്യാവിഷ്ക്കരണം സൂക്ഷ്മമായി പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നത് കാണാം. കെ. ജി. ശങ്കരപ്പിള്ളയുടെ 'ബംഗാൾ' എന്ന കവി ഇന്ത്യയുടെ വിവിധഭാഗങ്ങളിൽ ശക്തിപ്പെട്ടുകൊ ിരുന്ന വിപ്ലവത്തിന്റെ സ്വഭാവം വ്യക്തമാക്കുന്നതാണ്. തന്റെ രാഷ്ട്രീയവും സാംസ്ക്കാരികവുമായ ലക്ഷ്യങ്ങൾ അനുവാചകരിൽ എത്തിക്കുവാനായി സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ സവിശേഷമായ ചില പദാവലികളും ശൈലികളും സമർത്ഥമായി വിന്യസിച്ചിരിക്കുന്നത് കാണാം. സച്ചിദാനന്ദൻ ആവിഷ്ക്കരിച്ച ഈ ഭാഷയുടെ സവിശേഷതകൾ അപഗ്രഥനവിധേയമാക്കേ തു ്.

കവിതയിലെ ഭാഷ അത് അഭിസംബോധന ചെയ്യുന്ന കാലത്തിൽനിന്ന് രൂപപ്പെടുത്തിയെടുക്കേ താണ്. വൃത്തത്തിനും പ്രാസത്തിനും അമിത പ്രാധാന്യമുള്ള കാവ്യഭാഷയ്ക്ക് വിപ്ലവാഭിമുഖ്യമുള്ള ഒരു കാലത്തിന്റെ ഉത്തരവാദിത്വങ്ങൾ നിർവ്വഹിക്കാൻ കഴിയുകയില്ല. ജനതയെ പ്രത്യയശാസ്ത്രവത്ക്കരിക്കുക എന്ന ദൗത്യം വിമോചനസാഹിത്യം ഏറ്റെടുക്കേ തു ്. ജീവിതത്തിലും രാഷ്ട്രീയത്തിലും എന്നപോലെ ആശയങ്ങൾ കവിതയിലും കടന്നുവരികതന്നെ വേണം. അതേസമയം അത് മുദ്രാവാക്യങ്ങൾ പോലെ കേവലം പ്രകടനാത്മകമാക്കാനും പാടില്ല. ഇതിനായി സച്ചിദാനന്ദൻ സ്വീകരിച്ച ഒരു രീതി സംഭാഷണത്തിന്റെ സ്വഭാവമുള്ള കാവ്യരചനാസങ്കേതം ഉപയോഗിക്കുക എന്നതാണ്. ഒന്നുകിൽ കവി സ്വയം നടത്തുന്ന ഒരു പ്രഭാഷണമായോ, അല്ലെങ്കിൽ കവിയും അനുവാചകനും തമ്മിൽ നടത്തുന്ന ഒരു സംഭാഷണമായോ, അതുമല്ലെങ്കിൽ ചില വെളിപാടുകൾ പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതുപോലെയോ ഉള്ള കവിതകൾ വായിക്കുന്ന ആസ്വാദകർക്ക് കവിതയിൽ സ്വയം ഭാഗഭാക്കാവുന്നതിന്റെ അനുഭവമാണ് ലഭിക്കുക. താൻ തന്നെ ചോദ്യം ചോദിക്കുകയോ ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെടുകയോ ചെയ്യുന്ന അവസ്ഥയിൽ അനുവാചകൻ കവിതയിൽ ഉണർന്നിരിക്കേ ിവരുന്നു. ചോദ്യങ്ങളും അതിന്റെ ഉത്തരം തേടിയുള്ള അന്വേഷണവും വായനക്കാരനെ നിതാന്തജാഗ്രതയിൽ നിലനിർത്തുന്നു.

'സത്യവാങ്മൂലം' എന്ന കവിത തുടങ്ങുന്നതുതന്നെ 'കൂട്ടരെ എനിക്ക് ചിലതു പറയാനു ്' എന്ന പ്രസ്താവനയോടെയാണ്. ഈ വാക്കുകളിലൂടെ അനുവാചകനും കവിയും തമ്മിൽ ഒരു ആത്മബന്ധം സ്ഥാപിക്കപ്പെടുന്നു. ഈ ബന്ധത്തിന്റെ ഊഷ്മളതയിലാണ് കവി കൂടുതൽ കാര്യങ്ങൾ വെളിപ്പെടുത്തുന്നത്.

> 'ദർശനങ്ങളുടെ ഋതുഭേദങ്ങളാൽ
> എന്റെ കൗമാരം പിച്ചിച്ചീന്തപ്പെട്ടിട്ടു ്.'[6]

ഈ സത്യവാങ്മൂലം സച്ചിദാനന്ദൻ എന്ന കവിയുടെ മനസ്സിൽ നടന്ന ദാർശനിക സംഘർഷങ്ങൾ തുറന്നുകാട്ടുന്നതാണ്. ഒപ്പം അത് അക്കാലത്തെ യുവത്വത്തിന്റെ പൊതുവായ ആത്മസംഘർഷം കൂടിയായിരുന്നു. മനുഷ്യവിമോചനം എന്ന സ്വപ്നം എല്ലാവർക്കും ഉ ായിരുന്നു. അതേസമയംതന്നെ മനുഷ്യവിമോചനത്തിന്റെ വഴി എന്തായിരിക്കണം എന്ന കാര്യത്തിൽ പലരും ഭിന്നാഭിപ്രായക്കാരായിരുന്നു. മോചനം രക്തച്ചൊരിച്ചിലിലൂടെ സാധ്യമാക്കേ താണോ, അതോ സമാധാനത്തിന്റെ വഴിയിലൂടെ മതിയോ എന്ന സന്ദിഗ്ധത യുവത്വത്തെ നിരന്തരം വേട്ടയാടിക്കൊ ിരുന്നു. മേൽസൂചിപ്പിച്ച വരികൾ ഒരു കാലത്തിന്റെ മുഴുവൻ മാനസികസംഘർഷങ്ങൾ ആവിഷ്കരിക്കാൻ കഴിയുന്നവിധത്തിൽ ആഴമേറിയതാണ്. ഇത്തരത്തിലുള്ള സൂക്ഷ്മമായ പ്രയോഗങ്ങളുടെ സമൃദ്ധി സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയെ ജനകീയവും ജനപ്രിയവുമാക്കുന്നതിൽ മുഖ്യമായ പങ്കുവഹിച്ചിട്ടു ്. ഈ രീതി മലയാളത്തിൽ മുമ്പ് പ്രയോഗത്തിൽ ഉ ായിരുന്നില്ല. എഴുപതുകളിലെ ആധുനികരുടെ അതിഭൗതികമായ ഉൾവലിവുകളോടും പുരോഗമനകവിതയുടെ വ്യഥാസ്ഥൂലതയോടും സച്ചിദാനന്ദന് കലഹിക്കേ ിവന്നു. നെരൂദയും മയ്കോവ്സ്കിയും ഉൾപ്പെടെയുള്ള വിപ്ലവകവികൾ ചെയ്തതുപോലെത്തന്നെ സച്ചിദാനന്ദനും ഭാഷയുടെ മാമൂലുകളെ മറികടക്കാനും ആസ്വാദനസംസ്കാരത്തെ പരിഷ്ക്കരിക്കാനും ആധുനികവത്ക്കരിക്കാനും ശ്രമിച്ചു. 'പ്രശാന്തമായ ഒരു സംവാദത്തിന്റെ സ്വരത്തിൽനിന്നാരംഭിച്ച് നമ്മുടെ കാലത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഭീകരമായ സത്യദർശനങ്ങളിലൂടെ സഞ്ചരിച്ച് സ്വന്തം ആത്മാവും കർമ്മവും പുതുക്കിപ്പണിയാൻ അവനവനെയും അങ്ങനെ പരോക്ഷമായി മറ്റുള്ളവരെയും ആഹ്വാനം ചെയ്യുന്ന അവസ്ഥയിലേക്ക് പരിണമിക്കുന്ന ശില്പമാണ്.'[7] 'സത്യവാങ്മൂല'മെന്ന് കവിതന്നെ എഴുതിയിട്ടു ്. 'വിശപ്പ്' എന്ന കവിത കവി

---

6 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 153).

7 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 26).

തയെ പ്രഭാഷണമാക്കിയപ്പോൾ 'സത്യവാങ്മൂലം' പ്രഭാഷണത്തെ കവിതയാക്കാനുള്ള ശ്രമമായിരുന്നു എന്ന് കാണാം.

കവിയും സുഹൃത്തും തമ്മിൽ നടത്തുന്ന സംവാദത്തിന്റെ ഘടനയാണ് 'പനി' എന്ന കവിതയുടെ രചനാതന്ത്രം. കൊച്ചുമകളുടെ പൊള്ളുന്ന പനിക്കിടക്കയുടെ യാഥാർത്ഥ്യത്തിൽനിന്ന്, കലാപകലുഷിതവും ഭീതിദവുമായ ലോകത്തിന്റെ അവസ്ഥകളിലേക്കും തിരിച്ചും കവിത സഞ്ചരിക്കുന്നു. തന്റെ കുടുംബപരവും വ്യക്തിപരവുമായ സങ്കടങ്ങളോ ലോകത്തിലെ മുഴുവൻ ദുരിതങ്ങൾക്കും പരിഹാരം തേടുന്ന മഹാസ്നേഹമോ വലുത് എന്ന ധർമസങ്കടം കവിതയിലെ ഗൃഹനാഥനെ വേട്ടയാടുന്നു. ഈ ധർമ്മപരീക്ഷ മുമ്പ് ബുദ്ധനും നേരിടേ ിവന്നിട്ടു ്. ഭാര്യയും കുഞ്ഞും ബന്ധങ്ങളുമൊക്കെ അദ്ദേഹത്തിനും ഉ ായിരുന്നു. 'പനി' വായിക്കുമ്പോൾ നായകന്റെ ധർമ്മസങ്കടത്തിൽ വായനക്കാരും അറിയാതെ പങ്കാളിയാവുന്നു. നമ്മുടെ കാല്പനികമായ സ്വപ്നങ്ങളൊന്നും തീപിടിച്ച വർത്തമാനകാലത്തിന് യോജിച്ചതല്ലെന്ന് കവിക്കറിയാം. അത് വായനക്കാരെ ബോധ്യപ്പെടുത്താനായി ലോകാനുഭവങ്ങളുടെ തിളയ്ക്കുന്ന ചിത്രങ്ങൾ കവിതയിൽ സൂചിപ്പിക്കുന്നു ്. 'ഇന്ത്യ' ചുവരിൽത്തൂങ്ങുന്ന ചിതൽതിന്ന ഒരു ഭൂപടവും, ഒരു എല്ലിൻ താഴ്‌വരയുമാണെന്ന യാഥാർത്ഥ്യം കവിതയിൽ ആവിഷ്ക്കരിക്കപ്പെടുന്നു. ഈ വാക്കുകളെ ഇന്ത്യൻ യാഥാർത്ഥ്യത്തിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ നോക്കിക്കാണാൻ വായനക്കാർ നിർബന്ധിതരായിത്തീരുന്നിടത്ത് കവിതയുടെ രചനാദൗത്യം സഫലമാവുന്നു എന്നു പറയാം. ഒടുവിൽ, പുതിയ കാലത്ത് അകർമണ്യതയെക്കാൾ ആത്മധ്വംസനമാണ് ബുദ്ധന് അഭികാമ്യം എന്ന പരിഹാസത്തിലാണ് കവിത അവസാനിക്കുന്നത്.

ചരിത്രവും രാഷ്ട്രീയവും പ്രത്യക്ഷത്തിൽത്തന്നെ കവിതയിലേയ്ക്ക് കൊ ുവന്നു എന്നതാണ് സച്ചിദാനന്ദൻ മലയാള കാവ്യഭാഷയിൽ വരുത്തിയ മറ്റൊരു പരിണാമം. നിലനിൽക്കുന്ന അധികാരവ്യവസ്ഥയെ അട്ടിമറിച്ച്, പുതിയതൊന്ന് സൃഷ്ടിക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നവർക്ക് ചരിത്രത്തിൽ ബദ്ധശ്രദ്ധരാവാതെ നിവൃത്തിയില്ല. ശുദ്ധകലാവാദികൾക്ക് ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന വ്യവസ്ഥക്കകത്ത് ഉറക്കുപാട്ടുകൾ പാടാനായിരുന്നു ഇഷ്ടം. പുതിയൊരു മാനവികതയും, നീതിബോധവും പുലരണമെന്ന് ആഗ്രഹിക്കുന്നവർ, ചരിത്രത്തിലും അതിനെ രൂപീകരിക്കുന്ന സാമൂഹിക-രാഷ്ട്രീയജീവിതത്തിലും ഇടപെടേ തു ്. വിമോചനത്തെക്കുറിച്ചുള്ള കാഴ്ചപ്പാടുകൾ വ്യക്തിപരതയിൽനിന്ന് സാമൂഹികപരതയിലേക്ക് പരിണമിക്കുമ്പോൾ ഇന്നോളം ലോകം വികസിച്ചത് എങ്ങനെയെന്ന് അന്വേഷിക്കേ ിവരുന്നു. ഈ അന്വേഷണം

സ്വാഭാവികമായും ചരിത്രത്തെ മാറ്റിമറിച്ച ദർശനങ്ങളിലും പ്രസ്ഥാനങ്ങളിലും വ്യക്തികളിലും എത്തിച്ചേരുന്നു. ഈ വിധത്തിലാണ് മാർക്സിയൻ ആശയങ്ങൾ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ അതിന്റെ ആന്തരിക പ്രചോദനമായി സ്ഥാനം പിടിച്ചത്. അതോടെ ലോകത്തെവിടെയും നടക്കുന്ന മനുഷ്യവിമോചന പോരാട്ടങ്ങൾ മഹത്തായ സംഭവങ്ങളായി സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ കടന്നുവരാൻ തുടങ്ങുന്നു. വിപ്ലവകാരികൾ അമാനുഷിക ശക്തിയുടെ പ്രതീകങ്ങളായി പരിണമിക്കുന്നതും കവിയുടെ ചരിത്രബോധം ഉണർന്നിരിക്കുന്നതുകൊ ാണ്. സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ ദൃശ്യമാവുന്ന ചരിത്രപരാമർശങ്ങൾ വർത്തമാനത്തിൽനിന്ന് ഓടിയൊളിക്കാനുള്ള വഴിയല്ല, മറിച്ച് വർത്തമാനത്തെ പുനർനിർമ്മിക്കാനുള്ള ശ്രമത്തിന്റെ ഭാഗമാണ്. ചരിത്രദൃശ്യങ്ങളുടെ പരമ്പര 'സിനിമാറ്റിക്' ശൈലിയിൽ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ കാണുന്നതായി ആർ. വിശ്വനാഥൻ നിരീക്ഷിച്ചിട്ടു ്.[8]

ചരിത്രത്തെ പുരാവസ്തുസ്മാരകങ്ങളിൽനിന്നും രാജാക്കന്മാരുടെ യുദ്ധങ്ങളിൽനിന്നും വിമുക്തമാക്കി സാധാരണ മനുഷ്യരുടെ ജീവിതമായി കാണുന്നതാണ് സച്ചിദാനന്ദന്റെ ചരിത്രവീക്ഷണം. ഇത് ചരിത്രത്തിന്റെ ജനപക്ഷത്തുനിന്നുള്ള വായനയാണ്.

> ''മോഹൻജോ-ദാരോവിലെ വറ്റിപ്പോയ പുഷ്ക്കരത്തിൽ
> വലിച്ചെറിയപ്പെട്ട ഒരു നാഴികമണിയല്ല ചരിത്രം.
> കനിഷ്കന്റെ നാണയത്തിൽ
> നാൾതോറും മങ്ങിവരുന്ന ചിത്രലിപികളല്ല;
> സമുദ്രഗുപ്തന്റെ സംഗീതം നിലച്ച തംബുരുവുമല്ല അത്.
> ഓരോ നിമിഷവും കോടിക്കണക്കിന് കാലുകളിൽ
> അത് നമ്മുടെ ചെറിയ കണ്ണുകൾക്ക്
> മുമ്പിലൂടെ കടന്നുപോകുന്നു.''[9]

സോക്രട്ടീസിന് വിഷംകൊടുത്ത കോപ്പയും, റോമിൽ അടിമകളെ പൂട്ടിയിട്ട തുടലും, പിരമിഡുകൾക്കായി കല്ലുരുട്ടുമ്പോൾ പതറിപ്പോയ കൈകൾ അരിഞ്ഞെടുത്ത മഴുവും, ചൈനയിൽ കൃഷിക്കാരെ ജീവനോടെ പുഴുങ്ങിയ വാർപ്പും, സ്പെയിനിൽ അവിശ്വാസികളെ ചുട്ടുകൊല്ലാനായി കെട്ടിയിട്ട കയറും കവി ക ത്തുന്നു. ഇപ്രകാരം പീഡിതരായ

---

8 വിശ്വനാഥൻ. ആർ (2006: 49).

9 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 290).

മനുഷ്യരുടെ അനുഭവങ്ങളെ ചേർത്തുവെച്ചുകൊ ാണ് സച്ചിദാനന്ദൻ ചരിത്രത്തെ വായിച്ചെടുക്കുന്നത്. രാജാക്കന്മാരെയും യുദ്ധങ്ങളെയും പുകഴ്ത്തിപ്പാടുന്ന കവികളുടെ ചരിത്രവീക്ഷണമല്ല ഇവിടെയുള്ളത്. വിപ്ലവകാരികളായ ചെഗുവേര, ഹോചിമിൻ, റോസാ ലക്സംബർഗ്ഗ്, ഗബ്രിയേൽ പെറി, വർഗ്ഗീസ്, ഭൂമയ്യ തുടങ്ങിയവർ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയിൽ ആവർത്തിച്ച് പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നതുകാണാം. കേരളചരിത്രത്തിന് സാഹസികതയുടെ അധ്യായങ്ങൾ എഴുതിച്ചേർത്ത പഴശ്ശിരാജായും കുറിച്ച്യപടയും വയലാറിലെ വാരിക്കുന്തങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതകളിൽ ഇടംനേടുന്നു. വിപ്ലവ കവി നെരൂദയെകുറിച്ചെഴുതിയ വരികളിൽ:

> ''ലെനിൻ സോണറ്റായുടെ വിലാപോത്സവത്തിലേക്ക്
> തന്റെ ഓർഫിക് തംബുരുകൂടി വലിച്ചെറിഞ്ഞ്
> രഹസ്യങ്ങളുടെ നദിയിൽ ചോരക്കുമിളകളുയർത്തി
> ആ ുപോയ നെരൂദാ.''[10]

എന്നിങ്ങനെ ചരിത്ര യാഥാർത്ഥ്യത്തെ വികാരതീവ്രതയുണർത്തുന്ന കവിതയാക്കി മാറ്റാനുള്ള സാമർത്ഥ്യം പ്രകടമാണ്. ഈ വിധത്തിൽ ചരിത്രത്തെ ഒരു കവി കവിതക്ക് വിഷയമാക്കുന്നത് വലിയൊരു ലക്ഷ്യം ആ കവി ആഗ്രഹിക്കുന്നതുകൊ ാണ്. ചരിത്രത്തിൽനിന്ന് ആവേശകരവും ത്യാഗപൂർണവുമായ സന്ദർഭങ്ങൾ ക െടുക്കുകയും അത് ജനങ്ങളുടെ വിമോചന സങ്കല്പങ്ങളുമായി കൂട്ടിയിണക്കുകയുമാണ് സച്ചിദാനന്ദൻ ചെയ്തത്. തന്റെ ആശയങ്ങൾ അതിന്റെ തീവ്രതയിൽ വായനക്കാരിൽ എത്തിക്കാനുള്ള കാവ്യഭാഷയും സച്ചിദാനന്ദൻ രൂപപ്പെടുത്തിയെടുക്കുന്നു ്. കരുത്തുറ്റ ബിംബങ്ങൾ ആ കവിതയിൽ ധാരാളമായിക്കാണാം.

> ''ഇന്ത്യാ, നിന്റെ വയറ്റിൽ പിറന്നതിന്റെ നാണം മറയ്ക്കാൻ
> ഒരു ദേശീയ പതാകപോലുമില്ലാതെ
> ഞാൻ ചൂളിയുറഞ്ഞുപോകുന്നു.''[11]

ഈ വരികളിലൂടെ കവി ഇന്ത്യയിൽ നിലവിലിരിക്കുന്ന സ്വാതന്ത്ര്യം, ദേശീയത എന്നീ ബൂർഷ്വാ ധാരണകളെ രൂക്ഷമായി ആക്രമിക്കുകയാണ്. കൊട്ടിഘോഷിക്കപ്പെട്ട സ്വാതന്ത്ര്യം യഥാർത്ഥത്തിൽ പാവപ്പെട്ടവന് ഒരു സുരക്ഷയും നൽകിയില്ല. ബ്രിട്ടീഷ്

10 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 344).

11 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 148)

രാജ്ഞിയിൽ നിന്ന് ഇന്ത്യൻ മുതലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ കൈകളിലേക്കാണ് അധികാരം കൈമാറ്റം ചെയ്യപ്പെട്ടത്. അധ്വാനിക്കുന്നവരും അവർണ്ണരും സ്വതന്ത്ര ഇന്ത്യയിലും അധികാരവ്യവസ്ഥക്ക് പുറത്തുതന്നെ നിൽക്കേ ിവന്നു. 'നമ്മുടേത് ഒരു തുറുകണ്ണൻ സമയമാണ്", 'നമ്മുടേത് ഒരു പ്രേതമുഹൂർത്തമാണ്"[12] തുടങ്ങിയ പ്രയോഗങ്ങൾ എഴുപതുകളിലെ ഇന്ത്യൻ അവസ്ഥയെ മുഴുവൻ അതിന്റെ തീവ്രതയോടെ ഉൾക്കൊള്ളാൻ കഴിയുന്നവിധം വാചാലമാണ് എന്ന് പറയാം. സഹപാഠി ആത്മഹത്യ ചെയ്തതും പലർക്കും ഭ്രാന്തുവന്നതും ഈ ഇന്ത്യൻ സാഹചര്യത്തിലാണ്. അച്ഛൻ ദൈവകാരുണ്യത്താൽ വെള്ളമിറക്കാതെ ചത്തു എന്നാണ് കവി പറയുന്നത്. പെങ്ങൾ നാടുവിട്ടെന്നും, വിമോചനത്തെക്കുറിച്ച് സംസാരിച്ച അനുജൻ ജയിലിലാണെന്നും കേൾക്കുമ്പോൾ ആഭ്യന്തര അടിയന്തരാവസ്ഥയുടെ ഭീതി വായനക്കാരിലേക്കും പടരുന്നു.

> ''ബലാത്സംഗം ചെയ്തു നാവരിയപ്പെട്ട സത്യം
> നമ്മുടെ ഇരുട്ടറകളിൽ പറന്നുഴലുന്നു.''[13]

എന്ന വരികളിൽ അടിയന്തിരാവസ്ഥക്കാലത്തെ പീഡനങ്ങളും അടിച്ചമർത്തലും മനുഷ്യാവകാശലംഘനങ്ങളും ആവിഷ്ക്കാര സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്മേൽ വീണ വിലക്കുകളും സൂചിപ്പിക്കാൻ കഴിയുന്നു ്. ഒരു ദുരന്തകാലത്തെ ഒന്നോ ര ാ വരികളിൽ ആവിഷ്ക്കരിക്കുന്ന സംക്ഷിപ്തത ചിലയിടങ്ങളിൽ കവി പ്രകടിപ്പിച്ച് കാണുന്നു. ചിലപ്പോൾ അത് പല അടരുകളായി വിശദീകരിക്കപ്പെട്ട് ആളിപ്പടരുന്നതും കാണാം. ചരിത്രം, രാഷ്ട്രീയം വർത്തമാനകാലത്തിന്റെ പ്രശ്നങ്ങൾ എന്നിവ ഇഴചേർത്തുകൊ ുള്ള സവിശേഷമായ ഒരു ഭാഷ സച്ചിദാനന്ദൻ തന്റെ കവിതകളിൽ പരീക്ഷിച്ചു. അതിൽ അദ്ദേഹം വിജയിക്കുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ ഇത്തരത്തിലുള്ള ചരിത്രപരമായ പരാമർശങ്ങൾക്കൊ ് നിറഞ്ഞിരിക്കുമ്പോഴും ലാളിത്യം സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയുടെ മുഖമുദ്രയാണ്. ആസ്വാദകർക്ക് പിടികിട്ടാത്ത ഗഹനതയല്ല, അവരിലേക്ക് ആഴ്ന്നിറങ്ങുന്ന തീവ്രതയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതയുടെ സ്വഭാവം. ''സാമൂഹികയാഥാർത്ഥ്യത്തിന്റെ രൂക്ഷചിത്രങ്ങളിലൂടെ അനായാസമായി ചലിക്കുന്ന ഈ കവിത, കവിയിൽനിന്നുയർന്ന് സമൂഹത്തെ ഉൾക്കൊ ് തന്നിലേക്ക് തിരികെവരുന്ന ഒരു വൃത്തം (circle) പോലെ സ്വാഭാവിക

---

12 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 154).

13 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 224).

മാണ്''[14] എന്ന് ആർ. നരേന്ദ്രപ്രസാദ് ചൂ ിക്കാട്ടിയിട്ടു ്.

സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളെ ആസ്വാദകരുമായി അടുപ്പിച്ചുനിർത്തുന്ന ഒരു പ്രത്യേകത 'ഞാൻ' എന്ന വക്താവിൽ തുടങ്ങി 'ഞങ്ങൾ' എന്നും 'നാം' എന്നുമുള്ള സാമാന്യവൽക്കരണത്തിലേക്ക് വ്യാപിക്കുന്ന അതിന്റെ ആഖ്യാനതന്ത്രമാണ്. 'ഞാൻ' പറയുന്നു എന്ന രീതിയിൽ അവതരിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന കവിതകളിലെല്ലാം അനുവാചകനെ തന്റെ തൊട്ടടുത്ത് നിൽക്കുന്ന കേൾവിക്കാരന്റെയോ സുഹൃത്തിന്റെയോ നിലയിലേക്ക് ഉയർത്താൻ സച്ചിദാനന്ദന് കഴിയാറു ്. സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ ആവർത്തിച്ചുവരുന്ന 'ഞാൻ' എന്ന പദത്തിന്റെ വിന്യാസം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതയ്ക്ക് സങ്കീർണ്ണമായൊരു ഏകാഗ്രത നൽകുന്നു "[15] എന്ന നിരീക്ഷണം വളരെയേറെ ശരിയാണ്. 'ഞങ്ങൾ' എന്ന് കവി പറയുമ്പോൾ അതിൽ താൻകൂടി ഉൾപ്പെടുന്നു ന്ന് അനുവാചകർ കരുതുന്നു. 'ഞങ്ങൾ' എന്ന പേരിലുള്ള കവിതയിൽ ഇക്കാര്യം വ്യക്തമാകുന്നു ്. ഒരു സംഘടിതമുന്നേറ്റത്തിലെന്നപോലെ വായനക്കാരൻ ആവേശപൂർവ്വം പങ്കാളിയാവുന്നതിന്റെ അനുഭവം ആ കവിത വായിക്കുമ്പോൾ തോന്നും. ഈയൊരു അവതരണരീതി സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ പൊതുവായി കാണാവുന്നതാണ്. ചില ഉദാഹരണങ്ങൾ നോക്കാം.

(1) ''ജനങ്ങളും ഭരണകൂടവും തമ്മിലാണ് തിരഞ്ഞെടുപ്പെങ്കിൽ
ഞാൻ ജനങ്ങളുടെ കൂടെയാണ്.''[16]

(2) ''ത്രിവർണ്ണപുറംചട്ടമാറ്റി
ഞങ്ങൾ ഇന്ത്യയെ നഗ്നമായി വായിക്കുന്നു.''[17]

(3) ''വെട്ടുകിളികൾ പിന്നെയും പിന്നെയും തരിശ്ശാക്കിയ
ഈ വയലിന്റെ വരമ്പത്ത്
നാം ആരുടെ വിളവിനാണ് കാവലിരിക്കുന്നത്.''[18]

ഈ വരികളിലെല്ലാം കവി വായനക്കാരനുമായി ദൃഢമായ ഒരാത്മബന്ധം സ്ഥാപിക്കുന്നതായി അനുഭവപ്പെടുന്നു. അപരിചിതനായ ഒരാൾ അകലെ നിന്നു പറയുന്ന പോലെയുള്ള വിരസമായ കവനരീതിക്ക് പകരം ചൈതന്യവത്തും ജനകീയവുമായ കാവ്യരീതി

---

14 നരേന്ദ്രപ്രസാദ് (2006 : 37).

15 രാമകൃഷ്ണൻ. ഇ.വി. (2006 : 138).

16 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 326).

17 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 284).

18 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 221).

ആവിഷ്കരിക്കാൻ സച്ചിദാനന്ദന് കഴിഞ്ഞു. തന്റെ അനുവാചകരെ കൂടെ നിർത്താൻ സച്ചിദാനന്ദന് കഴിയുന്നത്, ആ കവിത പുലർത്തിപ്പോരുന്ന സാമൂഹികബോധവും, രചനാതന്ത്രങ്ങളും കൊ ാണ്. വ്യക്തിപരമായ അനുഭവങ്ങളെപ്പോലും ചരിത്രവൽക്കരിക്കാനും, സാമൂഹികവൽക്കരിക്കാനും കവിക്ക് കഴിയുന്നു ്.

നിഷ്കളങ്കനായ ഒരു കുട്ടിയുടെ പക്ഷത്ത് നിന്ന് നേര് വിളിച്ചുപറയുന്ന രീതിയിൽ രചിക്കപ്പെട്ട കവിതകൾ സച്ചിദാനന്ദൻ എഴുതിയിട്ടു ്. അത്തരം കവിതകളിൽ കവിയുടെതന്നെ ഭാഗധേയമാണ് കുട്ടി നിർവ്വഹിക്കുന്നത്. 'ചക്രവർത്തി നഗ്നനാണെന്ന് വിളിച്ചുപറയുന്ന പഴങ്കഥയിലെ കുട്ടിയാണ് ഞാൻ'[19] എന്ന് 'സത്യവാങ്മൂലം' എന്ന കവിതയിൽ കവി തന്നെത്തന്നെ ആവിഷ്കരിക്കുന്നു ്. നേര് വിളിച്ചുപറയാൻ കുട്ടികൾ കാണിക്കുന്ന നിഷ്ക്കളങ്കമായ ധീരതയുടെ കാവ്യാവിഷ്ക്കാരം തന്നെയാണ് കവികർമ്മം. ശുദ്ധ കലാവാദികളായ സൗന്ദര്യാത്മക കവികളുടെ രചനകളിൽ വെറുതെ വർണ്ണിച്ചുപോകുന്ന രീതിയിൽ നിന്ന് മാറി നിശിതമായ ചോദ്യങ്ങളും വിമർശനങ്ങളും ഉന്നയിക്കുന്ന സമ്പ്രദായം സച്ചിദാനന്ദൻ തന്റെ കവിതകളിൽ സമർത്ഥമായി ഉപയോഗിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതയുടെ സാമൂഹികവിമർശനം നിർവ്വഹിക്കുന്നതിൽ ഈ രീതിക്ക് പ്രധാനമായ പങ്കു ്. സംഭാഷണസ്വഭാവമുള്ള കവിതകളിലെല്ലാം കവി തന്റെ ലക്ഷ്യത്തിലേക്ക് അനുവാചകനെ ഉയർത്തുന്നത് മുനകൂർത്ത ചോദ്യങ്ങളിലൂടെയാണ്. 'ബെർറ്റോൾട് ബ്രെഹ്റ്റും ഗൗതമബുദ്ധനും' എന്ന കവിതയിൽ ബുദ്ധനെ ബ്രെഹ്റ്റ് ചോദ്യം ചെയ്യുന്നു ്.

> ''ചൂഷണത്താൽ സ്വയം നഷ്ടപ്പെട്ട ജനതകളെ
> അങ്ങയുടെ നിശ്ശൂന്യതയ്ക്ക്
> പ്രലോഭിപ്പിക്കാനാവുന്നതെങ്ങനെ?
> പൊള്ളലേറ്റുമരിക്കുന്ന സൈനികനെ
> അഗ്നിസൂത്രം എങ്ങനെ ആശ്വസിപ്പിക്കാനാണ്?''[20]

ഈ കവിതയിലെ ചോദ്യമുന്നയിക്കുന്ന ബ്രഹ്റ്റ് യഥാർത്ഥത്തിൽ സച്ചിദാനന്ദൻ എന്ന കവിയുടെ തന്നെ സ്വത്വമാണ്. ആദ്യകാലത്ത് ബുദ്ധദർശനങ്ങളോട് പുലർത്തിപ്പോന്നിരുന്ന വിമർശനാത്മകമല്ലാതിരുന്ന ആഭിമുഖ്യം തെറ്റായിരുന്നുവെന്ന് പിൽക്കാലത്ത് കവി തിരിച്ച

---

[19] സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 154).

[20] സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 233).

റിഞ്ഞതിന്റെ സൂചനകൾ ഈ കവിതയിൽ കാണാം. 'കൺഫ്യൂഷ്യസിന്റെ ജ്ഞാനോദയം'[21] എന്ന കവിതയിൽ കളിവ ിയുരുട്ടുന്ന ര ് കുട്ടികൾ തെരുവിൽവെച്ച് ചോദ്യം ചോദിച്ച് കൺഫ്യൂഷ്യസിനെ ഉത്തരം മുട്ടിക്കുന്നു ്. ഇക്കാലമത്രയും ഒരു ജനതയെ മുഴുവൻ ഉത്തരങ്ങൾ പഠിപ്പിക്കാൻ മുടക്കിയ തന്റെ ജന്മം എത്ര വ്യർത്ഥം എന്ന് കൺഫ്യൂഷ്യസ് തിരിച്ചറിയുന്നത് കുട്ടികൾക്ക് മുമ്പിൽ നിശ്ശബ്ദനാകേ ിവന്നപ്പോഴാണ്. ഈ രീതിയിൽ വലിയ പാരമ്പര്യത്തിന്റെ പുറംമോടികളെ ചെറിയ ചോദ്യങ്ങൾകൊ ് പൊളിച്ചുകളയുന്ന കൃത്യതയാണ് കുട്ടികളിലൂടെ സച്ചിദാനന്ദൻ നിർവ്വഹിക്കുന്നത്. സമകാലിക ചരിത്രത്തിന്റെ ഗുപ്തഘടന വായിക്കാനുള്ള സൂക്ഷ്മദർശിനിയാണ് സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിലെ കുട്ടികൾ[22] എന്ന കെ. ജി. ശങ്കരപ്പിള്ളയുടെ നിരീക്ഷണം പ്രസക്തമാണ്. സമൂഹം മൊത്തത്തിൽ ജീർണ്ണിക്കുമ്പോഴും, യഥാർത്ഥ്യത്തെ ഭയമില്ലാതെ നേരിടുന്നത് കുട്ടികൾ തന്നെയായിരിക്കും.

സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന പ്രത്യാവർത്തി ബിംബങ്ങൾ (Recurring images) അപഗ്രഥിച്ചാൽ കവിതയുടെ പ്രത്യയശാസ്ത്ര വിവക്ഷകൾ കൂടുതൽ വ്യക്തമാകും. സൂര്യൻ, മഴ, ക്രിസ്തു, ബുദ്ധൻ, കർണ്ണൻ, ചെഗുവേര, വീട്, കുതിരകൾ തുടങ്ങിയ ബിംബങ്ങൾ സച്ചിദാനന്ദൻ കവിതകളിൽ നിരന്തരം പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത് കാണാം. 1967-ൽ രചിച്ച 'പുനർജന്മം' എന്ന കവിതയിലാണ് 'സൂര്യൻ' ഒരു പ്രത്യക്ഷബിംബമായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതയിൽ ആദ്യമായി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത്.

> 'എങ്ങനെ കൊല്ലും, ഒരൊറ്റ ലോഹത്തിനാൽ
> നിർമ്മിച്ചതല്ലയോ ഞാനുമെൻ സൂര്യനും.'[23]

എന്ന് കവി സൂര്യന്റെ കരുത്ത് തനിക്കു ന്ന് പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു. തന്റെ ഇച്ഛകൾ ശക്തവും അജയ്യവുമെന്ന് വിളിച്ചുപറയാനാണ് കവി ഇവിടെ സൂര്യനെ ഒരു ബിംബമായി ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്നത്. സൂര്യൻ അതിന്റെ സാന്നിദ്ധ്യം കൊ ുതന്നെ പ്രകാശത്തിന്റെ ധവളിമയും, ജീവന്റെ ഊർജ്ജസ്രോതസ്സുമാണല്ലോ.

'അഞ്ചു സൂര്യ'നിൽ കവി സൂര്യനെ ജീവിതത്തിന്റെ അവസ്ഥാന്തരങ്ങളിലേക്ക് സംക്രമിപ്പിക്കുന്നത് കാണാം. ഇവിടെ ചോരയിൽ കത്തുന്ന തരുണാരുണ ചഞ്ചലസൂ

---

21 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 260).

22 ശങ്കരപ്പിള്ള. കെ. ജി (2006 : 133).

23 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 46).

ര്യനും കൺകളിൽ പീലി വിടർത്തി നൃത്തം ചെയ്യുന്ന പേലവനീലസൂര്യനും അസ്ഥിയിലെ മജ്ജയുരുക്കുന്ന മഞ്ഞ സൂര്യനും നാഡിയിലെ നരച്ചുകൂനിയ വെള്ളസൂര്യനും പ്രാണനിലെ ശൂന്യതയുടെ ഗന്ധം താവിയ ശ്യാമളവർണ്ണനുമായി കവി സൂര്യനെ കണ്ടെത്തുന്നു. 'തന്റെ സ്വത്വം ലോകവുമായി സംവദിച്ച് മാനുഷികമാക്കുന്നതെങ്ങനെയെന്ന് ഉത്ക്കടമായ പരിസരബോധത്തോടെ പരിശോധിക്കുന്ന കവി തന്നിൽത്തന്നെ കണ്ടെത്തുന്ന ഊർജനിക്ഷേപങ്ങളാണ് അഞ്ചു സൂര്യൻമാർ[24] എന്ന് ആർ. നരേന്ദ്രപ്രസാദ് ചൂണ്ടിക്കാട്ടിയിട്ടുണ്ട്. ഈ സൂര്യാംശങ്ങൾ സച്ചിദാനന്ദന്റെ പിൽക്കാല കവിതകളിൽ സ്ഥായീഭേദങ്ങളോടെ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത് കാണാം. കവിയുടെ കാഴ്ചപ്പാടിന്റെ സമഗ്രതയും 'അഞ്ചു സൂര്യ'നിൽ ദൃശ്യമാണ്. അഞ്ചു സൂര്യൻമാരല്ല, 'അഞ്ചുസൂര്യൻ' മാത്രമാണ്.[25] വൈരുദ്ധ്യമല്ല; വൈവിദ്ധ്യമാണിവിടെ. അഞ്ചു സൂര്യനും ഒരേ സൂര്യന്റെ അംശങ്ങൾ തന്നെ.

---

24 നരേന്ദ്രപ്രസാദ്. ആർ (2006 : 31).

25 അയ്യപ്പപ്പണിക്കർ (2006 : 54).

''വചനത്തിൻ സിരപിഴിഞ്ഞൊരു സൂര്യ
ഹൃദയം വാർക്കുവാൻ വെറുതേ മോഹിച്ച
പരാജയത്തിന്റെ ശിശിരഗ്രന്ഥികൾ''[26]

എന്ന വരികളിൽ എത്തുമ്പോഴേക്കും കവിയുടെ സൂര്യസങ്കല്പം പ്രകടവും രാഷ്ട്രീയോന്മുഖവുമാവുന്നു. 'ജീവിതത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ' എന്ന പേരിൽ അയ്യപ്പപ്പണിക്കർക്ക് സമർപ്പിക്കപ്പെട്ട ഈ കവിതയിൽ, മരണത്തിന്റെ നിത്യസാന്നിദ്ധ്യം ഉ കിലും സൂര്യൻ പലകുറി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു ്. 1969-ൽ രചിക്കപ്പെട്ട 'ആത്മഗീത'യിലെ ഒരു ഭാഗംതന്നെ സൂര്യന്റെ പാട്ടാണ്. 'ചുവന്ന് ചുവന്ന് തിളയ്ക്കുകയാണെന്റെ സൂര്യൻ' എന്ന് കവി തന്റെ തന്നെ യൗവനത്തിന്റെ തുടിപ്പായി സൂര്യനെ തിരിച്ചറിയുന്നത് കാണാം. സച്ചിദാനന്ദന്റെ ആദ്യകാല കവിതകളിൽ ആവർത്തിച്ചു പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന സൂര്യൻ കവി ബോധപൂർവ്വം അവതരിപ്പിക്കുന്ന ഒരു ദാർശനിക പ്രതീകമല്ല. 'സംവേദന സാധ്യതകൾ തടയപ്പെട്ട ഭാഷയുടെ ഇരുട്ടിൽ ആ ുപോയ ലോകത്തെ വീ ും പ്രകാശിപ്പിക്കാൻ കവിതയിൽ ഉദിച്ചുവരുന്ന ഒരു സൂര്യനാണിതെന്ന്'[27] ബി. രാജീവൻ രേഖപ്പെടുത്തുന്നു. ഇന്ന് വിശപ്പ് സമയത്തെ അടകല്ലിൽവെച്ച് ചുറ്റികകൊ ടിക്കുന്നത് ധീരമായ അഭിലാഷങ്ങളുടെ പുതിയൊരു സൂര്യനെ സൃഷ്ടിക്കാനാണെന്ന്[28] കവി തന്നെ പറയുന്നു ്. ഈ വിധത്തിൽ സൂര്യനെ വിപ്ലവത്തിന്റെ കരുത്താക്കിമാറ്റാൻ കവി ശ്രമിക്കുന്നു.

''വർത്തമാനം ഇരു ിരിക്കുമ്പോൾ
സൂര്യക്ഷേത്രത്തിൽപ്പോലും പകൽവരുന്നില്ല.''[29]

എന്ന വരികളിൽ പുതിയ ലോകത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രതീക്ഷകൾ ദുർബലപ്പെടുന്നതിന്റെ വേദനയു ്. ചക്രവാളം പോലും ഇരു ിരിക്കുന്ന കാലത്തിന്റെ നിസ്സഹായതയെ മറികടക്കേ തിന്റെ രാഷ്ട്രീയം ഓർമ്മപ്പെടുത്തുന്നു ് കവി ഇവിടെ. സൂര്യോദയം സ്വപ്നം കാണുകയും എന്നാൽ കരിയുടെ ഇംഗിതങ്ങളിലേക്ക് മടങ്ങേ ിവരികയും ചെയ്യുന്ന ഖനിത്തൊഴിലാളിയുടെ ചിത്രത്തിൽ, പ്രതീക്ഷയുടെ സുവർണ്ണകാലത്തിന്റെ സൂചനയാണ് സൂര്യോദയം. 'നാളെ അവന്റെ കരിപിടിച്ച മനസ്സിൽ മുനിഞ്ഞു കത്തുന്ന തിരിയിൽ

---

26 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 69).

27 രാജീവൻ. ബി (2006 : 106).

28 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 147).

29 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 198).

നിന്ന് ഒരു സൂര്യനുയരുമെന്ന് കവി പ്രത്യാശിക്കുന്നു. 'ദുഃഖ വെള്ളിയാഴ്ച'യിൽ സൂര്യൻ ഒരാദിവാസി ദൈവത്തിന്റെ തിളങ്ങുന്ന ശിരസ്സാണ്. ഇങ്ങനെ പല പല മാനങ്ങളിൽ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ സൂര്യൻ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു ്. കവിയുടെ രാഷ്ട്രീയവും സാംസ്കാരികവുമായ നിലപാടുകളോട് ചേർത്തുവെച്ചാണ് സൂര്യൻ എന്ന ബിംബത്തിന്റെ അർത്ഥസാധ്യതകൾ പരിശോധിക്കപ്പെടേ ത്. ആ അന്വേഷണം ഭാഷയുടെ അന്ധകാരത്തിനും ജീർണതയ്ക്കുമെതിരായ ഉണർവ്വിന്റെ പ്രതീകമെന്ന നിലയിൽ മാത്രമല്ല, സാംസ്കാരികവും രാഷ്ട്രീയവുമായ പ്രതിരോധത്തിന്റെയും മുന്നേറ്റത്തിന്റെയും കൂടി സൂചകമാണ് സൂര്യൻ എന്ന് ബോധ്യപ്പെടുത്തും. സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയിൽ സൂര്യൻ കടന്നുവരുന്നത് അബോധപൂർവ്വം മാത്രമല്ല, ചിലപ്പോൾ ബോധപൂർവ്വം തന്നെയാണ് എന്ന് കരുതണം. കവിയുടെ സ്വത്വത്തിന്റെ പ്രതീകമെന്ന നിലയിൽ കവിതയിൽ സൂര്യൻ വരുന്നത് അബോധപൂർവ്വം തന്നെയായിരിക്കാം. എന്നാൽ വിപ്ലവാത്മക കവിതകളിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന സൂര്യൻ കവിയുടെ രാഷ്ട്രീയമായ ഉണർവ്വിന്റെയും തിരിച്ചറിവിന്റെയും തികഞ്ഞ പക്ഷപാതത്തിന്റെയും ഭാഗമാണ്. ആദ്യകാല കവിതകളിൽ ജീവചൈതന്യത്തിന്റെ പ്രതീകം എന്ന നിലയിൽ സ്ഥാനം പിടിക്കുന്ന സൂര്യൻ പിൽക്കാലകവിതകളിൽ സാമൂഹികസംക്രമണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് സംവേദനത്തിന്റെ പുതിയ തലങ്ങളിലേക്ക് വളരുന്നതായി കാണാം.

'കർണ്ണൻ' എന്ന ഇതിഹാസ കഥാപാത്രങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സൂചനകൾ സച്ചിദാനന്ദന്റെ പല കവിതകളിലും പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു ്. 'സൂര്യ'നോടുള്ള ആഭിമുഖ്യം സൂര്യപുത്രനോടും ഉ ായി എന്ന് സാമാന്യമായി കരുതാം. എന്നാൽ ഇവ തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസവും ശ്രദ്ധിക്കേ തു ്. സൂര്യൻ പ്രാപഞ്ചിക പ്രതിഭാസം മാത്രമായിരിക്കുമ്പോൾ കർണ്ണൻ ഒരു മിത്തിക്കൽ കഥാപാത്രമാണ്. സൂര്യന്റെ ഊർജ്ജവും വീര്യവും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന മനുഷ്യസ്വത്വമാണ് കർണ്ണന്റേത്. വർദ്ധിതമായ തേജസ്സും കരുത്തുമു ായിട്ടും നിർണ്ണായക ജീവിതസന്ധികളിൽ പരാജയപ്പെടാൻ വിധിക്കപ്പെട്ടവന്റെ പ്രതിനിധിയാണ് കർണ്ണൻ. ഭാരതീയ ഇതിഹാസങ്ങളിൽ ട്രാജഡികൾ ഇല്ല എന്നതിന് അപവാദമാണ് കർണ്ണന്റെ ചരിതം. അവഗണനകൾ നിസ്സാരമാക്കി കരുതി, പ്രതിസന്ധികളോട് ഏറ്റുമുട്ടി, സാഹചര്യങ്ങൾ അനുകൂലമല്ല എന്നറിഞ്ഞിട്ടും അവസാനംവരെ പൊരുതിനിന്ന വീര്യത്തിന്റെയും നിശ്ചയദാർഢ്യത്തിന്റെയും പ്രതീകമാണ് കർണ്ണൻ. 'കർണ്ണൻ' എന്ന പേരിൽ സച്ചിദാനന്ദൻ എഴുതിയ കവിതയിൽ:

"പൊള്ളുന്ന തിളങ്ങുന്ന

വജ്രാഗ്നിമുന്നിൽ നമ്മ-
ളൊന്നല്ലികർണ്ണാ, കണ്ണീർ
കുടിക്കും വസന്തങ്ങൾ''[30]

എന്നിങ്ങനെ കർണ്ണനെ വേദനിക്കുന്നവന്റെ പ്രതിനിധിയായി കവി ക ത്തുന്നു. ഇത്തരം ഒരു മിത്തിക്കൽ കഥാപാത്രത്തെ സച്ചിദാനന്ദൻ കവിതക്ക് വിഷയമാക്കുന്നത് പുരാണകഥ പറയാനല്ല, മറിച്ച് അതിലടങ്ങിയ ജീവിതമൂല്യങ്ങളും, ധീരതയും, നീതിബോധവും സൂചിപ്പിക്കാനാണ്.

ക്രിസ്തുവാണ് സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ പലതവണ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന മറ്റൊരു ബിംബം. കർണ്ണനിൽനിന്ന് ക്രിസ്തുവിൽ എത്തുമ്പോൾ കവി, മിത്തിക്കൽ കഥാപാത്രത്തിൽനിന്ന് ചരിത്രത്തിലേക്ക് പ്രവേശിക്കുന്നു എന്ന് പറയാം. കർണ്ണനെ കവി മനുഷ്യജീവിത യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളുമായി ബന്ധിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നു ങ്കിലും ആ കഥാപാത്രത്തിന്റെ പൗരാണികമായ അസ്തിത്വം ഒരു ബാധ്യതയായി അവശേഷിക്കുന്നു. ക്രിസ്തുവിനെയാവട്ടെ മതാത്മകമായ കെട്ടുപാടുകളിൽനിന്ന് പുറത്തുകൊ ുവരാൻ കവി ശ്രമിക്കുന്നു. ക്രൂശിതനായ യേശുവിനെ ആധുനികകാലത്തെ നിരാലംബരായ മനുഷ്യർക്കൊപ്പം കാണാനാണ് കവി ക്കിഷ്ടം. ത്യാഗത്തിന്റെയും സഹനത്തിന്റെയും ആൾരൂപമായിരുന്നു ക്രിസ്തു. തെ ിയും യേശുവും ഒരേ പോലെ ക്രൂശിതനും തന്തയില്ലാത്തവനും തള്ള പിഴച്ചവനുമാണെന്ന് കവി പറയുന്നു. എന്നാൽ പിൽക്കാലത്ത് രചിച്ച 'തിരസ്കാരം' എന്ന കവിതയിൽ സച്ചിദാനന്ദൻ ക്രിസ്തുവിന്റെ കാഴ്ചപ്പാടിനെ നിരാകരിക്കുന്നു ്.

'ഒലീവിലും കുന്തിരിക്കത്തിലും
ഞങ്ങളുടെ സങ്കടങ്ങൾക്ക് പരിഹാരമില്ല'[31]

ക്രിസ്തുവിന്റെ ത്യാഗവും കുരിശ്ശേറലും ഭൂമിയിലെ ഇപ്പോഴത്തെ സങ്കടങ്ങൾക്ക് പരിഹാരമാകുന്നില്ല എന്ന വീക്ഷണമാണ് കവിയെ നയിക്കുന്നത്. ഇതാവട്ടെ പുതിയ ലോകജീവിതത്തിന്റെ ചരിത്രത്തിൽനിന്ന് കവി ക ത്തുന്ന യാഥാർത്ഥ്യമാണ്.

---

30 സച്ചിദാനന്ദൻ (**1983 : 61**).

31 സച്ചിദാനന്ദൻ (**1983 : 165**).

ക്രിസ്തുവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഐതിഹ്യങ്ങളെ നിരാകരിക്കുകയും, പരുക്കൻ ജീവിതത്തിൽനിന്ന് രൂപപ്പെട്ടുവരുന്ന പുതിയ കാലത്തിന്റെ മോചനധാരകളെ സ്വീകരിക്കുകയുമാണ് കവി ചെയ്യുന്നത്. 'ആശുപത്രി' എന്ന കവിതയിൽ ക്രിസ്തു കലാപകാരിയാവുന്നു. നിസ്സംഗമായ സഹനത്തിനും ത്യാഗത്തിനും പകരം ക്രിസ്തു ചൂഷകർക്കെതിരെ ചൂഷിതരെ പോരാട്ടത്തിന് സജ്ജമാക്കുന്നു.

> ''അവന്റെ ഹൃദയത്തിന്റെ വലതുഭാഗം ഒലീവിൻ കുന്നിൽ
> പാനപാത്രം തിരിച്ചേൽപ്പിക്കുകയാണ്.
> ഇടതുഭാഗം അപ്പോൾ സ്പാനിഷ് താഴ്‌വരയിൽ
> ഫാസിസത്തിന്റെ വെടിയു യേറ്റു
> ചോരയൊലിക്കുന്നു.''[32]

പെറുവിയൻ രാത്രിയിലിരുന്ന് സാമ്രാജ്യത്തിനെതിരെ തോക്കുനിറയ്ക്കുന്ന കലാപകാരിയിലേക്കുള്ള പഴയ അഹിംസാവാദിയായ ക്രിസ്തുവിന്റെ മാറ്റം ശ്രദ്ധേയമാണ്. പഴയ ആദ്ധ്യാത്മിക ബിംബങ്ങളെ പുതിയ കാലത്തെ മനുഷ്യരുടെ വിമോചനധാരകളുമായി കൂട്ടിയിണക്കുകയാണ് കവി. 'ദുഃഖവെള്ളിയാഴ്ച'യിൽ കുരിശിൽ നിന്നിറങ്ങി ഉണങ്ങാത്ത മുറിവുകളുമായി സ്പെയിനിലും ചിലിയിലും രക്തത്തിനുമീതേ നടക്കുന്നവനാണ് ക്രിസ്തു. 'ഉണങ്ങാത്ത മുറിവുകൾ' എന്ന പ്രയോഗത്തിലൂടെ ക്രിസ്തുവിന്റെ മാനുഷികമായ സത്ത കവി സ്ഥാപിച്ചെടുക്കുന്നു. അവന്റെ നോട്ടമേറ്റ് സമ്രാട്ടുകളുടെ അത്താഴവിരുന്നിലെ വീഞ്ഞ് ചോരയായി മാറുന്നതായും കവി കാണുന്നു. യേശുവിനെ കുറിച്ചുള്ള അപദാനകഥകളിൽ അവൻ പച്ചവെള്ളത്തെ വീഞ്ഞാക്കി മാറ്റിയവനാണ്. എന്നാൽ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയിലെ ക്രിസ്തു വീഞ്ഞിനെ രക്തമാക്കി മാറ്റുന്നവനാണ്. അഥവാ അധികാരികളുടെ പീഡനങ്ങൾ സഹിച്ച ക്രിസ്തുവല്ല സച്ചിദാനന്ദൻ അവതരിപ്പിക്കുന്ന ക്രിസ്തു. 'ക്രിസ്തുവിന്റെ ശവകച്ച' എന്ന കവിതയിൽ ക്രിസ്തുവിന്റെ കുരിശ്ശാരോഹണത്തെ തികഞ്ഞ പരിഹാസത്തോടെയാണ് കവി കാണുന്നത്. ക്രിസ്തുവിന്റെ കുരിശുമരണമറിഞ്ഞ് ഓടിയെത്തിയ ഉഴവുകാരനും മരപ്പണിക്കാരനും യേശുവിന്റെ ചോരപുരശവകച്ച സൂക്ഷിച്ചുവെക്കുന്നത് വരും തലമുറയ്ക്കുള്ള ഒരു പാഠമായിട്ടാണ്.

> ''അധ്വാനിക്കുന്നവരെയും
> ഭാരം ചുമക്കുന്നവരെയും
> ചൂഷണത്തിനെതിരെ പോരാടാൻ

---

32 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 226).

പഠിപ്പിക്കുന്നതിന് പകരം
അവരെ അടിമകിടത്തി
യജമാനൻമാരുടെ ഹൃദയം
മാറ്റാൻ പുറപ്പെടുന്നവർക്ക്
കുരിശുമരണം മാത്രമാണ് പ്രതിഫലമെന്ന്
വരും തലമുറയെങ്കിലും
മനസ്സിലാക്കട്ടെ.''[33]

ഈ വിധത്തിൽ ക്രിസ്തു എന്ന ബിംബത്തെ തന്റെ രാഷ്ട്രീയ നിലപാടുകൾ പ്രഖ്യാപിക്കാനുള്ള പ്രക്ഷോഭത്തിന്റെ നായകനായി വളർത്താനാണ് സച്ചിദാനന്ദൻ ശ്രമിച്ചത്.

സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയുടെ ആന്തരിക ചൈതന്യമായി എക്കാലത്തും നിറഞ്ഞു നിൽക്കുന്ന ഒരു പ്രതീകമാണ് ബുദ്ധൻ. ആദ്യകാലത്ത് ആദ്ധ്യാത്മികമായ ചില വിചാരധാരകൾ സച്ചിദാനന്ദനെ ശക്തമായി സ്വാധീനിച്ചിരുന്നു. ഇക്കാലം മുതൽതന്നെ ബുദ്ധൻ എന്ന പ്രതീകത്തെ അദ്ദേഹം ആവേശപൂർവ്വം സ്വീകരിക്കുന്നത് കാണാം. ജാതിവിരുദ്ധമായ സ്നേഹത്തിൽ ഊന്നിയ, അഹിംസയെ ആയുധമാക്കിയ, ലളിത ജീവിതം ശീലമാക്കിയ ജ്ഞാനിയാണ് ശ്രീബുദ്ധൻ. തന്റെ കവിതയുടെ പരിണാമങ്ങൾക്കൊപ്പം ബുദ്ധൻ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ പല അർത്ഥത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. ആദ്യകാലത്ത് ബുദ്ധന്റെ മതാതീതമായ സ്നേഹസങ്കല്പമായിരുന്നു കവി പ്രധാനമായി കരുതിയത്. എന്നാൽ പിൽക്കാലത്ത് ചരിത്രത്തെക്കുറിച്ചുള്ള വീ ുവിചാരത്തിൽ ബുദ്ധദർശനത്തിന്റെ പരിമിതിയും കവി തിരിച്ചറിയുന്നു ്.

'പനി' എന്ന പ്രസിദ്ധമായ കവിതയിൽ സച്ചിദാനന്ദൻ ബുദ്ധസങ്കല്പത്തെ വിമർശന വിധേയമാക്കുന്നത് കാണാം. അകർമ്മണ്യതയെക്കാൾ ഭേദം ആത്മധ്വംസനമാണെന്ന് കവിത ബുദ്ധനോട് പറയുന്നു. ലോകത്തിന്റെ ദുഃഖത്തെ ഇല്ലാതാക്കാൻ ബുദ്ധന് കഴിയുന്നില്ലെങ്കിൽ തന്നെത്തന്നെ എയ്തുവീഴ്ത്തുകയാണ് വേ ത്. സ്വന്തം ദുഃഖത്തിനെങ്കിലും അതോടെ പരിഹാരമാകുമെന്ന് പരിഹാസത്തോടെയാണ് കവി പറയുന്നത്. ദുഃഖത്തിന്റെ കാരണം ഇല്ലാതാക്കാനുള്ള ഭൗതികസമരരൂപങ്ങളാണ് പുതിയകാലം ആവശ്യപ്പെടുന്നത്. ''കാട്ടുപന്നിയെ വേട്ടയാടാൻ കാടൻ കൂർപ്പിക്കുന്ന കുന്തത്തിന്റെ മുനയി

33 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 342).

ലെവിടെയോ ആണ് സ്നേഹമെന്ന്'[34] കവി പറയുന്നു. സ്നേഹത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഈ നിരീക്ഷണത്തിലൂടെ അഹിംസാസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ പ്രസക്തിതന്നെ കവി നിഷേധിക്കുന്നു. ചൂഷണവും ഹിംസയും നിറഞ്ഞ ലോകത്തിന്റെ വിമോചനമാർഗ്ഗം അഹിംസയല്ല, കർമ്മ ങ്ങൾ തന്നെയാണ്. അതിൽ ചിലപ്പോൾ ഹിംസയും ഉ ാവാം. ഈ ഹിംസയിൽ ക്രൂര തയല്ല, വിശാലമായ മാനവസ്നേഹത്തിന്റെ ആഴമാണ് കവി കാണുന്നത്.

സംസാരദുഃഖത്തിന്റെ കാരണം തിരക്കുന്ന ബുദ്ധൻ അടുത്ത നിമിഷത്തിൽ നീഗ്രോ വംശജരുടെ കൂടെ സ്വേച്ഛാധിപതികൾക്കെതിരായ ഗൂഢാലോചനയിൽ പങ്കാളി യാകുന്നതായി 'ആശുപത്രി' എന്ന കവിതയിൽ സച്ചിദാനന്ദൻ പറയുന്നു. മരിക്കുന്ന മനു ഷ്യന്റെ വിധിയോർത്ത് കരയുന്ന ബുദ്ധൻ ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന മനുഷ്യരുടെ വിധിയോർത്തു ക്ഷോഭിക്കുന്നതായി കവി ക ത്തുന്നു. ഇത് ബുദ്ധന്റെ പരിണാമത്തെ സൂചിപ്പിക്കു ന്നു. അദ്ധ്യാത്മികതയിൽനിന്ന് ഭൗതികതയിലേക്കുള്ള മാറ്റത്തെയും ഇത് അടയാളപ്പെടു ത്തുന്നു ്. 'ബെൻട്രോർട്ട് ബ്രഹ്റ്റും ഗൗതമബുദ്ധനും' എന്ന കവിതയിൽ

> 'പ്രഭോ വിശന്നുമരിക്കുന്ന കുഞ്ഞിനുമുമ്പിൽ
> അഷ്ടമാർഗ്ഗങ്ങൾക്കും ചതുർഗുണങ്ങൾക്കും
> പ്രസക്തിയെന്താണ്?'[35]

എന്നിങ്ങനെയുളള ബ്രഹ്റ്റിന്റെ തീക്ഷ്ണമായ ചോദ്യങ്ങൾക്കുമുമ്പിൽ മൗനിയായി, ഒടു വിൽ പുഞ്ചിരിച്ചുകൊ ് ബുദ്ധൻ പറയുന്ന മറുപടിയിൽ അതിജീവനത്തിനായുള്ള മഹാ പ്രസ്ഥാനങ്ങളും ചരിത്രത്തിന്റെ മുന്നേറ്റങ്ങളും ആവശ്യമാണെന്ന് അംഗീകരിക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. ബുദ്ധന്റെ സംഘടനാശേഷിയും കാര്യങ്ങളെ അതിന്റെ സൂക്ഷ്മതയിൽ അറിയാനുള്ള ധ്യാനാത്മകതയും പുതിയ കാലത്തിലെ വിപ്ലവകാരികളിലും ആരോപി ക്കാൻ സച്ചിദാനന്ദൻ ശ്രമിക്കാറു ്. 'ഹോചിമിൻ' എന്ന കവിതയിലെ 'ചുവന്നതഥാഗ തത്വം' എന്ന പ്രയോഗത്തിന് പിന്നിൽ ഇത്തരമൊരു ഉദ്ദേശ്യം കാണാം. 'ഒഴിഞ്ഞ മുറി' എന്ന കവിതയിൽ 'രക്തസ്നാതനായ ബുദ്ധൻ' എന്നാണ് മാവോയെ വിശേഷിപ്പിക്കുന്ന ത്. മാവോയ്ക്കും, ഹോചിമിനും, ചില കാര്യങ്ങളിൽ ബുദ്ധനോട് സാമ്യമു ് എന്നതും വസ്തുതാപരമാണ്. ഇവരൊക്കെ പൗരസ്ത്യദേശത്തിന്റെ ധ്യാനാത്മകത സൂക്ഷിക്കുന്നവ രാണ് എന്ന് കാണാം. 'അഹല്യ' എന്ന കവിതയിൽ വര ുണങ്ങിയ സുവർണ്ണരേഖാ

34 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 163).

35 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 233).

നദിക്കു മുകളിൽ രോഷത്തിന്റെ മഴപെയ്യിക്കുന്ന ഒരു കറുത്ത ബുദ്ധശിരസ്സ് ഉയർന്നുവരുന്നതായി കവി പറയുന്നു. ഇവിടെ കല്ലായിത്തീർന്ന അഹല്യയെ ജീവിതത്തിന്റെ ഉണർവ്വിലേക്ക് കൈപിടിച്ചുയർത്തുന്ന ബുദ്ധൻ ഒരു ജനതയുടെതന്നെ മോചനത്തിന് ഊർജ്ജം പകരുന്ന ധീരനായകനാണ്. അഹല്യ അവളുടെ ശാന്തിയിലേക്കുള്ള യാത്ര രക്തപങ്കിലമാണെന്ന് തിരിച്ചറിയുന്നുമു ്. യഥാർത്ഥത്തിൽ നൂറ്റാ ുകളായി ശാപഗ്രസ്തയായി ഉറങ്ങിക്കിടക്കുന്ന ഇന്ത്യാരാജ്യം തന്നെയാണ് 'അഹല്യ'.

'ലോകം മുഴുവൻ ആളിക്കത്തുമ്പോൾ ചിരിയും സന്തോഷവും ഉ ാവതെങ്ങനെ (ധർമ്മപദം) എന്ന ബുദ്ധവചനം ഉദ്ധരിച്ചുകൊ ാണ് 'വേനൽക്കാലം' എന്ന കവിത തുടങ്ങുന്നത്. സംഘർഷനിർഭരമായ ലോകത്ത് സന്തോഷം സാധ്യമല്ലെന്ന കാഴ്ചപ്പാടുതന്നെയാണ് ശ്രീബുദ്ധനും പുലർത്തിപ്പോന്നത്. 'ദുഃഖവെള്ളിയാഴ്ച' യിൽ ബുദ്ധൻ ആദിവാസി ഗ്രാമങ്ങളെ കലാപത്തിന്റെ രഹസ്യം പഠിപ്പിക്കുന്നവനാണ്. ഇങ്ങനെ ദുഃഖത്തിന്റെ കാരണം തേടിയിറങ്ങിയ സിദ്ധാർത്ഥനെ, ബോധിവൃക്ഷത്തണലിൽനിന്ന് അറിവുനേടിയ ബുദ്ധനെ ഭൂമിയിലെ ജീവിതം ഉടച്ചുവാർക്കുന്ന കലാപകാരിയുടെ പ്രതിനിധിയായി സച്ചിദാനന്ദൻ വളർത്തിയെടുക്കുന്നു.

സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയുടെ വികാസപരിണാമങ്ങൾ ബുദ്ധന്റെ പരിണാമങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തി അന്വേഷിക്കാവുന്നതാണ്. ബുദ്ധന് ബോധോദയം സംഭവിച്ചതുപോലെ സർവ്വസ്പർശിയായ ഒരു പരിണാമം സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയിലും സംഭവിച്ചിട്ടു ്. ജീവിതത്തെക്കുറിച്ച് സംശയകരവും അപക്വവുമായ കാഴ്ചപ്പാടുകൾ ഉ ായിരുന്ന ബുദ്ധന്റെ കുട്ടിക്കാലം പോലെയുള്ള ഒരു ഘട്ടം സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകൾക്കും ഉ ായിരുന്നു. പിന്നീട് സിദ്ധാർത്ഥൻ ബുദ്ധനായതുപോലെ പുതിയ ദിശാബോധം പിൽക്കാലത്ത് സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകൾക്കും ലഭിക്കുന്നു ്. ബുദ്ധന്റെ ജ്ഞാനോദയത്തിന് പകരം സച്ചിദാനന്ദനിൽ അത് ചുവന്ന പ്രതീക്ഷകളുടെ രാഷ്ട്രീയബോധമായിരുന്നു. ''സാമൂഹ്യയാഥാർത്ഥ്യം, സങ്കീർണ്ണവും അപരിഹാര്യവും ആയിത്തുടരുന്നിടത്തോളം ശുദ്ധോധനന്മാരുടെ മക്കൾക്ക് വീട് വിട്ട് പോകേ ിവരുന്നു; സ്വകാര്യ ലോകത്തിന്റെ ഉള്ളിൽ തലകുനിച്ചിരുന്ന കവിക്ക് സാമൂഹിക സംക്രമണത്തിന്റെ ദിനങ്ങളിലേക്കും ഉണരേ തായും[36]'' വരും എന്ന് പി. എൻ. ദാസ് നിരീക്ഷിക്കുന്നു. ഭാരതീയ ദർശനത്തിൽ അഹിംസയിൽ ഊന്നിയ ധാരയുടെ തുടക്കമാണ് ബുദ്ധൻ. പക്ഷേ പുതിയകാലത്ത് ബുദ്ധൻ ജീവിച്ചിരുന്നുവെങ്കിൽ അദ്ദേഹം ആരായിത്തീരുമായിരുന്നു എന്നതിന്റെ അന്വേ

36 ദാസ്. പി. എൻ (1999 : 78).

ഷണമാണ് സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിലെ ബുദ്ധൻ. 'അപ്പം ചോദിച്ചവരെ വെടിവെച്ചു കൊല്ലുന്ന അഹിംസ എന്റെ പേനയിൽ വെടിയു നിറക്കുന്നു എന്ന് സച്ചിദാനന്ദൻ എഴുതിയിട്ടു ' (വിശപ്പ്). ബുദ്ധനിലെ സൂക്ഷ്മസ്നേഹത്തെ പീഡിതരായ മനുഷ്യനോടുള്ള മഹാസ്നേഹമാക്കി മാറ്റുകയാണ് കവി.

സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ ആവർത്തിച്ചുവരുന്ന മറ്റു വ്യക്തിബിംബങ്ങൾ ചെഗുവേരയും ഹോചിമിനുമാണ്. ആദ്യത്തെയാൾ വിപ്ലവത്തിന്റെ പ്രക്ഷുബ്ധതയിൽ ഊന്നിയപ്പോൾ ര ാമത്തെയാൾ, വിപ്ലവത്തിന് പിന്നിലെ മഹത്തായ മാനവികതയുടെ പ്രതീകമാവുകയായിരുന്നു. 'ഹോചിമിൻ' എന്ന പേരിൽത്തന്നെ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയു ്. വിയറ്റ്നാമിന്റെ വീരനായകനായ ഹോചിമിനെ ഊഷരയായിപ്പോയ ഭൂമിയിൽ ഊർവ്വതയുടെ ഉപ്പുനിറക്കുന്ന ത്യാഗിയായിട്ടാണ് ഈ കവിതയിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നത്. ഹോചിമിൻ അവസാനിക്കുന്നില്ല എന്ന് കവിതയിൽ സൂചനയു ്.

> ''ചരിത്രത്തിന്റെ മഷിനോട്ടക്കാരനായിരുന്നു നീ,
> അല്ലെങ്കിൽ നിന്നെ ആയിരുന്നുകളിലൊതുക്കാനാര്,
> നീ എന്നും ആകുന്നു.''[37]

എന്നിങ്ങനെ ഭൂതകാലത്തിന്റെ വിസ്മൃതിയിൽനിന്ന് വർത്തമാനത്തിന്റെ ജൈവികതയിലേക്ക് കവി ആ നേതാവിനെ പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്നത് കാണാം. ഹോചിമിൻ മനുഷ്യമഹത്വത്തിന്റെ രഹസ്യമറിഞ്ഞ ഒരു കമ്യൂണിസ്റ്റായിരുന്നു എന്ന പ്രസ്താവനയിലാണ് കവിത അവസാനിക്കുന്നത്.

അർജന്റീനയിൽ ജനിച്ച് ക്യൂബയിൽ വിപ്ലവം നയിച്ച് ഒടുവിൽ ബൊളീവിയയിൽ വെച്ച് കൊല്ലപ്പെട്ട വിപ്ലവകാരിയാണ് ചെഗുവേര. ലോകത്തെവിടെയും വിപ്ലവത്തിന് ആവേശം പകരാൻ ചെഗുവേരയുടെ ഓർമ്മകൾക്ക് കഴിയാറു ്. സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ പലയിടത്തും ചെഗുവേരയെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന വരികൾ കാണാം; 'മരിച്ച മരിക്കാത്ത ബൊളീവിയൻ കണ്ണുകൾ' (ഞങ്ങൾ) 'അനുസരിപ്പിക്കുന്ന താടിയും നേടിയ കണ്ണുകളും' (ക്യൂബ-ക്യൂബ) എന്നിവ ഉദാഹരണം. 'രക്തസാക്ഷികളുടെ രാത്രി' എന്ന കവിതയിൽ:

> 'കരിമ്പിൻ തോട്ടങ്ങളുടെ തൊണ്ണുനീറ്റുന്ന
> മാധുര്യങ്ങളിൽനിന്ന്

---

37 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 151).

> പുകയിലയുടെ എരിവൂറുന്ന അദൃശ്യധമനികളിലേക്ക്
> കൂടുമാറിയ ഗവേര'

എന്നിങ്ങനെ ആ രക്തസാക്ഷിയുടെ ജീവിതം സംക്ഷേപിച്ചിരിക്കുന്നത് കാണാം. തന്റെ കാലഘട്ടത്തിന്റെ വിപ്ലവപോരാട്ടങ്ങളെ ഉത്തേജിപ്പിക്കാനായി കവി ലോകചരിത്രത്തിലെ ധീരരായ വിപ്ലവകാരികളെ ബിംബവൽക്കരിക്കുകയായിരുന്നു.

'മഴ' എന്ന പ്രകൃതി പ്രതിഭാസവും സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ നിറഞ്ഞു നിൽക്കുന്ന ഒരു സാന്നിദ്ധ്യമാണ്. കവിക്ക് മഴ കേരളീയവും ഗ്രാമീണവുമായ ഗൃഹാതുരതയുണർത്തുന്ന ഒരു ബിംബം മാത്രമല്ല; പ്രക്ഷോഭത്തിന്റെ മഴയെക്കുറിച്ചും കവി എഴുതിയിട്ടു ്. 'വേനൽമഴ' എന്ന കവിതയിൽ:

> ''ദുശ്ശാസനത്തിന്റെയും നിശാചരനീതിയുടെയും വ്യാളികളെ
> അപൂർണ്ണത്തിന്റെ പ്രകാശ ഖഡ്ഗത്താൽ
> പിന്നെയും പിന്നെയും വെട്ടുന്ന
> അവിരാമമായ മഹാരോഷത്തിന്റെ മഴകൾക്ക് സ്വാഗതം.''[38]

മഴയെ സാമൂഹിക പുനർനിർമ്മിതിയുടെ ആയുധമായിട്ടാണ് കവി അവതരിപ്പിക്കുന്നത്. 'കുതിരകൾ' കരുത്തിന്റെ പ്രതീകമായി സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയിൽ പലപ്പോഴും പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു ്. കവിയുടെ 'ഹോചിമിൻ' 'രക്തകുതിരപ്പുറത്ത് പറന്നുപോകുന്നവനാണ്': ചെയുടെ ഗറില്ലാ പ്രതിമ താങ്ങിനിർത്തുന്ന തീക്കുതിരയെക്കുറിച്ചും (കുതിരകളുടെ ആഴം) കവി പറയുന്നു ്. 'രക്തസാക്ഷികളുടെ രാത്രി'യിൽ 'വിപ്ലവത്തിന്റെ ചെങ്കുതിരമേൽ' സവാരി ചെയ്യുന്ന സുബ്ബറാവുവിനെക്കുറിച്ച് കവി ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്നു. കുതിക്കുന്നതാണ് കുതിര. ആ ബിംബത്തിൽ വിലക്കുകളെ മറികടക്കുന്ന കരുത്തിന്റെ സൂചനകൾ ഉ ്. തടഞ്ഞുനിർത്താനാവാത്ത കുതിച്ചോട്ടങ്ങളു ്.

ചരിത്രത്തിൽനിന്ന് സച്ചിദാനന്ദൻ ക ത്തുന്ന ബിംബങ്ങൾ പരിശോധിച്ചാൽ കവിയുടെ വീക്ഷണത്തിന്റെ സമഗ്രത ബോധ്യപ്പെടും. അവയിൽ പ്രാദേശികമോ ദേശീയമോ ആയ ബിംബങ്ങളും ഒപ്പം സാർവ്വദേശീയമായ ബിബങ്ങളും ഉ ്. 'വയലാറിലെ വാരിക്കുന്തങ്ങൾ' കേരളത്തിലെ വിമോചന പോരാട്ടങ്ങളെ ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്നു. 'കർണ്ണ'നിലും 'ബുദ്ധ'നിലും ആ കവിത ഭാരതീയമായ നീതിബോധത്തിന്റെയും ജ്ഞാനത്തിന്റെയും ആഴം ക ത്തുന്നു. ഭക്തികവികളെ അനുസ്മരിച്ചുകൊ ് നമ്മുടെ കീഴാളമുന്നേറ്റത്തിന്റെ ആദ്യ ഉറവകൾ തിരിച്ചറിയുന്നു. 'മാവോ'യും 'ഹോചിമി'യും ലോക വിപ്ല

---

[38] സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 387).

വാചാര്യൻമാർ ആയിരിക്കെത്തന്നെ പൗരസ്ത്യസംസ്കാരത്തിന്റെ തെളിമകൂടി സൂക്ഷിക്കുന്നവരാണ്. 'ചെകുവേര'യിൽ കവി വിപ്ലവത്തിന്റെ സാർവ്വദേശീയത സൂചിപ്പിക്കുന്നു. കേരളത്തിലെ പറങ്കിമാവിൻപൂങ്കുലകളുടെ രൂക്ഷസുഗന്ധത്തിൽ നിന്നും 'കൊണാർക്കിലെ യാചക'നിലേക്കും, അമേരിക്കൻ സ്വാതന്ത്ര്യ പ്രതിമയുടെ കൈയിലെ അണഞ്ഞ പന്തത്തിൽനിന്നുയരുന്ന കറുത്ത പുകയിലേക്കും അനൗചിത്യമേതും കൂടാതെ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിത സഞ്ചരിക്കുന്നു. ഒരു കാല്പനിക വിപ്ലവകാരിയുടെ മാനസികഭാവങ്ങൾ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ വായിച്ചെടുക്കാൻ കഴിയും. ഗൃഹാതുരത്വവും നിരാശയും വിപ്ലവാവേശവും പ്രതീക്ഷകളുമെല്ലാം ഇവിടെ നിത്യഭാവങ്ങൾ തന്നെ. ലോകത്തിന്റെ നാനാത്വവും എന്നാൽ അതിൽനിന്നുതന്നെ രൂപപ്പെടുന്ന ഏകത്വവും കവി ദർശിക്കുന്നു. പൗരസ്ത്യദേശത്തിന്റെ ആത്മീയചൈതന്യം നഷ്ടപ്പെടുത്താതെ തന്നെ ഭൗതികമായ വിപ്ലവപ്പോരാട്ടങ്ങൾ ശക്തിപ്പെടുത്തേ ത്തിനെക്കുറിച്ച് സച്ചിദാനന്ദൻ ബോധവാനായിരുന്നു. കവി ആഗ്രഹിച്ച കാവ്യസംസ്കാരത്തിന്റെ സൂക്ഷ്മവും വിചിത്രവുമായ തലങ്ങളിലേക്ക് അനുവാചകരെ കൂട്ടിക്കൊ ുപോകാനും, തന്റെ കവിതയുടെ ദിശയും, ഊന്നലും നിർണയിക്കാനും, സച്ചിദാനന്ദന് കഴിഞ്ഞത് സവിശേഷമായ ഒരു കാവ്യഭാഷ രൂപപ്പെടുത്തിയതിലൂടെയാണ്.

അധ്യായം 4

എഴുപതുകൾ - ചുവന്ന പ്രതീക്ഷകൾ

സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിത അതിന്റെ രാഷ്ട്രീയ നിലപാടുകൾ അർത്ഥശങ്കക്കിടയില്ലാത്തവിധം പ്രഖ്യാപിക്കുന്നത് എഴുപതുകളിലാണ്. ഭൂമിയിൽ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ, ആനന്ദത്തിന്റെ സാധ്യത അന്വേഷിക്കുകയായിരുന്നു എല്ലാ കാലത്തും തന്റെ കാവ്യധർമ്മമെന്ന്[1] കവി എഴുതിയിട്ടു ്. എന്നാൽ ആദ്യകാലത്ത് ഈ അന്വേഷണം ആത്മനിഷ്ഠവും അതിഭൗതികവുമായ തലത്തിലാണ് നടന്നിരുന്നത്. ഉപനിഷദ് ദർശനങ്ങൾ ആദ്യകാലത്തെ കവിതകളിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നതും ഇതുകൊ ് തന്നെയാണ്. ചരിത്രം തന്റെ കവിതയുടെ സ്വഭാവം പുനർനിർണ്ണയിച്ചതിനെക്കുറിച്ച് സച്ചിദാനന്ദൻ ഇപ്രകാരം രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടു ്: ''.... മനുഷ്യന്റെ തെരഞ്ഞെടുപ്പുകൾ സാഹചര്യങ്ങളുടെ കടുത്ത പരിമിതകൾക്കകത്താണ് നടക്കുന്നതെന്നും ഭൂമിയിൽ സ്വാതന്ത്ര്യം മൂർത്തമായി സാക്ഷാത്ക്കരിക്കുക ചരിത്രത്തിലൂടെ മാത്രമേ സാധ്യമാകൂ എന്നും അനുഭവങ്ങൾ എന്നെ പഠിപ്പിച്ചു. ചരിത്രത്തിന്റെ കണ്ണു ലഭിച്ചതോടെ, സ്ഥലവും കാലവും ജനതയും വർഗ്ഗവും പ്രധാനമായി; വ്യക്തികളുടെ ആത്മവ്യഥകൾ സാമൂഹിക വ്യഥകൾകൂടിയായി. അതോടെ സമരം പ്രസക്തമായി, പ്രത്യാശക്കു കടന്നുവരാൻ വഴിയു ായി. പീഡനത്തോടൊപ്പം, അതിനെ സാമൂഹികതലത്തിലെങ്കിലും അതിജീവിക്കാൻ മനുഷ്യരേർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന മഹായത്നങ്ങളും ഞാൻ ക ുതുടങ്ങി.''[2]

ആദ്ധ്യാത്മികതയിൽനിന്ന് ഭൗതികതയിലേക്കുള്ള, ചരിത്രത്തിലേക്കുള്ള മാറ്റം വ്യക്തിപരതയിൽനിന്ന് സാമൂഹികതയിലേക്കുള്ള മാറ്റം കൂടിയാണ്. ഒരാൾ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നത് ആ വ്യക്തിക്ക് സന്തോഷമോ സമാധാനമോ മോക്ഷമോ ലഭിക്കാനുള്ള താത്പര്യത്തിൽനിന്നാണ്. എന്നാൽ ഭൗതിക തലത്തിൽ നടക്കുന്ന സ്വാതന്ത്ര്യപോരാട്ടങ്ങൾ, ഒരു സമൂഹം മൊത്തത്തിൽ സ്വതന്ത്രമാവുമ്പോൾ വ്യക്തിയും സ്വാതന്ത്ര്യം അനുഭവിക്കുന്ന പ്രക്രിയയാണ്. സ്ഥൂലത്തിൽനിന്ന് സൂക്ഷ്മത്തിലേക്ക് എന്ന രീതിയാണിവിടെ നടക്കുന്നത്. സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയെ ചരിത്രവത്ക്കരിച്ച സാമൂഹിക-രാഷ്ട്രീയ-സാംസ്കാരിക സാഹചര്യങ്ങൾ എന്തെല്ലാമെന്ന് പരിശോധിക്കപ്പെടേ തു ്. മാർക്സിന്റെയും എംഗൽസിന്റെയും ലെനിന്റെയും മാവോ-സേ-തുങ്ങിന്റെയും കൃതികൾ സച്ചിദാനന്ദൻ

---

1 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 21).

2 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 22).

ഗൗരവമായി വായിക്കുന്നത് ഇക്കാലത്താണ്. ലോകത്താകെതന്നെ കമ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിക ളുടെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ തൊഴിലാളികളുടെ പ്രക്ഷോഭം നടക്കുന്ന കാലം കൂടിയായിരുന്നു അത്. ക്യൂബയിൽ ഫിഡൽകാസ്ട്രോയുടെയും ചെഗുവേരയുടെയും നേതൃത്വത്തിൽ നടന്ന വിപ്ലവം, ചൈനയിലെ സാംസ്കാരിക വിപ്ലവം, അമേരിക്കൻ സാമ്രാജ്യത്വത്തിനെ തിരെ നീ ചെറുത്തുനിൽപ്പിനൊടുവിൽ ഹോചിമിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ വിയറ്റ്നാം ജനത നേടിയ വിജയം എന്നിവ സ്വാതന്ത്ര്യ പ്രേമികളെ ആവേശം കൊളളിച്ചു. ലാറ്റിനമേ രിക്കയിലെ നവവിമോചനപ്രസ്ഥാനങ്ങൾ, ആഫ്രിക്കൻ നാടുകളിൽ പലയിടത്തും നടന്ന കറുത്തവർഗ്ഗക്കാരുടെ ഉയിർത്തെഴുന്നേൽപ്പുകൾ എന്നിവ പ്രതീക്ഷാനിർഭരമായിരുന്നു. ബൊളീവിയയിൽ വെച്ചു ായ ചെഗുവേരയുടെ ആത്മബലി വിപ്ലവപ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് ഉത്തേജനമായിത്തീർന്നു. നക്സൽബാരി കലാപങ്ങൾ ഇന്ത്യയിലും വിപ്ലവത്തിന്റെ സാധ്യതകൾ മങ്ങിയിട്ടില്ലെന്ന് ബോധ്യപ്പെടുത്തുന്നതായിരുന്നു. മാവോ-സേ-തുങ്ങിലൂടെ മാർക്സിസം കൂടുതൽ കരുത്താർജ്ജിക്കുന്നത് സ്വാതന്ത്ര്യപ്രേമികൾ സ്വപ്നം ക ുതുട ങ്ങി. ഇന്ത്യയിൽ തെലുങ്കാനയും തേഭാനയും പുന്നപ്ര വയലാറും ആവർത്തിക്കുമെന്ന പ്രതീക്ഷ യുവാക്കൾക്കിടയിൽ ശക്തമായി. മാവോയിസ്റ്റ് ആശയങ്ങളും സാഹിത്യവും ഇക്കാലത്ത് കേരളത്തിൽ കൂടുതലായി പ്രചരിച്ചു. 'ഇൻക്വിലാബ്', 'ലിബറേഷൻ' തുട ങ്ങിയ പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ വിപ്ലവത്തിന്റെ പ്രചാരണം ഏറ്റെടുത്തു. ടി. എൻ. ജോയ്, ബി. രാജീവൻ, കെ. ജി. ശങ്കരപ്പിള്ള തുടങ്ങിയവർക്കൊപ്പം സച്ചിദാനന്ദനും ഈ പ്രസ്ഥാന ങ്ങളിൽ പങ്കാളിയായിരുന്നു.

സച്ചിദാനന്ദൻ പ്രയോഗതലത്തിലും ഒപ്പം കവിതയുടെ തലത്തിലും വിപ്ലവത്തിന്റെ ആവേശം ഉൾക്കൊ ിരുന്നു. 1972- അവസാനവും 1973-ലുമായി രചിച്ച 'ഞങ്ങൾ', 'തീത്തെയ്യം', 'ക്യൂബ-ക്യൂബ' എന്നീ കവിതകൾ മുതലാണ് രാഷ്ട്രീയവും ചരിത്രവും കൃത്യ മായ ഉദ്ദേശ്യങ്ങളോടെ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയിൽ കടന്നുവരുന്നത്. കവി ഒരു പ്രത്യേക വർഗ്ഗത്തിന്റെ, പീഡിതരും അവഗണിക്കപ്പെടുന്നവരുമായ വർഗ്ഗത്തിന്റെ പക്ഷത്താണെന്ന് ഈ കവിതകൾ വ്യക്തമാക്കുന്നു. 'അവസാനത്തെ പയറുമണിയ്ക്കായി അത്താഴമേശ കൾപ്പൊട്ടിച്ചുനോക്കിയവർ', എന്നും 'പട്ടികൾക്കും പാറ്റകൾക്കുമൊപ്പം മറചെയ്യപ്പെട്ടവർ'[3] എന്നും കവി സ്വന്തം വർഗ്ഗത്തെ തിരിച്ചറിയുന്നു. 'ഞങ്ങൾ' എന്ന പേരും കവിതയിൽ 'ഞങ്ങൾ' എന്ന ആവർത്തനവും കവികൂടി ഈ വർഗ്ഗത്തിന്റെ ഭാഗമാണ് എന്ന് സൂചിപ്പി ക്കാൻ പര്യാപ്തമാണ്. കറയായും കയ്പായും കണ്ണീരുറഞ്ഞ കറുപ്പായും വെടിയു

---

3 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 12).

ഷായും തന്റെ വർഗ്ഗത്തിന്റെ കരുത്ത് കവി അനുഭവിക്കുന്നു. ആദ്ധ്യാത്മികമായ ധാരണ കളെ നിരാകരിക്കുന്നതിലേക്ക് കവിത വളരുന്നു ്.

> ''വിശപ്പിൽ വേദപുസ്തകം ഹോമിച്ചവർ
> വെറുപ്പിലും വലിയ സ്നേഹമില്ലെന്നറിഞ്ഞവർ
> തീ തിന്നവന്റെ വെടിയു യിൽ ദൈവദർശനമു ായവർ'' [4]

ഒരു വേദപുസ്തകവും വിശപ്പിന് പരിഹാരമാകുന്നില്ല. പീഡിതൻ തന്റെ അവസ്ഥ തിരിച്ച റിയുന്നതിലൂടെ പുതിയ ദർശനങ്ങൾ ഉ ാവുമെന്ന് കവിത പറയുന്നു.

പശ്ചിമാഫ്രിക്കയിലെ ഫാങ്വർഗ്ഗക്കാരുടെ 'തീപാട്ടി'ന്റെ മാതൃക 'തീത്തെയ്യം' എന്ന കവിതയെ സ്വാധീനിച്ചതായി കവി സൂചിപ്പിച്ചിട്ടു ്.[5] അടിസ്ഥാനവർഗ്ഗത്തിന്റെ ഉയിർത്തെഴുന്നേൽപ്പിനെ അടയാളപ്പെടുത്താൻ അവരുടെ തീക്ഷ്ണമായ സംഘബോധം പ്രകടമാക്കുന്ന കാവ്യരീതി കവി സ്വീകരിക്കുകയായിരുന്നു. പിന്നീട് പല കവിതയിലും 'തീ' എന്ന ബിംബം അടിസ്ഥാനവർഗ്ഗത്തിന്റെ കത്തിയാളുന്ന ആത്മബോധത്തിന്റെ പ്രതീക മായി ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്നത് കാണാം. ഒരു ചെറിയ 'പൊരി'യിൽനിന്ന് തുടങ്ങുകയും വലിയ ഫലത്തിൽ അവസാനിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന സംഹാര സ്വഭാവം തീയുടെ സവിശേ ഷതയാണ്. മറ്റെന്തിനെക്കാളും തീവ്രവും വന്യവുമാണ് അതിന്റെ സാധ്യതകൾ. സായുധ സമരത്തിന്റെയും വിപ്ലവത്തിന്റെയും ഒളിപ്പോരിന്റെയും സൂചനയായി കവിതയിൽ തീ ആളിപ്പടരുന്നു.

> ''മലമുകളിൽ വട്ടംകൂടി വാൾമുന കൂർപ്പിക്കും തീ
> പൊന്മേടകളിൽ പോർവിളിയോടെ
> വെടിയു കൾ ചൊരിയും തീ
> നാടുകളിൽ പടയണികൂട്ടി
> നഗരങ്ങൾ വളഞ്ഞുപിടിക്കും തീ'' [6]

വിലപിടിച്ച ആയുധമൊന്നും കയ്യിലില്ലാത്തവന്റെ ആയുധമാണ് തീ. ഒരു സന്ദിഗ്ധ ഘട്ട ത്തിൽ നിസ്സഹായരായ മനുഷ്യർ തീപ്പന്തങ്ങളുമായി പോരിനിറങ്ങുന്നു.

---

4 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983).

5 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 141).

6 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 125).

ക്യൂബയിൽ നടന്ന കമ്യൂണിസ്റ്റ് വിപ്ലവവും, ബൊളീവിയയിലും മറ്റ് ലാറ്റിനമേരിക്കൻ നാടുകളിലും ചെഗുവേരയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ നടന്ന സായുധ കലാപങ്ങളും ഇക്കാലത്തെ മിക്ക കവിതകളിലും സൂചിപ്പിക്കപ്പെടുന്നു ്. വിപ്ലവത്തിന്റെ അനശ്വരതയെക്കുറിച്ച് ഓർമ്മിപ്പിച്ച രക്തസാക്ഷിയായ 'ചെ' ലോകത്തെ മുഴുവൻ മനുഷ്യവിമോചന പോരാട്ടങ്ങൾക്കും യൗവനത്തിന്റെ തീക്ഷ്ണത നൽകിയ കാലംകൂടിയായിരുന്നു അത്. ചെഗുവേരയുടെ വ്യക്തിത്വത്തോടുള്ള കവിയുടെ ആകർഷണം ഇക്കാലത്തെ പല കവിതകളിലും പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു ്. തുറന്നുകിട്ടിയ മൂന്നാം കണ്ണിന്റെ പ്രതീകം പോലെ 'ചരിത്ര'മെന്ന വാക്ക് അക്കാലത്തെ പല രചനകളിലും താക്കോൽ പ്രാധാന്യത്തോടെ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു െ ന്ന് കവി തന്നെ വിലയിരുത്തിയിട്ടു ്.[7] 'ക്യൂബ-ക്യൂബ' എന്ന കവിതയിൽ ക്യൂബയെക്കുറിച്ച് 'ചുവന്ന അശ്വമേധത്തിന്റെ പച്ചയായ പുരാണം', 'ചുവന്ന പൊടിയുടെ നനഞ്ഞ കാല്പാട് എന്നിങ്ങനെയാണ് കവി സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. ക്യൂബൻ വിപ്ലവം വിമോചന പോരാട്ടങ്ങൾക്ക് എത്രമാത്രം ആവേശവും കരുത്തുമായി മാറിയെന്ന് കവിതയിൽ പറയുന്നു ്.

> ''ക്യൂബ എന്റെ അഭിലാഷങ്ങളുടെ ഈ വേനലിൽ
> പുതിയ വിത്തുകളെറിയുന്നു;
> പഠിപ്പിക്കുന്ന വിത്തുകൾ.''[8]

ഈ വരികൾ ഇന്ത്യൻ രാഷ്ട്രീയ സാഹചര്യത്തിൽ കവി ഉൾപ്പെടെയുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യപ്രേമികൾ അനുഭവിച്ചുപോന്ന നിരാശയെക്കൂടി സൂചിപ്പിക്കുന്നു. 'അഭിലാഷങ്ങളുടെ വേനൽ' എന്നത് ഇന്ത്യയിൽ കമ്യൂണിസ്റ്റ്-തൊഴിലാളി പ്രസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് പൊതുവായു ായിരുന്ന നിശ്ചലാവസ്ഥയുടെ പ്രത്യക്ഷവത്ക്കരണമാണ്. സായുധവിപ്ലവത്തിന്റെ സാധ്യതകൾ അടഞ്ഞുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു എന്ന മട്ടിൽ ബൂർഷ്വാ-ജനാധിപത്യ താത്പര്യങ്ങൾ തൊഴിലാളി വർഗ്ഗ പ്രസ്ഥാനങ്ങളിൽ സ്വാധീനം ചെലുത്തി തുടങ്ങിയിരുന്നു. കേരളം, ബംഗാൾ എന്നിവിടങ്ങളിലെ ഇടതുപക്ഷസർക്കാരുകൾക്ക് ബൂർഷ്വാ-ഭരണകൂടത്തിന്റെ പരിമിതികൾക്ക് പുറത്തുകടക്കാൻ കഴിയാഞ്ഞത് കമ്യൂണിസ്റ്റ് സഹയാത്രികരെ നിരാശരാക്കിയിരുന്നു. ഈയൊരു ശൂന്യതയിൽ ക്യൂബൻ വിപ്ലവവും ഇന്ത്യയിലെ നക്സൽബാരി കലാപവും പ്രതീക്ഷയുടെ വിത്തുകൾ എറിയുകയായിരുന്നു.

---

7 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 140).

8 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 127).

1973-ൽ രചിച്ച 'കുതിരകളുടെ ആഴം' എന്ന കവിതയിൽ 'കുതിര' എന്ന ബിംബം കവിയുടെ അഭിലാഷങ്ങളുടെയും ലോകത്തെവിടെയും നടക്കുന്ന വിമോചനപോരാട്ടങ്ങളുടെയും കരുത്തുറ്റ കുതിപ്പായിട്ടാണ് പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത്. നെരൂദ, ചെഗുവേര, ഹോചിമിൻ, പിക്കാസോ എന്നിവരൊക്കെ കുതിരകളുടെ വേഗവും കരുത്തുമായി ഈ കവിതയിൽ ഇടം നേടിയിട്ടു ്. 'ഇരവിന്റെയും പകലിന്റെയും കലാപമുഖരമായ കളങ്ങളിലൂടെ പാഞ്ഞുപോയ എല്ലാ കുതിരകളെയും'.. ഒരൊറ്റ നിമിഷത്തിന്റെ കടിഞ്ഞാണിൽ നിശ്ചലമാക്കപ്പെട്ട ഒരു ഘോഷയാത്രയായി കവി ദർശിക്കുന്നു. എന്നാൽ കവിയുടെ ഓർമ്മയിൽ തൂങ്ങിനിൽക്കുന്നത് 'ആഴക്കടലിന്റെ വിളികേട്ട് വിമോചനത്തിന്റെ ചെമ്പൻ കുതിരപ്പുറത്ത് പാഞ്ഞുപോയ ചെറുമുക്കുവരാണ്.' ഈ മുക്കുവർ യഥാർത്ഥത്തിൽ മോചനത്തിനായി ആത്മാഹുതിചെയ്ത വിപ്ലവകാരികൾ തന്നെയാണ്. 'ഇച്ഛയുടെ ആഴം ആത്മത്യാഗത്തിലാണ്'[9] എന്ന് കവി തന്നെ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടു ്. വിമോചനത്തിന്റെ സ്വപ്നങ്ങൾ സൂക്ഷിക്കുന്ന കവികൾ എപ്പോഴും വിപ്ലവകാരികളെ ആദർശവത്ക്കരിച്ചുകൊ ിരിക്കും.

സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകൾ തീവ്രമായ വിപ്ലവസ്വഭാവം പ്രകടിപ്പിക്കുന്നത് 1970-77 കാലഘട്ടത്തിലാണ്. ഇക്കാലത്തിന്റെ സവിശേഷമായ രാഷ്ട്രീയ സംഭവവികാസങ്ങൾ കവിയെ വളരെയേറെ സ്വാധീനിച്ചിട്ടു ്. ലോകത്തിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിൽ നടക്കുന്ന വിമോചന പോരാട്ടങ്ങൾ, ഇന്ത്യയിൽ പലയിടത്തും ഉ ായ നക്സലൈറ്റ് കലാപങ്ങൾ, ആഭ്യന്തര അടിയന്തിരാവസ്ഥ എന്നിവ പൊതുവേ ജാഗരൂകനായ കവിയെ ഒരു പ്രക്ഷോഭകാരിയായി വളർത്തുകയായിരുന്നു. ഇക്കാലത്ത് കവിതയിലൂടെയുള്ള കേവലമായ ആശയപ്രചാരണം എന്നതിനപ്പുറത്ത്, നേരിട്ട് രാഷ്ട്രീയ സമരങ്ങളിൽ ഇടപെട്ടുകൊ ാണ് സച്ചിദാനന്ദൻ, കെ. ജി. ശങ്കരപ്പിള്ള തുടങ്ങിയ കവികൾ തങ്ങളുടെ നിലപാട് വ്യക്തമാക്കിയത്. ലോകത്തെങ്ങുമുള്ള പീഡിതരായ മനുഷ്യരുടെ സമരങ്ങളോടും പോരാട്ടങ്ങളോടും സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിത ഐക്യദാർഢ്യം പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു ്. വിപ്ലവത്തിന്റെ സാർവ്വദേശീയതയിൽ ഊന്നിനിൽക്കാൻ ജീവിതവീക്ഷണം സച്ചിദാനന്ദനെ പ്രാപ്തമാക്കുകയായിരുന്നു.

ഇന്ത്യൻ അവസ്ഥയെ തീക്ഷ്ണമായി വിചാരണ ചെയ്യുന്ന കവിതയാണ് 'വിശപ്പ്'. രാജ്യത്തിന്റെ വിവിധഭാഗങ്ങളിൽ പ്രക്ഷോഭങ്ങൾ നടക്കുന്ന കാലമാണ് ഈ കവിതയുടെ പശ്ചാത്തലം. ഈ കവിതക്ക് മൂന്ന് ഭാഗങ്ങളു ്. ആദ്യഭാഗത്ത് വിശപ്പിൽനിന്ന് കലാപങ്ങൾ ഉയരുന്നതിന്റെ സൂചനയും, ര ാം ഭാഗത്ത് ചൂഷകവർഗ്ഗത്തിന്റെ പരിഭ്രാന്തിയും

9 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 142).

അവതരിപ്പിക്കുമ്പോൾ മൂന്നാം ഭാഗത്തിൽ ഇന്ത്യൻ രാഷ്ട്രീയത്തെ ആക്ഷേപഹാസ്യ ത്തിന്റെ രൂപത്തിൽ വിമർശനവിധേയമാക്കുന്നു. പട്ടിണി കിടക്കുന്ന മനുഷ്യർ മാന്യത യുടെ മുഖംമൂടി അഴിച്ചുവെച്ച് കലാപത്തിനൊരുങ്ങുമെന്നും വിശക്കുന്നവർ ഹിംസയുടെ ഭാഷയാണ് സംസാരിക്കുന്നതെന്നും ഗ്ലോബർ റോഷ 'വിശപ്പിന്റെ സൗന്ദര്യശാസ്ത്രം' എന്ന പ്രബന്ധത്തിൽ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടു ്. 'കുന്നുകളെയും കാടുകളെയും ശത്രുവിനെ തിരെ പാട്ടുപാടിച്ചണിനിരത്തുന്ന സാഹോദര്യമാണ് വിശപ്പെ'ന്ന് സച്ചിദാനന്ദൻ പറയുന്നു. ഈ വരികളിൽ ഒളിപ്പോർ സമരങ്ങളുടെ സൂചനകൾ തെളിയുന്നു ്. അടിമയും തൊഴി ലാളിയും ഉൾപ്പെടുന്ന മർദ്ദിതവർഗ്ഗം 'വിശപ്പ്' എന്ന ഒരേ അനുഭവത്തിന്റെ എരിതീയിൽ കരിയുന്നവരാണ്. ഇന്ത്യൻ ദേശീയ ബൂർഷ്വാസിയെയും അതിന്റെ ജനപ്രിയ പരിഷ്കാര ങ്ങളെയും കവിത രൂക്ഷമായി പരിഹസിക്കുന്നു. 'ഗ്രാമീണ കർഷകരെ സഹായിക്കാൻ മരുഭൂമിയിൽ അണുബോംബ് സ്ഫോടനം' എന്നാണ് കവിതയിൽ പറയുന്നത്. യഥാർത്ഥ വിപ്ലവകാരി ബൂർഷ്വാ ജനാധിപത്യത്തിന്റെ ബാഹ്യമോടികളിൽ വീണുപോവരു തെന്ന് കവിത ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്നു. ദേശീയതയെ സംബന്ധിക്കുന്ന ദുരഭിമാനത്ത കവിത പരിഹസിക്കുന്നു. നമ്മുടെ ആർഷപാരമ്പര്യം എന്ന പൊള്ളത്തരം, കപടമതേതരത്വം, സമാധാനം എന്ന ഊതിവീർപ്പിച്ച ശൂന്യത, ഇന്ത്യയുടെ ദേശീയ ചിഹ്നങ്ങൾ എന്നിവ ഒന്നൊ ന്നായ് വിചാരണ ചെയ്യപ്പെടുന്നു. ഒടുവിൽ തന്റെ വിട്ടുവീഴ്ചയില്ലാത്ത പക്ഷപാതം കവിത പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു.

> ''ഞാൻ നിന്ദിക്കപ്പെടുന്നവരുടെയും കഴുമരമേറ്റപ്പെടുന്നവരുടെയും
> കൂടെനിന്ന് അവസാന ശ്വാസംവരെ
> എന്റെ തുടുതുടുത്ത ആത്മാവിന്റെ വരികൾ കുറിച്ചിടും.''[10]

1966-ൽ രചിച്ച 'വിയറ്റ്നാം' എന്ന കവിതയിൽനിന്ന് 1973-ൽ രചിച്ച 'ഹോചിമിൻ' എന്ന കവിതയിൽ എത്തുമ്പോഴേക്കും സച്ചിദാനന്ദൻ എന്ന കവിയിലെ വിപ്ലവകാരി തന്റെ ലക്ഷ്യം കൃത്യമായും മനസ്സിലാക്കിയതായിക്കാണാം. കവിയുടെ ദാർശനികവും രാഷ്ട്രീയ വുമായ വളർച്ചയുടെ അടയാളം കൂടിയാണിത്. 'വിയറ്റ്നാമി'ൽ കേവലം നിരീക്ഷകന്റെ സ്ഥാനത്തുനിന്നാണ് കവി സംഭവങ്ങളെ രേഖപ്പെടുത്തിയത്. 'ഹോചിമിനി'ൽ ഈ നിരീ ക്ഷകൻ പടനായകർക്കൊപ്പം മുന്നണിയിൽ തന്നെ സ്ഥാനം പിടിക്കുന്നു. 'ഹോചിമിൻ' എന്ന ധീരവിപ്ലവകാരിയെ മനുഷ്യാതീതമായ ഔന്നത്യങ്ങളിലാണ് കവി പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്നത്. തന്റെ സ്മൃതിയുടെ ക്ഷീരപഥത്തിലൂടെ ഹോചിമിൻ ഒരു രക്തക്കുതിരപ്പുറത്ത് പാഞ്ഞു

10 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 148, 149).

പോകുന്നതായികവി കാണുന്നു. 'ഊഷരയായിപ്പോയ ഈ ഭൂമിയിൽ നിന്റെ ത്യാഗം ഊർവ്വരതയുടെ ഉപ്പുനിറയ്ക്കുന്നു' എന്നും കവിതയിലു ്. റഷ്യൻ, ചൈനീസ് വിപ്ലവ ങ്ങൾക്ക് ശേഷം, നീ വർഷങ്ങളിൽ വിപ്ലവവിജയങ്ങളൊന്നും ഉ ായില്ല. ഈ തരിശ്ശിൽ വീ ും പോരാട്ടത്തിന്റെ വസന്തം കൊ ുവരികയായിരുന്നു വിയറ്റ്നാം ജനത ചെയ് തത്. ഹോചിമിനെ ഭൂതകാലത്തിന്റെ ചരിത്രത്തിൽ ഒതുക്കാനല്ല എല്ലാകാലത്തിന്റ്യും പ്രവാചകനാക്കാനാണ് കവി ശ്രമിക്കുന്നത്.

> ''ചരിത്രത്തിന്റെ മഷിനോട്ടക്കാരനായിരുന്നു നീ
> അല്ലെങ്കിൽ നിന്നെ 'ആയിരുന്നു'കളിലൊതുക്കാനാര്?
> നീ എപ്പോഴും ആകുന്നു.''[11]

'ഹോചിമിനെ' കുറിച്ച് 'നിന്റെ ചുവന്ന തഥാഗതത്വം' എന്ന കവിതയിലു ്. അദ്ദേഹ ത്തിൽ ദർശിക്കാൻ കഴിയുന്ന കമ്യൂണിസത്തിന്റെയും പൗരസ്ത്യ സംസ്കാരത്തിന്റെയും സമന്വയമായി ഇതിനെ കരുതാവുന്നതാണ്. ഹോചിമിന്റെ 'ജയിൽ ഡയറി'യും 'മരണപ ത്രവും' ഇക്കാലത്ത് സച്ചിദാനന്ദൻ പരിഭാഷപ്പെടുത്തുകയു ായി. കവി ഈ വിപ്ലവാചാ ര്യനെ അത്രമേൽ ആരാധിച്ചിരുന്നു എന്ന് മനസ്സിലാക്കാം.

സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയിൽ സംഭവിച്ച പരിണാമത്തെ വ്യക്തമായി അടയാളപ്പെടു ത്തിയ കവിത 'സത്യവാങ്മൂല'മാണ്. വ്യക്തിപരതയിൽനിന്ന് സാമൂഹികപരതയിലേ ക്കുള്ള മാറ്റം ഈ കവിതയോടെ പൂർണ്ണമായി എന്നു പറയാം. ''സഹജീവികളുടെ മധ്യ ത്തിൽ നിന്നുകൊ ്, അവരുടെ കണ്ണുകളിൽ തന്നെത്തന്നെ ക ത്തുവാനാണ് 'സത്യ വാങ്മൂല'ത്തിൽ കവി ഒരുമ്പെടുന്നത്. മുമ്പുപയോഗിച്ചിരുന്ന ശൈലീകരണത്തിന്റെ സങ്കേതം ഇവിടെയല്ല. രാഷ്ട്രീയബോധത്തിന്റെ സമ്മർദ്ദത്താൽ വിനിമയം കുറേക്കൂടി ലളി തമായിരിക്കുന്നു.''[12]

11 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 151).

12 നരേന്ദ്രപ്രസാദ്. ആർ (2006 : 36).

''ലളിതമായ വാക്കുകൾ നാം പിന്നെയും
നിർത്തി നിർത്തി ഉച്ചരിക്കേ ിയിരിക്കുന്നു''[13]

എന്ന വരികൾ മനുഷ്യരോട് നേരിട്ട് സംസാരിക്കുന്ന രചനാരീതി കവി സ്വീകരിച്ചതിന്റെ സൂചനകൂടിയാണ്.

''ദർശനങ്ങളുടെ ഋതുഭേദങ്ങളാൽ
എന്റെ കൗമാരം പിച്ചിച്ചീന്തപ്പെട്ടിട്ടു ''.

എന്ന വെളിപ്പെടുത്തൽ കവിയുടെ ജീവിതത്തിൽ തന്നെ സംഭവിച്ചതാണ്. ആദ്ധ്യാത്മികതയും ഭൗതികതയും തമ്മിൽ സംഘർഷങ്ങൾ നിറഞ്ഞ കാലഘട്ടമായിരുന്നു അത്. പഴയ ശീലങ്ങൾ വിട്ടുപോരാൻ പ്രയാസമുള്ളപ്പോൾ തന്നെ പുതിയത് സ്വീകരിക്കേ ത് ചരിത്രപരമായ ഒരാവശ്യമായിരുന്നു. സച്ചിദാനന്ദൻ തന്റെ വഴി കൃത്യമായി തീരുമാനിച്ചതിന്റെ സൂചനകൾ ഈ കവിതയിലു ്. 'നമ്മുടേത് ഒരു തുറുകണ്ണൻ സമയമാണ്' എന്ന് കവിത മനസ്സിലാക്കുന്നു. നമ്മുടെ സാഹചര്യങ്ങൾ ഏറ്റവും ദുരിതപൂർണ്ണമാണ് എന്ന് അത് വിളിച്ചുപറയുന്നു.

''ചക്രവർത്തി നഗ്നനാണെന്ന് വിളിച്ചുപറയുന്ന
പഴങ്കഥയിലെ കുട്ടിയാണ് ഞാൻ
ഒരു വീടിനുമുൾക്കൊള്ളാനാകാത്ത ഒരു മുറിയാണ് ഞാൻ
ഒരു ശരീരത്തിലുമൊതുക്കാനാകാത്ത ഒരു മനസ്സാണു ഞാൻ
കരുത്തനായ ഒരു പുത്രനുവേ ി
നിലവിളിക്കുന്ന ഒരു ഗർഭപാത്രമാണ് ഞാൻ''.[14]

ഒപ്പം തന്നെ തന്റെ കവിതയുടെ സ്വരൂപത്തെക്കുറിച്ചും കവിത നയപ്രഖ്യാപനം നടത്തുന്നു.

''എന്റെ വൃത്തം ഓടയിൽ പെറ്റുവീണ കുഞ്ഞിന്റെ
നിലവിളിയുടെ വൃത്തമാണ്.
എന്റെ പ്രാസം തടവറയിലെ കർഷകന്റെ
പകനിറഞ്ഞ പേശികളുടെ പ്രാസമാണ്''.[15]

---

13 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 155).

14 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 154).

കവിത വലിയൊരു ആയുധമാണെന്ന് കവിക്കറിയാം. മൂർച്ചയും ബലവുമുള്ള ഒരായുധം. കവിതയുടെ പ്രയോജനപരതയിൽ കൃത്യമായി ഊന്നിനിൽക്കുന്ന ഒരു കവിക്കേ തന്റെ കവിതയുടെ താളം ചരിത്രത്തിന്റേതാണ് എന്ന് പറയാനാവൂ. വിമോചന ത്തെക്കുറിച്ച് സംസാരിച്ചതിന് അനിയൻ ജയിലിലാണ് എന്ന് കവിതയിലു ്. 'ഓടയിൽ പെറ്റുവീണ കുഞ്ഞിന്റെ നിലവിളി', 'തടവറയിലെ കർഷകന്റെ പകനിറഞ്ഞ പേശികൾ' എന്നിവ യഥാക്രമം ദൈന്യതയുടെയും പ്രതികാരത്തിന്റെയും സൂചന തരുന്നു. ഈ ദൈന്യതക്കും പ്രതികാരത്തിനും ഒപ്പമാണ് തന്റെ കവിത എന്ന് സംശയമേതും കൂടാതെ കവി പ്രഖ്യാപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

സച്ചിദാനന്ദന്റെ ഏറെ ചർച്ച ചെയ്യപ്പെട്ട 'പനി' എന്ന കവിതയുടെ പശ്ചാത്തലം ശക്തമായ രാഷ്ട്രീയ വിചാരങ്ങളാണ്. കൊച്ചുമകളുടെ പൊള്ളുന്ന പനിക്കിടക്കയിലി രുന്ന് കവിയും സുഹൃത്തും നടത്തുന്ന ചർച്ചയിൽ ലോകരാഷ്ട്രീയ സംഭവവികാസങ്ങൾ കടന്നുവരുന്നു. 'ഭൂമി കുലുക്കുന്ന പാട്ടുകൾ' മാവോയുടെ കവിതകളെയും, 'വരയൻ കവിതകൾ' അമേരിക്കയിലെ നീഗ്രോവിമോചന പ്രസ്ഥാനമായ 'ബ്ലാക്ക് പാന്തർ' കവിതക ളെയും സൂചിപ്പിക്കുന്നു. ചിലിയിൽ അലെൻഡെയുടെ കമ്യൂണിസ്റ്റ് ഭരണത്തെ അട്ടിമറി ക്കുകയും, അദ്ദേഹത്തെ വധിക്കുകയും ചെയ്ത സംഭവം കവിതയിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു ്. കവിതയിലെ ഗൃഹനാഥൻ ശ്രീബുദ്ധന്റെ ധർമ്മസങ്കടത്തെ അഭിമുഖീകരിക്കുന്നു. ഭാര്യയുടെയും മക്കളുടെയും സ്നേഹമോ ലോകത്തെ എല്ലാ ദുരിതങ്ങൾക്കും അവസാന മാകുന്ന മഹാസ്നേഹമോ ഏതാണ് താൻ സ്വീകരിക്കേ ത് എന്ന പ്രതിസന്ധിയിലാണ് ഗൃഹനാഥൻ. തുടർന്ന് ബുദ്ധൻ എന്ന പരമ്പരാഗത ബിംബത്തെ കവിത അപനിർമിക്കു ന്നു. ആലിൻ ചുവട്ടിലെ ധ്യാനമല്ല ലോകത്തെ മുഴുവൻ മാറ്റിമറിക്കുന്ന കർമ്മമണ്ഡലമാണ് പുതിയ ബുദ്ധൻ തെരഞ്ഞെടുക്കേ തെന്ന് കവി പറയുന്നു. ദുഃഖത്തിന്റെ കാരണങ്ങൾ ഇല്ലാതാക്കുകയാണ് വേ ത്. ബുദ്ധന് അതിന് കഴിയുന്നില്ലെങ്കിൽ, മുണ്ഡനരൂപിയായ അകർമ്മണ്യതയെക്കാൾ ഭേദം ആത്മധ്വംസനമാണെന്ന് കവി ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്നു.

> ''കൊട്ടാരം വിട്ടിറങ്ങിത്തിരിക്കുന്ന രാജകുമാരനെ
> തിരിച്ചുവിളിക്കരുത്
> രോഗവും ദാരിദ്ര്യവും മരണവും
> അവനെ ആലിൻചുവട്ടിലേക്ക് വിളിക്കുന്നുവെങ്കിൽമാത്രം
> ആ ആലിൻ പൊത്തിൻ വിഷംപുരട്ടിയ

---

[15] സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 155).

ഒരമ്പുകൊ ുവച്ചേക്കുക:
ദുഃഖത്തെ എയ്തുവീഴ്ത്താനാവുന്നില്ലെങ്കിൽ
അവൻ അവനെത്തന്നെയെങ്കിലും എയ്തുവീഴ്ത്തി
ലോകത്തെ മുണ്ഡനത്തിൽനിന്ന് മോചിപ്പിക്കട്ടെ.'' [16]

'മഹച്ചരിതങ്ങൾ' ലോകചരിത്രത്തിലെ അറിയപ്പെടുന്ന വ്യക്തികളെ വിമർശന വിധേയമാക്കുന്നതാണ്. ജൂലിയസ് സീസർ, നെപ്പോളിയൻ, അഡോൾഫ് ഹിറ്റ്ലർ, മഹാത്മാഗാന്ധി തുടങ്ങിയവരുടെ ജീവിതം കവിത വിശകലനം ചെയ്യുന്നു. ഈ ചരിത്രപുരുഷന്മാരെല്ലാം മാനുഷികമായ ദൗർബല്യങ്ങൾ ഉള്ളവരായിരുന്നു എന്ന് കവി ക ത്തുന്നു. ഗാന്ധിജിയെ കവിത വിമർശിക്കുന്നത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഹിംസയെന്ന തത്വശാസ്ത്രത്തിന്റെ പേരിലാണ്:

''തെ ികളെ തലനിവർന്ന മനുഷ്യരാക്കുന്നതിന് പകരം
സർവ്വംസഹിക്കുന്ന നിശ്ശബ്ദനാരായണൻമാരാക്കി''[17]

ചരിത്രം മഹാന്മാർ സൃഷ്ടിച്ചതല്ലെന്ന യഥാർത്ഥ ചരിത്രദർശനം കവിത ഉയർത്തിപ്പിടിക്കുന്നു. അതുകൊ ് ഒരു മഹാന്റെയും ചീട്ടും തിട്ടൂരവും കാത്തുനിൽക്കാതെ നാം തന്നെ നമ്മുടെ മോചനത്തിന് പടനയിക്കേണമെന്ന് സാധാരണ മനുഷ്യരോട് കവിത ആഹ്വാനം ചെയ്യുന്നു. വിമോചനത്തെ സംബന്ധിച്ച കവിയുടെ കാഴ്ചപ്പാട് ഇവിടെ പ്രകടമാണ്.

''ശത്രുവിന്റെ വാളിന് കഴുത്തുനീട്ടിക്കൊടുക്കുന്നതിനെക്കാൾ
നമ്മുടെ വാളുകൾക്കൽപ്പം മൂർച്ചകൂട്ടുകയല്ലേ ഭംഗി?'' [18]

'ഇന്ത്യൻ സ്കെച്ചുകൾ' എന്ന കവിതാപരമ്പര ഇന്ത്യൻ ജീവിത യാഥാർത്ഥ്യത്തിന്റെ പരിഛേദവും ഒപ്പം പീഡിത ജനതയുടെ ആത്മാവിൽ നടക്കാൻ തുടങ്ങിയിട്ടുള്ള മാറ്റത്തിന്റെ സൂചനയുമാണ്. 'ഒരേ ഇതിവൃത്തത്തിന്റെ വ്യതിയാനങ്ങളോടുകൂടിയ ആവർത്തനങ്ങളാണ് സച്ചിദാനന്ദന്റെ മിക്ക രചനകളും. ചൂഷണം ചെയ്യപ്പെടുന്ന സ്വാതന്ത്ര്യം നിഷേധിക്കപ്പെടുന്ന മനുഷ്യന്റെ ദുരവസ്ഥയാണ് ഈ കവിയുടെ മുഖ്യ പ്രമേയം. ഈ പ്രമേയത്തിന് അവതരണത്തിൽ വൈവിധ്യം നൽകാൻ കവി മറ്റു പലതിന്റെയും

16 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 163).

17 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 172).

18 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 173).

കൂട്ടത്തിൽ ഭൂമിശാസ്ത്രത്തെയും ആശ്രയിക്കുന്നു[19]' എന്ന് ആർ. വിശ്വനാഥൻ എഴുതിയി ട്ടു ്. 'ഇന്ത്യൻ സ്കെച്ചുകൾ' എന്ന കവിതാപരമ്പരയിൽ നിന്നും ഈ വസ്തുത ബോധ്യ ഷെടുന്നു. 'തേക്കിൻകാട്ടിലെ തെരുവുചിത്രകാരൻ' എന്ന കവിതയിൽ ആദ്യമാദ്യം സൗമ്യ മായ ചിത്രങ്ങൾ മാത്രം വരച്ച അയാളുടെ ചിത്രങ്ങളിൽ പിന്നീട് കറുപ്പും, ചുവപ്പും കൂടി ക്കൂടിവരികയും ചോരവാർന്നൊലിക്കുന്ന വാളുമായി നിൽക്കുന്ന ദുർഗ്ഗ നിരന്തരം പ്രത്യ ക്ഷപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. ചിത്രത്തിനടിയിൽ അയാൾ എഴുതിവെക്കുന്ന 'ഇന്ന് മൃത്യുപൂജ' എന്ന വാക്യം വിപ്ലവത്തിന്റെ സൂചനയാണ്.

''നോക്കി നോക്കി നിൽക്കേ അവരുടെ കണ്ണീർ
കാട്ടുകൈതകളിൽനിന്ന് പൊഴിഞ്ഞ്
മലവെള്ളമായി തിമർക്കുന്നും.'' [20]

ഇന്ത്യൻ ഗ്രാമങ്ങളിൽ വളരുന്ന കലാപോന്മുഖതയെക്കുറിച്ച് 'പാടവും കായലും മാനവും തുടുക്കുന്നു, ഇക്കുറി ചിറമുറിയു'മെന്നും കവിതയിലു ്. മാനം തുടുക്കുന്നത് പുതിയ പ്രതീക്ഷയിലാണ്. 'ചിറമുറിയൽ' അധികാരവർഗ്ഗത്തിനെതിരായ സംഘടിതസമരത്തിന്റെ ഉരുൾപൊട്ടൽ തന്നെയാണ്. 'മുട്ടുള്ളിയിലെ പ്രവാചക'യിൽ എല്ലാവരുടെയും ഭാവിപറ യുന്നവൾക്ക് തന്റെ ഭാവിമാത്രം അറിയാത്തതിനെക്കുറിച്ച്:

''ഭൂമിയുടെ മൂലകളിൽ ഇവൾക്കുവേ ി
പോരാട്ടങ്ങൾ നടക്കുന്നത്
പാവം ഇവളെങ്ങിനെ അറിയാനാണ്?''[21]

എന്ന് കവിത പരിതപിക്കുന്നു ്. 'കോയമ്പത്തൂരിലെ തേവിടിശ്ശി'യിൽ:

''വിമോചനം പോലും
പച്ച അപ്പട്ടയിൽ കാശും തലയിൽ കെട്ടുമില്ലാതെ
അവളെ സമീപിക്കാൻ ധൈര്യപ്പെടുന്നുമില്ല'' [22]

---

19 വിശ്വനാഥൻ. ആർ (2006 : 47).

20 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 187).

21 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 189).

22 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 193).

എന്നിങ്ങനെ തൊഴിലിന്റെ സ്വഭാവമനുസരിച്ച് വിമോചനാശയങ്ങളുടെ കടന്നവരവിനെ ത്തന്നെ കവി വ്യവച്ഛേദിക്കുന്നു ്. 'കാവേരി തീരത്തെ നെയ്ത്തുകാരൻ' എന്ന കവിത യിൽ

''എന്നാണ് ഇവൻ ബന്ധുക്കളെയും ശത്രുക്കളെയും തിരിച്ചറിയുക?
കാവടിപോലെ വളഞ്ഞുപോയ
ഇവന്റെ ഉടൽ എന്നാണ്
ചൂഷകന്റെ രക്തം ചൂടി നൃത്തം ചെയ്യുക'' [23]

എന്നിങ്ങനെ വിപ്ലവത്തിന്റെ വിളികൾ ഏറ്റെടുക്കുന്നു ്. 'കൊണാർക്കിലെ യാചകൻ' എന്ന കവിതയിൽ കടലും കായലും, യാചകന്റെ കാതിൽ പറയുന്നതിങ്ങനെയാണ്.

''വർത്തമാനം ഇരു ിരിക്കുമ്പോൾ
സൂര്യക്ഷേത്രത്തിൽപ്പോലും പകൽവരുന്നില്ല
ഭൂതകാലത്തെക്കാൾ വലിയ കാരാഗൃഹമല്ല'' [24]

ഇതൊരു ജീവിത വീക്ഷണം കൂടിയാണ്. മാറ്റത്തിന്റെ വെളിച്ചമെത്താൻ വർത്തമാന ത്തിന്റെ ഇരുൾ നീക്കേ തു ്. ഭൂതകാലാനുഭവത്തിന്റെ തടവിൽ നിന്ന്, വിധിവിശ്വാസ ത്തിൽനിന്ന് പീഡിതർ പുറത്തുകടക്കേ തു ്. 'ധൻബാദിലെ ഖനിത്തൊഴിലാളി'യിൽ 'കരി കോരുന്നത് നീയാണെങ്കിലും തീവ ി നിന്റേതല്ല'എന്ന വരിയിലൂടെ മുതലാളിത്തം തൊഴിലാളിയെ അവന്റെ അധ്വാനത്തിൽനിന്ന് അന്യവല്ക്കരിക്കുന്നതിന്റെ സൂചനകൾ കാണാം. അന്യവല്ക്കരണം മൂലമാണ് അധ്വാനം ഒരു ഭൗതിക വസ്തുമാത്രമായി മാറുന്ന ത്. നാളെ തൊഴിലാളി അവന്റെ അധ്വാനത്തിന്റെ ഫലം കൊയ്യുമെന്ന് കവിത പ്രത്യാശി ക്കുന്നു.

''എങ്കിലും നാളെ
കരിപിടിച്ച നിന്റെ മനസ്സിൽ
മുനിഞ്ഞുകത്തുന്ന തിരിയിൽനിന്ന്
ഒരു സൂര്യനുയരും''[25]

---

23 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 195).

24 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 198).

25 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 200).

'മൂന്നുപേർ പാടുന്നു' എന്ന കവിതയിൽ പാട്ടിൽനിന്ന് ഒരു സംഘടിത കലാപം വളരുന്നതായി കവി കണ്ടെത്തുന്നു.

''താഴ്‌വാരത്തിൽ മഞ്ഞുരുകുന്നു, മഞ്ഞുരുകുന്നു
ഈ നാടു ഞങ്ങളുടേതാകുന്നു
അവസാനത്തെ പാട്ട് ഞങ്ങൾ പാടിയിട്ടില്ല
മേഘമല്ലാർ പാടി ഞങ്ങൾ അസ്ത്രങ്ങൾ പെയ്യിക്കും
ചോര പുരണ്ട കൈകൾ അഴിഞ്ഞ മുടികെട്ടിക്കൊടുക്കും
ശംബൂകൻ അവന്റെ രാജ്യം സ്ഥാപിക്കും''[26]

'ഇന്ത്യൻ സ്കെച്ചുകൾ' മൊത്തത്തിൽ 1970-കളിൽ ഇന്ത്യയുടെ വിവിധസ്ഥലങ്ങളിലെ നാനാവിഭാഗങ്ങളിൽപ്പെടുന്ന തൊഴിലാളികളുടെ അവസ്ഥയും അവർക്കിടയിൽ രൂപപ്പെടേണ്ട വിമോചന പോരാട്ടത്തെ കുറിച്ചും സൂചിപ്പിക്കുന്നു. എല്ലാ വിഭാഗം ചൂഷിതരും ഒന്നിച്ച് തങ്ങളുടെ വിധിമാറ്റിയെഴുതുന്ന ചരിത്രദൗത്യത്തിൽ പങ്കാളികളാകുമെന്നും കവി പ്രത്യാശിക്കുന്നു. അന്നത്തെ ഇന്ത്യൻ സാഹചര്യങ്ങൽ പ്രതീക്ഷാനിർഭരമായിരുന്നു. ചെറിയ ചെറുത്തുനിൽപ്പുകൾപോലും വലിയ സാധ്യതകൾ ഉണർത്തി. 'ശംബൂകൻ അവന്റെ രാജ്യം സ്ഥാപിക്കും' എന്ന പ്രസ്താവന, വിമോചനത്തെ സംബന്ധിച്ച കവിയുടെ മറ്റൊരു കാഴ്ചപ്പാടുകൂടി സൂചിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. 'ശംബൂകൻ' രാമായണത്തിലെ ഒരു കഥാപാത്രമാണ്. ശൂദ്രനായ ശംബൂകൻ തപസ്സനുഷ്ഠിക്കുന്നത് കണ്ട് ശ്രീരാമൻ അദ്ദേഹത്തെ വധിക്കുകയായിരുന്നു. ശൂദ്രൻ മണ്ണിൽ അധ്വാനിക്കുന്നവനാണ്. അധഃസ്ഥിതൻ എന്ന പേരിൽ മാറ്റിനിർത്തപ്പെടുന്നവനുമാണ്. അധ്വാനിക്കുന്ന ഈ ശൂദ്രനാണ് എല്ലാറ്റിന്റെയും അവകാശി എന്ന് കവി കരുതുന്നു. അതായത് വിമോചിതമാകുന്ന ഇന്ത്യ അധഃസ്ഥിതന്റെ ഇന്ത്യയാവുമെന്ന് കവി പ്രഖ്യാപിക്കുകയാണ്.

അടിയന്തിരാവസ്ഥക്കാലം

ആഭ്യന്തര അടിയന്തിരാവസ്ഥ ഇന്ത്യയിലെ സ്വാതന്ത്ര്യപ്രേമികളെയാകെ നിരാശയിലാഴ്ത്തി. വാർത്തകൾക്കും സാഹിത്യരചനകൾക്കും വിലക്കുകൾ നേരിടേണ്ടിവന്നു. സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ പോരാളികളാകുമെന്ന് കരുതിയ പല എഴുത്തുകാരും ഈ അവസരത്തിൽ നിശ്ശബ്ദരായി. അടിയന്തിരാവസ്ഥക്കാലത്തെ സ്വാതന്ത്ര്യ നിഷേധത്തെ ശക്തമായ രചനകളിലൂടെ നേരിട്ട കവികളിൽ സച്ചിദാനന്ദൻ ഉണ്ടായിരുന്നു. സെൻസർഷിപ്പിന്റെ

26 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 205).

ഭീഷണിയെ മതികടക്കുന്നതിനായി ഇക്കാലത്ത് മിക്ക കവികളും പ്രതീകങ്ങളെ കൂടുതലായി രചനകളിൽ ഉപയോഗിച്ചു. ജനങ്ങളുടെമേൽ അടിച്ചേൽപ്പിക്കപ്പെട്ട മൗനത്തെ സ്വാതന്ത്ര്യ ദാഹികളായ കലാകാരന്മാർ ധീരമായി, സത്യസന്ധമായി നേരിട്ടു എന്നതും അഭിമാനകര മാണ്. 'ഭരണവർഗ്ഗത്തിനും ഭരണീയർക്കുമിടയിൽ മധ്യസ്ഥം വഹിക്കുന്ന സാധാരണ നില പാടുപേക്ഷിച്ച്, ഒരു മർദ്ദനോപാധിയെന്ന ക്ലാസിക്കൽ നിർവ്വചനത്തെ സാർത്ഥകമാക്കി ക്കൊ ് ഭരണകൂടം അതിന്റെ കരാളമായ ദ്വിതീയ സ്വത്വം പ്രകടമാക്കുന്ന ഒരു ചരിത്ര മുഹൂർത്തമായിരുന്നു അടിയന്തിരാവസ്ഥ'[27] എന്ന് സച്ചിദാനന്ദൻ ആ ഇരു കാലത്തെ നിർവ്വചിച്ചിട്ടു ്.

അടിയന്തിരാവസ്ഥയെ വേനൽ ആയിട്ടാണ് 'കാവൽ' എന്ന കവിതയിൽ അവതരി പ്പിച്ചിട്ടുള്ളത്. നാം പണിതുകൊടുത്ത തോക്കുകൾ ഉപയോഗിച്ചു നമ്മുടെ നെഞ്ചിൽ നിറ യൊഴിക്കപ്പെട്ട കാലമെന്നും കവി ഇതിനെ വിശേഷിപ്പിക്കുന്നു. വിദേശികൾ ഇപ്പോഴും ഇവിടെത്തന്നെയു ് എന്ന് നമ്മെ ഓർമ്മിപ്പിച്ച ആ കാലത്ത്, മിക്കവാറും തരിശ്ശായി മാറിയ ഇന്ത്യയിൽ:

''വെട്ടുകിളികൾ പിന്നെയും പിന്നെയും തരിശാക്കിയ
ഈ വയലിന്റെ വരമ്പത്ത്
നാം ആരുടെ വിളവിനാണ് കാവലിരിക്കുന്നത്?''[28]

എന്ന് കവി വിളിച്ചുചോദിക്കുന്നു ്. 'ഒരു മറുപടി' എന്ന കവിതയിൽ തന്റെ രാജ്യം ആസന്നമരണയായി കിടക്കുകയാണെന്ന് കവി തിരിച്ചറിയുന്നു.

''ഇപ്പോഴിതാ മഹത്തായ ഒരു രാജ്യം
ഓക്സിജൻ സിലി റിനരികെ കണ്ണടച്ചുകിടക്കുന്നു
അതിന്റെ നാഡിമിടിപ്പു താണു താണുപോകുന്നു
മനുഷ്യസംസ്കാരത്തെ സമ്പന്നമാക്കിയ ഒരു ജനതയൊന്നടങ്കം
കറുത്തയുടുപ്പണിഞ്ഞ് ശവമഞ്ചവും വഹിച്ചിഴയുന്നു.
ബലാത്സംഗം ചെയ്ത് നാവരിയപ്പെട്ട സത്യം
നമ്മുടെ ഇരുട്ടറകളിൽ പറന്നുഴലുന്നു.''[29]

---

27 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 266).

28 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 221).

നിരൂപകനായ ആർ. നരേന്ദ്രപ്രസാദിനുള്ള മറുപടിയാണ് ഈ കവിത. സച്ചിദാനന്ദൻ തന്റെ ആദ്യകാലത്തെ സൗന്ദര്യാന്വേഷണങ്ങളിലേയ്ക്ക് തിരിച്ചുപോകണമെന്ന് നരേന്ദ്രപ്ര സാദ് അഭ്യർത്ഥിച്ചിരുന്നു. അതിനുള്ള ഉത്തരമായി എന്തുകൊ ് തന്റെ കവിത പരുഷ മായി എന്ന് സച്ചിദാനന്ദൻ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. തനിക്ക് പ തെത്തപ്പോലെ മൃദുവായി സംസാരിക്കാൻ കഴിയില്ലെന്ന് കവി തിരിച്ചറിയുന്നു. എങ്കിലും എല്ലാ മനുഷ്യർക്കും മൃദു വായി സംസാരിക്കാൻ കഴിയുന്ന ഒരു കാലത്തിനു വേ ിയാണ് താൻ പാടുന്നതെന്ന് കവിക്കറിയാം. തുടർന്ന് താൻ ആഗ്രഹിക്കുന്ന ലോകം, തന്റെ വിമോചന ദർശനം കവിത അവതരിപ്പിക്കുന്നു.

> ''പൂവുകളെക്കുറിച്ച് പാടാവുന്ന സമയം വരും
> അപ്പോൾ എല്ലാ മനുഷ്യരും കവികളാവും''[30]

മാർക്സിസത്തോടുള്ള കവിയുടെ ആഭിമുഖ്യമാണ് ഈ വരികളിൽ പ്രകടമാകുന്നത്. കാരണം അന്യന്റെ വാക്കുകൾ സംഗീതംപോലെ ആസ്വദിക്കാൻ കഴിയുന്ന കാലമാണ് കമ്യൂണിസം. തുടർന്ന് 'കവിത' എങ്ങനെയാണ് ജീവിതത്തിന് കാവലാളാകുന്നത് എന്ന് സച്ചിദാനന്ദൻ സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

> ''.... നിയമങ്ങൾക്ക് മൂടികെട്ടാനാവാത്ത ഒരു വായയാണത്
> എല്ലാവരും ഉറങ്ങുമ്പോൾ ഉണർന്നിരിക്കുന്ന കണ്ണാണത്
> ഹേമന്തത്തിൽ അത് വസന്തം സ്വപ്നം കാണുന്നു
> വസന്തത്തിൽ അത് ഹേമന്തം ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്നു.
> വിപ്ലവത്തിന്റെ കാലത്ത്
> അത് വിജയത്തെക്കുറിച്ച് പാടുന്നു.
> വിജയത്തിന്റെ കാലത്ത്
> അത് സൈബീരിയായിലേക്ക് നാടുകടത്തപ്പെടുന്നു''[31]

മാർക്സിസത്തിന്റെ മഹത്വത്തിൽ വിശ്വസിക്കുമ്പോഴും എല്ലാ ഏകാധിപത്യ പ്രവ ണതകൾക്കുമെതിരെയുള്ള തന്റെ നിലപാട് സച്ചിദാനന്ദന്റെ ഈ വരികളിൽ ഉ ്. റഷ്യ യിൽ വിപ്ലവാനന്തരം കവികളും മറ്റും കർക്കശമായി നിയന്ത്രിക്കപ്പെട്ടത് ഈ വരികളെ

---

29 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 223).

30 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 224).

31 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 224).

സ്വാധീനിച്ചിരിക്കണം. റഷ്യയിൽനിന്ന് കുറ്റവാളികളെ നാടുകടത്താറുള്ള ഇടമാണല്ലോ സൈബീരിയ. ഒരു സർവ്വാധിപത്യത്തെയും കവികൾക്ക് അംഗീകരിക്കാനാവില്ല എന്ന അർത്ഥത്തിൽ 'നമ്മതൻ മറുപുറം കാണും ഞങ്ങളെന്നും സൗവർണ്ണ പ്രതിപക്ഷം' എന്ന് വൈലോപ്പിള്ളി എഴുതിയിട്ടു ്. സച്ചിദാനന്ദന്റെ പിൽക്കാലകവിതകളിലും ഇത്തരം വിമർശനങ്ങൾ കാണാം.

ജർമ്മൻ യഹൂദകവിയായ 'പോൾ സെലാന്റെ' ആത്മഹത്യയുടെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ രചിക്കപ്പെട്ട കവിതയാണ് 'അന്ത്യസന്ദേശം'. നാസി തടവറയിൽ കിടന്ന് പീഡനങ്ങൾ ഏറ്റു വാങ്ങി അവ കവിതയിൽ ആവിഷ്കരിച്ച് ഒടുവിൽ പീഡനം സഹിക്കാൻ കഴിയാതെ പോൾ സെലാൻ ആത്മഹത്യ ചെയ്യുകയായിരുന്നു. ഹിറ്റ്ലർ നടത്തുന്ന പീഡനങ്ങളെക്കുറിച്ച്, 'രാത്രി തോറും മരണം ജർമ്മനിയിൽനിന്ന് ബെൽട്ടും തോക്കും തൊപ്പിയുമായി നായ്ക്കളെയും കൊ ് നടക്കാനിറങ്ങുന്നു' എന്ന് കവിതയിൽ പറയുന്നു ്. ഈ കവിത അവസാനിക്കുന്നത് പോരാളിയായ കവിക്ക് തന്റെ ആത്മഹത്യ അവസാനത്തെ കവിതയാണ് എന്ന നിരീക്ഷണത്തിലാണ്:

> ''ഒരു കവിയുടെ ആത്മഹത്യ
> അയാളുടെ അവസാനത്തെ കവിതയാണ്
> പ്രത്യയശാസ്ത്രങ്ങൾ സഹായകമാണ്
> എങ്കിലും ചിലപ്പോൾ സത്യം അതിലേറെ സഹായകരമാണ്
> ജീവിതം നല്ലതാണ്
> എങ്കിലും ചിലപ്പോൾ ചിലർക്ക്
> മരണം അതിനെക്കാൾ നല്ലതാണ്.''[32]

വാർത്തകളുടെയും സാഹിത്യത്തിന്റെയും നാവരിയപ്പെട്ട അടിയന്തിരാവസ്ഥക്കാലത്തെ സെൻസർഷിപ്പിന്റെയും അടിച്ചമർത്തലിന്റെയും ദിനങ്ങളെ ശക്തമായി ആവിഷ്കരിക്കാൻ സച്ചിദാനന്ദൻ തയ്യാറായതിന്റെ ഫലമാണ് 'നാവുമരം' എന്ന കവിത. ആവിഷ്കാരസ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ ഹനനവും, എന്നാൽ കവിത അതിനെ അതിജീവിക്കുന്നതും ഈ രചനയുടെ പ്രമേയമാണ്. ഈ കവിതയിലെ 'നടപ്പുദീനം' നാട്ടിലാകെ പടരുന്ന കലാപവും, 'കോട്ട' ഇന്ത്യയുടെ അധികാരകേന്ദ്രമായ ചെങ്കോട്ടയും, 'നല്ല തേവി' അന്നത്തെ പ്രധാനമന്ത്രി ഇന്ദിരാഗാന്ധിയുമാണെന്ന് വ്യക്തം. നാട്ടിലെ പ്രതിഷേധത്തിന്റെ നാവുക

---

32 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 230).

ളെയെല്ലാം അരിഞ്ഞിട്ടപ്പോൾ കവികുലഗുരുവായ തിരുവരങ്കന്റെ നാവിൽനിന്ന് ഒരു മരം വളർന്നു പന്തലിക്കുകയാണ്. അതിൽനിന്ന് നേരു വിളിച്ചുപറയുന്ന പല നാവുകൾ ഉ ാ കുന്നു.

പാണന്റെ കുലമറ്റാൽ
പാട്ടുപിന്നെയാരു പാടാൻ?
പാട്ടുപാടാൻ നാവില്ലേൽ
നാട്ടാരെന്നു നേരറിയാൻ?
നേരറിഞ്ഞില്ലെങ്കിലെന്നീ
നാടാകെത്തുയിലുണരാൻ?''[33]

അഭിപ്രായ സ്വാതന്ത്ര്യമെന്നത് സാമൂഹികവിമോചനം പോലെത്തന്നെ നിരന്തരമായ ജാഗ്രതയാൽ പിടിച്ചുപറ്റേ അവകാശം തന്നെയാണ്.

അടിയന്തിരാവസ്ഥയുടെ ദിനങ്ങളിൽ ഒളിവിലും തെളിവിലും നടന്ന പ്രതിരോധ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ സച്ചിദാനന്ദനും പങ്കാളിയായിരുന്നു. 'പാബ്ലോ നെരൂദയുടെ തെര ഞ്ഞെടുത്ത കവിതകളും', ഹോചിമിന്റെ 'ജയിൽ ഡയറി'യും ഇക്കാലത്താണ് സച്ചിദാന ന്ദൻ പരിഭാഷപ്പെടുത്തി പ്രസിദ്ധീകരിച്ചത്. പുതിയ ലോകം സ്വപ്നം കാണുകയും, ഭരണ കൂടഭീകരതക്കെതിരെ പ്രതിഷേധിക്കുകയും ചെയ്തതിന്റെ പേരിൽ സച്ചിദാനന്ദനും പോലിസിനാൽ ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെടുകയു ായി. മാർക്സിസ്റ്റുപാർട്ടിയുടെ 'പാർട്ടികത്ത്', മാവോയിസ്റ്റുകളുടെ 'ഇൻക്വിലാബ്' എന്നിവ രഹസ്യമായി അടിയന്തിരാവസ്ഥക്കെതിരെ സംസാരിച്ചു. എന്നിട്ടും സാമാന്യജനത ശക്തമായി ചെറുത്തുനിൽപ്പിന് തയ്യാറാവാതെ ഒഴിഞ്ഞുമാറുകയാണ് ചെയ്തത്. ഈ യാഥാർത്ഥ്യത്തിൽ നിരാശനായി, കഴിയുമ്പോ ഴാണ് കെ. വേണുവും സച്ചിദാനന്ദനുമായി ഒരു കൂടിക്കാഴ്ചക്ക് വഴിയൊരുങ്ങുന്നത്. അതിനായുള്ള പ്രതീക്ഷയിലാണ് 'മാർച്ച്-30-1976' എന്ന കവിത രചിക്കപ്പെട്ടത്. പിന്നീട് രചിച്ച 'നിഷ്പക്ഷത' യിൽ, നിഷ്പക്ഷത എന്ന നാട്യത്തെ കവി രൂക്ഷമായി വിമർശിക്കുന്നു. കവി തന്റെ പക്ഷപാതം യാതൊരു സംശയവും കൂടാതെ പ്രഖ്യാപിക്കുകയുമാണ്.

''ചെന്നായ്ക്കും ആട്ടിൻകുട്ടിക്കും ഒരേ നീതിക്കൊടുക്കുന്ന
കാട്ടുദൈവമാണ് നിഷ്പക്ഷതയെങ്കിൽ
അതിന്റെ ഒറ്റക്കൊമ്പ് നിയമസഭകളിലും ന്യായപീഠങ്ങളിലും

---

33 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 236).

നീ ുവരുന്നതുക ് ഞാൻ ഞെട്ടി ഉണർന്നിട്ടു ്."[34]

'ആരാണു ശത്രു' എന്ന കവിത ഓരോരുത്തരും സ്വയം തിരിച്ചറിയേ തിന്റെ ആവശ്യകത സൂചിപ്പിക്കുന്നു. വ്യവസ്ഥിതിയുടെ കീഴിലാണ് മനുഷ്യബന്ധങ്ങളും വ്യവഹാര ങ്ങളും നിർണ്ണയിക്കപ്പെടുന്നത്. വ്യവസ്ഥിതി സൃഷ്ടിക്കുന്ന മൂല്യബോധത്തിനുള്ളിൽ, മിത്ര ങ്ങളാവേ വർ പോലും ശത്രുക്കളായി മാറുന്നു. നമുക്ക് തൊട്ടുമുകളിലുള്ള അധികാര സ്ഥാനമോ വ്യക്തിയോ ആണ് ശത്രുവെന്ന് നാം കരുതുന്നു. അധ്യാപകനും- വിദ്യാർത്ഥി യും, തൊഴിലാളിയും-മേസ്തിരിയും ഒക്കെ ഈ വിധത്തിൽ പരസ്പരം ശത്രുക്കളായി മാറേ ിവരുന്നു. ഒടുവിൽ കവിത വിശകലനത്തിന്റെ വഴിയിൽ, യഥാർത്ഥ ശത്രു ആത്മ ബോധമില്ലായ്മ തന്നെയെന്ന് തിരിച്ചറിയുന്നു.

"ആട്ടും ചവിട്ടും ഏറ്റുവാങ്ങി വാലാട്ടുന്ന
വളർത്തുനായുടെ വിനയമു ല്ലോ
അതാണ് നിന്റെ ശത്രു
എല്ലാം സൃഷ്ടിച്ച് ഒന്നുമല്ലാത്തവനായിക്കഴിയുന്ന
നിന്റെ നിശ്ശബ്ദമായ സഹനമു ല്ലോ
അതാണ് നിന്റെ ശത്രു.
ഇത്രയായിട്ടും എന്തുചെയ്യണമെന്നറിയാതെ
മിഴിച്ചുനിൽക്കുന്ന നീയു ല്ലോ
നീ തന്നെയാണ് നിന്റെ ശത്രു."[35]

സ്വന്തം മോചനം സാധ്യമാവണമെങ്കിൽ തന്റെ തന്നെ നിസ്സംഗതയും ഭീതിയും മറികടക്കേ തു ് എന്ന് കവിത പറയുന്നു. അന്യോന്യഭയത്തിന്റെ മനഃശാസ്ത്രം എല്ലാ അധികാര ബന്ധങ്ങളിലും പ്രവർത്തിക്കുന്നു ്. യഥാർത്ഥശത്രു എല്ലാറ്റിനെയും നിയന്ത്രക്കുന്ന, എല്ലാറ്റിനും പിറകിൽ മറഞ്ഞിരിക്കുന്ന അധീശവർഗ്ഗശക്തികൾ തന്നെയാണ്. മുതലാളിത്ത ലോകത്തിന്റെ ചൂഷണങ്ങൾക്കിടയിൽ ജീവിക്കുമ്പോൾ ആരാണ് യഥാർത്ഥശത്രു എന്ന് തിരിച്ചറിയാനാവാത്ത പ്രതിസന്ധിയിൽ സാധാരണമനുഷ്യർ പെട്ടുപോകുന്നു. അവരെ പ്രത്യയശാസ്ത്രവൽക്കരിക്കുകയും യഥാർത്ഥ ശത്രുവിനെ തിരിച്ചറിയാൻ പ്രേരിപ്പിക്കു

[34] സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 242).

[35] സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 245).

കയും ചെയ്യേ   ത് തൊഴിലാളിവർഗ്ഗ പാർട്ടികളുടെ ചുമതലയാണ്. ഇറ്റാലിയൻ ചിന്തക നായ ഗ്രാംഷി ഇക്കാര്യം വ്യക്തമായി സൂചിപ്പിക്കുകയു   ായി.

അടിയന്തിരാവസ്ഥാനന്തരം

1977-ൽ അടിയന്തിരാവസ്ഥ പിൻവലിച്ചപ്പോൾ നഷ്ടപ്പെട്ടതെല്ലാം തിരിച്ചുകിട്ടി എന്ന പ്രതീക്ഷയാണ് ശുദ്ധാത്മാക്കളായ കവികൾക്കും ചിന്തകന്മാർക്കും ഉ   ായത്. എന്നാൽ സച്ചിദാനന്ദൻ ഈ അഭിപ്രായക്കാരനായിരുന്നില്ല. ബൂർഷ്വാജനാധിപത്യത്തിന് കീഴിലെ അധികാര കൈമാറ്റം വിശേഷിച്ച് ഒരു മാറ്റവും ഉ   ാക്കുകയില്ലെന്ന് ചരിത്രബോധമുള്ള ഈ കവിക്ക് അറിയാമായിരുന്നു. അടിയന്തിരാവസ്ഥക്ക് ശേഷം പലരും അനുഭവിച്ചുപോന്ന സമാശ്വാസം അർത്ഥശൂന്യമാണ് എന്ന് ബോധ്യപ്പെടുത്തിയ കവിതയാണ് 'അതാണ് പ്രശ്നം'. ബൂർഷ്വാ ഭരണകൂടത്തിന് കീഴിലെ ജനാധിപത്യം ചൂഷണത്തിനുള്ള ജനകീയ അംഗീകാരം മാത്രമാണ്. ജനാധിപത്യമെന്ന ഈ മുഖംമൂടിക്ക് പിന്നിലെ നാടകങ്ങൾ കവി വിളിച്ചുപറയുന്നു. സന്യാസിയും കങ്കാണിയും കൈകോർത്ത് പിടിക്കുന്നതും കോടതിയും പോലീസും അന്യോന്യം കണ്ണിറുക്കുന്നതും കവി കാണുന്നു. അടിയന്തിരാവസ്ഥക്കാലത്ത് സ്വാതന്ത്ര്യത്തെക്കുറിച്ച് ചോദ്യം ചോദിച്ചവർ വിചാരണ കാത്തുകഴിയുകയാണ്. അവർക്ക് ഇനി നീതി കിട്ടും എന്ന് കരുതുന്നവരോട്:

''അപ്പോഴും പോറ്റിയുടെ കോടതിയിലൂടെ
പുലയന്നു നീതി കിട്ടുമെന്ന് നിങ്ങൾ കരുതുന്നു.''[36]

എന്ന് കവിത രൂക്ഷമായി പരിഹസിക്കുന്നു. നമുക്ക് സ്വാതന്ത്ര്യമു ല്ലോ എന്ന് വിശ്വസിച്ച വരോട്:

''വായുവിൽ വിഷം നിറഞ്ഞുനിൽക്കുമ്പോൾ
ശ്വസിക്കാനുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യം
മരിക്കാനുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യമാണ്'' [37]

എന്നിങ്ങനെ പ്രത്യക്ഷത്തിലെ ഇന്ത്യൻ അവസ്ഥക്ക് പിന്നിലെ യഥാർത്ഥ്യം കവി വിശകലനം ചെയ്യുന്നു. യഥാർത്ഥസ്വാതന്ത്ര്യത്തെക്കുറിച്ചുള്ള തന്റെ സങ്കല്പം സച്ചിദാനന്ദൻ അവതരിപ്പിക്കുന്നു :

''ഒരു മഹാത്മജിക്ക് ഉദ്ഘാടനം ചെയ്യുകയും
ഒരു മാതാജിക്ക് പൂട്ടിയിടുകയും
ഒരു പിതാജിക്ക് പിന്നെയും തുറക്കുകയും ചെയ്യാവുന്ന
പീടികയല്ല സ്വാതന്ത്ര്യം.
വർഗ്ഗങ്ങൾക്കപ്പുറത്തെ മഹാകാശത്തിന്റെ സംഗീതമാണത്.''[38]

'വർഗ്ഗങ്ങൾക്കപ്പുറത്തെ മഹാകാശത്തിന്റെ സംഗീതം' എന്നതിൽ സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ സംബന്ധിച്ച മാർക്സിയൻ കാഴ്ചപ്പാടാണ് പ്രകടമാകുന്നത്. വർഗ്ഗരഹിതമായ സമൂഹമാണല്ലോ മാർക്സ് വിഭാവന ചെയ്തത്.

ഭരണകൂടത്തിന്റെ തടവറകൾ പോലെതന്നെ, കുട്ടികളെ വ്യവസ്ഥിതിക്ക് പാകപ്പെടുത്തുന്ന പീഡനമുറികൾ തന്നെയാണ് ക്ലാസുമുറികൾ. യാഥാസ്ഥിതികത്വത്തിന്റെ മാറാപ്പുകൾ പേറുന്ന ഇന്ത്യൻ ക്ലാസുമുറിയിൽനിന്ന് യഥാർത്ഥചരിത്രമോ,ശാസ്ത്രമോ ലഭിക്കുമെന്ന് കരുതുന്നത് മൗഢ്യമായിരിക്കും. ഇവിടെ അധ്യാപകനും വിദ്യാർത്ഥിയും ഒരേ വ്യവസ്ഥിതിയാകുന്ന പെരുമ്പാമ്പിന്റെ വായിലാണ്. ഇന്ത്യയിലെ സാമൂഹികസാഹചര്യം അധ്യാപകനെയും വിദ്യാർത്ഥിയെയും ഒരേ വ്യവസ്ഥിതിയുടെ നുകം പേറുന്ന സമാനരായ ഇരകളാക്കുന്നു. 'ഒരിന്ത്യൻ വിദ്യാർത്ഥിയുടെ ആത്മഗതം' എന്ന കവിതയിലെ

---

36 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 280).

37 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983:).

38 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 281).

വിദ്യാർത്ഥി 'ത്രിവർണ്ണ പുറംചട്ടമാറ്റി ഇന്ത്യയെ നഗ്നമായി വായിക്കാൻ' ശ്രമിക്കുകയാണ്. അവന്റെ സ്വപ്നത്തിൽ പ്രതീക്ഷയുടെ ഒരു വാൽനക്ഷത്രം ഉദിക്കുന്നു. ഒരിക്കൽ റഷ്യ യിലും ചൈനയിലും ക്യൂബയിലും വിയറ്റ്നാമിലും പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട ആ വാൽ നക്ഷത്രത്തെ വി ടുക്കാൻ അവൻ ശ്രമിക്കുന്നു:

''പണിയെടുക്കുന്ന കൈകളുമായി ഞങ്ങൾ
ഞങ്ങളുടെ അറിവിന്റെ കൈകളിണക്കിയിരിക്കുന്നു.
തലമുറകൾ ഉഴുതുമറിച്ച കറുത്ത മണ്ണിൽനിന്ന്
ഞങ്ങൾ സൂര്യനെ നോക്കി മുളയ്ക്കുന്നു.
ചന്ദ്രനെക്ക സമുദ്രം പോലെ
ഞങ്ങൾ വെളിച്ചത്തിലേക്ക് തിരയടിച്ച് തൂവിയുയരുന്നു.''[39]

ഇനിയുമൊരു സ്വാതന്ത്ര്യനിഷേധത്തിന്റെ നാളുകൾ വരുംമുമ്പ് മോചനത്തിനാ യുള്ള ശ്രമങ്ങൾ തുടങ്ങണമെന്ന് പറയുന്ന കവിതയാണ് 'ഇടവേള'. പക്ഷികൾക്കും മൃഗ ങ്ങൾക്കും സ്വായത്തമായ പ്രകൃതിപാഠങ്ങൾപോലും ചൂഷിതനായ മനുഷ്യൻ മറന്നുപോവു ന്നതായി കവിത ക ത്തുന്നു. ഇരയുടെ പ്രശ്നം വരുമ്പോൾ ഗൗളിപോലും ഗാന്ധിയെ ഓർമ്മിക്കുന്നില്ല. എന്നിട്ടും നാം തെരഞ്ഞെടുപ്പ് പെട്ടിയിൽനിന്ന് സ്വാതന്ത്ര്യം വരുന്നതും കാത്തിരിക്കുന്നു എന്ന് സാധാരണക്കാരുടെ നിസ്സംഗതയെ കവിത പരിഹസി ക്കുന്നു. ചരിത്രമെന്ന് നാം പറഞ്ഞുപോരുന്നതിനെ കവിത നിരാകരിക്കുന്നു.

''മോഹൻജോ- ദാരോവിലെ വറ്റിപ്പോയ പുഷ്ക്കരത്തിൽ
വലിച്ചെറിയപ്പെട്ട നാഴികമണിയല്ല ചരിത്രം.
കനിഷ്കന്റെ നാണയത്തിൽ
നാൾ തോറും മങ്ങിവരുന്ന ചിത്രലിപികളല്ല.
സമുദ്രഗുപ്തന്റെ സംഗീതം നിലച്ച തംബുരുവുമല്ല അത്
ഓരോ നിമിഷവും കോടിക്കണക്കിന് കാലുകളിൽ
അതു നമ്മുടെ ചെറിയ കണ്ണുകൾക്ക്
മുമ്പിലൂടെ കടന്നുപോകുന്നു.
നമ്മുടെ അപൂർണവും ഉദ്വേഗസങ്കുലവുമായ
എളിയ രീതിയിൽ

---

[39] സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 285).

നാമത് ജീവിച്ചുകൊ ിരിക്കുന്നു.'' [40]

നാം തന്നെയാണ് ചരിത്രം സൃഷ്ടിക്കുന്നതെന്ന് കവിത ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്നു.

കവിതയെയും കവികളെയും വിഷയമാക്കുന്ന കവിതകൾ സച്ചിദാനന്ദൻ എഴുതിയിട്ടു ്. 'കവിതാവിവർത്തനം', 'കവി', 'മയ്ക്കോവ്സ്കി ആത്മഹത്യ ചെയ്തതെങ്ങിനെ' തുടങ്ങിയവ ഉദാഹരണം. മറ്റു കവിതകളിലും കവിസാന്നിധ്യം ബോധപൂർവ്വമോ, അല്ലാതെയോ കടന്നുവരുന്നു ്. 'കവി' എന്ന കവിതയിൽ:

'ഇവനെ ഈ ഇരുട്ടിൽ വിട്ടേക്കുക
ഇവന് തലയിലൊരു പൂവും
കഴുത്തിലൊരു മുറിവുമു ്
കുറുക്കൻ പിടികൂടിയപ്പോൾ പറിഞ്ഞുപോയ
തൂവൽകൊ ് ഇവനിപ്പോൾ
നിങ്ങൾക്കൊരു ചരമഗീതം രചിക്കുകയാണ്.'[41]

ഇവിടെ 'കവി'യും സച്ചിദാനന്ദൻ എന്ന വിപ്ലവകാരിയും ഒരാൾ തന്നെയായി മാറുന്നു. '. . . ഈ കവിസങ്കല്പത്തിന്റെ രൂപാന്തരമാണ് സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന വിപ്ലവകാരിയുടെ സങ്കല്പവും. തന്നിൽനിന്ന് അന്യമോ വിരുദ്ധമോ ആയ ഒരു കഥാപാത്രത്തെ ചിത്രീകരിക്കുന്നതിലും കൂടുതലായി തന്റെ തന്നെ അവതാരങ്ങളാണ് മിക്ക കവിതകളിലും അദ്ദേഹം ചെയ്തു പ്രത്യക്ഷവത്ക്കരിക്കുന്നത് എന്ന് മൊത്തത്തിൽ പറയാം'[42] എന്ന് അയ്യപ്പപണിക്കർ എഴുതിയിട്ടു ്. ഈ നിരീക്ഷണം വളരെയേറെ പ്രസക്തമാണ്.

'വേനൽക്കാലം' എന്ന കവിതാ പരമ്പരയിലെ 'ഭഗത്സിംഗ് സ്മരണ' ആ വിപ്ലവകാരിയെക്കുറിച്ചുള്ള ആദരവിന്റെ സൂചനയാണ്. ഭഗത്സിംഗ്, സുഖ്ദേവ്, രാജ്ഗുരു എന്നിവരുടെ തൂക്കിലേറൽ ഇന്ത്യൻ സ്വാതന്ത്ര്യസമരചരിത്രത്തിലെ രക്തം പുര ഒരേടാണ്. തൂക്കുമരത്തിലേക്ക് നീങ്ങുന്ന പോരാളിയെ:

'അടിമയുടെ ഉയരുന്ന മുഷ്ടിപോലെ

40 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 290).

41 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 297).

42 അയ്യപ്പപണിക്കർ (2006 : 57).

അപ്രാതിരോധ്യനായി നീ പോകുന്നു
അക്ഷോഭ്യരായ സഖാക്കളുമൊത്ത് നീ നിന്റെ
മഹാവംശത്തിലേക്കു പോകുന്നു.
നീ നടക്കുന്നിടത്ത് ചരിത്രവും കൂടെനടക്കുന്നു.
നീ തൂക്കിലേറ്റപ്പെടുന്നിടത്ത്
നീതിയും തൂക്കിലേറ്റപ്പെടുന്നു'[43]

വിപ്ലവകാരി തൂക്കിലേറ്റപ്പെടുന്നിടത്ത് 'നീതി' തന്നെയാണ് തൂക്കിലേറ്റപ്പെടുന്നതെന്നും, 'ചരിത്രം' അവന്റെ കൂടെ നടക്കുന്നുവെന്നും കവി പറയുമ്പോൾ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാഷ്ട്രീയ നിലപാടുതന്നെയാണ് വ്യക്തമാക്കുന്നത്.

നക്സലൈററ് കലാപകാരി വർഗ്ഗീസിന്റെ രക്തസാക്ഷിത്വദിനത്തിൽ രചിച്ച 'ഉയിർത്തെഴുന്നേൽപ്പ്' ഒരു രക്തസാക്ഷിയും അവസാനിക്കുന്നില്ല എന്ന വിപ്ലവസന്ദേശ മാണ് നൽകുന്നത്. കുരുമുളകിലെ ഹരിതജ്വാലകളുടെ എരിവായും കരിമ്പിന്റെ മാധുര്യ മായും കാപ്പിയുടെ ദീപ്തശൗര്യമായും ജലത്തിന്റെ ശീതളരജതമായും സ്വർണ്ണത്തിന്റെ ഘനീകൃതമായ തീയായും രക്തസാക്ഷി തിരിച്ചുവരുന്നു. വർഗ്ഗീസിനെ ആധുനികനായ ക്രിസ്തുവായാണ് കവിത വളർത്തുന്നത്. വർഗ്ഗീസ് നയിച്ച പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ശരി-തെറ്റു കളല്ല, മറിച്ച് ഒരു വർഗ്ഗത്തെ മുഴുവൻ മോചിപ്പിക്കാനായി അദ്ദേഹം തെരഞ്ഞെടുത്ത ത്യാഗത്തിന്റെ വഴിയാണ് കവിയെ സ്വാധീനിച്ചത്.

'അതിജീവിക്കുന്നവർ' എന്ന കവിത ചരിത്രത്തിലെ എണ്ണമറ്റ പീഡനങ്ങളെ ഓർമ്മി പ്പിക്കുന്നു. ഭരണാധികാരികളും പുരോഹിതന്മാരും ചേർന്ന് സ്വാതന്ത്ര്യത്തെക്കുറിച്ചും നീതിയെക്കുറിച്ചും സംസാരിച്ച എല്ലാ മനുഷ്യരെയും, ഇല്ലാതാക്കാൻ വേ ി നടത്തിയ ശ്രമങ്ങൾ നിരവധിയാണ്. കഴുത്തുവെട്ടിയും, ചുട്ടുകൊന്നും, കണ്ണു ചൂഴ്ന്നെടുത്തും സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ സ്വപ്നം ഇല്ലാതാക്കാമെന്ന് അധികാരികൾ കരുതി. എന്നാൽ അധ്വാ നിക്കുന്ന മനുഷ്യർ എല്ലാറ്റിനെയും അതിജീവിക്കുമെന്ന് കവിത പറയുന്നു.

'രക്തസാക്ഷിയുടെ രാത്രി' ലോകം ക ധീരരക്തസാക്ഷികൾക്കുള്ള കവിയുടെ രക്താർച്ചനയാണ്. ഗബ്രിയേൽ പെറി, റോസാ ലക്സംബർഗ്ഗ്, ചെഗുവേര, ഭൂമയ്യാ, ലോർക്ക, നെരൂദ, പോൾ സെലാൻ, സുബ്ബറാവു തുടങ്ങി വിദേശത്തെയും ഭാരതത്തി ലെയും ധീരരക്തസാക്ഷികളെ പ്രൗഢമായ വരികളിൽ കവി അനുസ്മരിക്കുന്നു.

---

43 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 300).

''നാൽപ്പത്തിയൊന്നിന്റെ തുഷാരശരങ്ങളേറ്റ്
പിടയുന്ന ഒരു ഡിസംബർ പുലരിയിൽ
നാസി വെടിയു   കൾ നെഞ്ചിലേറ്റുവാങ്ങി
രക്തമിറ്റുന്ന അനന്തതയിലേക്ക് ദൃഢനിശ്ചയത്തിന്റെ
മാലാഖച്ചിറകുകൾ ചായ്ച്ച ഗബ്രിയേൽ പെറി'' [44]

എന്നിങ്ങനെ പോകുന്ന രക്തസാക്ഷി അനുസ്മരണം ആവേശകരമാണ്. ഭരിക്കുന്നവരും ഭരിക്കപ്പെടുന്നവരുമില്ലാത്ത മനുഷ്യവ്യവസ്ഥ സ്വപ്നം ക   തിന് എല്ലാ ഭരണാധികാരികളാലും വധിക്കപ്പെടുകയോ പീഡിപ്പിക്കപ്പെടുകയോ ചെയ്ത കവി വംശവും അനുസ്മരിക്കപ്പെടുന്നു ്. കവിതയുടെ ര   ാം പകുതിയിൽ, ഈ രക്തസാക്ഷികളുടെ സ്വപ്നങ്ങൾ ഇപ്പോഴും സഫലമായില്ല എന്ന വ്യാകുലതയാണുള്ളത്. പ്രേതാത്മാക്കൾ ചോദിക്കുന്ന ചോദ്യങ്ങൾ നമുക്കു നേരെത്തന്നെയാണ് നീളുന്നത്.

''എവിടെ ഞങ്ങൾ നട്ട സാഹോദര്യത്തിന്റെ വൃക്ഷം?
എവിടെ ദുരധികാരത്തിന്റെ തുമ്പിക്കൈകൾ
കുടിച്ചുവറ്റിക്കാത്ത നീതി?
എവിടെ കുഞ്ഞുങ്ങളുടെ നിറഞ്ഞ
പുഞ്ചിരിയുടെ സൂര്യകാന്തി?
എവിടെ നിലാവുപോലെ നിർഭയമായ സ്വാതന്ത്ര്യം?''[45]

എഴുപതുകളിലാണ് സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയുടെ രാഷ്ട്രീയ സ്വഭാവം പൂർണമായും വെളിപ്പെടുന്നത്. മാർക്സിസത്തിന്റെ സ്വാധീനം ഇക്കാലത്ത് കവിയിൽ ശക്തമായിരുന്നു. മനുഷ്യവിമോചനം എന്ന മഹത്തായ ലക്ഷ്യത്തിലേക്കുള്ള സാംസ്കാരിക പ്രവർത്തനമായിട്ടാണ് സച്ചിദാനന്ദൻ കവിതയെ ഉപയോഗിച്ചത്. ഇക്കാലത്തെ പ്രക്ഷുബ്ധമായ സാർവ്വദേശീയ- ദേശീയ രാഷ്ട്രീയ സംഭവങ്ങൾ കവിയെ പ്രക്ഷോഭകാരിയാക്കി മാറ്റി. പീഡിതരായ മനുഷ്യർക്കൊപ്പം നിൽക്കാൻ വിമോചനത്തെ സംബന്ധിച്ച കാഴ്ചപ്പാടുകൾ കവിയെ സജ്ജമാക്കുകയായിരുന്നു.

---

44 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 343).

45 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 345).

അധ്യായം 5

പ്രതീക്ഷകൾക്കൊപ്പം വിമർശനങ്ങളും

70-കളിൽ ശക്തമായിരുന്ന മാർക്സിസ്റ്റ് തീവ്രവാദ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ സ്വാധീനം സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളെ പ്രത്യക്ഷമായിത്തന്നെ രാഷ്ട്രീയവത്ക്കരിച്ചതിനെ സംബന്ധിച്ച് കഴിഞ്ഞ അധ്യായത്തിൽ അന്വേഷണവിധേയമാക്കിയിട്ടു ്. മാർക്സിസ്റ്റ്- ലെനിനിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ തീവ്രവാദ നിലപാടുകൾക്കേറ്റ തിരിച്ചടി സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളുടെ വിഷയതലത്തെ ആഴത്തിൽ സ്വാധീനിക്കുകയു ായി. സോഷ്യലിസ്റ്റ് ഭരണത്തിന് കീഴിൽ വിശേഷിച്ചും റഷ്യയിലും ചൈനയിലും നടക്കുന്ന സ്വാതന്ത്ര്യധ്വംസനങ്ങൾ സംബന്ധിച്ച വിവരങ്ങൾ പലതും പുറത്തുവരാൻ തുടങ്ങിയത്, മാർക്സിസത്തിന്റെ പ്രയോഗതലത്തിലെ പ്രശ്നങ്ങൾ കവിയെ ബോധ്യപ്പെടുത്തി. ഇത് വിപ്ലവസംഘടനയെയും അതിന്റെ സ്വഭാവത്തെയും കുറിച്ചുള്ള കവിയുടെ കാഴ്ചപ്പാടിൽ മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തി. മാർക്സിസത്തിന്റെ മാനവികവും അസ്തിത്വസംബന്ധിയുമായ വശങ്ങൾ കൂടുതൽ പ്രധാനമാണെന്ന് സച്ചിദാനന്ദൻ തിരിച്ചറിയുകയും ചെയ്തു. കവികൂടി സജീവമായി പങ്കാളിയായിരുന്ന മാവോയിസ്റ്റ് സാംസ്കാരികവേദിയുടെ തകർച്ച വേദനാജനകമെങ്കിലും സച്ചിദാനന്ദന് തിരിച്ചറിവിന്റെ അവസരമായിത്തീർന്നു. ആസന്ന വിപ്ലവത്തെക്കുറിച്ചുള്ള സ്വപ്നങ്ങൾ ശക്തമായിരുന്ന കാലത്ത് കാണാൻ കഴിയാതെപോയ യാഥാർത്ഥ്യങ്ങൾ ശ്രദ്ധിക്കപ്പെട്ടു. അമിതാവേശം കഴിഞ്ഞ് പ്രശാന്തമായ സാഹചര്യത്തിൽ പക്വമായ രാഷ്ട്രീയ കാഴ്ചപ്പാട് രൂപപ്പെടുകയായിരുന്നു. എന്നാൽ ഇത് മാർക്സിസത്തിൽ നിന്നുള്ള വിടുതിയല്ലെന്ന് കവിതന്നെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു ്: ''മാർക്സിസത്തിന്റെ പ്രസക്തിയെക്കുറിച്ചോ, സമൂലമായ വ്യവസ്ഥാപരിവർത്തനത്തിന്റെ അനിവാര്യതയെക്കുറിച്ചോ എനിക്ക് ഇപ്പോഴും യാതൊരു സംശയവുമില്ല; മറിച്ച് പുതിയ അറിവുകളും അനുഭവങ്ങളും ആ വിശ്വാസത്തെ ബലപ്പെടുത്തുന്നതേയുള്ളൂ.''[1]

റഷ്യയിലെയും ചൈനയിലെയും സോഷ്യലിസ്റ്റ് ഭരണകൂടങ്ങൾ അഭിമുഖീകരിച്ച പ്രതിസന്ധികൾ സച്ചിദാനന്ദനിൽ അത്ഭുതം ജനിപ്പിക്കുകയു ായില്ല, കാരണം ഭരണകൂടങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച് കവി മുമ്പ് തന്നെ നടത്തിയിരുന്ന പല വിമർശനങ്ങളും യാഥാർത്ഥ്യമായിത്തീരുകയായിരുന്നു. മാർക്സിസത്തെ സംബന്ധിച്ച് ആഴത്തിൽ അന്വേഷിക്കാനും തന്റെ വിമർശനങ്ങളും ഭീതികളും ഉത്കണ്ഠകളും കൂടുതലായി പ്രകടിപ്പിക്കാനും ഇത്

1 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 429).

കവിയെ പ്രേരിപ്പിച്ചു. മാർക്സിസത്തിന്റെ വ്യത്യസ്തമായ മാനങ്ങൾ അപഗ്രഥിക്കാൻ ശ്രമിച്ച നവമാർക്സിസ്റ്റുകൾ സച്ചിദാനന്ദന് വഴികാട്ടിയായി. ഗ്രാംഷിയും സാർത്രും എറിക്ഫോമും മുതൽ ഹെബർമാസും അൽത്യൂസറും വരെയുള്ള ചിന്തകന്മാർ കവിക്ക് വലിയ സ്വാധീനമായിത്തീർന്നു. മാർക്സും എംഗൽസും സൂചിപ്പിച്ചതും എന്നാൽ വേ ത്ര വിശദീകരിച്ചിട്ടില്ലാത്തതുമായ പ്രശ്നങ്ങൾ അപഗ്രഥിക്കാനുള്ള ശ്രമങ്ങൾക്ക് ഈ ചിന്തകന്മാർ നേതൃത്വം നൽകി. ഇന്ത്യയുടെ സവിശേഷമായ ചില സാഹചര്യങ്ങൾ കൂടി പരിഗണിച്ചുവേണം മാർക്സിസം അതിന്റെ സ്വാധീനം വർദ്ധിപ്പിക്കേ ത്. ജാതിവ്യവസ്ഥക്ക് വളരെയേറെ പ്രാധാന്യമുള്ള സാമൂഹികഘടനയും സംസ്കാരവും ഉപയോഗപ്പെടുത്തിക്കൊ ാണ് ഇന്ത്യയിൽ അധീശശക്തികൾ അതിന്റെ പ്രത്യയശാസ്ത്രപരമായ ആധിപത്യം സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഈ കാഴ്ചപ്പാട് ആന്റോണിയോ ഗ്രാംഷി 'പ്രത്യയശാസ്ത്രനായകത്വം' എന്ന ആശയത്തിലൂടെ (പ്രിസൺ നോട്ട്ബുക്ക്) വിശദീകരിച്ചിട്ടു ്. ഭാരതീയ സംസ്കാരത്തിന്റെ സവിശേഷതകൾ ഉൾക്കൊള്ളാതെ ഇന്ത്യയിൽ വിപ്ലവം സാധ്യമല്ലെന്ന തിരിച്ചറിവും ഇക്കാലത്ത് സച്ചിദാനന്ദനിൽ ഉ ാകുന്നു.

70-കളിലെ കവിതകളിലെന്നപോലെ പ്രതീക്ഷകളും വിമർശനങ്ങളും തുടർന്നും സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകൾ പിൻതുടരുന്നു ്. എന്നാൽ പ്രതീക്ഷകൾക്ക് ശക്തികുറയുകയും വിമർശനങ്ങൾക്ക് തീവ്രത വർദ്ധിക്കുകയും ചെയ്തതായിക്കാണാം. ''ഞാൻ പീഡനകാലത്തിന്റെ കവിയാണ് സഹോദരാ, വിപ്ലവകാലത്തിന്റെ കവികൾ എനിക്ക് പുറകേ വരുന്നു ്.''[2] എന്ന സത്യവാങ്മൂലം കവി നടത്തിയിട്ടു ്. വിപ്ലവപൂർവ്വകാലത്തിന്റെ എണ്ണമറ്റ പീഡനങ്ങളിലൂടെയാണ് നാം കടന്നുപോകുന്നതെന്ന് കവി വിശദീകരിക്കുന്നു. 'ബലിമൃഗങ്ങൾ' എന്ന കവിതയിൽ പ്രതീക്ഷകൾ അസ്തമിക്കുന്നതിന്റെ സൂചനകൾ ഉ ്.

> ''കഴുത്തറ്റം രക്തത്തിൽനിന്ന്
> വസന്തത്തെക്കുറിച്ച് പാടുന്ന വിഡ്ഢിയാരാണ്?
> കഴുത്തറ്റം ഇരുട്ടിൽനിന്ന്
> വെളിച്ചത്തെക്കുറിച്ച് പിറുപിറുക്കുന്ന കുരുടനാരാണ്.?''[3]

'പീഡനകാലം' എന്ന പേരിലുള്ള കുറേ കവിതകൾ ചേർന്ന ഈ പരമ്പര കവിയുടെ അക്കാലത്തെ വീക്ഷണങ്ങളെ അടയാളപ്പെടുത്തുന്നതാണ്. 'സ്വാതന്ത്ര്യദിനം' എന്ന

---

2 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 431).

3 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 366).

കവിത നാം ഏറെ കൊട്ടിഘോഷിക്കുന്ന ദേശീയ സ്വാതന്ത്ര്യം എന്ന സങ്കല്പത്തെ പരിഹസിക്കുന്നു.

''സ്വാതന്ത്ര്യപ്പുലരി:
ഒരു ചുകന്ന പുള്ളിസാരിക്കും
ഒരു ജോടി കരിവളയ്ക്കും വേ ി
യജമാനപുത്രന്റെ കൂടെ ഉറങ്ങിയെണീറ്റ
വേലക്കാരിയെപ്പോലെ.''[4]

സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ 33- സംവത്സരങ്ങൾക്ക് ശേഷവും (1980 ൽ) പീഡനങ്ങളും കൂട്ടക്കൊലകളും തീവെപ്പുകളും കൊ ് തകർന്ന തെരുവിലിരുന്ന് കവി തന്റെ ഭാഗധേയം മടിയേതും കൂടാതെ വിളിച്ചുപറയുന്നു ്.

''ഞാൻ:
തകർക്കപ്പെട്ട കുടിലുകൾക്കും
പനിക്കുന്ന തെരുവുകൾക്കുമിടയിൽ
പാതിവെന്ത ശവങ്ങളിൽ
ചവിട്ടാതിരിക്കാൻ പണിപ്പെട്ട്
നന്തുണിയുമായി കടന്നുപോകുന്ന
ഉന്മാദിയായ പാട്ടുകാരനെപ്പോലെ.''[5]

കരിക്കട്ടയും ചെങ്കല്ലും കൊ ് ചുവരിൽ വിപ്ലവാഹ്വാനം കുറിക്കുന്ന സാധാരണക്കാരനായ ഒരു പോരാളിയുടെ ദയനീയാവസ്ഥ അവതരിപ്പിക്കുന്നതിനിടയിൽ എല്ലാ ശത്രുക്കളെക്കാളും വലിയ ഒരു ശത്രുവിനെ കവി കാണിച്ചുതരുന്നു: അത് ഒറ്റുകാരനാണ്. വർഗ്ഗശത്രുവിനെക്കാൾ കരുതിയിരിക്കേ ത് ഒറ്റുകാരനെയാണ്. ഒറ്റുകാരന്റെ ചരിത്രം ക്രിസ്തുവിന്റെ കാലത്ത് തുടങ്ങുന്നതാണ്. നീതിയുടെ പക്ഷത്തുനിന്ന് പോരാടുന്നവരെ നശിപ്പിക്കാൻ എല്ലാ കാലത്തും ഒറ്റുകാർ ഉ ായിരുന്നു. തൊഴിലാളിവർഗ്ഗ വിപ്ലവവുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തുമ്പോൾ ഒറ്റുകാരൻ വർഗ്ഗവഞ്ചകൻ കൂടിയാകുന്നു.

4 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 367).

5 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 368).

'കവിതയും പോലീസും' എന്ന കവിത അധികാരവും കവിതയും തമ്മിലുള്ള, നിയമവും വർഗ്ഗാത്മകതയും തമ്മിലുള്ള സംഘർഷങ്ങളെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. എല്ലാ ഭരണകൂടങ്ങൾക്ക് കീഴിലും ഈ സംഘർഷമു ്. സർഗ്ഗാത്മക രചനകൾ എല്ലാ പീഡനങ്ങളെയും മതിലുകളെയും അതിജീവിക്കുന്നു എന്ന പ്രഖ്യാപനമാണ് ഈ കവിത. ഇവിടെ കവിത കലാപകാരിയുടെ ആശയങ്ങളുടെ പ്രതീകമാണ്. കൊല്ലാം പക്ഷേ തോൽപ്പിക്കാനാവില്ല എന്ന് അത് പറഞ്ഞുകൊ േയിരിക്കുന്നു. ഈ കവിതയിൽ വിവരിക്കുന്ന പീഡനങ്ങൾ വിപ്ലവകാരികൾക്കെതിരെ നടന്ന പീഡനങ്ങൾ കൂടിയാണ്. വിപ്ലവകാരി രക്തസാക്ഷിത്വം വരിക്കുമ്പോഴും ആശയങ്ങൾ അതിജീവിക്കുന്നു.

''ബൂട്ടിട്ട കാലുകൾ കവിതയുടെ ശിരസ്സിനു മീതെ ഉയരുന്നു
കവിത ഒറ്റവരിയായി ചുരുങ്ങി
വാതിൽപ്പഴുതിലൂടെ പുറത്തു കടക്കുന്നു.
അവർ കവിതയെ ഉത്തരത്തിൽ കെട്ടിത്തൂക്കിയിടുന്നു
കവിത അരയാലായി മേൽക്കൂര തുളച്ചുയരുന്നു.''[6]

സച്ചിദാനന്ദൻ പ്രണയത്തിന്റെയും ജീവിതമോഹത്തിന്റെയും ഏകാന്തതയുടെയും വിപ്ലവത്തിന്റെയും ഒക്കെ കവിയാണ്. ആ കവിത പീഡിതർക്കൊപ്പം തെരുവിൽ ഉറങ്ങുകയും അവന്റെ പ്രതീക്ഷകൾക്ക് ചുവപ്പ് നൽകുകയും ചെയ്തു. അതുകൊ ് കവി മരിച്ചപ്പോൾ അവനെ പുതപ്പിക്കാൻ വെള്ളയും, പച്ചയും, നീലയും നിറമുള്ള കൊടികൾക്കൊപ്പം ഒരു ചുവപ്പുകൊടിയും ഉ ായിരുന്നു. അത് സമർപ്പിക്കപ്പെടുന്നത് 'അവനിൽ ശക്തമായിരുന്ന കലാപത്തിന്റെ ധമനിക്ക് വെ ിയാണ്.'[7] ചുവന്ന കൊടിപുതച്ച അന്ത്യയാത്ര വിപ്ലവകാരികളുടെ ജീവിതാഭിലാഷമാണ്. കവി വിപ്ലവകാരി കൂടിയാകുന്നു.

ബൈബിളിലെ ദാവീദിന്റെ കഥ സൂചിപ്പിക്കുന്ന 'കല്ലിനടിയിൽപ്പെട്ട മനുഷ്യൻ' എന്ന കവിതയിൽ കവി പീഡിതർക്കൊപ്പം നിൽക്കുന്ന മധ്യവർഗ്ഗത്തിന്റെ പ്രതിനിധിയാണ്. അയാൾ 'പ്രതി' യാൽ തുറിച്ചുനോക്കപ്പെടുകയും, 'വാദി'യാൽ തിരിച്ചറിയപ്പെടാതെ പോകുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇത് മധ്യവർഗ്ഗ പ്രതിനിധിയുടെ ധർമ്മസങ്കടം കൂടിയാണ്. വൈലോപ്പിള്ളി 'കുടിയൊഴിക്കൽ' എന്ന കവിതയിൽ ഈ ധർമ്മസങ്കടം ആവിഷ്കരിച്ചിട്ടു

6 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 369).

7 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 371).

്. താൻ സ്നേഹിക്കുന്ന വർഗ്ഗം തന്നെ തിരിച്ചറിയാത്ത അവസ്ഥയിലും തന്റെ പക്ഷം, തന്റെ കൂറ് കവിത ഏറ്റുപറയുന്നു.

''കലപ്പയ്ക്ക് ഇളക്കാൻ ഒരംഗുലം മണ്ണില്ലാത്തവർ
ക്രൂരയന്ത്രങ്ങളുടെ മുൾക്കുരിശ്ശിൽ കുരുങ്ങിയവർ
രാത്രിയുടെ ഖനികളിൽ ഹൃദയം തുപ്പിവീണവർ
അവർ വെളിച്ചത്തിലേക്കും സിംഹാസനത്തിലേക്കും
വീ ടുക്കപ്പെടും.''[8]

സച്ചിദാനന്ദന്റെ തികച്ചും വ്യക്തിപരമായ അനുഭവങ്ങളിൽനിന്ന് പിറക്കുന്ന കവിതകളിൽപോലും രാഷ്ട്രീയവും ചരിത്രപരവുമായ ധ്വനികൾ കടന്നുവരുന്ന വിധത്തിൽ ആഴമേറിയ സാമൂഹികബോധമാണ് കവിയെ നയിച്ചിരുന്നത്. ഇതിന് ഉദാഹരണമാണ് 'സുലേഖ'.

''സുലേഖാ, നീ മറ്റൊരു കാലത്ത് പിറക്കേ വളാണ്
ഈ ലോകത്ത് സൂര്യകാന്തികൾക്കുപോലും
നഖങ്ങളും ദംഷ്ട്രകളുമു ്.
കറുത്ത വിധിപുസ്തകം പോലെ
തടവറകൾ രാജ്യസ്നേഹികൾക്കായി തുറക്കപ്പെടുന്നു.
നിതീമാൻമാരുടെ നുറുങ്ങിയ അസ്ഥികൾക്കുമീതെ
മഴപെയ്യിക്കാത്ത കാറ്റുകൾ ഉരു ുപോകുന്നു.''[9]

ഇങ്ങനെ നോക്കുമ്പോൾ കൃത്യമായും സാമൂഹ്യവൽക്കരിക്കപ്പെടുകയും രാഷ്ട്രീയവൽക്കരിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്ത കവിയാണ് സച്ചിദാനന്ദൻ എന്ന് ഉറപ്പിച്ചുപറയാവുന്നതാണ്.

ഭൂമിയിൽ സ്നേഹവും സാഹോദര്യവും പുലരണം എന്ന ആഗ്രഹം വിപ്ലവാഭിമുഖ്യമായിട്ടാണ് സച്ചിദാനന്ദനിൽ നിറയുന്നത്. എന്നാൽ വിപ്ലവാനന്തരമുള്ള സമൂഹത്തെക്കുറിച്ചുള്ള കവിയുടെ സങ്കല്പങ്ങളുമായി ഒത്തുപോകാൻ റഷ്യ, ചൈന എന്നിവിടങ്ങളിലെ വിപ്ലവാനന്തര ഭരണകൂടങ്ങൾക്ക് കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. അവിടങ്ങളിൽ സ്വാതന്ത്ര്യത്തെക്കുറിച്ച് സംസാരിച്ചതിന് കവികൾ കൊലചെയ്യപ്പെടുകയും തുറുങ്കിലടക്കപ്പെടുകയും നാടുക

8 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 373).

9 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 380).

ടത്തപ്പെടുകയും ചെയ്തു. വിപ്ലവം ഒഴിവാക്കാനോ നീട്ടിവെക്കാനോ കഴിയാത്ത എളിയൊരു തുടക്കം മാത്രമാണെന്ന് അദ്ദേഹം കരുതി.[10] എന്നാൽ ഒരു വിപ്ലവംകൊ ് അവസാനിപ്പിക്കേ തല്ല സോഷ്യലിസ്റ്റ് പുനർനിർമ്മാണം. പഴയ അധീശത്വ ഭരണകൂടം ബാക്കിവെച്ച രീതികൾ പിൻതുടരാൻ ശ്രമിച്ചപ്പോൾ സോഷ്യലിസ്റ്റ് ഭരണകൂടങ്ങൾക്ക് കീഴിലും മനുഷ്യൻ പീഡിപ്പിക്കപ്പെട്ടു.

'വേനൽമഴ' എന്ന കവിത വധശിക്ഷക്ക് വിധിക്കപ്പെട്ട ദക്ഷിണ കൊറിയൻ കവി 'കിം ചിഹായി'ക്കുള്ള സമർപ്പണമാണ്. ഈ വിപ്ലവകാരി കവിയുടെയും കൂട്ടുകാരുടെയും സംഭാഷണത്തിനിടയിൽ 'ചിരപരിചിതനായ ഒരു പുഴപോലെ' സംസാരിച്ചു എന്നാണ് കവിതയിൽ. അദ്ദേഹം ഒരു വ്യക്തിയല്ല ഒരു വംശമാണ് എന്ന് കവി പറയുന്നു. എല്ലാ പ്രതിരോധങ്ങളെയും തകർത്ത് ചരിത്രം അതിന്റെ ലക്ഷ്യത്തിൽ എത്തുമെന്നും കവിക്കുറപ്പു ്.

> ''പ്രക്ഷോഭത്തിന്റെ ഋതുഭ്രമണത്തിലൂടെ
> ചരിത്രം വീ ും സുഫലയാകുന്നു.'' [11]

'ഒടുവിൽ ഞാനൊറ്റയാകുന്നു' എന്ന കവിതയിലും പ്രതീക്ഷകൾ ബാക്കിവെക്കുമ്പോഴും ചില സങ്കടങ്ങൾ കവിത പങ്കുവെക്കുന്നു. ബുദ്ധൻ ഇങ്ങനെ പറയുന്നതായി കവി കേൾക്കുന്നു:

> ''കവിതയും കരുണയും കിനിയാത്ത ഹൃദയത്തി-
> ലുറവറ്റിടും വിപ്ലവങ്ങൾ
> കഠിനമാം യുക്തിതൻ സത്യത്തിലരയുന്നു
> ഹരിത മാനവിക സത്യങ്ങൾ
> അരിയേത്, അണിയേത്, നാടിന്റെയകമേത-
> തറിയാതൊലിച്ചുപോം രക്തം,
> ഇളകാത്ത മണ്ണിൽ വേരോടാത്തഹന്തയിൽ
> മുരടിച്ച മോചനോത്സാഹം'' [12]

---

10 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 346).

11 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 382).

12 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 390).

വിപ്ലവത്തിന്റെ ഹിംസക്ക് പിന്നിൽ കരുണയുടെ വറ്റാത്ത സമുദ്രമു ്. കവിത കിനിയുന്ന ഹൃദയമു ്. വിപ്ലവാനന്തരസമൂഹം കുറ്റമറ്റതാവണമെങ്കിൽ മണ്ണ് പാകപ്പെടുത്തിയേ തീരൂ. പുതിയ മണ്ണിൽ മോചനത്തിന്റെ മഹാവൃക്ഷം വളർത്തേ തു ്. അനീതിക്കെതിരെ ഒരാളെങ്കിലും നിലവിളിക്കുമ്പോൾ, ഒരാളെങ്കിലും സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ പഥികനായി അവശേഷിക്കുമ്പോൾ താൻ ഒറ്റയായ് പോകില്ല എന്ന പ്രതീക്ഷയിലാണ് കവിത അവസാനിക്കുന്നത്.

'അടിവാരം' എന്ന കവിത വയനാട്ടിൽ നടന്ന ഒരു ജന്മിയുടെ കൊലപാതകവും തുടർന്ന് നടന്ന പോലീസ് ഭീകരതയും വിഷയമാകുന്നതാണ്. ജനകീയ അടിത്തറയില്ലാത്ത ഇത്തരം കലാപങ്ങളോടുള്ള കവിയുടെ നിലപാടും ഈ കവിതയിൽ ഉ ്. കൊല്ലപ്പെട്ട ജന്മി നീചനായിരുന്നുവെങ്കിലും അയാളെ വധിച്ച രീതിയും സ്വഭാവവും തനിക്ക് അംഗീകരിക്കാൻ കഴിയുന്നതായിരുന്നില്ല[13] എന്ന് കവി എഴുതിയിട്ടു ്. വിപ്ലവത്തിന് അനിവാര്യമായും വേ ജനകീയ സ്വഭാവം ഈ കൊലപാതകത്തിൽ ഇല്ലായിരുന്നു എന്ന യാഥാർത്ഥ്യവും വ്യക്തികളെ നശിപ്പിക്കുന്നതിലൂടെ ചൂഷണം അവസാനിക്കില്ല എന്ന വീക്ഷണവും ഈ കവിതയിലു ്.

''ഇരകളെത്തട്ടിയുണർത്തിടാഞ്ഞാൽ
പകൽപോലെ ബോധം ജ്വലിച്ചിടാഞ്ഞാൽ
അടരിലിറങ്ങേ ാരകലെ നിന്നാൽ
ഇരവിലെ സാഹസം സഫലമാമോ?'' [14]

കേരളത്തിൽ ഏറെ ചർച്ച ചെയ്യപ്പെട്ട, എഞ്ചിനീയറിംഗ് വിദ്യാർത്ഥി രാജന്റെ കൊലപാതകവും അതിന്റെ കോടതി വിധിയുടെയും പശ്ചാത്തലത്തിലാണ് 'നീതിയുടെ വൃക്ഷം' രചിക്കപ്പെട്ടത്. മരിച്ച ഓരോ കുടുംബാംഗങ്ങൾക്കും വേ ി മനുഷ്യൻ മരം നടാറു ്. എന്നാൽ രക്തസാക്ഷികൾക്ക് വേ ി മരം നടാറില്ല. രക്തസാക്ഷിയുടെ ചോര കൊടുത്തു വളർത്തിയ നീതിയുടെ വൃക്ഷം എവിടെയാണ് നടേ തെന്ന് ദുഃഖത്തോടെയും രോഷത്തോടെയും കവി ചോദിക്കുന്നു. രക്തസാക്ഷിക്ക് ബൂർഷ്വാ കോടതിയിൽനിന്നും നീതി ലഭിക്കില്ല. രക്തസാക്ഷിയെക്കൊന്ന നിയമം തന്നെയാണ് അവന് നീതി

---

13 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 435).

14 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 396).

വിധിക്കേ ത്. ഈ നീതി നിഷേധത്തിനെതിരെ പ്രതികാരം ചെയ്യാൻ പുതിയ തലമുറയെ കവിത ആഹ്വാനം ചെയ്യുന്നു.

''പറയൂ, ഞങ്ങൾ മാപ്പുതരില്ല,

തടങ്കൽപ്പാളയങ്ങളും ചാരവലയങ്ങളുമില്ലാത്ത

കാലം വരുവോളം

ഞങ്ങളുടെ പരമ്പരകൾ കീഴടങ്ങുകയില്ല.'' [15]

കുമാരനാശാന്റെ ജീവിതത്തെ ആസ്പദമാക്കി രചിച്ച 'കായിക്കരയിലെ മണ്ണ്' എന്ന കവിതയിൽ, ആശാൻ മുന്നോട്ട് വച്ച ആശയങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കാൻ മടിക്കുന്ന മലയാളിയുടെ ഭീരുത്വത്തെ കവി കളിയാക്കുന്നു. ജാതിവിരുദ്ധമായ സ്നേഹത്തിന്റെ പാട്ടുകാരനായിരുന്നു ആശാൻ. മനുഷ്യർ പരസ്പരം ജാതിയുടെയും മതത്തിന്റെയും പേരിൽ ഭിന്നിച്ചുനിൽക്കുകയും പോരടിക്കുകയും ചെയ്ത കാലത്ത്, പുലയനും നമ്പൂതിരി സ്ത്രീയും തമ്മിലുള്ള പ്രണയകഥ (ദുരവസ്ഥ) പാടിയ ആശാൻ കലാപകാരിയായിരുന്നു. 'ദുരവസ്ഥ'യിലെ പ്രണയം കലാപം കൂടിയാണ്. ആശാനെ മറന്ന കേരളത്തിന്റെ ആത്മബോധത്തെ കവി പരിഹസിക്കുന്നു.

''വരരുതേ സാഗരം പോൽ മുഴങ്ങും

സ്വരവുമായ്, സ്വാതന്ത്ര്യസ്മൃതിയുമായി -

ഭയമാണ് ഞങ്ങൾക്ക് സമരബന്ധം

കരുണയെ, മരണത്തെ, ജീവിതത്തെ

ഭയമാണ് കർമ്മത്തെ, മോചനത്തെ,

ഭയമേ കിഴക്കിലുദിക്കുവോനെ.''[16]

'സൂര്യൻ' പ്രതീക്ഷയുടെയും സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെയും അടയാളമായി ഈ കവിതയിലും കടന്നുവരുന്നു.

മറ്റു ജീവികളെ അപേക്ഷിച്ച് അന്യോന്യം മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയാതെ പോകുന്ന വർഗ്ഗമാണ് മനുഷ്യനെന്ന് കവി തിരിച്ചറിയുന്നു. തത്തകൾക്ക് ലോകത്തെവിടെയും ഒരേ ഭാഷയാണ്. കാക്കകൾക്കും അതുപോലെ. ഏത് രാജ്യത്തിലും ഒഴുകുന്ന പുഴകൾ ഒരേ സംഗീതം ആലപിക്കുന്നു. സഹജീവിയെ തിരിച്ചറിയാതെ പോകുന്ന മനുഷ്യവർഗ്ഗത്തെ ഉണർത്താൻ കവി ഒരു പ്രവാചകനായി അവതരിക്കുന്നു. അധ്വാനത്തിന്റെ വിയർപ്പിൽ അവൻ വാക്കുകളെ കഴുകിയെടുക്കുന്നു. നെടുവീർപ്പിലും, ക്രോധത്തിലും, കരുണയിലും

---

15 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 398).

16 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 409).

മുക്കി അയാൾ വാക്കുകളെ മിനുക്കുന്നു. ബുദ്ധന്റെ ഉപ്പും യേശുവിന്റെ വീഞ്ഞും അവൻ വാക്കുകളിൽ വെച്ചുകെട്ടുന്നു.

''യാഥാർത്ഥ്യത്തിന്റെ എഴുപതു മൂലകളുള്ള
വജ്രശിലകൊ ് അവൻ മലമുകളിൽ
പിന്നെയും വാക്കുകൾ കൊത്തിവെക്കുന്നു
സ്നേഹം, സമരം, സ്വാതന്ത്ര്യം.''[17]

പ്രിയസഖാക്കളുടെ മരണം സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതക്ക് വിഷയമായിട്ടു ്. മാർക്സിസ്റ്റ്- ലെനിനിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ പ്രവർത്തകനായിരുന്ന കെ. ജി. സുബ്രഹ്മണ്യ ദാസിന്റെ ആത്മഹത്യയുടെ പശ്ചാത്തലത്തിലാണ് 'ഒഴിഞ്ഞമുറി' എഴുതിയത്. ആത്മസം ഘർഷങ്ങൾ അനുഭവിച്ച, സംശയങ്ങൾ അവസാനിക്കാത്ത ഒരു വിപ്ലവകാരിയായിരുന്നു ദാസ്. ദാസിന്റെ മുറിയിൽ നിറയെ പുസ്തകങ്ങളും ചിത്രങ്ങളുമായിരുന്നു. മാർക്സും ലെനിനും മാവോയും അവിടെ നിറഞ്ഞുനിന്നു.

''സ്നേഹത്തിന് ചരിത്രത്തിന്റെ കണ്ണുകളും
ഉരുക്കിന്റെ പേശികളും നൽകിയ മാർക്സ്,
വോൾഗയുടെ സൂര്യനെപ്പോലെ ഉദിച്ചുയർന്ന്
രാത്രിയുടെ പ്രവചനം പോലെ അസ്തമിച്ച ലെനിൻ,
ലാവോത്സുവിന്റെ കാരുണ്യത്തെ
താഴ്വരകളിലേക്ക് പിടിച്ചിറക്കിയ രക്തസ്നാതനായ
ആ പുതിയ ബുദ്ധൻ, മാവോ.''[18]

എന്നിങ്ങനെ വിപ്ലവാചാര്യന്മാരെ വിശേഷിപ്പിക്കുന്ന കവി 'ജീവിക്കപ്പെടാത്ത ഒരു ജീവിതം മുഴുവൻ ദാസിനെ ആ മുറിയിൽ കാത്തിരിക്കുന്നതായി' ക ത്തുന്നു. ഒപ്പം 'പ്രതീക്ഷ കളുടെയും സാധ്യതകളുടെയും കുഴിക്കപ്പെടാത്ത ഒരു ഖനിയും'.

മലയാളികളുടെ രാഷ്ട്രീയ ജീർണ്ണതയെ സച്ചിദാനന്ദൻ രൂക്ഷമായി പരിഹസി ക്കാറു ്. 'പത്രക്കാരൻ' എന്ന കവിതയിൽ ഒരു വൃദ്ധന്റെ അനുഭവത്തിലൂടെ കവിത വികസിക്കുന്നു. ശ്രീനാരായണന്റെ അനുയായിയും ഗാന്ധിജിയുടെ സദസ്യനും കേള

17 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 412).

18 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 418).

ഷന്റെ സുഹൃത്തും എ. കെ. ഗോപാലന്റെ സഖാവുമായ വൃദ്ധൻ ചോരുന്ന കൂരയിൽ കാത്തിരിക്കുന്നു. വൃദ്ധന്റെ ഓർമ്മകളിൽ, കേരളത്തിലെ വലിയ ജനമുന്നേറ്റങ്ങളുടെ ചരിത്രമു ്. പക്ഷേ അയാൾ പ്രതീക്ഷിക്കുന്നതല്ല അയാൾക്ക് കാഴ്ചയാവുന്നത്.

> ''വരുന്നത് കുറിച്ച്യപ്പടയും പുന്നപ്രവയലാറുമല്ല,
> വരുന്നത് തിരഞ്ഞെടുപ്പുത്സവത്തിന്റെ ഒരു വാടകജാഥ
> ....
> വരുന്നത് ''തിരുനെറ്റിയിൽ ചോപ്പൻ നക്ഷത്രമുള്ള''
> വിമോചന സേനയല്ല,
> വരുന്നത് അപ്പൂപ്പന്റെ മടിയിൽ തലചായ്ച്ചുകരയാൻ
> അനാഥരായ പേരക്കിടാക്കൾ.'' [19]

കാവിപുതച്ചും, ഖാദിപുതച്ചും, ചെങ്കൊടിപുതച്ചും ഒരു ശവഘോഷയാത്ര കടന്നുപോകുന്നത് വൃദ്ധൻ കാണുന്നു. ഓങ്കാരവും സ്വസ്തികയും അതിന് അകമ്പടി സേവിക്കുന്നു. അങ്ങനെ ആദർശങ്ങളെല്ലാം നഷ്ടപ്പെട്ടു പോകുന്ന ഒരു കാലത്തെ കവി അടയാളപ്പെടുത്തുന്നു. ഓങ്കാരത്തിന്റെയും സ്വസ്തികയുടെയും കൂട്ടായ്മ ഫാസിസത്തിന്റെ ഇന്ത്യൻ അവസ്ഥയെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. പക്ഷേ കവിത അവസാനിക്കുന്നത് പ്രതീക്ഷയിൽത്തന്നെയാണ്. മരിച്ച വൃദ്ധന്റെ അനുഭവങ്ങളിൽനിന്ന് കരുത്തുനേടിക്കൊ ് പത്രക്കാരൻ വരാനിരിക്കുന്ന പ്രക്ഷോഭങ്ങൾക്ക് തീ കൊളുത്തുന്നു.

> ''പിറ്റേന്ന് വൃദ്ധന്റെ അസ്ഥികൊ ്
> പത്രക്കാരൻ ഒരു പന്തമു ാക്കുന്നു
> പകൽ വെളിച്ചത്തിൽ പന്തവുമായി
> അയാൾ പാട്ടിലെ വീരന്മാരെ തിരഞ്ഞുനടക്കുന്നു.'' [20]

ഇന്ത്യൻ രാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ അപചയവും, അവിശുദ്ധ കൂട്ടുകെട്ടുകളും ഈ കവിതക്ക് കാരണമായിട്ടു ്.

കവികളുടെ ജീവിതം അവലംബമാക്കിയുള്ള ഏതാനും കവിതകൾ സച്ചിതാനന്ദൻ എഴുതിയിട്ടു ്. പക്ഷേ അവയൊന്നും തന്നെ അവരെ പാടിപ്പുകഴ്ത്തലോ, കവിതക

---

19 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 421).

20 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 422).

ളുടെ പേരുചേർന്നുള്ള മാലകൊരുക്കലോ ആയിരുന്നില്ല. മറിച്ച് അവ കേരളത്തിന്റെ ചരിത്രത്തിലേക്കും സംസ്കാരത്തിലേയും കാവ്യപാരമ്പര്യത്തിലേക്കുമുള്ള സൂക്ഷ്മമായ സഞ്ചാരമായിരുന്നു. 'ഇവനെകൂടി' എന്ന കവിത 'വൈലോപ്പിള്ളി'യുടെ കാവ്യവ്യക്തിത്വം പ്രതിഫലിക്കുന്ന രചനയാണ്. പോയ തലമുറയിലെ മഹാകവിയോട് 'മാതുലാ പൊറുത്താലും തീർന്നു മാമ്പഴക്കാലം' എന്ന് പറയേ ിവരുന്നത് കാലം മാറിപ്പോയതിന്റെ അനുഭവത്തിൽനിന്നാണ്. നാം പ ് ഒഴിച്ച പിശാചുക്കൾ കാവിയിലും വെളുപ്പിലും ആത്മാക്കൾക്ക് വില പേശുന്നത് കവി കാണുന്നു. ഓണം വാമനന്റെ ആഘോഷമായി മാറുന്നു. യുവാക്കളുടെ രക്തമാണ് നമുക്ക് വിഷുക്കണി. വാക്കിലും മനസ്സിലും പാരുഷ്യം പെരുകുന്നതായും കവിക്കറിയാം.

> ''മിടിപ്പുതാഴുന്നതെൻ
> ഭാഷതൻ നെഞ്ചിന്നല്ലോ.
> ഇറക്കിക്കിടത്തിയ
> തെന്റെയൗവനമല്ലോ
> തിരുമ്മിയടച്ചത്
> നീതിതൻ മിഴിയല്ലോ ....'' [21]

എന്നിങ്ങനെ തന്റെ നാടിനെക്കുറിച്ചുള്ള നൈതികമായ ഉത്കണ്ഠകൾ ഈ കവിതയിൽ കാണാം. 1980-ന് ശേഷമുള്ള കവിതകളിൽ പൊതുവായി ഈ നൈതികത വിഷയമാകുന്നു ്.

വീട് സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതക്ക് എന്നും പശ്ചാത്തലമാണ്. വീടിനെക്കുറിച്ചുള്ള കവിതകളിൽ ഗൃഹാതുരത്വം ശക്തമായി കടന്നുവരാറു ്. 'വീടുമാറ്റം' എന്ന കവിതയിൽ വീടുമാറുന്ന വേളയിൽ കൂടെ കൊ ുപോകാനാവാത്ത അനുഭവങ്ങളും ഓർമ്മകളും കവിയെ വേട്ടയാടുന്നു. നഷ്ടപ്പെട്ടുപോയ കാലം, അതിന്റെ അനുഭവതീവ്രത ഒക്കെ കവിയുടെ ഉറക്കം കെടുത്തുന്നു. ഇവിടെയും ദേശചരിത്രത്തിന്റെ തിളക്കുന്ന അധ്യായങ്ങൾ കവിതയിൽ നിറയുന്നു. സ്വകാര്യാനുഭവങ്ങളെപോലും ചരിത്രപരമായി ഏറ്റെടുക്കാൻ സച്ചിദാനന്ദനിലെ കവി നിർബന്ധിപ്പിക്കപ്പെടുന്നു.

> ''ഇല്ല വരുന്നില്ലുറക്കം പ്രിയേ, കാട്ടു
> പുല്ലുകളെന്നീയുലകിൻ പതികളാം?

---

21 സച്ചിദാനന്ദൻ (1999 : 136).

എങ്ങുകുന്തംപോലെ കൂർപ്പിച്ചൊരിച്ഛകൾ?

എങ്ങുകുറിച്ച്യപ്പടനിലപ്പച്ചകൾ?'' [22]

കുന്തംപോലെ കൂർപ്പിച്ച ഇച്ഛകൾ പുന്നപ്രവയലാർ സമരത്തെയും കുറിച്ച്യപ്പട പഴശ്ശിവിപ്ല വത്തെയും സൂചിപ്പിക്കുന്നു എന്നറിയുമ്പോൾ സച്ചിദാനന്ദന്റെ ചരിത്രബോധത്തിന്റെ ആഴം വായിച്ചെടുക്കാം. 'ആദികവികൾ' എന്ന കവിതയിൽ സച്ചിദാനന്ദൻ നമ്മുടെ ആദിക വികളിൽനിന്ന് വീര്യമുൾക്കൊള്ളാൻ ശ്രമിക്കുന്നു. അവരുടെ ദ്രാവിഡവീര്യം വർത്തമാന ത്തിന്റെ ക്രൂരതകളെ നേരിടാൻ കരുത്തുപകർന്നുതരുമെന്ന് കവി പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു. 'അമ്മുവനാർ' എന്ന കവിയെ അനുസ്മരിക്കുമ്പോൾ:

''ഉപ്പളങ്ങളിൽനിന്ന് ഉപ്പുവ ി വലിച്ച് തളർന്ന കൈകൾക്ക്

വേളൂരിപോലെ മിന്നുന്ന വെള്ളിവളകൾ സ്വപ്നം ക വൻ''[23]

എന്നിങ്ങനെ ആദികവികൾപോലും അധ്വാനിക്കുന്നവരോട് പക്ഷപാതം പുലർത്തിയവരാ യിരുന്നു എന്ന് കവി കാണിച്ചുതരുന്നു. തന്റെ ദേശത്തിന്റെ കുരുതികളിലേക്കും കരു ത്തുകളിലേക്കുമുള്ള കഠിനയാത്രകളിൽ പൂർവ്വകവികളിൽനിന്ന് ഉണർവ്വിന്റെ തളിരും കാതലിന്റെ ഉറപ്പും ലഭിക്കാൻ കവി ആഗ്രഹിക്കുന്നു.

സച്ചിദാനന്ദന്റെ ചരിത്രബോധം പ്രകടമാവുന്ന കവിതയാണ് 'നെല്ല്'. ഉഴവുകാ രന്റെ ഓണക്കിനാവിൽനിന്നും ഞാറുനട്ടവന്റെ വീരഗാഥകളിൽനിന്നും കളപറച്ചവരുടെ അധ്വാനത്തിന്റെ ഉപ്പിൽനിന്നും കുരുത്ത ഇന്ദ്രജാലമാണ് നെല്ല്. സ്വർണ്ണക്കൊട്ടാരത്തിന്റെ തവിട്ടുമുറിയിലിരുന്നു നെല്ല് കൊയ്ത്തുകാരനെ സ്വപ്നം കാണുന്നു. അവിടെനിന്ന് മോചിപ്പിക്കപ്പെട്ട് വിശക്കുന്ന മനുഷ്യർക്ക് മുമ്പിൽ അരയന്നമായി വന്നിറങ്ങുന്നു. കേര ളീയ മുദ്രകൾ വഹിക്കുന്ന പാ ിമേളവും, വെൺമണി ശൃംഗാരവും ബുദ്ധന്റെ കാരുണ്യ വും പഴശ്ശിവീര്യവും വിവിധയിനം നെല്ലുകളിൽ കവി കാണുന്നു. നെല്ല് മലയാളികളുടെ ഗൃഹാതുരത്വത്തിന്റെയും ഒപ്പം അതിജീവനത്തിന്റെയും അടയാളമാണ്. ലോകത്തിന്റെ ഏതു കോണിൽനിന്നും മലയാളിയെ തിരിച്ചുവിളിക്കുന്നതും നെല്ല് (ചോറ്) തന്നെ. നെല്ല് മലയാളികളുടെ സ്വപ്നങ്ങളെയും ദിക്കുകളെയും നിർണയിക്കുന്നു.

''ഭാവിയുടെ നക്ഷത്രത്തെപ്പോലെ

ഞങ്ങളുടെ സ്വപ്നങ്ങളെ

---

22 സച്ചിദാനന്ദൻ (1999 : 155).

23 സച്ചിദാനന്ദൻ (1999 : 157).

കലാപങ്ങളിലേക്ക് പ്രകോപിപ്പിക്കുന്നവൾ,
ഞങ്ങളുടെ പ്രാണൻ നിലനിർത്തുന്നവൾ,
ഞങ്ങളുടെ ദിക്ക് നിർണയിക്കുന്നവൾ
ഒരു പിടി, ഒരു പിടി ചോറ്.''[24]

ശ്രീനാരായണഗുരു കേരളത്തിന്റെ സാമൂഹികചരിത്രം തിരുത്തിക്കുറിച്ച മഹാനാണ്. ശ്രീനാരായണഗുരുവിന്റെ ആത്മീയാന്വേഷണങ്ങളും ഭൗതികമായ സമരങ്ങളും സമന്വയിപ്പിക്കുന്ന കവിതയാണ് സച്ചിദാനന്ദന്റെ 'ഗുരു'. 'ഗുരു' എന്ന വാക്കിന്റെ സാർഥകമായ ഭാവമായിരുന്നു ശ്രീനാരായണൻ. അടിച്ചമർത്തപ്പെട്ട ഒരു ജനതയുടെ മുന്നിൽ നിന്ന് അവരെ നയിക്കലാണ് തന്റെ കാലത്തിന്റെ ആത്മീയ പ്രവർത്തനമെന്ന് ഗുരു തിരിച്ചറിഞ്ഞു. തന്റെ ജനങ്ങൾക്കൊപ്പം ദുരിതങ്ങളുടെ കരയിൽ നിന്ന ഗുരു, തന്റെ സ്വപ്നങ്ങളുടെ ശില ആറ്റുവെള്ളത്തിൽനിന്ന് വീണ്ടെടുത്തു എന്നാണ് കവിതയിൽ. ഗുരു തന്റെ പുലരിയോടൊപ്പം ബ്രഹ്മസ്ഥാനം വിട്ട് ഇറങ്ങിവന്നു.

''സ്വന്തം മണ്ണിലെ മരങ്ങൾക്കും മനുഷ്യർക്കുമിടയിൽ
കർമ്മങ്ങളുടെ കൊടും വെയിലിൽ
കരുണയുടെ പെരുമഴയിൽ
അവൻ ഉണർത്തി, വിതച്ചു, വിളയിച്ചു.'' [25]

കേരളചരിത്രത്തിന്റെയും ഐതിഹ്യങ്ങളുടെയും സൂചനകളിൽനിന്ന് കവിത കരുത്തുനേടുന്നു. ഗുരു നൽകിയ കണ്ണാടിയിൽ ചരിത്രം ജ്വലിക്കുന്നത് കാണാം. പറയിയുടെ പേറ്റുനോവും പാക്കനാരുടെ പരിഹാസവും കുറുമ്പരുടെ ഒളിപ്പോരും പറയപ്പടയുടെ പെരുമ്പറയും ഗുരു കാണിച്ചുകൊടുത്തു. ആ കണ്ണാടിയിൽ നിന്ന് മനുഷ്യർ തങ്ങളുടെ സ്ഥലവും കാലവും കളരിയും കുറുന്തോട്ടിയും തോറ്റവും ഊറ്റവും തിരിച്ചറിയുകയും തന്റെ ആത്മാവിന്റെ കൊടി കണ്ടെത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. വിമോചനത്തിന്റെ പാത തന്നെയായിരുന്നു ശ്രീനാരായണൻ പിൻതുടർന്നത്. കണ്ണടച്ചിരിക്കുന്നവരിലല്ല കണ്ണടക്കാതെ അധ്വാനിക്കുന്നവരിലാണ് ധ്യാനത്തിന്റെ ഫലം ഗുരു കാണുന്നത്. കൊല്ലന്റെ ഉലയിൽനിന്ന് ഒരു പുതുയുദ്ധത്തിന്റെ ബ്രഹ്മാസ്ത്രം ചുട്ടുപഴുത്തുവരുന്നതായി കവി കാണുന്നു.

---

24 സച്ചിദാനന്ദൻ (1999 : 161).

25 സച്ചിദാനന്ദൻ (1999 : 166,167).

1947-ൽ ലഭിച്ച സ്വാതന്ത്ര്യം കൊ ് സാമ്രാജ്യത്വ അധിനിവേശത്തിൽനിന്ന് നാം മോചനം നേടിയില്ല. പുതിയ കാലത്ത് ചൂഷണത്തിന്റെ പുതിയ വഴികൾ തുറന്നു എന്നു മാത്രം. രാജ്യാതിർത്തികൾക്ക് പുറത്തേക്കും അകത്തേക്കും തടസ്സമേതും കൂടാതെ മൂലധനത്തിന് സഞ്ചരിക്കാൻ സാധ്യതയുള്ള നവ കൊളോണിയൽ കാലത്താണ് നാം ജീവിക്കുന്നത്. ഇവിടെ ആയുധവും സൈന്യവും ഉപയോഗിച്ചല്ല ആധിപത്യം നേടുന്നത്. വായ്പകളും കടക്കെണികളും ഒരുക്കിയാണ്. ദരിദ്ര രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ പ്രകൃതിവിഭവങ്ങളും മാനുഷികവിഭവങ്ങളും സാമ്രാജ്യത്വത്തിനുമുമ്പിൽ മലർക്കെ തുറന്നുകൊടുക്കാൻ നാം നിർബന്ധിതരാവുന്നു. പുറംമോടിയുടെ കണ്ണഞ്ചിപ്പിക്കുന്ന പ്രകാശത്തിൽ നമ്മുടെ സത്ത നാം വിസ്മരിക്കുന്നു. ഇന്ത്യയിലെ വിദേശാധിപത്യത്തിന്റെ ചരിത്രം 'കുരുമുളക്' എന്ന കവിതയിലൂടെ സച്ചിദാനന്ദൻ വിശദീകരിക്കുന്നു. കരയിലും കടലിലും പടയിറക്കാൻ കാരണക്കാരിയായിട്ടു ് കുരുമുളക്. അവൾ ജനപഥങ്ങൾ കൊള്ളയടിക്കുകയും കൊട്ടാരങ്ങൾക്ക് തീ കൊളുത്തുകയും ചെയ്തു. ആൺപ്രജകളെ അനാഥരും സ്ത്രീകളെ വിധവകളുമാക്കി. അവൾ നമ്മുടെ സ്വാതന്ത്ര്യം നഷ്ടപ്പെടുത്തുകയും പിന്നീട് തിരിച്ചും പിടിക്കുകയും ചെയ്തു. നാം വാങ്ങിച്ച കടം വീട്ടാൻ ഇന്നുമവൾ ഉറക്കമൊഴിയുന്നു.

> ''ആസക്തനായ ഒരു പുതുകാമുകന്
> പുതുയജമാനന്
> പിന്നെയും വിരുന്നൊരുക്കുന്നവൾ
> കാത്തിരിക്കുന്നവൾ
> കറുത്തവൾ''[26]

അവളെ തേടിയെത്തുന്ന ആ പുതുകാമുകൻ ആരായിരിക്കും, അധിനിവേശത്തിന്റെ പുതിയ രൂപങ്ങൾ തന്നെയാവുമത്.

താജ്മഹൽ സന്ദർശിക്കുമ്പോൾ സച്ചിദാനന്ദൻ കാണുന്നത് അതിന്റെ സൗന്ദര്യത്തിന്റെ മാർബിൾ മിനുപ്പല്ല. അതിന്റെ നിർമ്മാണത്തിന് പിന്നിലെ ചരിത്രമാണ്. അധ്വാനത്തിന്റെ മഹത്വമാണ്. ഈ കവിത മറ്റൊരു ചരിത്രാന്വേഷണമാണ്. അധ്വാനിക്കുന്നവരുടെ പക്ഷത്തുനിന്നുള്ള ചരിത്രവായന. കാരിരുമ്പിന്റെ കരുത്ത് കൂച്ചു വിലങ്ങിട്ട മദയാനക്കും നീരുറവയുടെ ആഴം മരുഭൂമിയിൽ മരിക്കുന്ന ഒട്ടകത്തിനുമറിയാം എന്ന് കവിത

---

26 സച്ചിദാനന്ദൻ (1999 : 235).

പറയുന്നു. അനുഭവത്തിന്റെ തീവ്രതയിൽ നിന്ന് ചിന്തകൾ മൂർത്തവും ദൃഢവുമാവുന്നു. ജീവിതാനുഭവങ്ങളുടെ തീവ്രതയിൽനിന്ന് മനുഷ്യൻ സ്വയം തിരിച്ചറിയുന്നു.

> ''കല്ലുചുമന്നവന്റെ മുതുകിൽ വീണ
> ചമ്മട്ടിയോട് ചോദിച്ചാലറിയാം
> താജ്മഹലിന്റെ സൗന്ദര്യം.''[27]

എഴുപതുകളിൽ എഴുതിയ തന്റെ കവിതകളിൽ ഗാന്ധിയൻ സമരരീതിയുടെ അർത്ഥശൂന്യത സച്ചിദാനന്ദൻ അവതരിപ്പിച്ചിട്ടു ്. സായുധകലാപത്തിന് പിൻതുണ നൽകുന്ന കവിക്ക് അന്ന് ഗാന്ധിയൻ സമരമാർഗ്ഗം സ്വീകരിക്കാൻ കഴിയുമായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ പിൽക്കാലത്ത് കവിയുടെ ഗാന്ധിയൻ കാഴ്ചപ്പാടിൽ മാറ്റം വരുന്നു ്. ജാതിക്കും മതത്തിനും വളരെയേറെ സ്വാധീനമുള്ള ഇന്ത്യൻ ഗ്രാമീണ സാഹചര്യങ്ങളിൽ, സ്നേഹത്തിലും സഹിഷ്ണുതയിലും ഊന്നിയ ഗാന്ധിയൻ ചിന്താഗതി അവഗണിക്കത്ത ക്കതല്ലെന്ന് കവി തിരിച്ചറിഞ്ഞതിന്റെ സൂചനകൾ പിൽക്കാല കവിതകളിൽ കാണാം. ഇന്ത്യൻ സാമൂഹ്യയാഥാർത്ഥ്യത്തെ ഉൾക്കൊള്ളാതെ ഇവിടെ ഒരു ദർശനത്തിനും വേരു ന്നാനാവില്ല. മാർക്സിസം പോലും ഭാരതീയ സംസ്കാരത്തിനനുസരിച്ച് പുനരാലോചന കൾ നടത്തേ തു െ ന്ന് കവി കരുതുന്നു. 'ഗാന്ധിയും കവിതയും' എന്ന രചന സച്ചി ദാനന്ദന്റെ ഗാന്ധിസങ്കൽപ്പത്തിൽവന്ന മാറ്റത്തിന്റെ സൂചനയാണ്. ഗാന്ധിയെകാണാനെ ത്തുന്ന ഒരു മെലിഞ്ഞ കവിതയുമായി അദ്ദേഹം നടത്തുന്ന സംവാദമാണ് ഈ കവിത യുടെ പശ്ചാത്തലം. നൂൽനൂറ്റിട്ടുേ ാ, തോട്ടിയുടെ വ ി വലിച്ചിട്ടുേ ാ, അടുക്കള യിലെ പുകയേറ്റിട്ടുേ ാ, പട്ടിണികിടന്നിട്ടുേ ാ എന്തൊക്കെയാണ് ഗാന്ധി കവിതയോട് ചോദിക്കുന്നത്. കവിത തന്റെ ജനനത്തെക്കുറിച്ചും വളർച്ചയെക്കുറിച്ചും ഇപ്പോൾ അരവ യറിൽ, തെരുവിൽ കഴിയുകയാണെന്നും സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

> ''സംസ്കൃതം പറയുന്ന ശീലം മുഴുവനുപേക്ഷിക്കണം
> വയലിലേക്കു ചെല്ലൂ,
> കർഷകർ സംസാരിക്കുന്നത് ശ്രദ്ധിക്കൂ''.[28]

എന്നാണ് ഗാന്ധി കവിതക്ക് നൽകുന്ന ഉപദേശം. കവിത വിത്തായി രൂപം മാറി, പുതുമഴ പെയ്ത് നിലമുഴുതുമറിക്കാൻ കർഷകനെത്തുന്നതും കാത്തുകിടന്നു. ഇവിടെ ഗാന്ധി

---

[27] സച്ചിദാനന്ദൻ (1995 : 17).

[28] സച്ചിദാനന്ദൻ (1995 : 37).

യുടെയും കവിയുടെയും നിലപാടുകൾ തമ്മിൽ സന്ധിക്കുന്നു. യഥാർത്ഥ പ്രശ്നങ്ങളിലേക്ക് കൂടുതൽ ആഴത്തിൽ പ്രവേശിക്കുമ്പോൾ ഗാന്ധി പിന്നെയും വലുതാവുന്നു. യഥാർത്ഥമനുഷ്യന്റെ ജീവിതത്തിലേക്ക് ആഴത്തിൽ ഇറങ്ങുമ്പോൾ കവിത അതിന്റെ ഉത്തരവാദിത്വങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കുന്നു.

ഗാന്ധിയും വൃക്ഷവും എന്ന കവിതയിൽ ഗാന്ധിയുടെ സാമീപ്യത്താൽ 'വയസ്സായ' വൃക്ഷം പുഷ്പിക്കുന്നതായും അതിൽ കിളികൾ വീ ും വിരുന്നെത്തിയതായും സച്ചിദാനന്ദൻ പറയുന്നു ്. അതേസമയം ഗാന്ധിയും, വൃക്ഷവും പങ്കുവെക്കുന്ന മരണത്തിന്റെ നിത്യസാന്നിധ്യവും കവി കാണിച്ചുതരുന്നു. ഗാന്ധി വൃക്ഷത്തോട് പറയുന്നു:

> ''നീ കോടാലി കാത്തിരിക്കുന്നു
> ഞാൻ വെടിയു യും''[29]

'മലയാളം' എന്ന കവിത സച്ചിദാനന്ദന്റെ കാവ്യജീവിതത്തിന്റെ സമഗ്രസ്വഭാവം ഉൾക്കൊള്ളുന്നതാണ്. കേരളത്തിന്റെ ചരിത്രവും സംസ്കാരവും കാവ്യചരിത്രവും ഭാഷാചരിത്രവും വിമോചന പ്രതീക്ഷകളും എല്ലാം ഇതിൽ ആവിഷ്കരിക്കപ്പെടുന്നു ്. ഓരോ മലയാള അക്ഷരങ്ങളിലും ജീവിക്കുന്ന വാക്കുതേടി കവിത നമ്മുടെ സംസ്കാരത്തിന്റെ വഴികളിലൂടെ സഞ്ചരിക്കുന്നു. 'അ', അമ്മയ്ക്കും 'എ' എതിർപ്പിനും, 'ഒ' ഒരുമയ്ക്കും, 'ര' രക്തസാക്ഷിക്കുമായി സമർപ്പിക്കപ്പെടുന്നു. കേരളത്തിന്റെ രാഷ്ട്രീയ ചരിത്രം അന്വേഷിക്കുമ്പോൾ കവി നാം നടത്തിയ കുതിപ്പുകളും കിതപ്പുകളും തിരിച്ചറിയുന്നു.

> ''ഞങ്ങൾ അമൃതുതേടിപ്പോയി
> കൈക്കുടന്ന നിറയെ മൃതിയുമായി തിരിച്ചുവന്നു
> ഞങ്ങൾ നക്ഷത്രങ്ങളെ പിൻചെന്നു,
> രാത്രിയുടെ തടവുകാരായി.
> ഞങ്ങളുടേത് ഒരൂടുവഴിയായിരുന്നു
> അതിൽ രക്തം തളംകെട്ടിനിന്നു''[30]

എന്നിങ്ങനെ നാം പിന്നിട്ട പോരാട്ടങ്ങളുടെയും ചോരയുടെയും വഴികൾ കവിതയിൽ നിറയുന്നു. പിന്നീട് ആ വഴി വിജനമായിത്തീർന്നതായും പന്തങ്ങൾ വഴിയിലുപേക്ഷിച്ച്

---

29 സച്ചിദാനന്ദൻ (2004 : 33).

30 സച്ചിദാനന്ദൻ (1996 : 16).

ഘോഷയാത്ര പിരിഞ്ഞുപോയതായും കവിതയിലു ്. ഒടുവിൽ ശൂന്യതയിൽ ഭ്രമണം ചെയ്യുന്ന വലിയ പുഷ്പത്തിൽ രക്തക്കറ പുരളാത്ത ഒരു പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ തിളങ്ങുന്ന വിത്ത് കവി കാണുന്നു. ഈ വിത്ത് സ്നേഹവും കരുണയും മാത്രം വിളയുന്ന മറ്റൊരു ലോകത്തിന്റേതാണ് - പ്രതീക്ഷകളുടെയും സാധ്യതകളുടെയും ഒരു വാഗ്ദത്തഭൂമി-

മനുഷ്യർക്ക് പരസ്പരം സ്നേഹംമാത്രമുള്ള ഒരു ലോകത്തിന്റെ സാധ്യതകൾ സച്ചിദാനന്ദന്റെ പുതിയ കവിതയുടെ പ്രമേയമാകുന്നു ്. രക്തച്ചൊരിച്ചിലുകളുടെയും സംഘർഷങ്ങളുടെയും ദീർഘചരിത്രമുള്ള മനുഷ്യവംശത്തിനും മുമ്പുള്ള ഒരു പവിത്രഭൂമി കവി സ്വപ്നം കാണുന്നു. സാമൂഹികപരിണാമത്തിന്റെ അനിവാര്യതയെന്ന നിലയിൽ നടക്കുന്ന വിപ്ലവങ്ങൾപോലും ക്രൂരമാണെന്ന് ചരിത്രം കവിയെ ബോധ്യപ്പെടുത്തിയിരിക്കാം. വംശ-വർഗ്ഗ-ജാതി വ്യത്യാസങ്ങളുടെ പേരിലുള്ള കൊള്ളയും കൊലയും നമ്മുടെ വർത്തമാനാനുഭവമാണല്ലോ. ഈ ദുരന്തങ്ങളുടെ നടുവിൽ ഉണർന്നിരിക്കുമ്പോഴും:

''പുഴയുടെ ഓർമ്മയിലുള്ള
മഴയുടെ ഓർമ്മയിലു ്
മനുഷ്യനും മുമ്പുള്ള പവിത്രഭൂമി
ആദ്യത്തെ കൊലപാതകത്തിനും മുമ്പുള്ള
മനുഷ്യന്റെ ഓർമ്മയിലുള്ള മഴ.''[31]

എന്നിങ്ങനെ കവിതയിൽ വരുന്നത്.

വർത്തമാനം ഇരു ിരിക്കുമ്പോഴും കവിക്ക് പ്രതീക്ഷകളു ്. വലിയ പ്രസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് പകരം പ്രതീക്ഷയുടെ ചെറിയ തിരികൾ പലയിടത്തും ഉയർന്നുവരുന്നത് കവി കാണുന്നു. ലോകത്തിന്റെ വിവിധഭാഗങ്ങളിൽ നടക്കുന്ന കൊച്ചു കൊച്ചു ചെറുത്തുനിൽപ്പുകൾ കവിയെ ശുഭാപ്തിവിശ്വാസിയാക്കുന്നു. ബഹളവും ആർഭാടവും ഒന്നുമില്ലെങ്കിലും പുതിയൊരു ലോകത്തിന്റെ നിർമ്മിതിക്ക് ചിലർ ശ്രമിക്കുന്നു ്.

''എവിടെയോ
ഇത്ര നീ താടിയും
ഇത്രയേറെ ആരാധകരുമില്ലാത്ത മറ്റൊരു ദൈവം
ഒരു ചെറിയ സൂര്യന്റെ വെളിച്ചത്തിൽ

31 സച്ചിദാനന്ദൻ (1996 (1) : 23).

നിശ്ശബ്ദനായി ഇരുന്ന്

മുഴക്കോലും പെൻസിലും എടുക്കുന്നു ്.''[32]

കവിയെക്കുറിച്ചും കവിതയെക്കുറിച്ചുമുള്ള ധാരാളം കവിതകൾ സച്ചിദാനന്ദൻ എഴുതിയിട്ടു ്. മറ്റാർക്കും എത്തിച്ചേരാനാവാത്ത അനശ്വരമായ ഔന്നത്യം തനിക്ക് വേ ന്നാണ് കവി പറയുന്നത്. മറ്റനേകം കവികൾക്കൊപ്പം പങ്കുവെക്കപ്പെടുന്ന നശ്വര തയുടെ സാഹോദര്യമാണ് തനിക്കിഷ്ടമെന്ന് 'വിസ്മൃതി'[33] എന്ന കവിത പറയുന്നു. ഇത് സച്ചിദാനന്ദൻ എന്ന കവിയുടെ അഭിപ്രായം കൂടിയാണ്. പാണ്ഡിത്യപ്രകടനം വഴിയും ദുർഘടവും ദുർഗ്രഹവുമായിത്തീരുന്നതിലൂടെയും തന്റെ കവിത മഹത്ത് എന്ന വിശേഷ ണത്തിന് അർഹമാകണമെന്ന് കവി ആഗ്രഹിക്കുന്നില്ല.

കൊല്ലപ്പെട്ട നൈജീരിയൻ പോരാളിയും എഴുത്തുകാരനുമായ കെൻ-സാരോ-വി വയെക്കുറിച്ചുള്ള കവിതയാണ് 'പച്ച'. ലോകം മുഴുവൻ ഹരിതാഭമാക്കുന്ന നിത്യസാന്നിധ്യ മായി രക്തസാക്ഷികൾ ഉണർന്നിരിക്കുന്നു എന്ന് കവിത സങ്കല്പിക്കുന്നു. വരുംനൂറ്റാ ിലെ ഇണകൾക്കും കുഞ്ഞുങ്ങൾക്കും വേ ി, കാടിനും പുഴക്കും ആനയ്ക്കും കുരു വിയ്ക്കും വേ ി രക്തസാക്ഷി സംസാരിക്കുന്നു. പരിസ്ഥിതി സ്നേഹി കൂടിയായ കെൻ -സാരോ-വിവയുടെ രക്തസാക്ഷിത്വത്തെ പ്രകൃതിക്ക് വേ ിയുള്ള ഒരു ബലിയായിട്ടാണ് കവി പറയുന്നത്. കറുത്തവർഗ്ഗക്കാരുടെ അതിജീവനത്തെക്കുറിച്ച്:

''കറുത്തവരുടെ സമയമളക്കുന്നത്

ഘടികാരങ്ങളും കല റുകളുമല്ല

ഭൂമിയിൽ നിപതിക്കുന്ന

വിശുദ്ധരുടെ രക്തമാകുന്നു.'''[34]

എന്നിങ്ങനെ കവി അവരുടെ പോരാട്ടങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തുന്നു ്.

ആധുനിക നാഗരികതയുടെ ചിട്ടവട്ടങ്ങളിൽ, പൊങ്ങച്ചങ്ങളിൽ ജീവിക്കാനല്ല, സാധാരണ ജീവിതത്തിന്റെ സ്വാഭാവികമായ വരുംവരായ്കകളാണ് തനിക്കിഷ്ടമെന്ന് 'ഉദ്യാനങ്ങൾ' എന്ന കവിതയിൽ കവി സൂചിപ്പിക്കുന്നു. നമ്മുടെ നിലപാടുകളും അഭിരുചി

---

32 സച്ചിദാനന്ദൻ (1996 (1) : 28).

33 സച്ചിദാനന്ദൻ (1996 (1) : 33).

34 സച്ചിദാനന്ദൻ (1996 : 93).

കളും മറ്റാരോ തീരുമാനിക്കപ്പെടുന്ന ഒരു ലോകത്ത് ഒത്തുതീർപ്പുകൾക്ക് വഴങ്ങാതെ വിട്ടുവീഴ്ചകൾ ചെയ്യാതെ തന്റെ നിലപാടിൽ ഉറച്ചുനിൽക്കാൻ കഴിയുക പ്രയാസം തന്നെ യാണ്. എന്നാൽ അത്തരം ഒരു ധീരതയാണ് ഉദ്യാനങ്ങൾ എന്ന കവിതയിൽ കവി സൂചി പ്പിക്കുന്നത്. അത് എല്ലാ ജീവജാലങ്ങൽക്കും തുല്യമായ അവകാശങ്ങളുള്ള ഒരു ലോകം സങ്കല്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

''തോന്നിയിടത്ത് തോന്നിയപോലെ
പുല്ലും അടിച്ചെടികളും വള്ളിപ്പടർപ്പുകളുമായി
പുലിക്കും പാമ്പിനും കരടിക്കും കുരങ്ങിനും
കഴിഞ്ഞുകൂടാനിടമിട്ട്
വളർന്നുമുറ്റുന്ന കാടുകളാണ്
എനിക്കിഷ്ടം.''[35]

ഗൃഹാതുരത്വം സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയുടെ മുഖമുദ്രയാണ്. മലയാളിക്ക് ഗൃഹാ തുരമാകാൻ സമ്പന്നമായ ഒരു മഹാബലിക്കാലമു ്. മനോഹരമായ പ്രകൃതിയു ്, തീക്ഷ്ണമായ സമരങ്ങളുടെ ചരിത്രമു ്. ഒപ്പം ഇതൊക്കെ നഷ്ടപ്പെട്ടുകൊ ിരിക്കുന്ന വർത്തമാനകാലവുമു ്. നിലനിൽക്കുന്ന കാലത്തിന് എതിരായ പ്രതിഷേധത്തിൽനി ന്നാണ് ഗൃഹാതുരത്വം ഉ ാവുന്നത്. 'നാട്' എന്ന കവിതയിൽ ഗൃഹാതുരതയോടൊപ്പം നമുക്ക് അമൂല്യമായതെല്ലാം കൈവിട്ടുപോകുന്നതിന്റെ നിസ്സഹായതയു ്. 'ചിലത്' എന്ന കവിതയിൽ സൂചിപ്പിക്കുന്നത് കവിയുടെ മോഹങ്ങളെക്കുറിച്ചുകൂടിയാണ്.

''ചിലതു ് മോഹങ്ങൾ
        ചിറകറുത്തീടിലും
ഉയരം കിനാക്ക ്
        തൂവൽ കോതുന്നവ''[36]

ഏത് ദയനീയാവസ്ഥയിലും കവി കിനാവു കാണുന്നു. പ്രതീക്ഷകൾ സൂക്ഷിക്കുന്നു.

'അമേരിക്കൻ ഡയറി' എന്ന കാവ്യപരമ്പര കവിയുടെ അമേരിക്കൻ യാത്രയിൽ പിറന്നതാണ്. അമേരിക്കൻ സ്വാതന്ത്ര്യപ്രതിമ ഒരിക്കൽ മനുഷ്യരുടെ സ്വാതന്ത്ര്യ സ്വപ്ന

35 സച്ചിദാനന്ദൻ (1998 : 28).

36 സച്ചിദാനന്ദൻ (1998 : 59).

ങ്ങളുടെ പ്രതീകമായിരുന്നു. ഇന്ന് അതിന്റെ കൈയിലെ പന്തത്തിലെ തീ അണഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അതിൽനിന്നുയരുന്ന പുക നാടുകളെ മുഴുവൻ വലയം ചെയ്യുന്നു.

''വിജൃംഭിതമായ മുലക്കണ്ണുപോലുള്ള
സ്വാതന്ത്ര്യപ്രതിമ ആകെ നനയുന്നു.
അതിന്റെ കെട്ടുപോയ
പന്തത്തിൽ നിന്നുയർന്ന പുക
നാടുകളെ മുഴുവൻ വലയം ചെയ്യുന്നു.''[37]

അമേരിക്കൻ സാമ്രാജ്യത്വത്തിന്റെ വ്യാപനം തന്നെയാണ് കറുത്തപുകയിലൂടെ സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. പിൽക്കാലത്ത് അമേരിക്കയിൽ പ്രക്ഷോഭം നടത്തിയ പ്രസ്ഥാനങ്ങളെക്കുറിച്ചു 'കരിമ്പുലികൾ ഇണക്കപ്പെട്ടു, ഇണങ്ങാത്തവർ ഇരയാക്കപ്പെട്ടു' എന്നാണ് കവി പറയുന്നത്.

വിശാലമായ മാനവികവീക്ഷണം സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ കാണാം. ലോകത്തെവിടെയുമുള്ള ജീവിതത്തിൽ കവി സമാനതകൾ ക ത്തുന്നു. മനുഷ്യൻ ഒരേ സൂര്യന് കീഴിൽ വിയർക്കുകയും ഒരേ ഭൂമിയിൽ നിന്ന് ഉണ്ണുകയും ചെയ്യുന്നു. നമ്മുടെ വൃക്ഷങ്ങൾക്ക് ഒരേ പച്ചമുടിയും സ്വപ്നങ്ങൾക്ക് ഒരേ മഴവിൽ മുതുകുമാണ്. വിശപ്പിന് ഒരേ മൂർച്ചയും പ്രണയത്തിന് ഒരേ മൂർച്ഛയുമാണ്.

''പല സമയം കാട്ടുന്ന ഘടികാരങ്ങൾ പോലും
സൂചികൊ   ് ഒരേ ജീവിതത്തെ അളക്കുന്നു.''[38]

'യുദ്ധം കഴിഞ്ഞ്' എന്ന കവിതയും മനുഷ്യരുടെ സാഹോദര്യത്തെക്കുറിച്ച് സൂചിപ്പിക്കുന്നതാണ്. പാണ്ഡവരും കൗരവരും തമ്മിൽ നടന്ന യുദ്ധത്തിന്റെ ബാഹ്യഘടനയാണ് കവിതക്ക്. യുദ്ധത്തിനുശേഷം ശവങ്ങളുടെ കണക്കെടുക്കുമ്പോൾ പാണ്ഡവർക്കും കൗരവർക്കും പുനരാലോചനയു   ായി. തങ്ങൾ ഒരേ കുടുംബക്കാരും അയൽക്കാരുമാണെന്ന് അവൻ തിരിച്ചറിഞ്ഞു. തങ്ങളുടെ പുഴയും ഭാഷയും ഒന്നുതന്നെ എന്നവർ ഓർത്തു. ഒരേ ഭൂമി, ഒരേ ആകാശം, ഒരേ വെള്ളം, ഒരേ ആഹാരം, ഒരേ വൃക്ഷം, ഒരേ രക്തം, ഒരേ ദുഃഖം, ഒരേ സ്വപ്നം[39] എന്നവർ ഒന്നിച്ചുപാടി. ഈ കവിത ഇന്ത്യയുടെയും പാക്കിസ്ഥാന്റെയും

37 സച്ചിദാനന്ദൻ (1998 : 73).

38 സച്ചിദാനന്ദൻ (1998 : 83).

39 സച്ചിദാനന്ദൻ (2000 : 50).

അനുഭവമാണെന്ന് തോന്നിപ്പോകുന്നു. പരസ്പര ശത്രുതയുടെ പേരിൽ വളർത്തിയെടുക്കുന്ന ദേശീയതയാണ് ഇരുരാഷ്ട്രങ്ങളുടേതും. മുമ്പ് ഒരേ പുഴയും ഭാഷയും പങ്കുവച്ചവരാണെന്ന കാര്യം ആരും ഓർക്കാറില്ല. വിശാലാടിസ്ഥാനത്തിൽ ആലോചിച്ചാൽ ലോകത്തെ എല്ലാ മനുഷ്യരും സഹോദരങ്ങളാണെന്നു കൂടി കവി സൂചിപ്പിക്കുന്നു ്.

'കെട്ടുവോ കനൽ' എന്ന കവിതയിൽ തന്റെ പഴയ സഖാവിന്റെ ചോദ്യത്തിന് കവി നൽകുന്ന മറുപടി കവിയുടെ മനസ്സിലെ അണയാത്ത ജ്വാലകളെക്കുറിച്ച് ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്നു.

> ''മുഷ്ടിഞാൻ ചുരുട്ടാറില്ലയെങ്കിലും
> ഹൃത്തിലിന്നും സഖാവേ ജ്വലിപ്പതു -
> ത്രയഗ്നികൾ! വല്ലപ്പോഴുമതു
> പൊട്ടുമപ്പോൾ വരികളിൽ ലാവയാം''[40]

തന്റെ കവിത അതിന്റെ പഴയ നിലപാടുകളിൽനിന്നു ഇപ്പോഴും മാറിയിട്ടില്ലെന്ന് കവിക്ക് വിശദീകരിക്കേ ിവരുന്നു. ഇടക്കാലത്ത് അത് കെട്ടടങ്ങലിന്റെ സ്വഭാവങ്ങൾ കാണിച്ചുവെന്ന ആസ്വാദകരുടെ പരാതി ഉ ായിരുന്നു. കേരളത്തിന്റെയും ഇന്ത്യയുടെയും ലോകത്തിന്റെ തന്നെയും രാഷ്ട്രീയസ്വഭാവം സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളെ കൃത്യമായും സ്വാധീനിക്കാറു ്. ചരിത്രത്തിൽ ഉണർന്നിരിക്കുന്ന കവി അതിന്റെ ഗതിവേഗങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് കുതിക്കുകയും കിതക്കുകയും ചെയ്യുന്നത് സ്വാഭാവികമാണ്. എന്നിട്ടും പ്രതീക്ഷകൾ അസ്തമിക്കുന്നില്ല.

> ''തറിയിൽ പാവിയ ഊടിനും പാവിനുമിടയിൽനിന്ന്
> പുകക്കുഴലുകളിൽനിന്ന് കടത്തുതോണികളിൽ നിന്ന്
> തടവറകളിലും കഴുമരങ്ങളിലും കല്ലറകളിലും നിന്ന്
> ക്ലാവുപിടിച്ച മണികൾ മുഴങ്ങുംപോലെ
> മുഷിഞ്ഞ മുഖങ്ങളൊന്നിച്ചു വിളിച്ചുചോദിക്കുന്നു.
> വെളിച്ചമായോ?''[41]

---

[40] സച്ചിദാനന്ദൻ (2004 : 9).

[41] സച്ചിദാനന്ദൻ (2003 : 96).

ഇങ്ങനെ പീഡിതനായ മനുഷ്യൻ ഇപ്പോഴും വിമോചനത്തിന്റെ വെളിച്ചം കാത്തിരിക്കുക യാണെന്ന് കവി കരുതുന്നു. മോചനത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രതീക്ഷകൾ ദുർബലമായിരിക്കുന്ന കാലത്താണ് ജീവിക്കുന്നതെങ്കിലും തന്റെ ചുവന്ന പ്രതീക്ഷകൾ കവി ഇപ്പോഴും സൂക്ഷി ക്കുന്നു ് എന്ന് കാണാം. മനുഷ്യരുടെ വിശപ്പ് മാറിയിട്ടില്ലെങ്കിൽ തന്റെ എല്ലു മൂപ്പു കിലും മൃദുലമായ ഇറച്ചി കഴിക്കാൻ പറയുന്ന കവി തന്റെ ഹൃദയത്തെക്കുറിച്ച്:

''ഹൃദയമെത്തുമ്പോൾ സൂക്ഷിച്ചുചവയ്ക്കുക
ആ ചോരയിലിപ്പോഴും
അല്പം കലാപം ബാക്കിയു ്
അല്പം പ്രണയവും''[42]

ആകാശത്തിലും ഭൂമിയിലും വിപ്ലവത്തിനൊപ്പം പ്രണയത്തിനും ഇടമു ന്നു സച്ചിദാന ന്ദൻ പറയാറു ്. എഴുപതുകളിലെ വിപ്ലവപ്രവർത്തനങ്ങളെക്കുറിച്ച് ഇപ്പോഴും കവി അഭിമാനത്തോടെയാണ് ഓർക്കുന്നത്. അന്നത്തെ മഴക്ക് യുവരക്തത്തിന്റെ കടും ചുവപ്പ് നിറമായിരുന്നുവെന്നും ആദിവാസികളുടെ നിറഞ്ഞ കണ്ണുകളിലും കർഷകരുടെ തകർന്ന അസ്ഥികളിലും നിന്നാണ് അത് ഇരച്ചെത്തിയതെന്നും[43] കവി പറയുന്നു. ക്ഷുഭിത യൗവനത്തിന്റെ കാലം മലയാളിയുടെ ജീവിതത്തിൽനിന്ന് മാറിപ്പോയെങ്കിലും സച്ചിദാനന്ദന്റെ മനസ്സിൽ ഇപ്പോഴും കലാപത്തിന്റെ രക്തപതാകകളു ്. നീതിക്കുവേ ി യുള്ള കാത്തിരിപ്പുകളു ്.

മനുഷ്യവിമോചനത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ആശയങ്ങൾകൊ ് സമ്പന്നമാണ് സച്ചിദാന ന്ദന്റെ കവിത. അദ്ദേഹം അധ്വാനിക്കുന്ന മനുഷ്യർക്കൊപ്പം നിന്ന് അവരെ സമരസജ്ജരാ ക്കാൻ നിരന്തരം ശ്രമിച്ചുകൊ ിരുന്നു. അത് വിപ്ലവത്തിന്റെ അപദാനങ്ങൾ പാടി. അന്യന്റെ വാക്കുകൾ സംഗീതമായി മാറുന്ന കാലത്തെക്കുറിച്ച് സ്വപ്നങ്ങൾ നെയ്തു. പക്ഷേ ഏറെ കൊട്ടിഘോഷിക്കപ്പെട്ട വിപ്ലവഗവൺമെന്റുകൾ കവിയെ നിരാശനാക്കി. റഷ്യ യിൽനിന്നും ചൈനയിൽനിന്നും വേദനിപ്പിക്കുന്ന വാർത്തകൾ ലഭിച്ചുകൊ ിരുന്നു. മാർക്സ് വിഭാവന ചെയ്ത 'വർഗ്ഗങ്ങളില്ലാത്ത മഹാകാശത്തിന്റെ സംഗീതം' എവിടെയും സഫലമായില്ല. യഥാർത്ഥത്തിൽ സംഭവിച്ചത് മാർക്സിസത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തവും പ്രയോ ഗവും തമ്മിൽ ഇണക്കുന്നതിൽ പറ്റിയ പാളിച്ചയാണ്. വിപ്ലവാനന്തരസമൂഹം കെട്ടിപ്പടു

42 സച്ചിദാനന്ദൻ (2009 : 30).

43 സച്ചിദാനന്ദൻ (2009 : 33).

ക്കാൻ വേ വിദ്യാഭ്യാസം നൽകുന്നതിനുപകരം അടിച്ചമർത്തലിന്റെ ഭരണകൂടഭീകരതയാണ് നടന്നത്. റഷ്യയിൽ സ്റ്റാലിന്റെ കാലത്ത് സ്വാതന്ത്ര്യപ്രേമികൾ തടവിലടക്കപ്പെട്ടു. മാർക്സിസത്തെ നെഞ്ചേറ്റിയവർതന്നെ പ്രതിവിപ്ലവകാരികളായി മുദ്രയടിക്കപ്പെട്ടു. ഈ സാഹചര്യത്തിലാണ് എല്ലാ സർവ്വാധിപത്യങ്ങൾക്കും എതിരായ തന്റെ ശബ്ദം സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയിൽ ഉയരുന്നത്. ഇത് മാർക്സിസത്തിലുള്ള അവിശ്വാസമല്ല, അതിന്റെ സർവ്വാധിപത്യ ഭരണകൂടങ്ങളോടുള്ള വിമർശനമായിരുന്നു.

1975-ൽ രചിച്ച 'ഒരു മറുപടി' എന്ന കവിത അക്കാലത്തെ സച്ചിദാനന്ദന്റെ നയപ്രഖ്യാപനമായിരുന്നു. പ്രകൃതിവർണ്ണനകളും പ്രണയഗീതങ്ങളും മറന്ന് തന്റെ കവിത ക്ഷോഭത്തിന്റെയും വിപ്ലവത്തിന്റെയും കാഹളമൂതുന്നത് എന്തുകൊ ാണെന്ന് കവി വ്യക്തമാക്കുന്നു. എല്ലാ മനുഷ്യർക്കും മൃദുവായി സംസാരിക്കുവാൻ കഴിയുന്ന ഒരു കാലത്തിനു വേ ിയാണ് താൻ പാടുന്നതെന്നും കവിതയിലു ്. പക്ഷേ ഈ കവിതയിൽത്തന്നെ വിപ്ലവാനന്തരകാലത്തെ കവിതയുടെ അവസ്ഥയെക്കുറിച്ചുള്ള ദീർഘദർശനവുമു ്.

> ''വിപ്ലവത്തിന്റെ കാലത്ത്
> അതു വിജയത്തെകുറിച്ചുപാടുന്നു
> വിജയത്തിന്റെ കാലത്ത്
> അത് സൈബീരിയായിലേക്ക് നാടുകടത്തപ്പെടുന്നു''[44]

വിപ്ലവാനന്തരം കവിത കുറ്റവാളിയാകുന്നു എന്ന സൂചന വിപ്ലവാനന്തര റഷ്യയിൽ കവികളും കലാകാരന്മാരും അനുഭവിച്ച പീഡനങ്ങൾ ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്നു. ഏതു ഭരണകൂടത്തിനു കീഴിലും കവിത സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ പക്ഷത്തായിരിക്കും. ആ സ്വാതന്ത്ര്യബോധത്തെ പ്രതിവിപ്ലവമായി തെറ്റിദ്ധരിക്കാൻ കഴിയുന്നവിധം സോഷ്യലിസ്റ്റ് ഭരണകൂടങ്ങൾ ചെറുതായിപ്പോകുകയായിരുന്നു. റഷ്യയിലും ചൈനയിലും ഒന്നും തന്നെ വിപ്ലവാനന്തരം മഹത്തായ സാഹിത്യരചനകളോ എഴുത്തുകാരോ ഉ ായില്ല എന്ന് സാഹിത്യചരിത്രം തെളിവുതരുന്നു ്. സ്വതന്ത്രമായ സർഗ്ഗാത്മകത ആവിഷ്കരിക്കാൻ കഴിയുന്ന വ്യക്തിസ്വാതന്ത്ര്യം അവിടങ്ങളിൽ ഉ ായിരുന്നില്ല എന്നു വേണം കരുതാൻ.

> ''അമ്മമാരുടെ കണ്ണീരടങ്ങും മുമ്പേ
> മക്കളുടെ രക്തസാക്ഷിത്വം കോമാളിത്തമായി മാറുന്നു.''[45]

---

44 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 224).

വിപ്ലവാനന്തര ഭരണകൂടങ്ങൾക്ക് കീഴിൽ രക്തസാക്ഷികൾക്ക് വേ ത്ര ആദരവ് ലഭിച്ചില്ല എന്നാണ് ഈ വരികളിലെ സൂചന. ഇത് ഭൗതികമായ പരിഗണനകളുടെ പ്രശ്നമായി കാണേ തില്ല. മറിച്ച് രക്തസാക്ഷികൾ എന്ത് ആദർശത്തിനുവേ ി ജീവൻ ബലി കഴിച്ചുവോ ആ ആദർശം പിന്നീട് സംരക്ഷിക്കപ്പെട്ടില്ല എന്നാണ് അർത്ഥം. സാർചക്രവർത്തിയിൽനിന്ന് അധികാരം, ഉദ്യോഗസ്ഥ പ്രഭുക്കളിലേക്കും പാർട്ടി ഏകാധിപത്യത്തിലേക്കും മാറുകയായിരുന്നു. 'ലെനിൻ ഗ്രാഡിലും പീക്കിങ്ങിലും വര ുപോയ വസന്തങ്ങളിൽ'[46] എന്ന പ്രയോഗത്തിലൂടെ തന്റെ വിമർശനം സച്ചിദാനന്ദൻ പ്രത്യക്ഷത്തിൽ തന്നെ ഉന്നയിക്കുന്നു. വിപ്ലവം ഭൂമിയുടെ വസന്തമാണ് എന്നാണ് പറയുക. റഷ്യയിലും ചൈനയിലും ആ വസന്തം വര ുപോയി എന്ന ആരോപണമാണ് കവിക്ക്. 'ജനങ്ങളും ഭരണകൂടവും തമ്മിലാണ് തിരഞ്ഞെടുപ്പെങ്കിൽ ഞാൻ ജനങ്ങളുടെ കൂടെയാണ്'[47] എന്ന് കവി വെളിപ്പെടുത്തുന്നുമു ്. വിയറ്റ്നാമിലും കമ്പൂച്ചിയയിലും നടന്ന യുദ്ധങ്ങളിൽ ധാരാളം മനുഷ്യർ മരിച്ചിരുന്നു. അതേക്കുറിച്ച് കവി എഴുതുന്നു:

"ചെങ്കൊടി പേറുന്ന ടാങ്കുകൾ
അപ്പത്തിന് തുറന്ന വായിലേക്ക്
വെടിയു കൾ പൊഴിക്കുന്നു
അമ്മമാരുടെ നിലവിളിയിൽ
പ്രവാചകരുടെ ശബ്ദം മുങ്ങിപ്പോകുന്നു."[48]

റഷ്യയിലെ കവികൾ അനുഭവിക്കുന്ന സ്വാതന്ത്ര്യനിഷേധത്തെക്കുറിച്ച് 'മയ്ക്കോവ്സ്കി ആത്മഹത്യ ചെയ്തതെങ്ങിനെ' എന്നൊരു കവിത സച്ചിദാനന്ദൻ എഴുതിയിട്ടു ്. റഷ്യൻ വിപ്ലവത്തിന്റെ പ്രമുഖ വക്താവായിരുന്നു 'മയ്ക്കോവ്സ്കി'. എന്നാൽ വിപ്ലവാനന്തരം അദ്ദേഹത്തിന് ആത്മഹത്യ ചെയ്യേ ിവന്നു. റഷ്യൻ ഔദ്യോഗിക സാഹിത്യ സംഘടനയായ ആർ. എ. പി. പി. യുടെ യാന്ത്രിക നിലപാടുകളുമായി ഒത്തുപോകാൻ കവിക്ക് കഴിഞ്ഞില്ല. അധികാരഘടനയുടെ സാമ്രാധിപത്യ പ്രവണതക്കെതിരെയുള്ള പ്രതിഷേധമായിരുന്നു ഈ വിപ്ലവകവിയുടെ ആത്മഹത്യ. ഉദ്യോഗസ്ഥ ദുഷ്പ്രഭുക്കളായി മാറിയ പഴയ സഖാക്കൾ സ്നേഹം കടക്കാത്ത ഇരുമ്പുചട്ടകളിൽ പ്രത്യ

---

45 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 290).

46 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 314).

47 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 324).

48 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 324).

ക്ഷപ്പെട്ട് കവിയോട് കല്പിച്ചുകൊ ിരുന്നു. അണകെട്ടുകളെക്കുറിച്ചും നേതാവിനെക്കുറിച്ചും കമ്പ്യൂട്ടറിനെക്കുറിച്ചും കവിതയെഴുതാൻ. പക്ഷേ വിനയവും കവിതയും ഇങ്ങനെ ശിക്ഷിക്കപ്പെട്ടുകൂടാ എന്നായിരുന്നു മയ്ക്കോവ്സ്കിയുടെ നിലപാട്. ശത്രുക്കൾക്കെതിരെ കരുതിയിരുന്ന തോക്ക് സ്വന്തം ശിരസ്സിനു നേരെ ചൂ ി ആ കവി ആത്മഹത്യ ചെയ്തു. കവിയുടെ മെരുങ്ങാത്ത ചോര പറഞ്ഞുനടക്കുന്ന വാക്കുകൾ സച്ചിദാനന്ദൻ കേൾക്കുന്നു:

> ''വഴിയുടെ ക്രൂരതയാൽ ലക്ഷ്യത്തിന്റെ കാരുണ്യം
> മറന്നു പോകുന്നവർക്ക് ഒരു താക്കീത്
> വളരുന്ന അധികാര പ്രമത്തതക്കെതിരെ
> നീ ുനീ ുവരുന്ന ഒരു ചൂ ുവിരൽ
> സാമ്രാജ്യത്വത്തിലേക്ക് പടിയിറങ്ങുന്നവർക്ക്
> ഒരു ദുശ്ശകുനം.''[49]

വിപ്ലവത്തിന്റെ മാനുഷികതലം മറന്ന് സൈനികവാദികളായിമാറുന്നവരുടെ സ്നേഹശൂന്യത 'വിപ്ലവയന്ത്രം'[50] എന്ന കവിതയിൽ വിമർശിക്കപ്പെടുന്നു. സ്നേഹം, കല, പ്രണയം എല്ലാം അഭിനവവിപ്ലവകാരിയിൽനിന്ന് ഒഴിഞ്ഞുപോകുന്നതായി കവി കാണുന്നു. പ്രണയമെന്നു കേട്ട് അയാൾ നീട്ടിതുപ്പിയപ്പോൾ അത് 'ഓയിൽ' ആയിരുന്നു. കുട്ടികളുടെ തുള്ളിച്ചാടൽ ക ് അവൻ ശാസിച്ചു. പക്ഷികളുടെ പറക്കലിന് ഉപാധികൾവെച്ചു. ഒടുവിൽ കുഞ്ഞിന് മരുന്നു തേടിവന്ന പെങ്ങളോടു അവൻ ബഹുരാഷ്ട്രകുത്തകകളെക്കുറിച്ച് പ്രസംഗിച്ചു. വിപ്ലവസിദ്ധാന്തം തലക്കുപിടിച്ച്, ജീവിതത്തിൽ നിന്നകന്നുപോകുന്നവരെക്കുറിച്ചുള്ള കവിയുടെ വിമർശനമാണിവിടെ കേൾക്കുന്നത്.

ജ്ഞാനികൾ മരുഭൂമിയിൽ സാത്താനുമായി രഹസ്യസന്ധിയിലേർപ്പെടുന്നതായി രക്തസാക്ഷികളുടെ രാത്രി[51] എന്ന കവിതയിൽ സച്ചിദാനന്ദൻ എഴുതിയിട്ടു ്. ആധുനികകാലത്ത് ഇത് സോഷ്യലിസവും സാമ്രാജ്യത്വവും തമ്മിലുള്ള സന്ധിചെയ്യലിനെയാവും സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. 1979- ലാണ് സച്ചിദാനന്ദൻ ഇതെഴുതിയത്. ഇന്ന് ഇത് രഹസ്യമല്ല.

---

49 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 323).

50 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 323).

51 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 346).

അഫ്ഗാനിസ്ഥാനിലെയും ഇറാക്കിലെയും അമേരിക്കൻ അധിനിവേശം സോഷ്യലിസ്റ്റ് രാഷ്ട്രങ്ങളുടെകൂടി ഒത്താശയോടെയായിരുന്നു.

''വിമോചനത്തിന്റെ ദശകം ഇതാ കടന്നുപോകുന്നു
ഒരുപിടിചാരവും ഒരുതുടം രക്തവും ബാക്കിയിട്ടുകൊ ''[52]

പ്രതീക്ഷകൾ മങ്ങുന്നതിന്റെ സുചനകൾ ആണിവിടെയും. 'വേനൽ മഴ' എന്ന കവിത യിലും വിപ്ലവഭരണകൂടങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച വിമർശനമു ്. 'വിപ്ലവത്തിന് പിറകേവരുന്ന കറുത്ത വിചാരണയിൽ വിപ്ലവം കുറ്റകൃത്യമായിമാറുന്നു.'[53] സച്ചിദാനന്ദന്റെ മനസ്സിൽ ഈ വിധത്തിലുള്ള കടുത്ത സംഘർഷം നടന്നിരുന്നു. ശക്തമായ വിപ്ലവാഭിമുഖ്യം ഒരുവശ ത്തും, വിപ്ലവാനന്തരം സ്വപ്നങ്ങൾക്കേൽക്കുന്ന മുറിവ് മറ്റൊരു വശത്തും. ഈ സംഘർഷത്തിൽ നിന്നുള്ള വേദന കടുത്ത പരിഹാസത്തിന്റെ രൂപം സ്വീകരിക്കുന്നു ്.

''ദുരധികാരത്തിന്റെ വേതാളം ബലിച്ചോരയു ്
തലകീഴായി വളരുന്ന
രക്തസാക്ഷികളുടെ മഹാവൃക്ഷത്തിനു ശാന്തി
....
പുതിയ മനുഷ്യനെ സൃഷ്ടിക്കാൻ പുറപ്പെട്ട്
പുതിയ ദൈവങ്ങളെ മാത്രം സൃഷ്ടിച്ചിരു ുപോയ
മഹാവിപ്ലവത്തിന്റെ യാഗശാലകൾക്ക് ശാന്തി''[54]

പ്രത്യക്ഷരാഷ്ട്രീയ സൂചനകളിൽനിന്ന് ഒരു പരിധിവരെ മാറിനിൽക്കുന്നു െങ്കിലും എൺപതുകൾക്ക് ശേഷമുള്ള സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിലും വിമർശനത്തിന്റെ അമ്പുകളു ്. ഇലകൾക്കും തത്തകൾക്കും എന്നപോലെ ലോകത്തിലെ കവികൾക്കെല്ലാം ഒരേ ഭാഷയാണെന്ന് സച്ചിദാനന്ദൻ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. അവർ ഒരേ കുതിരപ്പുറത്ത് കുതി ക്കുകയും ഒരേ അപ്പം പകുവെക്കുകയും ഒരേ കോപ്പയിൽ കയ്പ്പു കുടിക്കുകയും ചെയ്യു ന്നു. ലോകത്തിന്റെ ദുരിതങ്ങൾ മുഴുവൻ കവികൾ അനുഭവിക്കുന്നു. ഏത് ദുരിത ത്തിലും അവർ പ്രതീക്ഷകൾ നെയ്യുന്നു. ഏത് ഇരുട്ടിലും അവർ സൂര്യനെ കാക്കുന്നു.

---

52 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 348).

53 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 382).

54 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983 : 387).

'കവികളുടെ ഭാഷ' എന്ന കവിതയിൽ ചില രാഷ്ട്രീയ വിമർശനത്തിന്റെ സൂചനകൾ ഉ ്. കവികളെക്കുറിച്ച് പറയുമ്പോൾ:

> ''സ്വന്തം ജനതയെ സ്നേഹിക്കുന്നതുകൊ ്
> അവർ എല്ലാ ജനതയേയും സ്നേഹിക്കുന്നു.
> സ്വന്തം മണ്ണിൽ വേരാഴ്ത്തുന്നതുകൊ ്
> എല്ലാ ആകാശത്തിലും പുഷ്പിക്കുന്നു
> ഒരു വേദത്തിലും ഉറച്ചുപോകാത്തതുകൊ ്
> എല്ലാറ്റിന്റെയും നേരറിയുന്നു.'' [55]

ഇവിടെ 'വേദം' എന്നത് പ്രത്യയശാസ്ത്രങ്ങളും, സിദ്ധാന്തങ്ങളുമാണ്. ഒന്നിനെയും അന്ധമായി വിശ്വസിക്കാൻ കവിതക്ക് കഴിയില്ല. എല്ലാ വ്യവസ്ഥക്ക് കീഴിലും കവിത സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ പക്ഷം പിടിക്കുന്നു. അതിന്റെ പേരിൽ പീഡിപ്പിക്കപ്പെടുന്നു.

'അച്ഛൻ' എന്ന കവിത പിതാവിന്റെ ജീവൻ തുടിക്കുന്ന വസ്തുക്കളിൽനിന്ന് കുട്ടിക്കാലത്തിന്റെ സ്നേഹാനുഭവങ്ങൾ അനുസ്മരിച്ച് എത്തിച്ചേരാതെപോയ പ്രതീക്ഷകൾക്ക് മുമ്പിൽ ചോദ്യങ്ങൾ ഉന്നയിക്കുന്നു. ഗ്രാമീണ കുടുംബജീവിതം പങ്കുവെക്കുന്ന ത്യാഗാനുഭവങ്ങൾ ഈ കവിതയിലു ്. ദാരിദ്ര്യം, ഇല്ലായ്മകൾ സഹിക്കാനുള്ള മനോഭാവം, ദൈവത്തിലുള്ള പ്രതീക്ഷകൾ ... എന്നിട്ടും ദുരിതങ്ങൾ മാത്രം ബാക്കി. പക്ഷേ അന്നും പ്രത്യാശകൾ ഉ ായിരുന്നു. ഇന്ന് അച്ഛന്റെ ഓർമ്മയിൽ നിറഞ്ഞുനിൽക്കേ ഇരുട്ട് തന്റെ ലോകത്തെ ആക്രമിക്കുന്നതായി കവി കാണുന്നു. പ്രതീക്ഷകളെക്കുറിച്ച് ഉത്കണ്ഠപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു.

> ''എവിടെ, കുനിഞ്ഞ ശിരസ്സുകളെ
> മുഴുവൻ ഉയർത്തുന്ന ആ മഹാകാശം?
> എവിടെ, കീറപ്പായിൽ തണുത്തുവിറച്ചു
> കിടക്കുന്ന ആ പുതിയ ലോകത്തിന്
> ചൂടുപകരുന്ന കനൽ നിറഞ്ഞ താരാട്ട്?''[56]

പ്രതീക്ഷകൾ പൊലിയുന്ന കാലത്താണ് കവി ഇങ്ങനെ വിലപിക്കുന്നത്.

---

55 സച്ചിദാനന്ദൻ (1999 : 178).

56 സച്ചിദാനന്ദൻ (1999 : 210).

ഇന്ത്യൻ ഭാഷകളെ അവയുടെ സാംസ്കാരിക പരിസരത്തുനിന്ന് വിലയിരുത്താനുള്ള ശ്രമമാണ് 'ഭാഷകൾ'[57] എന്ന കവിത. 'കിട്ടാനുള്ള വലിയ ലോകത്തെക്കുറിച്ചുള്ള കിനാക്കളും കൈവിട്ട മലയാളം' എന്നാണ് കവി വിലയിരുത്തുന്നത്. ഇതിൽ കേരളത്തിന്റെ ചരിത്രമു ്. വിപ്ലവോന്മുഖമായ അനുഭവങ്ങളിൽനിന്ന് തിരിഞ്ഞുനടക്കുന്ന ഒരു ജനതയെക്കുറിച്ചുള്ള ദുഃഖമു ്. നമുക്കിപ്പോൾ വിപ്ലവം തിരഞ്ഞെടുപ്പിലൂടെ സാധ്യമാക്കേ സുരക്ഷിതമായ വഴിയാണ്. ഈ നിർവ്വികാരതയിലും കവി തന്റെ ഭാഷ ക ത്തുന്നു. ഓടയിലെ ചേറുപുര കാലുമായി അനാഥമായി നിലവിളിയോടെ അത് പടികയറിവരുന്നത് കവി അറിയുന്നു.

> ''തെരുവിൽ നിന്നുയരുന്നു എന്റെ ഭാഷ
> കുരുന്നിന്റെ അനാഥമായ നിലവിളി
> യജമാനൻമാരേ ഇതാ വരുന്നു എന്റെ ഭാഷ,
> ഓടയിലെ ചേറുപുര കാലുകളുമായി
> അതുപടികൾ കയറുന്നു.''[58]

പുതിയ കാലത്ത് ദൈവം വിമോചകനായി എത്തുമെന്ന് കവി പ്രതീക്ഷിക്കുന്നില്ല. ദൈവവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പഴയ അത്ഭുതകഥകൾ ഇന്ന് അപ്രസക്തമാണ്. 'പുതിയ കാലം' എന്ന കവിതയിൽ സച്ചിദാനന്ദൻ ദൈവസങ്കല്പത്തെ വിമർശന വിധേയമാക്കുന്നു. കടൽ നടുവിൽ മുക്കുവനുമുമ്പിൽ ദൈവം മീനായി വന്നില്ല. പകരം കൊടുങ്കാറ്റായി. വിശപ്പുകൊ ് മരിക്കാൻ തുടങ്ങിയപ്പോൾ അപ്പമായില്ല, മഞ്ഞിൽ തണുത്തുവിറച്ചപ്പോൾ മേൽക്കൂരയായില്ല പകരം ഇടിമിന്നലായി വന്ന് ഉള്ള അഭയവും കരിച്ചു കളഞ്ഞു.

> ''ദൈവം പഴയ കാലത്തെപ്പോലെ
> ദരിദ്രനുവേ ി ഉരുകി നാണയമായവതരിച്ചില്ല
> നഗ്നനുവേ ി തറിയിൽ നൂലായി അവതരിച്ചില്ല.
> ഊമയ്ക്ക് അവൻ ഭാഷ നൽകിയില്ല.
> മുറിവേറ്റവന് മരുന്നും നിദ്രാഹീനന് സ്വപ്നവുമായില്ല
> വാക്കിൽ പൊരുളായി വിളഞ്ഞില്ല
> പാട്ടിൽ വെട്ടമായി ഉദിച്ചില്ല''.[59]

---

57 സച്ചിദാനന്ദൻ (1995 : 21).

58 സച്ചിദാനന്ദൻ (1995 : 21).

ദൈവം രക്ഷക്കെത്തുമെന്ന് പരമ്പരാഗതമായി മനുഷ്യൻ പുലർത്തിപ്പോരുന്ന വിശ്വാസത്തെ കവി ആക്രമിക്കുന്നു. അതുകൊ ് ദൈവത്തെകൂടി ശത്രുപക്ഷത്ത് തിരിച്ചറിയപ്പെടേ ത് പുതിയകാലത്തെ പോരാളികൾ മനസിലാക്കേ അടിസ്ഥാനപാഠമാണ്.

'അവസ്ഥ' എന്ന കവിതയിൽ ഇന്ത്യൻ ജനാധിപത്യത്തിന്റെ പൊള്ളത്തരങ്ങൾ കവി ആവിഷ്ക്കരിക്കുന്നു. ഏറെ കൊട്ടിഘോഷിക്കപ്പെട്ട ദേശീയസ്വാതന്ത്ര്യത്തിനും ജനാധിപത്യത്തിനും പിന്നിൽ ചൂഷണത്തിന്റെയും പീഡനത്തിന്റെയും പുതിയ അവതാരങ്ങളായിരുന്നു. വരും തലമുറക്കായി നട്ട വിത്ത് ഇലയും പൂവുമായി പടർന്നുപന്തലിക്കുന്നത് ത്യാഗികൾ സ്വപ്നം ക ിരുന്നു. പക്ഷേ ചെടി ഒറ്റത്തടിയായി ഉയർന്നുപോയി വളർച്ച നിലച്ചപ്പോൾ ക ത്.

> ''ഒരു മുഴുത്ത കഴുമരം
> ആരാച്ചാർ ആരാവണമെന്നേ
> തീരുമാനിക്കേ ിയിരുന്നുള്ളൂ
> അഞ്ചുവർഷത്തിലൊരിക്കൽ''.[60]

ഇന്ത്യൻ ജനാധിപത്യത്തെ ഇത്ര രൂക്ഷമായി പരിഹസിക്കുന്ന കവിതകൾ വേറെയു ന്ന് തോന്നുന്നില്ല. പുതിയ ഇന്ത്യൻ സാഹചര്യങ്ങൾ കവിയെ നിരാശനാക്കുന്നു. നാം പുതുവർഷമാഘോഷിക്കാൻ അതിന് ചോരയുടെ മണമാണ്. അതിൽ കൂട്ടപലായനത്തിന്റെ ചരിത്രമു ്. വിഭജനത്തിന്റെ വടുക്കളു ്, വൈധവ്യത്തിന്റെ മുറിവുകളു ്. അതുകൊ ് ആളികത്തുന്ന ഉടുപ്പും തട്ടവുമായി അഭയം തേടി പുതുവർഷം നമ്മുടെ വാതിലിൽമുട്ടുന്നു. തകർക്കപ്പെട്ട പള്ളിയുടെ അനാഥമായ ബാങ്കുവിളി മുഴങ്ങുന്നു. നന്മയുടെ എല്ലാ അടയാളങ്ങളും നമുക്ക് നഷ്ടപ്പെടുന്നു. മുക്തിധാരകൾ മുഴുവൻ വറ്റിപ്പോകുന്നതായി കവി അറിയുന്നു.[61]

മനുഷ്യരുടെ എല്ലാ ആശയങ്ങളും രക്തരൂഷിതമാകുന്ന കാലത്തെക്കുറിച്ച് കവി ഉത്കണ്ഠാകുലനാണ്. രാജ്യം, വംശം, ഭാഷ എല്ലാം മനുഷ്യർക്ക് പരസ്പരം ഭിന്നിക്കാനും ഏറ്റുമുട്ടാനുമുള്ള ഉപാധിയാകുന്നു. സ്നേഹം നിറഞ്ഞ കൂട്ടായ്മകൾ, തുരുത്തുകൾ

---

59 സച്ചിദാനന്ദൻ (1995 : 41).

60 സച്ചിദാനന്ദൻ (1995 : 43).

61 സച്ചിദാനന്ദൻ (1995 : 45).

നമുക്ക് നഷ്ടപ്പെടുകയാണ്. ഇന്ന് ലോകം മുഴുവൻ പലതിന്റെയും പേരിൽ സംഘർഷ ങ്ങൾ നടക്കുന്നു. സാധാരണമനുഷ്യരുടെ ചോര അണമുറിയാതെ ഒഴുകുന്നു.

''..... എനിക്ക് മതിയായി
രാജ്യസ്നേഹത്തിൽനിന്ന് രക്തം
രക്തം, വംശസ്നേഹത്തിൽനിന്ന്
ഭാഷാസ്നേഹത്തിൽനിന്നുപോലും രക്തം
തേൻ നിറഞ്ഞിരുന്ന വാക്കുകളിലെല്ലാം
ചോരചുവയ്ക്കുന്നു. ഞാൻ വാക്കുകളെ ഭയപ്പെടുന്നു
അവയ്ക്കു ജീവിപ്പിക്കാൻ മാത്രമല്ല കൊല്ലിക്കാനുമറിയാം''[62]

നാടകവും ജീവിതവും വ്യത്യസ്തമാണ്. നാടകത്തിലെ അരങ്ങിന് പിന്നിൽ മറ്റൊരു ജീവിതം സംഭവിക്കുന്നു ്. ശുഭാന്തമായ നാടകം പോലും കർട്ടനുപിറകിൽ ട്രാജഡിയാണ്. കൊട്ടിഘോഷിക്കപ്പെടുന്ന ദർശനങ്ങൾ പോലും അതിന്റെ പ്രയോഗതല ത്തിൽ പാളിപ്പോകുന്നു. ഏറെ പ്രതീക്ഷകൾ നൽകുന്ന വിപ്ലവാനന്തരം പലപ്പോഴും ആ പ്രതീക്ഷകൾ അസ്ഥാനത്താകുമാറുള്ള ഏകാധിപത്യമാണ് വന്നത്. സോഷ്യലിസ്റ്റ് വിപ്ലവ ങ്ങൾക്കും ഇത് ബാധകമാണ്, സ്റ്റാലിന്റെ കാലത്ത് റഷ്യയിലെന്നപോലെ. ഈ വൈരു ദ്ധ്യത്തെ മനോഹരമായി കവി അവതരിപ്പിക്കുന്നു.

''കർട്ടനുപിറകിൽ എപ്പോഴും
കൊലപാതകം കാത്തിരിക്കുന്നു
വിപ്ലവത്തിനു പിറകിൽ
ഏകാധിപതിയെന്നപോലെ.'' [63]

ഒരിക്കൽ പാവങ്ങളുടെ സ്വപ്നംകൊ ് തിളങ്ങുകയും രക്തസാക്ഷികളുടെ ചോര കൊ ് മിനുങ്ങുകയും ചെയ്ത ഒരു നാണയത്തിന്റെ ചരിത്രം പറയുകയാണ് 'നാണയം' എന്ന കവിത. അതിൽ ഓരോകാലത്തും പ്രവാചകന്റെയും, പ്രഭാഷകന്റെയും സ്വേച്ഛാധി പതിയുടെയും ശിരസ്സ് മാറിമാറി വന്നു. ഇവ യഥാക്രമം മാർക്സും ലെനിനും സ്റ്റാലിനും ആവാം. നാണയം സമരത്തിന്റെ രജതമുദ്രയായി ജനതയുടെ വാൽക്കണ്ണാടിയായി. എന്നാൽ പിന്നീട് നാണയം പിൻവലിക്കപ്പെട്ടു. പകരം കഴുകൻ മുദ്രയുള്ള ഒന്ന് ലോക

[62] സച്ചിദാനന്ദൻ (1995 : 47).

[63] സച്ചിദാനന്ദൻ (1996 : 26).

മെങ്ങും വ്യാപിച്ചു. ഇത് അമേരിക്കൻ സാമ്രാജ്യത്വത്തിന്റെ തന്നെ സൂചനതരുന്നു. പഴയ നാണയം വീ ും പ്രചരിക്കുമെന്ന് ചിലർ പറയുമ്പോഴും കവി സംശയിക്കുന്നു.

''എന്തോ പുതിയ ലോകത്തിന്
ഈ പഴയ നാണയം മതിയാകുമോ
എന്ന് ഞാൻ സംശയിക്കുന്നു.''[64]

ചൈന-തായ്‌ലാന്റ് സന്ദർശനവേളയിൽ രചിച്ച 'ഉത്തരകാണ്ഡം' എന്ന കവിതാപരമ്പര സച്ചിദാനന്ദന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട പ്രമേയങ്ങളെല്ലാം വീ ും കടന്നുവരുന്നതാണ്. പ്രണയം, വിപ്ലവം, വിമോചനം തുടങ്ങിയവയുമായി യാത്രാനുഭവങ്ങളെ അദ്ദേഹം ബന്ധിപ്പിക്കുന്നു. കടുപ്പമേറിയത് ഒടിയും എന്നും മൃദുവായത് അതിജീവിക്കുമെന്നും കവി പറയുന്നു. ഈ പ്രസ്താവന കർക്കശസ്വഭാവമുള്ള സിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കും ബാധകമാണ്. ചക്രവർത്തിമാരുടെ ചരിത്രം, പതിമൂന്ന് ശവകുടീരങ്ങളിലും അഴുകുകയാണെന്ന് 'വടക്കൻ മഴ' കവിയോട് പറയുന്നു. വൻമതിലിൽ എന്ന കവിതയിൽ കവി തന്റെ നിലപാട് വ്യക്തമാക്കുന്നു.

''മതിലുകളിൽ എനിക്ക് വിശ്വാസമില്ല
എനിക്കു വിശ്വാസം ജലത്തിലാണ്
ജലത്തിൽ; പിന്നെ
വേരുകളിലും പ്രേമത്തിലും.
അവ മതിലുകൾക്കെതിരെ പ്രവർത്തിക്കുന്നു.
എല്ലാ മതിലുകളും ഉറപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്
ചോരയിലാണ്. മനുഷ്യരുടെ, മൃഗങ്ങളുടെ,
ചെടികളുടെയും.'' [65]

ടിയാൻമെൻ സ്ക്വയറിൽ വിദ്യാർത്ഥികൾക്കെതിരെ നടന്ന പട്ടാളനടപടിയും കവിതയ്ക്ക് വിഷയമാവുന്നു. ഇന്ന് അവിടെ ഉണങ്ങിയ ചോരക്കു മുകളിലിരുന്നു ഇണകൾ പ്രണയസല്ലാപം നടത്തുകയാണ്. വിപ്ലവകാരികളുടെ രക്തസാക്ഷിത്വത്തെ പുതിയ തലമുറ വിലമതിക്കുന്നില്ല എന്നർത്ഥം. പീരങ്കിവ ിയിലെ ചോരയും മാംസവും തുടച്ചുമാറ്റി ഏത് വസന്തത്തിനാണ് പട്ടാളക്കാർ കാവലിരിക്കുന്നത്? വൈരുദ്ധ്യം ഇവിടെ പ്രകടമാണ്. മിങ് രാജവംശക്കാലത്ത് വലിയ പൊത്തിൽ ഒളിപ്പിച്ചുവച്ച് പുസ്തകങ്ങൾ സംരക്ഷിച്ച

64 സച്ചിദാനന്ദൻ (1996(1) : 60).

65 സച്ചിദാനന്ദൻ (1996(1) : 79).

ജനത ഇപ്പോൾ അത്ര വിലപിടിച്ച പുസ്തകങ്ങളൊന്നും എഴുതാറില്ല എന്ന വഴികാട്ടി യുടെ പ്രസ്താവന ചൈനയിലെ സർഗ്ഗസാഹിത്യത്തിന്റെ വരൾച്ചയെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. 'നേരും കൂറും ഒത്തു പോകാത്ത കാലത്താണ് നാം'[66] എന്നും കവി പറയുന്നു ്. പിന്നീട് ബെയ്ജിങ് റെയിൽവേ സ്റ്റേഷനിൽ നിൽക്കുമ്പോൾ, ചൈനയിലെ കർഷകന്റെ യഥാർത്ഥചിത്രം കവി അവതരിപ്പിക്കുന്നു.

''മുഷിഞ്ഞ ഭാണ്ഡങ്ങളും
കരയുന്ന വേരുകളുമായി
സ്റ്റേഷനിൽ വന്നിറങ്ങുന്ന ഈ കൃഷിക്കാർ
ഒരു വീരഗാഥയിലെയും നായകരല്ല
ഈ സൈനികർ സംരക്ഷിക്കുന്നതോ
ഇനിയും സൃഷ്ടിക്കപ്പെടാത്ത ഒരു ലോകത്തെ''.[67]

ഈ വരികളിൽ ചൈനയെക്കുറിച്ചുള്ള നമ്മുടെ സങ്കല്പങ്ങൾ സത്യമായിരുന്നില്ല എന്ന സൂചനയു ്. മോചനത്തിന്റെ അടയാളമായി നാം ക ത് യഥാർത്ഥനക്ഷത്രമായിരു ന്നില്ല എന്നാണ് കവിതയിൽ.

ദെറിദയുമായി നടത്തുന്ന സംവാദത്തിൽ പ്രിയപ്പെട്ടവരെല്ലാം ഉടപ്പൂരി ഗ്യാസ് ചെംബറിലേക്ക് പോകുന്നതായി കവി അറിയുന്നു. ദെറിദയുടെ നിൽപ്പിൽ കവി ഓർമ്മി ക്കുന്നത്.

''ഞാൻ കുട്ടിക്കാലത്ത് സ്കൂളിൽ വന്ന
ഇന്ദ്രജാലക്കാരനെ ഓർമ്മിക്കുന്നു
അറവുശാലയിലേക്ക് നയിക്കപ്പെട്ട
എന്റെ ചില സ്വപ്നങ്ങളെയും.''[68]

തുടർന്ന് ദെറിദയുടെ അപനിർമ്മാണത്തെ കവിത വിമർശിക്കുന്നു. ഇവിടെ സത്യം പാഠ ത്തിന്റെ ഓരങ്ങളിലല്ല തെരുവോരങ്ങളിലാണ് എന്ന് കവി പറയുന്നു. തണുപ്പിൽ ഉടൽ പുതപ്പാക്കി ചെറിയ മരണവും കാത്തുകിടക്കുന്ന മനുഷ്യരെക്കാണാൻ കവിത ആവശ്യപ്പെ

---

66 സച്ചിദാനന്ദൻ (1995 : 82).

67 സച്ചിദാനന്ദൻ (1995 : 84).

68 സച്ചിദാനന്ദൻ (1998 : 58).

ടുന്നു. ഈ വിധത്തിൽ 'പാഠ'സാധ്യതകളിൽനിന്ന് പൊള്ളുന്ന ജീവിതത്തിലേക്ക് കവി എത്തിച്ചേരുന്നു. യാഥാർത്ഥ്യത്തോടുള്ള കവിയുടെ നിലപാടുതന്നെയാണ് ഇവിടെയും ഉയരുന്നത്.

എല്ലാ അധികാരരൂപങ്ങളോടുമുള്ള വിമർശനങ്ങൾ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയിൽ നിരന്തരം കടന്നുവരുന്നു ്. ഒരു പ്രത്യയശാസ്ത്രവും നിത്യമായ മോചനം നൽകുന്നില്ല. ഗ്യാസ് ചെംബറിൽ എരിഞ്ഞടങ്ങിയ കുഞ്ഞുങ്ങൾ ഒരിക്കൽ വീ‌െ ടുക്കപ്പെടും എന്ന് കവി പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു ്. എന്നാൽ ആ പ്രതീക്ഷ ഏറെ നീ ുനിൽക്കുന്നതല്ല.

> ''കുഴലൂതുന്ന മറ്റൊരു ദൈവം
> അവരെ മറ്റൊരു ശ്മശാനത്തിലേക്ക്
> നയിക്കും വരെ'' [69]

എന്നിങ്ങനെ ചരിത്രം കവിയെ വേട്ടയാടുന്നു. അദൃശ്യമായ കുരിശുകളും പേറി, പൊള്ളുന്ന ഉടലുമായി ബലിയോ ആത്മഹത്യയോ എന്നു തീരുമാനിക്കാനാവത്ത ഒരു മരണത്തിലേക്ക് നാം കയറുകയാണെന്ന്[70] കവി വേവലാതിപ്പെടുന്നു. എങ്കിലും പിറവിയെയും ഉന്മാദത്തെയും കലാപത്തെയും കാരാഗൃഹത്തെയും പറ്റി അത് വിളിച്ചുപറയുന്നു. ചരിത്രം നാടകമാകുമ്പോൾ വിമോചനം വിനോദമാകുന്നു[71] എന്ന് ഓർമിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

വർഗ്ഗീസിന്റെ കൊലപാതകത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പുതിയ വെളിപ്പെടുത്തലിന്റെ സാഹചര്യത്തിൽ സച്ചിദാനന്ദൻ ആ കാലത്തെ വിമർശനാത്മകമായി വിലയിരുത്തുന്നതാണ് 'എഴുപതുകളുടെ പ്രകീർത്തരോട്' എന്ന കവിത. തെരുവു തൂത്തുവാരുന്നവർക്ക് താജ്മഹലിനെക്കാൾ മഹത്വമുെ ന്ന് വിശ്വസിച്ച, അവരുടെ സൂര്യൻ ലോകത്തെ കസവുടുപ്പിക്കുമെന്ന് കരുതിയ ആ നാളുകളെക്കുറിച്ച്, ഇന്ന് വിമർശനത്തോടെയാണ് കവി ഓർമ്മിക്കുന്നത്.

> ''പത്തുപേർ സ്വപ്നം ക ാൽ
> ഭൂമി നിവർന്നു നിൽക്കുമെന്നു ഞങ്ങൾ കരുതി

---

69 സച്ചിദാനന്ദൻ (1998 : 81).

70 സച്ചിദാനന്ദൻ (1998 : 90).

71 സച്ചിദാനന്ദൻ (1998 : 101).

പത്തുപേരുടെ രക്തംകൊ ്

എല്ലാ വാകയും പൂക്കുമെന്നും''.[72]

എഴുപതുകളിലെ മനോഭാവത്തെ കവി തള്ളിപ്പറയുന്നില്ല. എന്നാൽ അതിന്റെ ജനകീയ അടിത്തറയില്ലായ്മയെ അദ്ദേഹം തിരിച്ചറിയുന്നു.

ഹിറ്റ്ലറും സ്റ്റാലിനും ക ുമുട്ടുന്നതായി സങ്കല്പിച്ച് അതേപേരിൽ സച്ചിദാനന്ദൻ ഒരു കവിത എഴുതിയിട്ടു ്. ലോകം പങ്കിട്ടെടുക്കാൻ ഇവർ തീരുമാനിക്കുന്നു, ജയിൽ, ഗ്യാസ് ചെംബർ, ഭ്രാന്താശുപത്രി, സൈന്യം ഒക്കെ പങ്കുവെക്കപ്പെടുന്നു. ഹിറ്റ്ലർ സ്റ്റാലി നോട് പറയുന്നതിങ്ങനെ:

''സോഷ്യലിസത്തിന്, അത് എന്റെയാകട്ടെ

നിന്റെയാകട്ടെ, ശത്രുക്കൾ ര ്മാത്രം

ഒന്ന്, ജനത, ര ് ദൈവം

ര ിനെയും നമുക്ക് വകവരുത്താം.''

സ്റ്റാലിന്റെ റഷ്യയിലെ നീതിനിഷേധവും സ്വേച്ഛാധിപത്യവുമാണ് ഈ കവിതക്ക് പിന്നിലെ യാഥാർത്ഥ്യം. എന്നാൽ എക്കാലത്തെയും, ഏറ്റവും വലിയ ഫാസിസ്റ്റായ ഹിറ്റ്ലറെ സ്റ്റാലി നുമായി ചേർത്തുവെക്കുന്നത് ശരിയായിരിക്കില്ല. കാരണം സ്റ്റാലിന് സ്ഥാപിച്ചെടുക്കേ ി യിരുന്നത് ഏറ്റവും മഹത്തായ ഒരു ദർശനത്തെയാണ്. അതിന്റെ പ്രയോഗത്തെ സംബ ന്ധിച്ച തെറ്റിദ്ധാരണകൾ സ്റ്റാലിനെ സ്വേച്ഛാധിപതിയാക്കി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യക്തിപര മായ ചില ക്രൂരതകളും ഇതിന് കാരണമായിരിക്കാം. വ്യക്തിയുടെ തെറ്റുകളെ ഒരു ദർശ നത്തിന്റെ കുഴപ്പമായി വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നതും ശരിയല്ല. ഈ ര ുപേർക്കും യാതൊരു വ്യത്യാസവുമില്ല എന്ന മട്ടിൽ വിലയിരുത്തുന്നത് നീതിയായിരിക്കുമെന്ന് തോന്നുന്നില്ല.

കാലത്തിന്റെ പ്രവാഹത്തിലും പരിണാമങ്ങളിലും ജീവിക്കുമ്പോഴും ഒരു കവി തന്റെ അടിസ്ഥാനപരമായ ജീവിതകാഴ്ചപ്പാടുകളിൽ ഉറച്ചുനിൽക്കുന്നതായി സച്ചിദാന ന്ദന്റെ കവിതകൾ സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തുന്നു. പ്രതീക്ഷകൾ കരിച്ചുകളയുന്ന ലോകത്തിന്റെ നടുവിലും അത് ഒരു സൂര്യനെ കാക്കുന്നു. ഏറെ കൊതിച്ചെത്തിയ വിപ്ലവങ്ങൾ അതിന്റെ അർത്ഥത്തെ കുഴിച്ചുമൂടിയപ്പോൾ അതിനെതിരെ വിമർശിക്കാനും സച്ചിദാന

72 സച്ചിദാനന്ദൻ (2000 : 34).

ന്ദന്റെ കവിത ആർജ്ജവം കാട്ടുന്നു. ഏത് ഇരുട്ടിലും നിന്ന് വെളിച്ചമായോ എന്ന് വിളിച്ചുചോദിക്കുന്ന പീഡിതരിൽ കവി തന്നെത്തന്നെ കണ്ടെത്തുന്നു എന്ന് പറയാം.

അധ്യായം 6

വിമോചനം - പുതിയ കാഴ്ചപ്പാടുകൾ

മനുഷ്യവിമോചനം എന്ന ആശയം എല്ലാ കാലത്തും മുറുകെപിടിച്ചിട്ടുള്ള സച്ചിദാനന്ദൻ പാർശ്വവത്ക്കരിക്കപ്പെടുന്ന വിഭാഗങ്ങളോടുളള തന്റെ ആഭിമുഖ്യം കവിതകളിലൂടെ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടു ്. സമൂഹത്തിന്റെ വർഗ്ഗഘടനയ്ക്കകത്ത് മാത്രം സാധ്യമാവേ ുന്ന ഒന്നായിരുന്നില്ല അദ്ദേഹത്തിന് വിമോചനം. സ്ത്രീകളുടെയും ദളിതരുടെയും പ്രശ്നങ്ങൾ ഗൗരവമായി പരിഗണിക്കപ്പെടണമെന്ന് അദ്ദേഹം കരുതി. പരിസ്ഥിതിയെ നശിപ്പിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ ഭരണകൂടങ്ങൾക്ക് അഭിപ്രായ ഭിന്നതയില്ലെന്നും അദ്ദേഹം മനസ്സിലാക്കി. സ്ത്രീകളുടെ ദയനീയാവസ്ഥ അവതരിപ്പിക്കുന്ന ധാരാളം കവിതകൾ സച്ചിദാനന്ദൻ എഴുതിയിട്ടു ്. മോചനം ലക്ഷ്യമാക്കി പോരാടുന്ന തൊഴിലാളിവർഗ്ഗം അദ്ദേഹത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ദളിതരുടെയും കൂടി പ്രസ്ഥാനമായിരുന്നു. ഇന്ത്യയിലെ അധഃസ്ഥിതരെ, ഉണർവുകളിലേക്ക് നയിക്കാൻ ഭക്തികവികളിൽ നിന്ന് സച്ചിദാനന്ദൻ പ്രമേയങ്ങൾ സ്വീകരിക്കുന്നു. എന്നും തന്റെ കവിതയിൽ നിറഞ്ഞുനിൽക്കുന്ന പ്രകൃതി ബിംബങ്ങളിൽ നിന്ന് അവ നേരിടുന്ന നാശത്തെക്കുറിച്ചു കൂടി കവി ഉത്കണ്ഠപ്പെട്ടു. ഇന്ത്യയിൽ കൂട്ടുക്കൊലയും കൊള്ളയും നടത്തുന്ന ഫാസിസ്റ്റ് ഭീകരതക്കെതിരെ സച്ചിദാനന്ദൻ നിരന്തരം കവിതയെഴുതി. ഏത് വിഷയത്തെയും അദ്ദേഹം ദുർബ്ബലന്റെ പക്ഷത്തു നിന്ന് നോക്കികാണാൻ ശ്രമിച്ചു. സ്ത്രീവിമോചനം, ദളിത്സാഹിത്യം, പരിസ്ഥിതി വാദം തുടങ്ങിയ കാര്യങ്ങളിലുള്ള കവിയുടെ നിലപാട് അന്വേഷിക്കുകയാണ് ഈ അധ്യായം. ഫാസിസ്റ്റ് ഭീകരതക്കെതിരായ കവിയുടെ കാഴ്ചപ്പാടുകളും പ്രണയത്തെ എങ്ങനെ കവി ഒരു വിമോചനാശയമാക്കി വളർ ത്തുന്നുവെന്നും ഈ അധ്യായം സംക്ഷിപ്തമായി പരിശോധിക്കുന്നു.

സ്ത്രീപക്ഷകാഴ്ചപ്പാടുകൾ

ഒരു സ്ത്രീയല്ലാതിരുന്നിട്ടും സച്ചിദാനന്ദന്റെ രചനകളിൽ ശക്തമായ സ്ത്രീ പക്ഷ പ്രവണതകളു ്. തൊഴിലാളികൾ, ദളിതർ പാർശ്വവത്കരിക്കപ്പെടുന്ന മറ്റുവിഭാഗങ്ങൾ എന്നിവർക്കൊപ്പം ചൂഷണം ചെയ്യപ്പെടുന്ന വിഭാഗമാണ് സ്ത്രീകൾ. എന്നാൽ സ്ത്രീ അനുഭവിക്കുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് മറ്റു ചില മാനങ്ങൾ കൂടിയു ്. സാമൂഹിക സാമ്പത്തിക വ്യവസ്ഥയിൽ നിന്നു മാത്രമല്ല കുടുംബഘടനയിൽ നിന്നു പോലും സ്ത്രീ ചൂഷണം ചെയ്യപ്പെടുന്നു ്. വർഗ്ഗരഹിതസമൂഹം സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടാൽ തൊഴിലാളി ചൂഷണങ്ങളിൽ നിന്ന്

മോചിതനാവും എന്നു കരുതുക. അപ്പോഴും സ്ത്രീ വിമോചനം സാധ്യമാവുകയില്ല. തൊഴിലാളികളായ പുരുഷൻമാരിൽ നിന്നുപോലും സ്ത്രീ ചൂഷണം ചെയ്യപ്പെടുന്നു. പഴയ യാഥാസ്ഥിതിക സമൂഹത്തിന്റെ വിലക്കുകളിലും ആധുനിക മുതലാളിത്തം അനുവദിക്കുന്ന 'സ്വാതന്ത്ര്യ'ത്തിലും സ്ത്രീ ചൂഷണം ചെയ്യപ്പെടുകയാണ്. പരസ്യത്തിൽ അൽപവസ്ത്രധാരിയായി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുമ്പോൾ സ്ത്രീകൾ സ്വാതന്ത്ര്യം അനുഭവിക്കുകയല്ല, ചൂഷണം ചെയ്യപ്പെടുകയാണ്. ശാരീരികവും മാനസികവുമായി സ്ത്രീ ചൂഷണം ചെയ്യപ്പെടുന്നു. സ്ത്രീ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ സാധ്യതകൾ വ്യക്തിമനസ്സിൽ വേരുറച്ച്, കുടുംബഘടനയിലൂടെ വളർന്ന് സമൂഹത്തിൽ പടരേ താണ്.

ഇന്ത്യൻ സ്ത്രീത്വത്തിന്റെ ദയനീയാവസ്ഥ സച്ചിദാനന്ദന്റെ പല കവിതകളിലും പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു ്. 'കോയമ്പത്തൂരിലെ തേവിടിശ്ശി' എന്ന കവിതയിൽ പതിവുകാരനെയും കാത്തിരിക്കുന്ന ഒരു വേശ്യയുടെ ജീവിതത്തിന്റെ ശൂന്യതയെക്കുറിച്ച് കവി പറയുന്നു ്.

> ''ഇല്ലാതെ പോയ തള്ള, ആരുമാകാവുന്ന തന്ത
> ഓടയിലെ പേറ്റു നോവ്
> നേർത്തു നീലിച്ചു നിലച്ച സ്വന്തം കുഞ്ഞിന്റെ നിലവിളി
> കഴച്ചു കഴച്ചു വര ുപോയ മുലകൾ
> കാത്തിരിക്കുമ്പോഴോർക്കുന്നു,
> ഓർക്കാൻ ഒന്നുമില്ലാത്തതിനെപ്പറ്റി[1].''

ഈ ദയനീയ സ്ഥിതിയിലും സ്വന്തം തൊഴിലിന്റെ സ്വഭാവം കൊ ് വിമോചനം പോലും കാശും തലകൊട്ടുമില്ലാതെ ആവളെ സമീപിക്കാൻ ധൈര്യപ്പെടില്ലെന്നു കവി പറയുന്നു. 'മഴയുടെ നാനാർത്ഥം' എന്ന കവിതയിൽ ഇളവെയിലിൽ പെയ്യുന്ന മഴയെ ഗ്രാമീണവധുവിന്റെ നിഷ്ക്കളങ്കതയോടാണ് കവി സാദൃശ്യപ്പെടുത്തുന്നത്. കാലൊച്ച കേൾപ്പിക്കാതെ വന്ന് ചു നക്കാതെ യാത്രപറഞ്ഞ് പിന്നെയും ഭർതൃഗൃഹത്തിലേക്ക് തന്നെ യാത്രയാവുന്ന അവളുടെ ഗൃഹാതുരത്വം വീട്ടുപടവുകളിൽ മയിൽപ്പീലിക്കണ്ണുകളായി തിരിഞ്ഞു നോക്കുന്നതായി കവി കാണുന്നു. കാല്പനിക ഭംഗിയുള്ള ഈ വിവരണത്തിനിടയിൽ ഭർതൃഗൃഹത്തിലേയ്ക്ക് മടിച്ചു മടിച്ചുള്ള ഗ്രാമീണ വധുവിന്റെ യാത്ര സൂചിപ്പിക്കുന്നു ്.

---

1 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 193)

ഭാര്യയെന്ന അവസ്ഥയുടെ വേദനകൾ തന്നെയാണ് ഈ വരികളിലുള്ളത്. അതൊരു തരം തടവുതന്നെ.

''മുഷിഞ്ഞ ഒറ്റ നോട്ടിലെ
കാരുണ്യത്തിന്റെ അശോകസ്തംഭം
വഴിപ്പെണ്ണിനെ ചരിത്രം പഠിപ്പിക്കുന്നു[2].''

മുഷിഞ്ഞ ഒറ്റരൂപാ നോട്ടിൽ നിന്നോ അതിലും മുഷിഞ്ഞ തന്റെ ജന്മത്തിൽ നിന്നോ ഇന്ത്യൻ സ്ത്രീക്ക് ചരിത്രം പഠിക്കേ ി വരുന്നു. 'അഹല്യ' എന്ന കവിതയിൽ ശാപബാധ യേറ്റ നമ്മുടെ രാജ്യം തന്നെയാണ് അഹല്യ. ശ്രീരാമന്റെ പാദസ്പർശമല്ല, വിമോചകന്റെ വിളിയാണ് അവളെ ഉണർത്തുന്നത്. ഇന്ത്യയുടെ രാഷ്ട്രീയമായ ഉണർവ്വിനെ സ്ത്രൈണ ശക്തിയായിട്ടാണ് ഈ കവിതയിൽ അവതരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്. പുരാണത്തിൽ അത്രയൊന്നും ശക്തിയുള്ള കഥാപാത്രമല്ല അഹല്യ. കവിതയിലാവട്ടെ രാഷ്ട്രീയമായ തിരിച്ചറിവിന്റേയും, കുതിപ്പിന്റേയും പ്രതീകമാണ് അഹല്യ.

''അഹല്യ, രക്ഷകന്റെ അരക്കെട്ടിൽ കൈ ചുറ്റി
സാമ്രാജ്യങ്ങളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങളിലൂടെ
ശാന്തിയിലേക്കുളള അവളുടെ രക്തപങ്കിലമായ
പ്രയാണം ആരംഭിച്ചു[3].''

'ബോധവതി' യിൽ ബുദ്ധഭിക്ഷുവിന്റെ ഉദ്ബോധനത്താൽ സാമൂഹികമായ ഉച്ചനീചത്വങ്ങൾക്ക് പുറത്തുകടക്കുന്ന ചണ്ഡാലയുവതിയെയാണ് കവി അവതരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഈ സ്ത്രീയുടെ ആത്മബോധം പിന്നീട് വർഗ്ഗബോധമായി വളരുന്നു ്. ജാതീയമായി ഉച്ചനീചത്വങ്ങൾ നിലനിന്നിരുന്ന ഒരു സാമൂഹ്യഘടനയെ ചരിത്രബോധം കൊ ് അതിജീവിക്കുകയാണ് 'ബോധവതി'. ചണ്ഡാലർ മാത്രമല്ല എല്ലാ ചൂഷിതരും ഉണരുകയാണെന്ന് ഈ കവിത പറയുന്നു.

''തണ്ണീരവൻ തേടി, കണ്ണീരു നൽകി ഞാൻ
ഇന്നെന്മനം തെളിവാനം
ചണ്ഡാലികയല്ല, ടിമയുമല്ല ഞാ-

---

2 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 298)

3 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 287)

നിന്നലെയുച്ചമുതൽക്കേ[4]''

ഭാരതം സ്ത്രീകൾക്ക് നൽകിപ്പോരുന്ന പദവി സൂചിപ്പിക്കാനായി നാം സീതയെയും പാഞ്ചാലിയെയും ഉദാഹരിക്കാറു ്. എന്നാൽ ഇവരുടെ ആദർശ വ്യക്തിത്വത്തിന് പുറത്താണ് യഥാർത്ഥ ഭാരതസ്ത്രീത്വം. 'അമ്മ' എന്ന കവിതയിൽ സച്ചിദാനന്ദൻ ഒരു സ്ത്രീയെ അവതരിപ്പിക്കുന്നു. അവളാകട്ടെ കവി കല്പനകളിലെ ധ്രുവനക്ഷത്രമല്ല, ഓരോ നിമിഷവും മരിച്ചുകൊ ിരിക്കുന്ന ഒരു സ്ത്രീയാണ്.

''അവർ പൊരുതിയത്
അടുക്കളയിലെ പച്ചവിറകിനോടും
അലക്കു തൊട്ടിയിലെ കട്ടിവിരിപ്പിനോടും
കുട്ടികളെ വിഴുങ്ങാൻ വന്ന പട്ടിണിയോടും മാത്രം[5].''

എന്നിങ്ങനെ കുടുംബജീവിതത്തിന്റെ പിന്നാമ്പുറങ്ങളിലേക്ക് കവിത കടക്കുന്നതു കാണാം. അമ്മയെ അറിയാമായിരുന്നു എന്ന തന്റെ അഹങ്കാരം തെറ്റായിരുന്നു എന്നും കവി മനസ്സിലാക്കുന്നു. കുടുംബം പ്രതിസന്ധികളെ നേരിട്ടപ്പോഴൊക്കെ അവർ ദൈവത്തോട് വഴക്കിട്ടു. ജീവിതകാലം മുഴുവൻ പണിയെടുത്തു. മരിച്ചതിന് ശേഷവും അവർ ആകാശത്തുനിന്ന് പണിയെടുക്കുന്നത് കവി കാണുന്നു. സൂര്യന്റെ ആദ്യത്തെ കിരണങ്ങൾ അമ്മയുടെ കൈകളാണ്. അവ പേരക്കിടാങ്ങളെ തഴുകാൻ വേ ിയാണ് നീളുന്നതെന്നും കവിത പറയുന്നു.

'ഇനിയൊന്ന് വിശ്രമിക്കട്ടെ' എന്ന കവിത എല്ലാ സഹോദരിമാർക്കുമായി കവി എഴുതിയതാണ്. വീട്ടുജോലികൾക്ക് നടുവിൽ ശ്വാസം മുട്ടുന്ന സ്ത്രീ എന്നത് ഒരു വിശേഷ സംഭവമല്ല, സാമാന്യഅനുഭവമാണ്. ബാല്യവും കൗമാരവും മധുരമുള്ളതാണ് എന്ന് അവൾ കേട്ടിട്ടേയുള്ളൂ; അനുഭവിച്ചിട്ടില്ല. സന്തോഷകരമായ എല്ലാ അനുഭവങ്ങളും അവളിൽ നിന്നകന്നു പോകുന്നു. ഒരു ദുഃഖം അവസാനിക്കുമ്പോൾ പുതിയ ദുഃഖങ്ങൾ അവളെ തേടി വന്നു.

''പുതിയ ദുഃഖങ്ങളെന്നെ വിളിക്കുന്നു:
പുതിയ പാത്രങ്ങൾ-കഴുകി കമഴ്ത്തുവാൻ

4 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 330)

5 സച്ചിദാനന്ദൻ (1999: 185)

പുതിയ വിഴുപ്പുകൾ-തല്ലിയലക്കുവാൻ

പുതിയൊരാൾ ശാസിക്കുവാൻ-ശകാരിയ്ക്കുവാൻ

പുതിയ സ്വപ്നങ്ങൾ മുളയിലേനുള്ളുവാൻ.[6]''

മകളായും അമ്മയായും അവൾ വ്യത്യസ്ത ഉടമസ്ഥൻമാർക്ക് കീഴിൽ ഒരേ അടിമത്തം അനുഭവിക്കുന്നു. ഒടുവിൽ അവൾ തളർന്നു വീഴുന്നു. സമൂഹവും കുടുംബവും രൂപീകരിക്കുന്ന വ്യവസ്ഥയ്ക്കുള്ളിൽ, ബോധപൂർവ്വം ആഗ്രഹിച്ചിട്ടല്ലെങ്കിലും പുരുഷന് ഒരു മൃഗത്തിന്റെ സ്വഭാവം കൈവരുന്നു ്. സ്നേഹത്തിന്റെ സ്നിഗ്ധതക്ക് പകരം ദംഷ്ട്രയും മേലാകെ രോമവുമുള്ള ഒരു ജീവിയായി പുരുഷൻ പരിണമിക്കുന്നു. അപ്പോഴും ഭാര്യയുടെ സ്വപ്നം കവി ഇങ്ങനെ വെളിപ്പെടുത്തുന്നു ്.

''കവിതയിലെന്നെ വർണ്ണിക്കേ, ടുക്കള-

ക്കരിയിൽ ഞാൻ വേർത്തു വീഴുമ്പോൾ

6 സച്ചിദാനന്ദൻ (1999: 192)

ഒരു വിരൽ കൊ ാന്നു താങ്ങു, കീത്തടവറ
യ്ക്കരികിൽ വന്നെന്നെത്തലോടൂ[7]''

അടുക്കളയാവുന്ന തടവറയിലാണ് സ്ത്രീകൾ. ആണ് പെണ്ണിന് നരകമാകാത്ത ഭൂമിയാണ് കവി ആഗ്രഹിക്കുന്നത്. ഇനി വരുന്ന തലമുറക്ക് ശുദ്ധവായുവും ജലവും സ്വതന്ത്രമായ ആത്മാവും ഉ ാവട്ടെ എന്ന് കവിത ആശിക്കുന്നു. 'മഷിക്കുപ്പിയും കൂണും' എന്ന കവിതയിൽ 'ഭൂമിയിലെ അമ്മമാരുടെ' കണ്ണീരാണ് ഞാൻ, അവരുടെ ഹൃദ യത്തിൽ നിന്നു വരുന്നതു കൊ ാണ് എനിക്കീ കറുപ്പ്[8] എന്ന് മഷിക്കുപ്പി പറയുന്നു ്.

സ്ത്രീയുടെ വിഹ്വലതകളും സ്വാതന്ത്ര്യ മോഹവും അവതരിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന കവിത യാണ് 'മീര പാടുന്നു'. ഭക്തിസാഹിത്യം ദളിതർക്കെന്നപോലെ സ്ത്രീകൾക്കും ഉണർവ്വിന്റെ കാലമായിരുന്നു. ധാരാളം സ്ത്രീകൾ ഭക്തിപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഭാഗമായി കാവ്യരചനയിൽ ഏർപ്പെട്ടിട്ടു ്. അതിൽ ഒരാളാണ് മീര. വിലപ്പെട്ട പൊന്നുകൊ ് തീർത്ത കൂട് തുറന്ന് തന്നെ പുറത്തുവിടാൻ, മുറിച്ചുമാറ്റിയ തന്റെ ചിറകുകൾ തിരിച്ചുതരാൻ മീര രാജാവിനോട് ആവശ്യപ്പെടുന്നു. അവൾ പതിതരുടെ പാട്ടുപാടിയ തംബുരു അവൾക്ക് തിരിച്ചുവേണം. രാജാവ് കൈകളിൽ അണിയിച്ച വൈഡൂര്യത്തിന്റെ വളകൾ അവളെ പൊള്ളിയ്ക്കുന്നു.

''തരികെന്റെ ചിലങ്കകൾ
മുഖപടം മാറ്റി ഞാനാ-
ത്തെരുവിലേക്കിറങ്ങട്ടേ
വെയിലിനൊപ്പം[9]''

സർഗ്ഗാത്മകമായ എല്ലാ സ്വാതന്ത്ര്യങ്ങളും കൂടിന്റെ അഴികൾക്കുള്ളിൽ അവസാ നിക്കുന്നതാണ് സ്ത്രീ ജന്മം. മീര കൊതിച്ച സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന് മയിൽപ്പീലിയുടെ നിറവും വേണുഗാനത്തിന്റെ സ്വരവുമായിരുന്നു. പൊടിയിലും വിയർപ്പിലും മുങ്ങിയതാണ് സ്വാത ന്ത്ര്യത്തിന്റെ ഉടൻ, ഇടയന്റെ ഗന്ധമാണതിന്. ഇങ്ങനെ സ്ത്രീയുടെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ

7 സച്ചിദാനന്ദൻ (1999: 199)

8 സച്ചിദാനന്ദൻ (1999: 201)

9 സച്ചിദാനന്ദൻ (1999: 245)

ചൂഷണം ചെയ്യപ്പെടുന്ന എല്ലാ വിഭാഗത്തിന്റെയും അവസ്ഥകളുമായി മീര ബന്ധിപ്പിക്കുന്നു. ഭയവും ലജ്ജയും വലിച്ചെറിഞ്ഞ് പുതിയ ജന്മത്തിലേക്ക് മീര ചിറകു വീശുന്നു. സ്ത്രീയുടെ സ്വാതന്ത്ര്യസങ്കല്പങ്ങൾ അവതരിപ്പിക്കാൻ മീരയെ പുനഃസൃഷ്ടിക്കുകയാണ് കവി. മീര സ്വാതന്ത്ര്യം കൊതിക്കുന്ന ഏത് സ്ത്രീയുടെയും ഉള്ളിലെ സങ്കല്പമാണ്.

'പൂതന' എന്ന ചെറിയ കവിതയിൽ ശക്തമായ സ്ത്രീപക്ഷ പ്രവണതകളു ്. അതാവട്ടെ സ്ത്രീയുടെ കർതൃത്വം നിഷേധിക്കുന്ന വിമോചന പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഭാഗമല്ല. പൂതനക്ക് കൃഷ്ണൻ മോക്ഷം നൽകി എന്നാണ് നാം കേട്ട കഥ. പക്ഷേ ഇതിനെ പൂതന നിഷേധിക്കുന്നു. 'മുലയൂട്ടാത്ത പെണ്ണിന് മോക്ഷമില്ലെന്ന് ദൈവങ്ങൾക്കെങ്ങനെ അറിയാൻ?' എന്നാണ് പൂതന ചോദിക്കുന്നത്. ലളിതയുടെ രൂപം തനിക്ക് യോജിക്കില്ലെന്നു പൂതന തിരിച്ചറിയുന്നുമു ്. സ്ത്രീ അവൾക്ക് സഹജമായ കനിവിന്റെയും രക്തത്തെ അമൃതാക്കുന്ന മുലപ്പാലിന്റെയും സമർപ്പണത്തിലൂടെയാണ് തന്റെ അസ്തിത്വം സ്ഥാപിച്ചെടുക്കേ ത് എന്ന് കവിത സൂചിപ്പിക്കുന്നു. ചൈന സന്ദർശിച്ചതിന്റെ അനുഭവത്തിൽ നിന്നെഴുതിയ 'ചുവന്ന വിളക്ക്'[10] എന്ന കവിത പെൺകുഞ്ഞുങ്ങളെ ക്രൂരമായി എറിഞ്ഞുകൊന്നിരുന്ന കാലത്തിന്റെ ഓർമ്മയാണ്. ഇവിടെ കൺഫ്യൂഷ്യസിന്റെ ജ്ഞാനമാകെ വിഷം തീ ുന്നതായി കവി കാണുന്നു.

സച്ചിദാനന്ദന്റെ സ്ത്രീ പക്ഷ രചനകളിൽ പ്രധാനപ്പെട്ട ഒന്നാണ് 'ഇരുപത് വയസ്സായ മകൾക്ക് ഒരു താരാട്ട്' ലോകത്തിൽ എല്ലായിടത്തും സ്ത്രീകളെക്കാത്ത് അപകടങ്ങൾ പതിയിരിക്കുന്നു. ഒറ്റുകാരനും വ്യാപാരിയും പോലീസുകാരനുമായി സുഹൃത്തുക്കൾ മാറുന്ന കാലമാണ്. പീഡനങ്ങൾ കൗതുക വാർത്തകളായി മാറുന്നു. പ്രതിരോധത്തിന്റെ ശബ്ദങ്ങൾ ദുർബലമാണ്. പെൺകുട്ടികളുള്ള രക്ഷിതാക്കൾ എപ്പോഴും ദുരന്ത വാർത്തകൾ ഓർത്ത് ഭയപ്പെടുന്നു. പെണ്ണെന്ന കാര്യംമറന്ന്, ഇരുപതുവയസ്സെന്ന കാര്യവും മറന്ന് സ്വപ്നത്തിൽ കുട്ടിക്കാലത്തിന്റെ സുരക്ഷിതത്വത്തിലേക്ക് തിരിച്ചുപോകാൻ കവി മകളോട് അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നു. പുതിയ കാലത്തിന്റെ ഭീഷണിയെ അതിജീവിക്കാൻ മകളെ ഉപദേശിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

''അച്ഛനെപോലെലിയാതുരുക്കാവുക
അമ്മയെപ്പോലുരുകാതെ കല്ലാവുക!
ഒറ്റയ്ക്കുപോകേ വൾ നീയൊരു ദിനം

---

10 സച്ചിദാനന്ദൻ (1996: 83)

ഒറ്റയ്ക്കുറങ്ങിയുണരാൻ പഠിക്കുക[11]''

'ഫോട്ടോഗ്രാഫർ' എന്ന കവിതയിൽ സ്ത്രീ അനുഭവിക്കുന്ന പീഡനത്തിന്റെ വിവധ ദൃശ്യങ്ങൾ കാണാം. പൂക്കളും പ്രകൃതി ഭംഗികളും ചിത്രീകരിക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്ന ക്യാമറയിൽ എപ്പോഴും പതിയുന്നത് ദുരന്ത ദൃശ്യങ്ങളാണ്.

''... അവയ്ക്കു നടുവിലൂടെ ഒരുവൻ ഒരുത്തിയെ
വാമൂടി വലിച്ചിഴയ്ക്കുന്നത് കാണുന്നു
ബോഗൈൻവില്ലെയുടെ മുള്ളുകളിൽ
ചോരയുണങ്ങിയിട്ടില്ലാത്ത
ഒരു മൂടുപടം കുരുങ്ങിക്കിടക്കുന്നു.
താമരക്കുളത്തിൽ ഒരു ഗർഭിണിയുടെ ശവം
കൺതുറന്നു പൊന്തിക്കിടക്കുന്നു[12]''

എന്നിങ്ങനെ ഇന്ത്യൻ സ്ത്രീത്വത്തിന്റെ അരക്ഷിതമായ ജീവിതം കവി ആവിഷ്ക്കരിക്കുന്നു. സച്ചിദാനന്ദനിൽ ശക്തമായ ചില സ്ത്രൈണഭാവങ്ങളു ്. സ്നേഹവും കനിവും ത്യാഗവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതയുടെയും ജീവിതത്തിന്റെയും മൂല്യങ്ങളാണ്.

''കണ്ണീരില്ലായിരുന്നെങ്കിൽ
ഞാനും ഒരു കത്തിയാകുമായിരുന്നു
അമ്മയാണ് എനിക്ക് കണ്ണീർ തന്നത്
പാടാനറിയാത്ത അവളുടെ സംഗീതത്തിൽ
ഞാൻ മുങ്ങിമരിച്ചു[13]''

പെൺകുട്ടിയാവാൻ മോഹിച്ച് പാവാട ചുറ്റി, കണ്ണെഴുതി, കണ്ണാടിക്കു മുമ്പിൽ നൃത്തം ചെയ്ത ഒരു കുട്ടിക്കാലം കവിക്കു ായിരുന്നു. പക്ഷേ ഇന്നാ സ്വപ്നമില്ല. പെണ്ണിന്റെ യാഥാർത്ഥ്യം ഭീകരമാണ്. 'ഒരൊറ്റ രാത്രി ഇരുപത് പുരുഷൻമാർ തന്റെ ഉടൽ വലിച്ചു കീറുന്ന' പെൺജന്മം ഇന്ന് ആരും ആഗ്രഹിക്കുന്നില്ല. പെൺമക്കൾ പിറക്കാ

---

11 സച്ചിദാനന്ദൻ (1998: 36)

12 സച്ചിദാനന്ദൻ (1998: 52)

13 സച്ചിദാനന്ദൻ (2000: 9,10)

തിരിക്കാൻ അച്ഛനമ്മമാർ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. എല്ലാം വീ െ ടുക്കപ്പെടും എന്ന കാറ്റിന്റെ വാക്കുകൾ വിശ്വസിക്കാൻ കവിക്ക് സ്വയം ചമ്മട്ടി കൊ ് അടിക്കേ ി വരുന്നു.

'ജാനകീ പോരൂ' എന്ന കവിത ഇതിഹാസ കഥയുടെ പുനരാഖ്യാനമാണ്. രാമന്റെ ഭാര്യയായിരുന്ന സീതയ്ക്ക് സ്വാതന്ത്ര്യമു ായിരുന്നില്ല. അവൾക്ക് സ്നേഹവും വിശ്വാസവും ലഭിച്ചില്ല. എന്നാൽ രാവണന് സീതയോട് തീവ്രമായ പ്രണയമു ായിരുന്നു. രാവണൻ സീതയെ തന്റെ പ്രേമത്തിലേക്ക് ക്ഷണിക്കുകയാണ്.

''പോരിക സീതേ, വേ
ഇനിയപ്പതിവ്രതാ
ഭീകര ജന്മം, ഞാനു-
ിവിടെയനശ്വര,
പ്രേമമൂർത്തിയായ്'' [14]

തന്റെ ഹൃദയം ഇതുവരെ ഒരു സ്ത്രീയാൽ നിറഞ്ഞിട്ടില്ല എന്ന് രാവണൻ പറയുന്നു. അങ്ങനെ നമ്മുടെ ഇതിഹാസങ്ങളിൽ സ്ത്രീകൾ അനുഭവിച്ചുപോന്ന പാരതന്ത്ര്യത്തിന് പുറത്തേക്ക് സച്ചിദാനന്ദൻ സീതയെ കൊ ുവരുന്നു.

സച്ചിദാനന്ദന്റെ സ്ത്രീപക്ഷ രചനകളിൽ ര ് തലങ്ങൾ കാണാവുന്നതാണ്. ഒന്നാമതായി സ്ത്രീകൾ നൂറ്റാ ുകളായി അനുഭവിച്ചു പോരുന്ന ചൂഷണത്തിന്റെയും പീഡനത്തിന്റേയും പ്രശ്നങ്ങൾ അവതരിപ്പിക്കുന്നു. ര ാമതായി അവ സ്ത്രീ ശാക്തീകരണത്തിന്റെ വഴികൾ കാട്ടിത്തരുന്നു. 'സ്ത്രീയുടെ പ്രാചീനമായ വടുകളിൽ നിന്ന് സൂര്യരശ്മി പോലെ കൂർത്ത ഒരു വാൾ ക െത്താൻ[15]' കവി സ്ത്രീ സമൂഹത്തെ ആഹ്വാനം ചെയ്യുന്നു.

ദളിത്പക്ഷ നിലപാടുകൾ

ജന്മം കൊ ് മാത്രമല്ല പ്രവൃത്തി കൊ ും ഒരാൾക്ക് തന്റെ ഭാഗധേയം നിർണ്ണയിക്കാൻ കഴിയും. സച്ചിദാനന്ദന്റെ സ്ത്രീ-ദളിത് പക്ഷ നിലപാടുകൾ ഇതിനുദാഹരണമാണ്. സമൂഹത്തിൽ നിലനിൽക്കുന്ന വർഗ്ഗാധിപത്യത്തിന്റെ ചരിത്രത്തിൽ ചൂഷണം ചെയ്യപ്പെടുന്നവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ എക്കാലത്തും ദളിതർ ഉ ായിരുന്നു. തൊഴിലാളിവർഗ്ഗം

---

14 സച്ചിദാനന്ദൻ (2004: 64)

15 സച്ചിദാനന്ദൻ (1995: 35)

യഥാർത്ഥത്തിൽ അധഃസ്ഥിതരുടെ വർഗ്ഗം കൂടിയാണ്. വിമോചനം എന്നത് വിശാലാർത്ഥ ത്തിൽ ചൂഷണം ചെയ്യപ്പെടുന്ന എല്ലാ വിഭാഗത്തിന്റേയും മോചനമാണ്. സാമൂഹികഘട നയെ പൂർണമായും പുനഃസൃഷ്ടിക്കാതെ ഈ ചൂഷിതവർഗ്ഗം വിമോചനത്തിന്റെ വഴിക ളിൽ എത്തിച്ചേരുകയില്ല. മനുസ്മൃതിയും വേദങ്ങളും മണ്ണിൽ പണിയെടുക്കുന്നവനെ അധികാരത്തിന്റെ ചെങ്കോട്ടകളിൽ നിന്ന് അകറ്റി നിർത്തുന്നു. ഇന്ത്യ സ്വതന്ത്രയായതു കൊ ാന്നും സാമൂഹമനസ്സിലെ ഉച്ചനീചത്വം അവസാനിച്ചിട്ടില്ല. കടുത്ത പീഡനങ്ങളും അവഗണനയുമായി അതിന്നും തുടരുന്നു ്.

'പോറ്റിയുടെ കോടതിയിലൂടെ പുലയനു നീതികിട്ടുമോ[16]?' എന്ന ചോദ്യം 1970-ക ളിൽ തന്നെ സച്ചിദാനന്ദൻ ഉയർത്തിയിട്ടു ്. അധികാരത്തിന്റെ വിവിധ തലങ്ങളിൽ സ വർണ്ണമേധാവിത്വം പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ച് കവി ബോധവാനായിരുന്നു. കോടതി യും ജയിലും നിയമവും എല്ലാം വ്യവസ്ഥിതിയുടെ ഉപകരണങ്ങളാണ്. പ്രാഥമികമായ ഈ ചരിത്രബോധമില്ലാതെയാണ് കോടതിയിൽ നിന്ന് ലഭിക്കുന്ന നീതി കാത്ത് നാം ഇരി യ്ക്കുന്നത്. കീഴാളവർഗ്ഗത്തിന്റെ ഈണവും താളവും സ്വീകരിച്ചുകൊ ് സച്ചിദാനന്ദൻ രചനകൾ നടത്തിയിട്ടു ്. 'പുലയപ്പാട്ട്', 'പറയപ്പാട്ട്' എന്നിവ ഉദാഹരണങ്ങളാണ്. 'തീത്തെയ്യം' എന്ന കവിതയും ആഫ്രിക്കൻ തീപ്പാട്ടിന്റെ ചുവടു പിടിച്ചുള്ളതാണ്.

'ഇന്ത്യൻ സ്കെച്ചുകൾ' എന്ന കവിതയിലെ ഭൂരിഭാഗം തൊഴിലാളികളും അധഃ സ്ഥിത വർഗ്ഗത്തിന്റെ പ്രതിനിധികളാണ്. 'വയനാട്ടിലെ അടിയത്തി' യെ 'ഇടിമിന്നലിന്റെ എരിനാവിൽ ഇലഞ്ഞിപ്പഴം പോലെ പിടഞ്ഞുതീരുന്ന ജീവിതം'[17] എന്നാണ് കവി പറയു ന്നത്. കുട്ടനാട്ടിലെ കിഴവനും മുട്ടള്ളിയിലെ പ്രവാചകയും പഴനിയിലെ കുതിരവ ിക്കാ രനും ഒക്കെ കീഴാളന്റെ പ്രതിനിധികൾ തന്നെ. കരിപിടിച്ച ഇവരുടെ മനസ്സിൽ നിന്ന് ഒരു സൂര്യനുയരും എന്ന് കവി പ്രവചിക്കുന്നു ്. 'അടിവാരം' എന്ന കവിതയിൽ.

''ദളിതന്റെയാത്മാവിൽ മുളയെടുക്കും
വ്രണമേ വസന്തമായ് പൂത്തുകായ്ക്കൂ''

എന്ന് അധഃസ്ഥിത വർഗ്ഗത്തിന്റെ ഉണർച്ചയെ വരാനിരിക്കുന്ന വസന്തത്തിലേക്ക് കവി സന്നിവേശിപ്പിച്ചിട്ടു ്.

---

16 സച്ചിദാനന്ദൻ (1983: 280)

17 സച്ചിദാനന്ദൻ (1985: 185)

'ശംബൂകൻ' എന്ന പുരാണകഥാപാത്രം സച്ചിദാനന്ദന്റെ പല രചനകളിലും കടന്നു വരുന്നു. ദളിതന്റെ ഒരു പ്രതീകമാണ് 'ശംബൂകൻ'. രാമായണത്തിൽ ജ്ഞാനത്തിന്റെ വെളിച്ചം തേടി തലകീഴായി തപസ്സുചെയ്ത ശൂദ്രമുനിയാണ് ശംബൂകൻ. ധർമ്മം തെറ്റിച്ചു എന്ന കാരണം പറഞ്ഞ് ശ്രീരാമൻ അദ്ദേഹത്തെ വധിക്കുകയായിരുന്നു. 'കടവാതിലുകൾ'[18] എന്ന കവിതയിൽ 'അരയാൽ കൊമ്പിലെ ശംബൂകൻമാർ' എന്നാണ് കവി പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഏകലവ്യന്റെ വിരലും ശംബൂകന്റെ ശിരസ്സും പരസ്പരം ക ുമു ട്ടുന്ന 'ശിരസ്സും ഉടലും'[19] എന്നൊരുകവിതയു ്. തങ്ങളെ ഉടലിൽ നിന്ന് വേർപെടുത്തിയ മര്യാദാപുരുഷോത്തമനും മഹാഗുരുവും തങ്ങൾക്ക് വേ എന്നാണ് ഇവരുടെ അഭിപ്രായം. ഏകലവ്യനും ദളിതന്റെ പ്രതിനിധിയാണ്. ഒരു മഹാഗുരുവും അവന് വിദ്യ പകർന്നുകൊടുക്കില്ല. ശംബൂകൻ അറിവു നേടുന്നത് സവർണ്ണന്റെ ഉറക്കം കെടുത്തും. അതു കൊ ് സ്വന്തം അനുഭവത്തിന്റെ എല്ലുറപ്പുള്ള ചരിത്രത്തിൽ നിന്നാണ് കീഴാളർ കരുത്തുനേടേ ത്.

'ഗുരു' എന്ന കവിതയിൽ അടിച്ചമർത്തപ്പെട്ടവന്റെ ആത്മവീര്യം ഉണരുന്നതിന്റെ ചിത്രം കാണാം. ശ്രീനാരായണഗുരുവിന്റെ ആശയങ്ങൾ സ്വീകരിച്ചു കൊ ാണ് കേരളത്തിലെ അധഃസ്ഥിതർ വെളിച്ചത്തിലേക്ക് കടന്നുവന്നത്. ഗുരു നൽകിയ കണ്ണാടിയിലൂടെ അധഃസ്ഥിതർ തങ്ങളുടെ അവസ്ഥ തിരിച്ചറിഞ്ഞു. വ്യാകുലമായ മുഖങ്ങളും ചാട്ടവാറടിയേറ്റ് വ്രണം വന്ന മുതുകും അവർ ക ത്തി. 'ക്ഷണികപ്രണയത്തിന്റെ വെളുത്ത സന്തതികളെ പേറുന്ന കറുത്ത ഉദരങ്ങളും' അവർ തിരിച്ചറിഞ്ഞു. ഇത് ഒരു കാലത്തെ കേരളത്തിന്റെ ചരിത്രം ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്നു; സവർണ്ണർ വ്യഭിചരിച്ചുതുപ്പിയ കീഴാളസ്ത്രീകളുടെ ദുരിതകഥയാണത്. മണ്ണിന്റെ ഉടമ, ആ മണ്ണിൽ പണിയെടുക്കുന്നവന്റെ പെണ്ണിന്റെയും ഉടമയെന്ന് കരുതിയ കാലമായിരുന്നു അത്.

''മറിയുന്ന പുതുമണ്ണിന്റെ സുഗന്ധത്തിൽ
താനലിയുവോളം കരിയൂന്തിപ്പാടുന്ന
ആ പുലയനെ നോക്കൂ.
അവന്റെ ഉഴവുചാലിൽ പെട്ടെന്ന്

---

18 സച്ചിദാനന്ദൻ (1999:150)

19 സച്ചിദാനന്ദൻ (2004:42)

സീത പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട് കരയുന്നത് കേൾക്കൂ[20]''

എന്നിങ്ങനെ അധ്വാനിക്കുന്നവന്റെ മഹത്വം ഗുരു കാണിച്ചുകൊടുത്തു. ശ്രീനാരായണ പ്രസ്ഥാനം അധഃസ്ഥിതന്റെ ഉയിർത്തെഴുന്നേൽപ്പായിരുന്നു.

'വീടുമാറ്റം' എന്ന കവിതയിൽ കവിക്ക് ഉറക്കം നഷ്ടപ്പെടുന്നത്.

20 സച്ചിദാനന്ദൻ (1999:168)

''ഇല്ല വരുന്നില്ലുറക്കം പ്രിയേ, കാട്ടു
പുല്ലുകളെന്നീയുലകിൻ പതികളാം?
എങ്ങു കുന്തം പോലെ കൂർപ്പിച്ചൊരിച്ചകൾ
എങ്ങു കുറിച്ച്യപ്പടനിലപ്പച്ചകൾ?[21]

ഇവിടെ കാട്ടുപുല്ലുകൾ അടിസ്ഥാനവർഗ്ഗം തന്നെയാണ്. 'കാക്ക കുളിച്ചാൽ' എന്ന കവിതയിലെ കാക്ക കറുത്തവരുടെ പ്രതീകമാണ് എന്ന് പറയാം. കാക്ക അധ്വാനിക്കുന്നവന്റെയും നിത്യോത്സാഹിയുടെയും ഒരടയാളമാണ്. തന്റെ കറുപ്പ്, കരുത്താക്കി മാറ്റാനാണ് കാക്ക ആഗ്രഹിക്കുന്നത്. 'ഉഴുന്ന മാട്' എന്ന കവിതയിലെ മാടും പാടത്ത് പണിയെടുക്കുന്നവന്റെ പ്രതിനിധിയാണ്. 'ഒരുനാൾ വയലും വിതയും തന്റേതാകുമെന്ന്[22]' ആ മാടു് സ്വപ്നം കാണുന്നു.

ഭക്തികവികളിൽ നിന്നുള്ള വെളിച്ചം

ഇന്ത്യയുടെ വിവിധഭാഗങ്ങളിൽ പടർന്നു പന്തലിച്ച ഭക്തിപ്രസ്ഥാനം ആ കാലത്തിന്റെ വിമോചന പ്രസ്ഥാനം കൂടിയായിരുന്നു. മതത്തിന്റെയും ജാതിയുടെയും പേരിൽ ഭിന്നിച്ചു നിന്ന സാമൂഹിക ഘടനയിൽ പരസ്പര സ്നേഹത്തിന്റെയും സമത്വത്തിന്റെയും മതാതീതമായ ദൈവത്തിന്റെയും ഗാനങ്ങൾ ആലപിക്കുകയായിരുന്നു ഭക്തികവികൾ. ഹിന്ദു-മുസ്ലീം-സിഖ് മതങ്ങൾക്കിടയിലെ സമന്വയത്തിന്റെ സന്ദേശമാണ് ഭക്തിപ്രസ്ഥാനം ഉയർത്തിപ്പിടിച്ചത്. ഭക്തിപ്രസ്ഥാനത്തിന് പ്രധാനമായും ര ് ധാരകളു ്. 1. ബ്രാഹ്മണ പാരമ്പര്യം 2. ശ്രമണ പാരമ്പര്യം. ജന്മം കൊ ല്ല, കർമ്മം കൊ ാണ് ഇവരെ വേർതിരിക്കുന്നത.് ബ്രാഹ്മണരായിപ്പിറന്നവർ ശ്രമണ പക്ഷത്തും, അബ്രാഹ്മണരായിപിറന്നവർ ബ്രാഹ്മണപക്ഷത്തും ഉൾപ്പെടുന്നു ്. ഇവരിൽ ശ്രമണപക്ഷത്ത് നിന്നവരാണ് സമത്വാധിഷ്ഠിതമായ ലോകവീക്ഷണം ഉയർത്തിപ്പിടിച്ചത്. ഇവർ വേദങ്ങളുടെ ആധികാരികത അംഗീകരിച്ചിരുന്നില്ല. 'ആദർശത്തെ സാക്ഷാത്കരിക്കുകയും സാക്ഷാത്തിനെ ആദർശവത്ക്കരിക്കുകയും വഴി വിഷയ വിഷയികളുടെ ഉദ്ഗ്രഥനം സാധിക്കുന്ന ആത്മബോധമാണ്[23] ശ്രമണ സദാചാരത്തിന്റെ കാതൽ. ശ്രമണമതം കർമ്മകേന്ദ്രിതമാണ്. ദൈവമല്ല സ്വന്തം കർമ്മമാണ് മനുഷ്യഭാഗധേയം നിർണ്ണയിക്കുന്നതെന്ന് ഇവർ കരുതുന്നു.

---

[21] സച്ചിദാനന്ദൻ (2004:54)

[22] സച്ചിദാനന്ദൻ (2004:54)

[23] സച്ചിദാനന്ദൻ (2001:10)

ഗാന്ധിയിലും അംബേദ്കറിലും ആദ്യകാല സോഷ്യലിസ്റ്റുകളിലും ഇന്നത്തെ ദളിത് മുന്നേറ്റ പ്രവർത്തകരിലും സ്ത്രീ മുക്തി വാദികളിലും പരിസ്ഥിതി പ്രവർത്തികരിലുമെല്ലാം ശ്രമണധാരയുടെ വെളിച്ചം കെ ത്താനാവും.

സച്ചിദാനന്ദൻ ഭക്തിസാഹിത്യത്തെക്കുറിച്ച് ഗൗരവമായി പഠനം നടത്തുകയു ായി. ഭക്തികവികളുടെ ജീവിതത്തെ പുരസ്ക്കരിച്ച് കവിതകളുടെ പരമ്പര തന്നെ അദ്ദേഹം രചിക്കുകയു ായി. കബീർ, മീര, നാം ദേവ്, തുക്കാറാം, ബസവണ്ണ, മഹാദേവി അക്ക തുടങ്ങിയ ഭക്തിപ്രസ്ഥാന കവികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിഷയങ്ങൾ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതക്ക് പ്രമേയമായിട്ടു ്. 'പറയുന്നു കബീർ' എന്ന കവിതയിൽ തന്റെ മതം മണ്ണും കുലം വിണ്ണും ജാതി മഴയുമാണെന്ന് കബീർ പറയുന്നു. ജാതി-മത കേന്ദ്രിതമായ സമൂഹത്തിന് മതാതീതമായ മാനവികതയുടെ സന്ദേശം നൽകുകയായിരുന്നു കബീർ. കടലിലും വാനിലും കാട്ടിലും സൂര്യനിലും കൊടുങ്കാറ്റിലും അദ്ദേഹം രാമനെ ദർശിക്കുന്നു. മഴയും പൗർണ്ണമിയും പൂവും പൂങ്കാറ്റും താരാട്ടുമൊക്കെയാണ് സീത.

> ''അന്ധ സഹോദര നിൻ പൂണൂലിൻ
> തുമ്പിലിരിപ്പുെ ന്നോ ദൈവം?
> എണ്ണാമോ ജപമാലയിലവനെ
> വെണ്ണക്കല്ലിൽ തടവിലിടാമോ?[24]''

എന്നിങ്ങനെ സവർണ്ണന്റെ ദൈവസങ്കല്പത്തെ കവിത വിചാരണ ചെയ്യുന്നു. കുടിലുകൾ തീവെച്ചപ്പോൾ കത്തിയെരിഞ്ഞത് ചണ്ഡാലരല്ല തന്റെ ദൈവമാണെന്ന് കബീർ പറയുന്നു. ജാതി മറന്ന് പ്രണയിച്ചതിന് കെട്ടിത്തൂക്കപ്പെട്ട ഇണകളിൽ പിടഞ്ഞതും തന്റെ ദൈവമാണെന്ന് കബീറിനറിയാം. അടിയേൽക്കുന്ന ദളിതന്റെ ദൈവവും തൊഴിൽ വിൽക്കുന്ന ദരിദ്രന്റെ ദൈവവും അവൻ തന്നെയാണ്. അധ്വാനത്തിന്റെയും പോരാട്ടത്തിന്റെയും ദുരന്തത്തിന്റെയും കടലിൽ നിന്ന് മാറാപ്പുമായി ഉയർന്നു വരുന്നത് തന്റെ ദൈവമാണെന്ന് കബീർ കരുതുന്നു. മനുഷ്യർ കരികോരി വിയർക്കുന്ന ഖനികളിലും ഭർത്താവിന്റെ ചിതയിൽ ഭാര്യമാർ കരിയുന്ന ഗ്രാമങ്ങളിലും നിന്ന് വിമോചനത്തിന്റെ രാമൻ ജനിക്കേ ിയിരിക്കുന്നു.

> ''അവരുടെ ഹൃദയം മിഥിലാസിതമതി-
> ലിനി വിരിയേ ു കിനാവിൻ സീത

---

24 സച്ചിദാനന്ദൻ (1999:228)

അവരുടെ ബോധമയോധ്യ, യതിന്നക-

മിനിയുയരേ   ു വിമോചനരാമൻ''

എന്നിങ്ങനെ വിമോചനത്തിന്റെ ദൈവമായാണ് കബീർ രാമനെ കരുതിയത്.

മറാഠി ഭക്ത കവി തുക്കാറാമിന്റെ ജീവിതത്തെ ആധാരമാക്കി സച്ചിദാനന്ദൻ രചിച്ച കവിതയാണ് 'തുക്കാറാം ദൈവത്തോട്'. വാമൊഴിയിൽ എഴുതുന്ന, അരിക്കച്ചവടക്കാരനായ ശൂദ്രന് ഈശ്വരസാക്ഷാത്ക്കാരം സാധ്യമല്ലെന്നാണ് ബ്രാഹ്മണർ അധിക്ഷേപിച്ചിരുന്നത്. ദാരിദ്ര്യവും പട്ടിണിയും തുക്കാറാമിനെ നിരന്തരം വേട്ടയാടി. മകൾ പട്ടിണി കൊ   ു മരിച്ചു. ഭാര്യ ഉപേക്ഷിച്ചു. തന്റെ ഹരിയെ (ദൈവത്തെ) വിമർശനാത്മകമായി ക   ് കലഹിക്കുകയാണ് ഈ കവിതയിൽ തുക്കാറാം ചെയ്യുന്നത്. ദൈവത്തിന് കരുണയു   ായിരുന്നെങ്കിൽ ദരിദ്രനായ ഈ ഭക്തൻ ഇത്രയേറെ ദുരിതങ്ങൾ നേരിടേ   ി വരില്ലായിരുന്നു. കീഴാള പക്ഷത്തു നിന്നുള്ള രൂക്ഷമായ വിമർശനമാണ് ഈ കവിത.

''ഇനി നമ്പുകില്ല ഞാൻ

വാതിലിൻ പഴുതിൽ നീ-

യൊളിമിന്നിൽ, വാക്കിന്റെ

വക്കത്തുദിക്കിലും

തെളിവുവേണം നിന്നെ

ദൈവമായെണ്ണുവാൻ

ഇവിടെ, ഈ മണ്ണിൽ

പിറന്നരൂപത്തിൽ വാ![25]''

'നാമദേവൻ ക്ഷേത്രങ്ങളെ ചോദ്യം ചെയ്യുന്നു' എന്ന കവിതയിലും യാഥാസ്ഥി തിക സദാചാര മൂല്യങ്ങൾക്ക് നേരെയുള്ള ശക്തമായ വിമർശനമാണുള്ളത്. 13-ാം നൂറ്റാ ിലെ ഭക്തകവിയായ നാമദേവൻ ബ്രാഹ്മണമതാനുഷ്ഠാനങ്ങളെ നിരാകരിക്കാൻ ആഹ്വാനം ചെയ്ത കവിയായിരുന്നു. പൊതുവേ ഭക്തികവികൾ വളർത്തിയെടുക്കാൻ ശ്രമിച്ച ദൈവസങ്കല്പം വിഗ്രഹാരാധനയും ക്ഷേത്രാരാധനയും നിഷേധിക്കുന്ന തരത്തി ലുള്ളതായിരുന്നു. ദൈവം എല്ലാ ചരാചരങ്ങളിലും ജീവിക്കുന്ന നിത്യ സാന്നിദ്ധ്യമായി രുന്നു അവർക്ക്.

''ഒരു ശിലമാത്രം ഭജിക്കുവാനെന്തു നീ?
ശിലയായ ശിലയൊക്കെ രാമൻ.
തിരിയാർക്കുവേ ി കൊളുത്തുന്നു കോവിലിൽ?
ഉലകിന്റെ സൂര്യനേ രാമൻ
അവനെന്തിനീഷട്ടു തിരുവാട, ആകാശ-
മവനെപ്പൊതിഞ്ഞിരിക്കുമ്പോൾ?
അവനുപൂമാലയോ, ലോകങ്ങളൊക്കെയു-
മവിടുത്തെ മലർവനിയല്ലോ.'' [26]

കോവിലിനുള്ളിൽനിദ്രകൊള്ളുന്നവനല്ല രാമൻ; അധ്വാനത്തിന്റെ തഴമ്പാർന്ന തൂമ്പയിലും തറിയിലും അടുക്കളഷുകയിലും തുടങ്ങി അമ്മമാരുടെ ഹൃദയത്തിൽ എരി യുന്ന തീയിലും അനാഥന്റെ വിശപ്പിലും രാമൻ ഉ ്. ഒടുവിൽ പൂജാരിയോട് പതിത രുടെ വിയർപ്പിൽ മുക്കി ആത്മാവ് ശുദ്ധിയാക്കാൻ കവി പറയുന്നു.

ബസവണ്ണ കർണാടകത്തിലെ ശൈവഭക്തനാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശ്രമഫലമായി മത-ജാതി ആചാരങ്ങൾ ഇല്ലാത്ത ഒരു സംഘമായി ശൈവർ വളർന്നു വന്നു. അധ്വാന ത്തിന്റെ മഹത്വം ഘോഷിക്കുന്ന സമത്വത്തിലൂന്നിയ മാനവിക ദർശനമായിരുന്നു ബസവ ണ്ണയുടേത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിവൻ:

---

25 സച്ചിദാനന്ദൻ (1996(1):42)

26 സച്ചിദാനന്ദൻ (1996 (1):43)

''നിലമുഴും കരിശിവൻ, കൊയ്യുമരിവാൾ ശിവൻ
അതു കൊയ്തതാറ്റിക്കൊഴിക്കും മുറം ശിവൻ
അറ, പറ, കലം, കയിൽ അവനിറയുമന്നവും
അതിൽ നൃത്തമാടുന്നൊരൂർജ്ജമതും ശിവൻ'' [27]

ദലിതരുടെ ഉള്ളിൽ അനന്തതയുടെ വിത്തുകൾ ഉ ന്ന് ബസവണ്ണ കരുതി. അതിനെ തൃഷ്ണയുടെ എലികൾ തിന്നു നശിപ്പിക്കാതെ മുളപ്പിച്ച് വിത്തും വളവുമേകി സംരക്ഷിക്കേ താണ്. പ്രഭു, ദ്വിജൻ, ആൺ, ഞാൻ എന്നൊക്കെയുള്ള ദുരഭിമാനങ്ങൾക്ക് പുറത്തുകടക്കാൻ ബസവണ്ണ ആഹ്വാനം ചെയ്തു. ബസവണ്ണ, 'കല്യാണ'ത്തിൽ വളർത്തിയെടുത്ത മതാതീത സമൂഹം അവിടുത്തെ രാജാവുമായി സായുധകലാപത്തിന് തന്നെ ഒരുങ്ങുകയു ായി. എന്നാൽ ഈ ആക്രമസംരംഭങ്ങൾക്ക് ബസവണ്ണ എതിരായിരുന്നു.

ഭക്തികവിതയിലെ സ്ത്രൈണഭാവം നിറഞ്ഞ കവിതകളാണ് മഹാദേവിഅക്കയുടേത്. ഈശ്വരനോടുള്ള പ്രണയവും ഈശ്വരന്റെ സർവ്വചരാചരങ്ങളിലെ സാന്നിദ്ധ്യവും മഹാദേവിഅക്കയുടെ കവിതകളിൽ നിറഞ്ഞുനിൽക്കുന്നു.

''നീ കിളിക്കണ്ണ്, കിളി, കിളികൂടുവെയ്ക്കുന്ന
പൂമരം നീ, മരം നിൽക്കുന്ന കാടു നീ,
കാടിരിക്കും ഭൂമി, ഭൂമി നിൽക്കുന്ന പ്രപഞ്ചവും നീ,
അപ്രപഞ്ചമിരിക്കുന്ന സ്വപ്നവും
സ്വപ്നം വിരിയുന്ന ചിത്തവും.'' [28]

എന്നിങ്ങനെ ദൈവം അക്കയുടെ കവിതയിൽ നിറയുന്നു. ദൈവത്തെ അന്വേഷിച്ച് ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ പോകേ തില്ലെല്ലാണ് അക്കയുടെ മതം. ഈശ്വരനിലുള്ള തീവ്രപ്രണയത്തിന്റെ ഒരു തലം കൂടി ഈ കവിയിത്രിയിൽ ഉ ്. ആധുനിക കാലത്ത് മാധവിക്കുട്ടി കൃഷ്ണനെ കാണുന്നതുപോലെയാണ് അക്ക മഹാദേവി ശിവനിൽ ലയിക്കുന്നത്. അവന്റെ ഗാഢാലിംഗനത്താൽ ബോധരഹിതയാവാൻ, ഒരു ചുംബനത്താൽ അവനിലലിഞ്ഞ് അനന്തതയിൽ ലയിക്കാൻ കവയിത്രി ആഗ്രഹിക്കുന്നു.

---

27 സച്ചിദാനന്ദൻ (1996 (1): 48)

28 സച്ചിദാനന്ദൻ (1996(1): 52).

'ആ ാൾ പ്രണയത്തെക്കുറിച്ച് സംസാരിക്കുന്നു' എന്ന കവിതയിൽ തമിഴിലെ സംഘകാല വൈഷ്ണവ കവയിത്രി ആ ാളിന്റെ പ്രണയസങ്കല്പം അനാവരണം ചെയ്യ പ്പെടുന്നു. ഭക്തിയും കാമവും ആ ാളിന്റെ കവിതകളിൽ നിറയുന്നു. കവയിത്രിക്ക് കൃഷ്ണനോടുള്ള പ്രണയത്തിന്റെ സൂക്ഷ്മതലങ്ങൾ ഈ കവിതയിൽ അവതരിപ്പിച്ചിട്ടു ്. സ്ത്രീ പുരുഷപ്രണയത്തിന്റെ അനന്തസീമകൾ ഈ കവിതയിലൂടെ സച്ചിദാനന്ദൻ സൂചി പ്പിക്കുന്നു. പ്രണയം സ്ത്രീക്ക് മോചനമാർഗ്ഗം കൂടിയാണ്. കുടുംബവും സമൂഹവും അടിച്ചേൽപ്പിക്കുന്ന വിലക്കുകൾ തകർത്ത് പ്രണയത്തിലൂടെ സ്ത്രീ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിലേക്ക് കുതിക്കുന്നു. പുതിയൊരു ലോകം സൃഷ്ടിക്കുന്നു.

''...ദാഹം, പശി, കാമ മിതൊക്കെയു -
മോരാതെ മഴ വെയിൽ മഞ്ഞുക -
ളറിയാതെ നരയും ജരയും
പാരാതെ, നീർമരുതിൻ വൻ
വേടിൽ കുടികൊ ു തപസ്സാർ-
ന്നീടുവതേ എന്നുടെ പ്രണയം''

ഭക്തികവികളുടെ ജീവിതവും രചനകളും ആധാരമാക്കി സച്ചിദാനന്ദൻ എഴുതിയ കവിതകൾ കവിയുടെ നിലപാടുകളുടെ കൂടി നിദർശനമാണ്. ഈശ്വരസങ്കല്പം, ഈശ്വരനും മനുഷ്യനും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം, മനുഷ്യർക്കിടയിൽ ഉ ായിരിക്കേ ഏകോ ദരസോദരത്വം തുടങ്ങിയ കാര്യങ്ങളിലെ സച്ചിദാനന്ദന്റെ നിലപാടുകൾ ഈ കവിതകളി ലൂടെ ആവിഷ്ക്കരിക്കപ്പെടുന്നു ്. കീഴാളന് ആത്മവിശ്വാസം വളർത്തിയ, അവന്റെ മുന്നേറ്റങ്ങൾക്ക് കരുത്തുപകർന്ന, ഭക്തിപ്രസ്ഥാനത്തെ തന്റെ കാലത്തിന്റെ അസമത്വ ങ്ങൾക്കെതിരെ ആയുധമാക്കുകയായിരുന്നു സച്ചിദാനന്ദൻ.

ഫാസിസ്റ്റ് വിരുദ്ധ നിലപാടുകൾ

ജർമ്മനിയിലായാലും ഇന്ത്യയിലായാലും ഫാസിസം അപകടകാരിയാണ്. ഇന്ത്യ യിൽ അടുത്തകാലത്ത് ശക്തമായിക്കൊ ിരിക്കുന്ന ഹൈന്ദവ-ഫാസിസ്റ്റ് പ്രവണത കൾക്കെതിരെ സച്ചിദാനന്ദൻ തന്റെ കവിതകളിലൂടെ പ്രതികരിച്ചിട്ടു ്. ജർമ്മനിയിൽ ഹിറ്റ്ലർ നേതൃത്വം നൽകിയ ഫാസിസം ആര്യരക്തത്തിന്റെ മഹിമയിൽ വിശ്വസിച്ചപ്പോൾ ഇന്ത്യയിൽ അതിന് സവർണ്ണ ഹിന്ദുത്വത്തിന്റെ ഛായയാണുള്ളത്. സമീപകാല സംഭവവി കാസങ്ങൾ ഇക്കാര്യങ്ങൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നു ്. ഇവിടെ മുസ്ലിംങ്ങളും ക്രസ്ത്യാനികളും മറ്റു ന്യൂനപക്ഷ മതവിഭാഗങ്ങളും മാത്രമല്ല ഫാസിസത്തിന്റെ ഇരകൾ; ഹിന്ദുക്കളിൽത്ത

ന്നെപെടുന്ന ദളിതരും മറ്റും പിന്നോക്ക വിഭാഗങ്ങളും കൂടിയാണ്. ഗാന്ധിജിയുടെ മരണത്തിനും ഇന്ത്യയിൽ പല കാലത്തായി നടന്ന വർഗ്ഗീയ കലാപങ്ങൾക്കും പിന്നിൽ ഹൈന്ദവ ഫാസിസത്തിന്റെ അജ പ്രവർത്തിച്ചിട്ടു ്. ഈ അടുത്തകാലത്തു ായ ഗുജറാത്ത് കലാപം, ക്രൈസ്തവന്യൂനപക്ഷങ്ങൾക്കെതിരെ നടന്ന എണ്ണമറ്റ ആക്രമണങ്ങൾ, കമിതാക്കൾക്കെതിരെ നടക്കുന്ന കയ്യേറ്റങ്ങൾ എന്നിവ ഫാസിസ്റ്റ് ഭീകരത വെളിപ്പെടുത്തുന്നു. ബാബറിമസ്ജിദ് തകർത്തതും രാജ്യത്താകെ ഇതര വിഭാഗങ്ങളുടെ ആരാധനാലയങ്ങൾക്കെതിരെ നടക്കുന്ന ആക്രമണങ്ങളും ഫാസിസ്റ്റ് ഭീകരതയുടെ അടയാളങ്ങളാണ്.

'ശൈലീ വിജ്ഞാനീയം' എന്ന കവിതയിൽ ഫാസിസം നടത്തിയ പല കൊലകളുടെ രീതികൾ പരാമർശിക്കപ്പെടുന്നു. ഗാന്ധിവധം, ഇന്ത്യാവിഭജനകാലത്ത് സാധാരണ മനുഷ്യരെ മതം തരിച്ചറിഞ്ഞശേഷം വകവരുത്തിയ സംഭവങ്ങൾ, തലശ്ശേരിയിലെ കലാപം, ഗൗജ്റാളയിലെ കൊല, ബാരീപദയിൽ ക്രിസ്ത്യൻ മിഷനറിയെയും മക്കളെയും വാഹനത്തിനകത്തിട്ട് കത്തിച്ച സംഭവം എന്നിവ ഫാസിസം നടപ്പിലാക്കുന്ന കൊലയുടെ വിവിധ ശൈലികളായി കവി അവതരിപ്പിക്കുന്നു. രൂക്ഷമായ പരിഹാസത്തിന്റെ ഭാഷയാണ് ഇവിടെ ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്നത്. എല്ലാ കൊലക്കും ശേഷം 'റാം റാം' എന്ന പല്ലവിയു ്. ഒടുവിൽ അമ്പലമു ാക്കാൻ പൂജിച്ച കല്ലെടുത്ത് രാമനെയും ഫാസിസ്റ്റുകൾ വകവരുത്തുമെന്ന് സച്ചിദാനന്ദൻ പരിഹസിക്കുന്നു.[29]

''ഇങ്ങനെ ഒന്നും ര ുമായി
എത്രകാലം തുടരാനാണ്
ദലിതർക്കും ആദിവാസികൾക്കും
ന്യൂനപക്ഷങ്ങൾക്കും സ്ത്രീകൾക്കും
വെവ്വേറെ ഗ്യാസ് ചെംബർ വേണം
ഭൂരിപക്ഷത്തിന് ഒരണുബോംബ്
ഓരോ ഗ്രാമവും ഓഷ് വിറ്റ്സാകുംവരെ
ഞങ്ങൾ രാമനെ വിളിച്ചുണർത്തും
ഒടുവിൽ അയോദ്ധ്യയിലെത്തി
അമ്പലമു ാക്കാൻ പൂജിച്ച കല്ലെടുത്ത്
രാമനെ . . .
റാം റാം''

29 സച്ചിദാനന്ദൻ (2000:46)

2002-ലെ ഗുജറാത്ത് കലാപത്തിന്റെ ഭീകരമായ യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളാണ് 'സാക്ഷ്യങ്ങൾ' എന്ന കവിതക്കാധാരം. മുസ്ലിംങ്ങൾക്കെതിരെ നടന്ന ഭീകരമായ കടന്നാക്രമണമായിരുന്നു അത്. ഗർഭിണിയുടെ വയറ് പിളർന്ന് കുഞ്ഞിനെ തീയിലെറിയുന്ന പൈശാചികത, ഭാവിയെ നശിപ്പിക്കാൻ കുട്ടികളെ തെരഞ്ഞുപിടിച്ചു കൊല്ലുന്നതിലെ 'ആസൂത്രണം,' പള്ളികൾ പൊളിച്ച് അമ്പലം പണിയുന്നതിലെ 'നിർമ്മാണ വൈദഗ്ധ്യം' എന്നിവ കവിതയിൽ വിവരിച്ചിട്ടു ്. പക്ഷേ ഇതൊന്നുമായിരുന്നില്ല രാമൻ; സൂഫികൾ പാടിപ്പുകഴ്ത്തിയ, സ്നേഹവും ക്ഷമയും മുറുകെപിടിച്ച, ജനമനസ്സിൽ പ്രതിഷ്ഠനേടിയ രാമനെ ഫാസിസ്റ്റുകൾ ഭയപ്പെടുന്നു. ആ രാമൻ പള്ളികളിൽ നിന്ന് നിലവിളിക്കുന്നു ായിരുന്നു.

> ''തകർക്കപ്പെട്ട മുപ്പത്തിര ് പള്ളികളിലും നിന്ന്
> രാമൻ നിലവിളിക്കുന്നത് ഞാൻ കേട്ടു
> അഭയാർത്ഥിത്താവളത്തിൽ കുട്ടികളുടെ
> പൊള്ളിയ നെറ്റികൾ അവൻ മെല്ലെ തലോടി,[30]''

പുരുഷൻമാർ അഹന്തയിൽ പോരടിച്ചു മരുക്കുമ്പോൾ ലോകത്തെ രക്ഷിക്കുമെന്നു കരുതിയ സ്ത്രീകളും വർഗ്ഗീയതയുടെ വിഷം തുപ്പുന്നതാണ് ഗുജറാത്തിൽ നാം ക ത്. പന്തവുമായി കൊലക്കിറങ്ങുന്ന സഹോദരൻമാർക്ക് അവർ വീരതിലകം ചാർത്തി കൊടുത്തു. തെറ്റുചെയ്യാൻ അറച്ചുനിന്നവരെ വളകളൂരികൊടുത്ത് അവർ പരിഹസിച്ചു. തട്ടമിട്ട കൂട്ടുകാരികളെ മൊട്ടയടിച്ചു.

> ''എനിക്ക് വിശ്വസിക്കാൻ വയ്യ,
> മുലപ്പാൽകൊ ് തീ ആളിക്കത്തിക്കാമെന്ന്!
> താരാട്ടുകൊ ് ഭുകമ്പമു ാക്കാമെന്ന്?.[31]''

വർഗ്ഗീയത 'ഹിസ്റ്റീരിയ'പോലെ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. ഇവിടെ മനുഷ്യൻ സ്വന്തം രക്തത്തെ തിരിച്ചറിയാതെ പോകുന്നു. സ്നേഹത്തിന്റെയും കരുണയുടെയും എല്ലാ വാതിലുകളും അടഞ്ഞുപോകുന്നു. മനുഷ്യർ നരഭോജികളായിമാറുന്നു. ഭാരതം ചെറുത്തു തോൽപിക്കേ ഈ വർഗ്ഗീയ വിപത്തിനെതിരെ സച്ചിദാനന്ദൻ ഉണർന്നിരിക്കുന്നു. താൻ ഹിന്ദുമതത്തിൽ ജനിച്ചുപോയതിൽ കവി ലജ്ജിക്കുകയാണ്.

---

30 സച്ചിദാനന്ദൻ (2004: 15)

31 സച്ചിദാനന്ദൻ (2004: 16).

''ലജ്ജയോടേ പറയൂ ഞാൻ ഹിന്ദുവെന്ന്
ഞാൻ കൊലയാളി, കൊള്ളിവെപ്പുകാരൻ
ഞാൻ ബലാത്സംഗി, ഞാൻ
പള്ളിയും കല്ലറയും തകർക്കുന്നവൻ
ഞാൻ നരഭോജി.''[32]

മരണത്തിന്റെ നിറം കറുപ്പല്ല കാവിയാണ് എന്ന് കവി തിരിച്ചറിയുന്നു. താൻ ആദരിച്ചിരുന്ന ഹൈന്ദവബിംബങ്ങളിൽ മുഴുവൻ കവി ചോരകാണുന്നു. മരണം കാണുന്നു.

''നീ ക തുവിളിച്ചുപറയുകയായിരിക്കും
നീതിക്കുവേ ി കയ്യുയർത്തി നിലവിളിക്കുകയായിരിക്കും
അഥവാ ഏകാന്തതയിൽ നിന്റെ ദൈവത്തോട്
നിശ്ശബ്ദം ശാന്തിക്കായി പ്രാർത്ഥിക്കയായിരിക്കും
അവർ സ്വസ്തികയുമായി വന്നു ചോദിക്കും
നിന്റെ ദൈവമേതാണ്? വംശം? ദേശം? ഭാഷ?'' [33]

എല്ലാ നന്മകളെയും ഫാസിസം തെറ്റായി വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നു. പ്രണയവും സാഹിത്യവും കലയും ഫാസിസം ഇഷ്ടപ്പെടുന്നില്ല. അത് ചിത്രകാരന്റെ ക്യാൻവാസുകൾക്ക് തീയിടുന്നു. കവികളെ ഗ്യാസ് ചെംബറിലേക്ക് നയിക്കുന്നു.

എല്ലാ ഫാസിസ്റ്റ് പ്രവണതകൾക്കുമെതിരായ നിലപാടാണ് സച്ചിദാനന്ദൻ കവിതയിലും ജീവിതത്തിലും സ്വീകരിച്ചത്. അത് സാർവ്വദേശീയ മാനവികതയുടെ പക്ഷത്താണ്. എല്ലാ മനുഷ്യരും സമന്മാരാകുന്ന, വിശാലമായ ലോകവീക്ഷണമാണ് സച്ചിദാനന്ദന്റേത്. ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന കാലത്തിന്റെ രക്തപങ്കിലമായ യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളിലിരുന്ന് സ്നേഹവും സന്തോഷവും നിറഞ്ഞ ഒരു നാളെ അത് സ്വപ്നം കാണുന്നു.

പരിസ്ഥിതി സമീപനം

സച്ചിദാനന്ദന് പ്രകൃതി സൗന്ദര്യം പാടിപ്പുകഴ്ത്താനുള്ള ദൃശ്യ സമൃദ്ധിയല്ല. മറിച്ച് നമ്മുടെ സംസ്കാരത്തെയും ചരിത്രത്തെയും സമരവീര്യത്തെയും ബലപ്പെടുത്താനുള്ള

---

32 സച്ചിദാനന്ദൻ (2004: 19).

33 സച്ചിദനന്ദൻ .(2004: 36,37).

പശ്ചാത്തല സൂചനകളാണ്. ആധുനിക നാഗരികതയുടെ കടന്നുകയറ്റം പ്രകൃതിയുടെ സ്വാഭാവികമായ നിലനിൽപ്പിന് ഭീഷണി സൃഷ്ടിച്ചിട്ടു ്. പരമാവധി ചൂഷണമെന്ന സിദ്ധാന്തത്തിൽ അധിഷ്ഠിതമായ മുതലാളിത്തത്തിന്റെ 'വികസനം' പ്രകൃതിവിഭവങ്ങളുടെ മേലുള്ള ചൂഷണത്തെ ന്യായീകരിക്കുന്നു. മുതലാളിത്തത്തിന് ബദലായി വളർന്നു വന്ന സോഷ്യലിസ്റ്റ് സമ്പദ്ഘടനയും പ്രകൃതിക്കുമേലുള്ള കടന്നുകയറ്റത്തെ തെറ്റായിക്കാണുന്നില്ല. സ്വന്തം രാജ്യത്ത് മാത്രമല്ല അധിനിവേശം സ്ഥാപിക്കുന്ന പ്രദേശത്തിന്റെയും പ്രകൃതി വിഭവങ്ങളെ വിവേചനരഹിതമായി ഉപയോഗിച്ചും നശിപ്പിച്ചുമാണ് ആധുനിക സാമ്രാജ്യത്വം വളർന്നുവന്നത്. ഏഷ്യയും ആഫ്രിക്കയും തെക്കേ അമേരിക്കയും ഈ വിധത്തിൽ പാശ്ചാത്യശക്തികളുടെ ചൂഷണത്തിന് വിധേയമായി ക്ഷയിച്ചുപോയ പരിസ്ഥിതിക്ക് ഉദാഹരണമാണ്. അടുത്തകാലത്ത് ഇറാക്കിലും കുവൈറ്റിലും നടന്ന സാമ്രാജ്യത്വാധീനിവേശത്തിന് പിന്നിൽ എണ്ണയുടെ ചൂഷണം എന്ന ഗൂഢലക്ഷ്യം ഉ ായിരുന്നു.

മനുഷ്യന്റെ ശത്രുവല്ല പ്രകൃതി. പ്രകൃതി അനുവദിക്കുന്ന സാധ്യതയുടെ പരിധിക്ക് പുറത്തേക്ക് മനുഷ്യന് വികസിക്കാനുമാവില്ല. ഒരു കേന്ദ്രത്തിൽ ഉറപ്പിച്ച ചരടിൽ കെട്ടിയ വസ്തുവിന്റെ ചലനം പോലെ, ഒരു ജന്തുവിനും പ്രകൃതിയിൽനിന്നും വേറിട്ടു ജീവിക്കാനാവില്ല. അതുകൊ ് പ്രകൃതിയുടെ നാശം മനുഷ്യന്റെയും നാശം തന്നെ. സൂക്ഷ്മമായ സംവേദനശീലമുള്ള കവികളും കലാകാരൻമാരും പ്രകൃതി നേരിടുന്ന ഭീഷണി നേരത്തേ തിരിച്ചറിയാറു ്. ഈയൊരു ദീർഘദർശനം ശാസ്ത്രജ്ഞൻമാർക്ക് പലപ്പോഴും ലഭിക്കാറില്ല. പ്രകൃതി വിഭവങ്ങൾക്കൊ ് സമ്പന്നമായ കേരളം കവികൾക്ക് അനന്തമായ വർണ്ണനാസാധ്യതകൾ നൽകിയിരുന്നു. നമ്മുടെ പ്രകൃതി വിഭവങ്ങൾ നമ്മുടെ സംസ്കാരത്തിന്റെ പ്രതീകങ്ങളുമായിരുന്നു. തെങ്ങ് കേരളത്തിന്റെ ഓർമ്മകളുണർത്തുന്ന ഒരു ചിഹ്നമാവുന്നതുപോലെ (വൈലോപ്പിള്ളി - ആസാം പണിക്കാർ) മലനിരയും കായലും കടലും കൊന്നപ്പൂവും തുമ്പയുമൊക്കെ കേരളത്തെ അടയാളപ്പെടുത്തുന്നു. സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ കേരളീയ സാമൂഹ്യ-രാഷ്ട്രീയ ജീവിതത്തിന്റെ വീര്യവും മൂല്യബോധവും ഒക്കെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന പ്രതീകങ്ങളായിട്ടാണ് പ്രകൃതി കടന്നുവരുന്നത്. അവ നിത്യസാന്നിധ്യമാണ് എന്നു തന്നെ പറയാം. പ്രകൃതിനാശത്തിന്റെ ദുരന്തങ്ങളും കവിതയിൽ കടന്നുവരാറു ്. പി. കുഞ്ഞിരാമൻനായർ പാടിപുകഴ്ത്തിയ പ്രകൃതിയുടെ ചിരികൾ നഷ്ടപ്പെടുന്നത് 'ര ാംവരവ്'എന്ന കവിതയിൽ സച്ചിദാനന്ദൻ കാണുന്നു. എന്നാൽ ഈ ദുരന്തത്തിൽ വെറുതേ വിലപിക്കാനല്ല, എല്ലാം തിരിച്ചുപിടിക്കണം എന്നാണ് കവിത പറയുന്നത്. മണ്ണിൽ പണിയെടുക്കുന്നവരുടെ വർഗ്ഗത്തിനൊപ്പം പൊരുതി, നാടിന്റെ ചരിതങ്ങളെ, സുകൃതികളെ ചേറിൽ മറയുന്ന മലരിനെ, വനങ്ങളെ,

പുഴയെ, കറുകക്കറുപ്പിനെ ഒക്കെ വീെ ടുക്കണം. പി. കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ ഇത്രയും കൂടി മന്ത്രിക്കുന്നതായി കവി കേൾക്കുന്നു.

''തെങ്ങിനും കവുങ്ങിനും
പ്ലാവിനുമൊപ്പം പച്ച
യുങ്ങിന്, കൊടിത്തുവ്വ-
യ്ക്കാടലോടകത്തിനും
തങ്ങുവാനിടം നൽകും
ഭൂവിതിന്നൗദാര്യത്തെ...'' [34]

എന്നിങ്ങനെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട ഒരു പരിസ്ഥിതി കാഴ്ചപ്പാടും കവിതയിലു ്. എല്ലാ ജീവജാലങ്ങൾക്കും അവകാശപ്പെട്ടതാണ് ഭൂമി എന്ന് കവിത ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്നു.

കാട് പ്രകൃതിയുടെ സ്വാഭാവികതയുടെയും ജൈവികശക്തിയുടെയും പ്രതീകമാണ്. അവിടെ ജീവികൾക്കിടയിലെ സ്നേഹം തീവ്രവും എതിർപ്പ് രൂക്ഷവുമായിരിക്കും. 'ഓർമയിൽ കാടുള്ള മൃഗം' എന്ന കവിതയിൽ 'ഓർമയിൽ കാടുള്ള മൃഗം എളുപ്പത്തിൽ മെരുങ്ങുകയില്ല' എന്ന് കവി പറയുന്നു. 'സഹ്യന്റെ മകൻ' എന്ന കവിതയിൽ വൈലോപ്പിള്ളി, ഉള്ളിൽ കാടുറങ്ങുന്ന ഒരു കൊമ്പനെ അവതരിപ്പിച്ചിട്ടു ്. ഓർമ്മയിൽ കാടുള്ള മൃഗത്തിന്റെ കണ്ണിന്റെ കൃഷ്ണമണിയിൽ പാറകളിലൂറി വീഴുന്ന ഒരു കാട്ടുസൂര്യനു ്, അവന്റെ രക്തത്തിൽ കാട്ടാനകൾ ചിന്നം വിളിക്കുന്നു, അവന്റെ ഹൃദയത്തിൽ വനജ്യോത്സ്നകൾ പുഷ്പിക്കുന്നു. ഒടുവിൽ കവി ആ മൃഗത്തിൽ തന്നെതന്നെ കെ ത്തുന്നു.

''ഓർമയിൽ കാടുള്ള മൃഗം
എളുപ്പത്തിൽ മെരുങ്ങുകയില്ല;
എന്റെ ഓർമയിൽ കാടുകളു ്.[35]''

മനുഷ്യരുടെ പ്രവൃത്തികൾ കാരണം നശിച്ചുകൊ ിരിക്കുന്ന നദിയെ പ്രമേയമാക്കുന്ന കവിതയാണ് 'അവസാനത്തെ നദി' 'അവസാനത്തെ നദി'യിൽ ലാവപോലെ തിളച്ചുമറിയുന്ന രക്തമായിരുന്നു. അതിൽ വെള്ളം കുടിക്കാനെത്തിയ ജീവികളും അതിനുമേൽപറന്ന പക്ഷികളും പിടഞ്ഞു വീണു. ഈ പുഴയിൽ സ്വന്തം അമ്മയുടെ

---

34 സച്ചിദാനന്ദൻ (1999(1):165)

35 സച്ചിദാനന്ദൻ (1999 (1): (171)

അസ്ഥികൂടത്തിൽക്കയറി മറുകര തേടുന്ന കുട്ടിയുമായി നദി നടത്തുന്ന സംവാദമാണ് കവിത. മരിച്ചുപോയ നദികളുടെ ആത്മാക്കൾ തന്റെ കൂടെയുു ന്ന് കുട്ടി പറയുന്നു; കഴിഞ്ഞ ജന്മങ്ങളിൽ അവയാണ് തന്നെ വളർത്തിയതെന്നും. സരയൂവും സരസ്വതിയും ഗംഗയും കാവേരിയും നൈലും നിളയും അവനോട് സംസാരിച്ചിട്ടു ്. കുട്ടിയോട് പുഴ പരാതി പറയുന്നു;

''നിന്റെ അച്ഛനാണ് അവരെ കൊന്നത്
അവരുടെ ചോരയാണ് എന്നിലൊഴുകുന്നത്
അവരുടെ ശാപമാണ് എന്നിൽ തിളയ്ക്കുന്നത്.[36]''

ലോകത്തെ എല്ലാ നദികളെയും നശിപ്പിച്ചുകൊ ിരിക്കുന്ന ആധുനിക മനുഷ്യന്റെ പ്രതിനിധിയാണ് കവിതയിലെ അച്ഛൻ. കുട്ടിയാവട്ടെ പിതൃക്കളുടെ പാപങ്ങൾ കഴുകിക്കളയാൻ വരുന്ന മറ്റൊരു കാലത്തിന്റെ പ്രതിനിധിയും. കുട്ടിയുടെ മണികിലുക്കത്തിലൂടെ ജീവിതം വീ ും പുഷ്പിക്കുന്നതായി കവിത സൂചിപ്പിക്കുന്നു. ഇതൊരു വലിയ സ്വപ്നമാണ്. കവിയുടെ വിലാപത്തിൽ നിന്നുണരുന്ന സ്വപ്നം.

'മുങ്ങിക്കുളി' എന്ന കവിതയിൽ വറ്റിവര ുപോകുന്ന കേരളത്തിന്റെ ചിത്രം കാണാം. മുങ്ങിക്കുളിയുടെ സൗഭാഗ്യങ്ങളൊക്കെ നമുക്ക് നഷ്ടപ്പെട്ടുപോയിരിക്കുന്നു. കുളങ്ങളും പുഴകളും ഇല്ലതാവുമ്പോൾ മുങ്ങിക്കുളി ഗൃഹാതുരമായ ഒരോർമ്മമാത്രം.

''വല്ലപ്പോഴുമൊരു പോൻമ പറന്നെത്തി -
യാഴമോർമ്മിപ്പിച്ചു കൊത്തി നോവിക്കുന്നു
വല്ലപ്പോഴുമൊരു മുക്കുറ്റി വീർപ്പുമുട്ടിക്കുന്നു
വല്ലപ്പോഴും തുമ്പി ഭ്രാന്തനായ് മാറ്റുന്നു
ആനറാഞ്ചിപ്പക്ഷി മാത്രമു ിങ്ങതിൻ
ഘോര നിർഘോഷത്തിലാകെ വിറയ്ക്കുന്നു.'' [37]

വീടു നിർമ്മാണത്തെക്കുറിച്ച് കവി ഓർമ്മിക്കുമ്പോൾ, വീട്ടിൽ എല്ലാ ജീവജാലങ്ങൾക്കുമായി കവി മുറിയൊരുക്കുന്നു.

''കണ്ണീരി, ലുപ്പിൽ, മഴ -

---

[36] സച്ചിദാനന്ദൻ (1999 (1): 173)

[37] സച്ചിദാനന്ദൻ (1999 (1): (219).

വില്ലിൽ, മേഘത്തിൽ, വെയ്‌ലിൽ

സ്വപ്നത്തിൽ പടുത്തവ:

പൂച്ചയ്ക്കു മെലികൾക്കും

പല്ലിക്കുമെറുമ്പിനും

പാറ്റയ്ക്കും ചിലന്തിക്കു -

മീച്ചയ്ക്കും മുറിയുള്ള

വീടുകൾ ...'' [38]

'ലാൽദെദ് അതിർത്തികൾക്കെതിരെ സംസാരിക്കുന്നു' എന്ന കവിതയിൽ ഭൂമിയിൽ മനുഷ്യൻ സൃഷ്ടിക്കുന്ന അതിർത്തികളുടെ അർത്ഥശൂന്യതയെക്കുറിച്ച് കവി സംസാരിക്കുന്നു. സ്വാർത്ഥ താത്പര്യങ്ങൾക്കു വേ ിയുള്ള മനുഷ്യരുടെ ശ്രമങ്ങൾ ഭൂമിയെ തു ുതു ാക്കി തിരിച്ചു. അതിർത്തികൾക്കൊപ്പം നിയമങ്ങളും ഉ ാക്കി. അതിർത്തിയുടെ പേരിൽ യുദ്ധങ്ങൾ നടന്നു, ചോരയൊഴുകി. എന്നാൽ പ്രകൃതിയിലെ വസ്തുക്കൾക്ക് അതിർത്തിയിൽ വിശ്വാസമില്ല. അവ അതിർത്തികൾക്കെതിരെ പ്രവർത്തിക്കുന്നു.

''ആപ്പിൾ മരത്തിന്റെ വേരുകൾ

മനുഷ്യരു ാക്കിയ മതിലുകൾക്കിടയിലൂടെ

അന്യോന്യം കൈകോർക്കുന്നു

കാറ്റും ജലവും വേരുകളും

മതിലുകൾക്കെതിരെ പ്രവർത്തിക്കുന്നു

കിളികൾ കൂർത്ത ചിറകുകൾ കൊ ്

അതിരുകൾ മുറിച്ചുകളയുന്നു.

ഭൂപടത്തിലെ വരകൾ ഒരു കരിയിലയെപ്പോലും

തടുത്തു നിർത്തുന്നില്ല

നമുക്ക് പുഴകളാവുക''.[39]

ഈ കവിതയിലെ രാപ്പാടിയുടെ പാട്ടിൽ സ്നേഹത്തിന്റെ സംഗീതമു ്. രക്തത്തിന് അതിർത്തികളില്ല എന്ന് രാപ്പാടി പറയുന്നു. ഒരാളിന്റെ രക്തം തന്നെയാണ് മറ്റേയാളിൽ

---

38 സച്ചിദാനന്ദൻ (1998 : 13).

39 സച്ചിദാനന്ദൻ (1998: 13)

തുടരുന്നത്. സ്നേഹത്തോടെ സ്പർശിക്കുമ്പോൾ അവ ഒന്നായിത്തീരുന്നു. പക യോടെ സ്പാർശിക്കുമ്പോൾ അലമുറയിട്ട് പുറത്തേക്കൊഴുകുന്നു. പ്രകൃതി നൽകുന്ന അനുഭവത്തിൽ നിന്നും മനുഷ്യൻ പഠിക്കാൻ തയ്യാറാവണം. അതിർത്തികളാലും മുള്ളു വേലികളാലും വിഭജിക്കപ്പെടാത്ത ഭൂമിയാണ് കവിയുടെ സ്വപ്നം. ക്രൂരതയില്ലാത്ത യഥാർത്ഥ സ്നേഹത്തെക്കുറിച്ച് ഒരു കവിതയെഴുതാൻ തന്റെ പല്ലുകൾ മുഴുവൻ കൊഴിഞ്ഞുപോകണമെന്ന് കവി പറയുന്നു.

''ഞാനിപ്പോൾ കാത്തിരിക്കയാണ്
ഒടുവിലത്തെ പല്ലും കൊഴിഞ്ഞു പോകാൻ
എന്നിട്ടുവേണം എനിക്ക്
യഥാർത്ഥ സ്നേഹത്തെക്കുറിച്ച് ഒരു കവിതയെഴുതാൻ.''

'നഗരത്തിൽ പുലി' [40] എന്ന കവിതയിൽ നഗരത്തിലകപ്പെട്ട പുലിയുടെ അവ സ്ഥയെ സ്ത്രീകളുടെ നിസ്സായതയോട് കവി താരതമ്യപ്പെടുത്തുന്നു. പ്രകൃതിയും സ്ത്രീയും ഒരേപോലെ ചൂഷണത്തിനു വിധേയമാവുന്നു. വിരുന്നു മുറിയിൽ തോലായി തൂങ്ങാനോ, സർക്കസ്സിൽ കസേരയിൽ ഇരിക്കാനോ, മൃഗശാലയിൽ കാഴ്ച്ചപ്പ ാമാ കാനോ കാടിന്റെ ഓർമ പുലിയെ അനുവദിക്കുന്നില്ല. നഗരം അവളെ ഭയപ്പെടുത്തുന്നു. അവളുടെ കണ്ണീർ തടാകത്തിൽ ഒരു ചന്ദ്രൻ ഉദിക്കുന്നു. അതിൽ ഒരു സ്ത്രീ തന്നെ ത്തന്നെ കാണുന്നതായി കവിത പറയുന്നു. ഇങ്ങനെ നഗരഹൃദയത്തിൽ അന്യപ്പെട്ട പോയ കാടിന്റെ മകളുടെ നിസ്സഹായതയെ സ്ത്രീയുടെ ജീവിതയഥാർത്ഥ്യങ്ങളുമായി കവിത ബന്ധിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

കേരളത്തിന് അതിന്റെ പ്രകൃതി നൽകിയിരുന്ന സൗഭാഗ്യങ്ങൾ ഒന്നൊന്നായി നഷ്ടപ്പെടുന്നതായി വെളിപ്പെടുത്തുന്ന കവിതയാണ് 'വിദേശം'.[41] മാവും കാവും കാറ്റും 'ഇങ്ങോട്ട് വരേ ' എന്നാണ് കവിയോട് പറയുന്നത്. 'വയ്യ, വര ുപോയി' എന്ന് നിള സങ്കടം പറയുന്നു. മല തന്റെ മൊട്ടത്തല കാണിക്കുന്നു. കൈയിൽ കഠാരയുമായി വരുന്ന നിഴലുകളിൽ മഞ്ഞയും കാവിയും പച്ചയും ചോപ്പും നിറയുന്നു. ആദിവാസിക്ക് പിടഞ്ഞുമരിക്കാൻ ആറടി ആരുതരും എന്ന് കബനീനദി ചോദിക്കുന്നു ്. ഇത് ഇല്ലാതാ

---

40 സച്ചിദാനന്ദൻ (1998: 39)

41 സച്ചിദാനന്ദൻ (2000: 41)

കുന്ന കാടുകളെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. ഇവിടെ ഭൂമി ഭക്ഷ്യോത്പാദനത്തിനുള്ള മണ്ണല്ല. വിപണനത്തിനുമാത്രമുള്ളതാണ്.

പരിസ്ഥിതിയുടെ നാശത്തെക്കുറിച്ച്, നശിച്ചുകൊ ിരിക്കുന്ന ജീവജാലങ്ങളെക്കുറിച്ച്, പ്രകൃതിയുടെ നിലവിളിയെക്കുറിച്ച് ഒക്കെ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിത വേദനിക്കുകയും പ്രതിഷേധമുയർത്തുകയും ചെയ്തിട്ടു ്. പ്രകൃതിയുടെ സാധ്യതയും പ്രാധാന്യവും മനസിലാക്കിക്കൊ ുള്ള വികസനമാണ് നമുക്കാവശ്യം. പ്രകൃതിയുടെ സംരക്ഷകനാകുന്ന മനുഷ്യന് മാത്രമേ ചൂഷണമില്ലാത്ത ഒരു സമൂഹത്തെ സൃഷ്ടിക്കാനാവൂ എന്ന് സച്ചിദാനന്ദൻ കരുതുന്നു.

പ്രണയവും ഒരു വിമോചന മാർഗ്ഗം

പ്രണയം യഥാർത്ഥത്തിൽ കലാപമാണ്. സ്വച്ഛമായ പ്രണയത്തിനു വിഘാതങ്ങൾ ഉ ാവുന്നു എന്നത് സാമൂഹികഘടന ജീർണ്ണിച്ചതാണ് എന്നതിന്റെ ഒരു സൂചനയാണ്. അതുകൊ ാണ് ഏകാധിപത്യം നിലനിൽക്കുന്ന സമൂഹത്തിൽ ഒരു ശുദ്ധപ്രണയ കവിതക്ക്, മുതലാളിത്ത വ്യവസ്ഥിതിയിലെ വിപ്ലവകവിതയുടെ ഉത്തരവാദിത്വങ്ങൾ നിർവ്വഹിക്കാൻ കഴിയുന്നത്. ര ുപേർ പ്രണയിക്കുമ്പോൾ, ചുംബിക്കുമ്പോൾ ലോകം മാറുന്നു എന്നു പറയുന്നതും ഇതുകൊ ാണ്. പ്രണയത്തിൽ ആത്മസമർപ്പണത്തിന്റെ ത്യാഗപൂർണ്ണതയു ്. കൈവിട്ടുകൊടുക്കില്ലെന്ന ഒത്തുതീർപ്പില്ലാത്ത സ്വാർത്ഥതയു ്. പിടിച്ചെടുക്കലിന്റെ വീര്യമു ്. കിട്ടിയില്ലെങ്കിൽ സ്വയം നശിപ്പിച്ചുകളയും എന്ന സാഹസികതയു ്. അതുകൊ ് പ്രണയ കവിതകൾ എഴുതുന്നതിന് പിന്നിൽ വിപ്ലവാഭിമുഖ്യം പോലെതന്നെ സമരവീര്യത്തിന്റെ പ്രേരണയു ്. വിപ്ലവകവിതകളെന്നപോലെ പ്രണയകവിതയും സച്ചിദാനന്ദൻ എല്ലാ കാലത്തും എഴുതിയിരുന്നു.

> ''ഭൂമിയിലും ആകാശത്തിലും
> വിപ്ലവത്തോടൊപ്പം
> പ്രണയത്തിനും ഇടമു ്.[42]''

'പ്രണയബുദ്ധൻ' എന്ന കവിതയിൽ സച്ചിദാനന്ദൻ ഭൂമിയിലേക്കും വെച്ച് മധുരമേറിയ ചുംബനമേതെന്ന് അന്വേഷിക്കുന്നു. ഇവിടെ ബുദ്ധൻ ഭൂമിയിലെ അവസാനപ്രണയജോടിക്കും പ്രണയനിർവ്വാണം ലഭിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ മാത്രം പരമപദം പ്രാപിക്കുന്നുന്നവനാണ്. ഭൂമിയിൽ ദു:ഖം ഇല്ലാതാക്കുക എന്ന പോലെത്തന്നെ പ്രധാനമാണ് എല്ലാവർക്കും

---

42 സച്ചിദാനന്ദൻ (1998: 93)

പ്രണയസാഫല്യമു ാക്കുക എന്നത്. അതോടെ ഭൂമിയിലെ ജീവിതം സന്തോഷകരമായി മാറുന്നു. പ്രകൃതിയുടെ നിറഞ്ഞ സാന്നിദ്ധ്യത്തിൽ മുപ്പത്തേഴുതരം കാട്ടുപ്പൂക്കളുടെ സമ്മിശ്ര സുഗന്ധം സാക്ഷിയാക്കി നൽകുന്ന ചുംബനത്തിൽ ആദ്യത്തെയും അവസാന ത്തെയും ചുംബനം ഒന്നിക്കുന്നു. കാലം മുഴുവൻ ഒരു നിമിഷത്തിലേക്ക് ചുരുങ്ങിയ പ്പോൾ ഗുഹബോധിയാവുകയും ചെയ്തു. പ്രണയബുദ്ധൻ പറയുന്നു:

''ഇപ്പോൾ ഞാൻ ജന്മങ്ങളിലൂടെ സഞ്ചരിക്കുന്നു
അവസാനത്തെ മനുഷ്യജോടിക്കും
പ്രണയ നിർവ്വാണം ലഭിച്ചുകഴിഞ്ഞേ
ഞാൻ പരമപദം പ്രാപിക്കുകയുള്ളു.[43]''

സ്ത്രീ-പുരുഷപ്രണയം എങ്ങനെ മോചനത്തിന്റെ മാർഗ്ഗമാകുന്നു എന്ന് വ്യക്തമാ ക്കുന്ന കവിതയാണ് 'ഒരു സ്ത്രീയെ സ്നേഹിക്കുകയെന്നാൽ'. പ്രണയത്തിൽ സ്ത്രീ ആഗ്രഹിക്കുന്നതെന്ത്? പ്രണയത്തിലെ പുരുഷന്റെ ഭാഗധേയമെന്ത്? എന്നീ ചോദ്യ ങ്ങൾക്ക് ഈ കവിത മനോഹരമായ ഭാഷയിൽ മറുപടി പറയുന്നു. പ്രണയത്തിലൂടെ സ്ത്രീ ആഗ്രഹിക്കുന്നത് ഒരു തരം ശാപമോക്ഷമാണ്. കല്ലിനുള്ളിൽ നിന്ന് ഉയിർത്തെഴു ന്നേൽപ്പിക്കുന്ന, ശാപമേറ്റുറഞ്ഞ രക്തത്തിന് ചൂടു പകർന്നു തരുന്ന പുരുഷനുവേ ി അവൾ കൊതിക്കുന്നു. കരിയും മെഴുക്കും പുര ജീവിതത്തിനു ചേക്കേറാൻ ചുമൽ കുനിച്ചുനിൽക്കുന്ന തളിർമരമാണ് സ്ത്രീക്ക് പ്രണയം.

''ഒരു സ്ത്രീയെ സ്നേഹിക്കുകയെന്നാൽ
കാറ്റും കോളും നിറഞ്ഞ കടലിൽ
മേഘങ്ങൾക്ക് കീഴിൽ പുതിയൊരു ഭൂഖണ്ഡം തേടി
കപ്പലിറക്കുകയെന്നാണർത്ഥം
സ്വന്തം വീട്ടുമുറ്റത്തു ായ ഒരു നാലുമണി
ആരും ക ിട്ടില്ലാത്ത ഒരു വൻകരയിൽ
കൊ ുചെന്നു നട്ടുപിടിപ്പിക്കുകയെന്നാണർത്ഥം''.[44]

ഓരോ സ്ത്രീയും ഒരു ഭൂഖണ്ഡമാണ്, മറ്റാരും ക ിട്ടില്ലാത്ത ഭൂഖണ്ഡം. പുരുഷന്റെ പ്രണയം ഒരു നാലുമണിച്ചെടിപോലെ അവളിൽ മുളച്ചു പൊങ്ങുന്നു. ഓരോ പ്രണയവും

43 സച്ചിദാനന്ദൻ (1999 (1) : 149)

44 സച്ചിദാനന്ദൻ (1995 : 35)

ത്യാഗം ആവശ്യപ്പെടുന്നു ്. തങ്ങളുടെ ആഗ്രഹങ്ങൾക്ക് തടസ്സമാകുന്ന ബന്ധങ്ങളുടെ ചരടുകൾ പ്രണയികൾക്ക് പൊട്ടിക്കേ ിവരുന്നു. ഭീമസേനൻ സൗഗന്ധികം അന്വേഷിച്ചിറങ്ങി, പ്രാണധീരനായതുപോലെ ആത്മസമർപ്പണത്തിന്റെ വഴിയാണ് പ്രണയം.

''ഒരു സ്ത്രീയെ സ്നേഹിക്കുകയെന്നാൽ

അവളുടെ പ്രാചീനമായ വടുക്കളിൽനിന്ന്

സൂര്യരശ്മിപോലെ കൂർത്ത ഒരു വാൾകൈ ത്താൻ

അവളെ സഹായിക്കുകയാണ്.''[45]

സച്ചിദാനന്ദന്റെ പ്രണയ സങ്കല്പം മാത്രമല്ല സ്ത്രീപക്ഷ നിലപാടുകൾകൂടി ഈ കവിതയിൽ പ്രകടമാവുന്നു ് . സ്ത്രീയെ അവളുടെ യഥാർത്ഥ കരുത്തും ആഴവും തിരിച്ചറിയാൻ സഹായിക്കലാണ് പ്രണയത്തിന്റെ സ്ത്രീ പക്ഷം.

സച്ചിദാനന്ദന്റെ പ്രണയകവിതകൾപോലും വിമോചനത്തിന്റെ സാധ്യതകൾ അന്വേഷിക്കുന്നു. ശരീരത്തിന് പുറത്തേക്ക് നീളുന്ന സ്വാതന്ത്ര്യബോധത്തിന്റെ പ്രഖ്യാപനമാണ് സച്ചിദാനന്ദന് പ്രണയം. മുമ്പ് കുമാരനാശാനാണ് ഈ വിധത്തിൽ സ്ത്രീ പുരുഷബന്ധത്തെ സാമൂഹികപരിഷ്ക്കരണത്തിന്റെ മാർഗ്ഗമായി അവതരിപ്പിച്ചത്. സാമൂഹ്യഘടനയെ മാറ്റിമറിക്കാനുള്ള സംഘടിതമായ വിപ്ലവത്തിന്റെ വ്യക്തിതലത്തിലെ തുടർച്ച തന്നെയാണ് സമൂഹം കല്പിക്കുന്ന വേലികൾക്കെതിരെയുള്ള പ്രണയം.

1971-ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച 'അഞ്ചുസൂര്യൻ' മുതൽ 2009 ഏപ്രിൽ മാസത്തിൽ പുറത്തിറങ്ങിയ 'മറന്നുവച്ച വസ്തുക്കൾ' വരെയുള്ള കൃതികളാണ് സച്ചിദാനന്ദന്റേതായി ഇതുവരെ പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടത്. 1965 മുതൽ തന്നെ അദ്ദേഹം കാവ്യരചനയിൽ ഏർപ്പെട്ടിട്ടു ്. അന്നുമുതലുള്ള നാല്പത്തിയഞ്ചു വർഷങ്ങളിൽ മലയാളകവിതയിൽ പലവിധത്തിലുള്ള പരിണാമങ്ങളും സംഭവിച്ചിട്ടു ്. മഹാകാവ്യങ്ങളും മഹാകവികളും ഇല്ലാത്ത കാലയളവായിരുന്നു ഇത്. എന്നാൽ നമ്മുടെ കാവ്യലോകം സജീവമായിരുന്നു. പുതുകവികളുടെ നീ നിര തന്നെ രംഗത്തുവരികയു ായി. ഈ നാലര പതിറ്റാ ിനിടയിൽ നിരന്തരം പരിണമിച്ചുകൊ ിരുന്ന, നമ്മുടെ സാമൂഹിക-രാഷ്ട്രീയ-സാംസ്കാരികാനുഭവങ്ങളോടുള്ള പ്രതികരണമായിരുന്നു സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയുടെ നൂതനത്വം. പുതിയ അനുഭവങ്ങളെ അടയാളപ്പെടുത്താൻ പര്യാപ്തമായ പുതിയ ഭാഷയും അദ്ദേഹം ആവിഷ്ക്കരിച്ചുകൊ ിരുന്നു. 'മറന്നുവച്ച വസ്തുക്കൾ' എന്ന പുസ്തകത്തിലും അനുഭവങ്ങളെ കവിതയാക്കുന്നതിൽ ഒരു കവി കാണിക്കുന്ന ജാഗ്രത പ്രകടമാണ്.

കേരളീയം, ഭാരതീയം, അന്തർദേശീയം എന്നിങ്ങനെ അനുഭവങ്ങളുടെ എല്ലാ തലങ്ങളോടും സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിത പ്രതികരിച്ചു കാണുന്നു. നാട്ടിൻപുറത്തിന്റെ അനുഭവത്തിൽനിന്ന് അന്തർദേശീയ തലത്തിലേക്കുള്ള മാറ്റം വളരെ സ്വാഭാവികമായി കവി സാധിച്ചെടുക്കുകയും ചെയ്യും. ഈ പരിണാമങ്ങൾക്കിടയിലും ചില മൂല്യങ്ങളും, പ്രമേയങ്ങളും

---

45 സച്ചിദാനന്ദൻ (1995 : 35)

അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതയിൽ ഉറച്ചിരിക്കുന്നത് കാണാം. 'മറന്നുവച്ച വസ്തുക്കൾ' എന്ന സമാഹാരത്തിലെ കവിതയും ഇതിന് അപവാദമല്ല. പ്രണയം, ഏകാന്തത, വിപ്ലവം, മരണം തുടങ്ങിയ പ്രമേയങ്ങളൊക്കെ പുതിയ കാലത്തിന്റെ അനുഭവങ്ങളിൽ നിന്ന് കവി കണ്ടെടുക്കുന്നു. 'നന്ദി'[46] എന്ന കവിതയിൽ കഴിഞ്ഞുപോയ പോരാട്ടങ്ങളുടെ നാളുകൾ അനുസ്മരിച്ചുകൊണ്ട്, കാലമേറക്കഴിഞ്ഞിട്ടും നാമിന്നുമടിമകളാണെന്ന് കവി ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്നു. പുതിയ സാമ്രാജ്യത്വ അധിനിവേശത്തിന്റെ നാളുകളിൽ വെള്ളവും മണ്ണും നാണവും വിറ്റ് ഉപജീവനം തേടുന്നവരാണ് നാം എന്ന് ലജ്ജയോടെ കവി തിരിച്ചറിയുന്നു. നാം മറന്നു കൊണ്ടിരിക്കുന്ന മലയാളത്തെക്കുറിച്ചും കവി വേദനയോടെ അനുസ്മരിക്കുന്നു. കേബിളിന് കുഴിയെടുത്തപ്പോൾ കിട്ടിയ സ്ലേറ്റുകഷണത്തിൽ എഴുതിയിരുന്ന 'ക' എന്ന അക്ഷരം തിരിച്ചറിയാതെ പോകുന്ന കാലമാണ് കവിതയുടെ വിഷയം. ഗവേഷണ കുതുകിയായ അധ്യാപകൻ ഒരു കാലത്ത് ഈ ഭാഷ പഠിച്ച ചിലർ പട്ടിണിയിൽ മരിച്ചതായി വെളിപ്പെടുത്തുന്നു. അപ്പോൾ പെയ്ത മഴമാത്രം കൃഷ്ണഗാഥ പാടിക്കൊണ്ടിരുന്നതായി കവിത പറയുന്നു.

'അവസാനത്തെ ഗോൾ' എന്ന കവിത വംശീയ വെറിയുടെ വർത്തമാനാനുഭവം പങ്കുവെക്കുന്നതാണ്. ഫ്രഞ്ച് ഫുട്ബോൾ താരം സിനെദീൻ സിഡാൻ കളിക്കളത്തിൽ വെച്ച് വംശീയമായ അധിക്ഷേപത്തിന് വിധേയമായ സംഭവമാണ് ഈ കവിതക്കാധാരം. പ്രണയത്തിന്റെ ഭിന്നതലങ്ങൾ 'കടങ്കഥകൾ' എന്ന കവിതയിൽ സച്ചിദാനന്ദൻ ആവിഷ്ക്കരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

46 സച്ചിദാനന്ദൻ (2009 : 9)

''ഒന്നിച്ചിരിക്കെ ശക്തമാവുകയും
പിരിഞ്ഞിരിക്കെ അതിലേറെ ശക്തമാവുകയും
ചെയ്യുന്ന
കിനാവെന്താണ്?''[47]

ഇവിടെ ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്ന ഭാഷ സച്ചിദാനന്ദന്റെ പഴയകവിതകളിൽ നിന്ന് വ്യത്യസ്ത മാണെന്ന് കാണാം. കാലത്തിനനുസരിച്ച് സച്ചിദാനന്ദൻ തന്റെ ഭാഷയെ നവീകരിക്കുന്ന തിന്റെ ഉദാഹരണമാണിത്.

സദ്ദാം ഹുസൈന്റെ കഴുവേറൽ കവിതക്ക് വിഷയമാവുമ്പോൾ അമേരിക്കൻ സാമ്രാജ്യത്വത്തോടുള്ള നിലപാടാണ് കവി പ്രഖ്യപിക്കുന്നത്. കൊലക്കയറിന് മുമ്പിലെ സദ്ദാമിന്റെ നിസ്സംഗതയെ:

''കഴുത്തിൽ കയർ മുറുകുമ്പോൾ
മുറ്റത്തെത്തുമ്പോഴേക്കും
ഓടിവന്നു കഴുത്തിൽത്തൂങ്ങി
ഉമ്മയ്ക്കു കെഞ്ചുന്ന കൊച്ചുമകളെ ഓർത്തു''[48]

എന്നിങ്ങനെ നിഷ്കളങ്കതയുടെ പ്രതികരണമായിട്ടാണ് കവി അവതരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്. ക്രൂരതയെ ആവിഷ്ക്കരിക്കാൻ ഇവിടെ കവി തീക്ഷ്ണമായ ഭാഷക്ക് പകരം വിശുദ്ധമായ ഭാഷ ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു. പുതിയ അധിനിവേശത്തിന്റെ നാളുകളിൽ ചെഗുവേര പോലും പരസ്യവസ്തുവാകുന്നതിന്റെ ദുഃഖം 'ഗുവേരാ, നിനക്കെന്തുപറ്റി'[49] എന്ന കവിത യിൽ ഉ ്. യുദ്ധങ്ങൾ ചുവന്ന താടിയഴിച്ചുവെച്ച് സമാധാരത്തിന്റെ പച്ച വേഷമണിഞ്ഞ്, ഉടമ്പടിയും കരാറും കടവും കൈമാറ്റവുമായി എത്തുന്നതിന്റെ അപകടങ്ങൾ കവി വിളിച്ചു പറയുന്നു. യുദ്ധം നമ്മുടെ മനസിനുള്ളിൽത്തന്നെയാണ് നടക്കേ ത്; നമ്മുടെ ഉള്ളിലെ കൊളോണിയൽ ദാസ്യമനോഭാവങ്ങൾക്കെതിരെ.

ഇന്ത്യയിൽ ഹൈന്ദവ ഫാസിസത്തിന്റെ അക്രമം ശക്തിപ്പെടുന്ന കാലമായതിനാൽ സച്ചിദാനന്ദൻ കവിതയിലൂടെ അതിനെതിരെ ശക്തമായി പ്രതികരിക്കുന്നു ്. 'എഴു

47 സച്ചിദാനന്ദൻ (2009:32)

48 സച്ചിദാനന്ദൻ (2009: 58).

49 സച്ചിദാനന്ദൻ (2009: 69)

താത്ത കത്തുകൾ' എന്ന പേരിൽ ഗദ്യത്തിലെഴുതിയ കവിതകളുടെ ഒരു പരമ്പരതന്നെ കവി രചിച്ചു. അവയിലെല്ലാം മുസ്ലീം കുട്ടികളുടെയും ദളിത കുഞ്ഞുങ്ങളുടെയും ഇന്ത്യൻ അവസ്ഥകൾ ആവിഷ്ക്കരിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇവരൊക്കെ കൊലചെയ്യപ്പെട്ടവരുടെ ബന്ധുക്കളാണ്. മാനഭംഗം ചെയ്യപ്പെട്ട സഹോദിരിമാരുള്ളവരാണ്. പല വിധത്തിൽ ചൂഷണം ചെയ്യപ്പെടുന്ന ബാല്യത്തിന്റെ അവകാശികളാണ്. നിവൃത്തികേടുകൊ ്് വീട്ടുകാർ വിറ്റവരാണ്. ഇതൊക്കെ ഇന്ത്യൻ അവസ്ഥതന്നെയാണ് വിശേഷിച്ചും ഉത്തരേന്ത്യൻ അവസ്ഥ.

നശിച്ചുകൊ ിരിക്കുന്ന പ്രകൃതി, വറ്റിവരളുന്ന പുഴ, പാവപ്പെട്ട മനുഷ്യർ ഹൃദയത്തിൽ സൂക്ഷിച്ച കൊടിയിൽ നിന്ന് അകന്നുപോകുന്ന അടയാളങ്ങൾ, ഒഴിഞ്ഞുപോകുന്ന വീട് ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്ന സങ്കടങ്ങൾ എന്നിവയൊക്കെ സച്ചിദാനന്ദന്റെ 'മറന്നുവച്ച വസ്തുക്കൾ' എന്ന കവിതാസമാഹാരത്തിന്റെയും പ്രമേയമാകുന്നു ്. സാമൂഹിക-രാഷ്ട്രീയ ജീവിതത്തിന്റെ മർമ്മം കാണുന്ന കവിക്ക് ജീവിത പ്രശ്നങ്ങളിൽ നിന്ന് ഒളിച്ചോടാനാവില്ല. തന്റെ ജീവിതസ്വപ്നങ്ങൾ കവി മറക്കുകയുമില്ല. ആ കവിത ഇപ്പോഴും വിമോചനം സ്വപ്നം കാണുന്നു. എല്ലാകാലത്തും അത് പീഡിതർക്കും നിന്ദിതർക്കും ഒപ്പം നിൽക്കുന്നു.

> ''ഞാനവരുടെ ജാതിയും മതവും തിരക്കിയില്ല
> അവരുടെ ജാതി വേദനയും മതം ദാരിദ്ര്യവുമെന്ന്
> എനിക്കറിയാമായിരുന്നു
> സഹിക്കുന്നവർ മുഴുവൻ സോദരരായിരുന്നു.'' [50]

പട്ടിണിയും ദാരിദ്ര്യവും അനുഭവിക്കുന്ന മനുഷ്യരോടുള്ള ഐക്യദാർഢ്യം സച്ചിദാനന്ദൻ എന്നും പുലർത്തിപ്പോരുന്നു. ചൂഷണം പുതിയ രൂപത്തിൽ അരങ്ങ് വാഴുന്ന കാലത്തും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിത ചൂഷണം ചെയ്യപ്പെടുന്നവർക്ക് സ്വപ്നങ്ങൾ നൽകുന്നു.

---

50 സച്ചിദാനന്ദൻ (2009 : 123)

ഉപസംഹാരം

1930-കളിൽ ആരംഭിക്കുന്ന, മാർക്സിസത്തോട് ബന്ധപ്പെടുത്തിയുള്ള കലാ-സാംസ്കാരിക പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് പുതിയ ദിശാബോധം നൽകിയ എഴുത്തുകാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ പ്രധാനിയാണ് സച്ചിദാനന്ദൻ. കേവലം യാന്ത്രികമായി ആവർത്തിച്ചുപോന്ന 'അടിത്തറ', 'മേൽപ്പുര' എന്ന സ്ഥലരാശിരൂപകത്തെ ഏറ്റവും ആധുനികമായ മാർക്സിയൻ ചിന്തയുടെ വെളിച്ചത്തിൽ പുനഃപരിശോധിക്കുകയാണ് സച്ചിദാനന്ദൻ ചെയ്തത്. ഇതിന്റെ നിഴലിപ്പുകൾ സൈദ്ധാന്തികരൂപത്തിൽ പ്രബന്ധങ്ങളിലും സർഗ്ഗാത്മകരൂപത്തിൽ കവിതകളിലും തെളിയുന്നു. വിപ്ലവസങ്കൽപത്തിന്റെ - വർഗ്ഗവിമോചനസങ്കൽപത്തിന്റെ - പ്രത്യാശകൾക്കും പ്രതീക്ഷകൾക്കും മങ്ങലേറ്റുതുടങ്ങിയ 1970-കളിൽ ആരംഭിച്ച് അത് തീർത്തും തകർന്നുപോയ 90-കൾ പിന്നിട്ട്, പരാജയങ്ങളുടെ മുറിവുകളോടെ പുതിയ പ്രതിഷേധരൂപങ്ങളിൽ സങ്കൽപിക്കുന്ന 21-ാം നൂറ്റാ ിന്റെ ആദ്യദശകങ്ങളിലൂടെ കടന്നുവരുമ്പോൾ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതക്ക് മനുഷ്യവിമോചനത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ശുഭാപ്തിബോധം ഒട്ടും വീറ് നഷ്ടപ്പെടാതെ തന്നെ പിൻതുടരാൻ കഴിയുന്നു ്.

1965-മുതൽ മലയാള കാവ്യലോകത്ത് നിറഞ്ഞുനിൽക്കുന്ന സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിലെ വിമോചനദർശനം അന്വേഷിക്കാനാണ് ആറ് അധ്യായങ്ങളുള്ള ഈ പ്രബന്ധത്തിൽ ശ്രമിച്ചത്. വിമോചനം, ദർശനം തുടങ്ങിയ സംജ്ഞകൾ അപഗ്രഥിക്കുന്നതിന് സംസ്കാരികവും സാമൂഹികവും രാഷ്ട്രീയുവുമായ മേഖലകളിലേക്കുകൂടി അന്വേഷണം വ്യാപിപ്പിക്കേ തു ്. വരും. മനുഷ്യജീവിതത്തിന്റെ ഭൗതികമായ വളർച്ച സാംസ്കാരികമായ വളർച്ചകൂടിയാണ്. കാരണം മനുഷ്യൻ സാമൂഹികജീവി മാത്രമല്ല സാംസ്കാരിക ജീവികൂടിയാണ്. സാംസ്കാരികമായ ഈ അസ്തിത്വം മനുഷ്യജീവിതത്തെ അത്യന്തം സങ്കീർണ്ണമാക്കുന്നു. പ്രകൃതിയുടെ അടിമ എന്ന നിലയിലാണ് പ്രാചീന മനുഷ്യൻ സ്വയം കരുതിപ്പോന്നത്. എന്നാൽ ശാസ്ത്രരംഗത്തെ ക ുപിടിത്തം കൊ ് പ്രകൃതിയെ കീഴടക്കാമെന്ന അറിവ് മനുഷ്യനെ പ്രകൃതിയുടെ യജമാനനൻ എന്ന നിലയിലേക്കുയർത്തി. ഭൂമിയിലെ മനുഷ്യാധിവാസത്തെ സംബന്ധിച്ച ചരിത്രപരമായ അന്വേഷണങ്ങൾക്കും വിവിധ ഭൗതികദർശനങ്ങൾക്കും കാരണമായിത്തീർന്നത് ശാസ്ത്രരംഗത്ത് മനുഷ്യൻ നടത്തിയ മുന്നേറ്റങ്ങളാണ്.

മനുഷ്യന്റെ ലോകവീക്ഷണത്തെ പൊതുവെ ഭൗതികം ആത്മീയം എന്നിങ്ങനെ ര ാക്കിത്തിരിക്കാം. ആധുനികകാലം സാമൂഹികജീവിത ലക്ഷ്യങ്ങളിലും മാനവികത

യിലും ഊന്നിയ ഭൗതിക ദർശനങ്ങളുടെ രൂപീകരണം കൊ ് ശ്രദ്ധേയമാണ്. മതങ്ങൾക്ക് പിന്നിലെ ദാർശനിക കാഴ്ചപ്പാടുകളെ അപേക്ഷിച്ച് യുക്തിഭദ്രവും ശാസ്ത്രീയമായി നിർവ്വചിക്കാവുന്നതും ചരിത്രപരമായി വ്യഖ്യാനിക്കാവുന്നവയുമാണ് പുതിയ കാലത്ത് രൂപീകരിക്കപ്പെട്ട രാഷ്ട്രീയ ദർശനങ്ങൾ. നവോത്ഥാനം പോലുള്ള സാംസ്കാരികരം ഗത്തെ ഉണർവ്വുകൾ പുതിയ രാഷ്ട്രീയ, വിമോചന ദർശനങ്ങൾക്ക് പ്രചോദനമായിട്ടു ്. ഇങ്ങനെ രൂപപ്പെട്ട ദർശനങ്ങൾ പോലും മനുഷ്യജീവിതത്തെ വെറുതേ വ്യാഖ്യാനിച്ച് കട ന്നുപോവുകയായിരുന്നു. എന്നാൽ ഇതിൽനിന്ന് വ്യത്യസ്തമായി ലോകത്തെ മാറ്റി തീർക്കാൻ പര്യാപ്തമായ വിമോചന ദർശനമായിട്ടാണ് പത്തൊമ്പതാം നൂറ്റാ ിന്റെ ഉത്ത രാർധത്തിൽ മാർക്സിസം രംഗപ്രവേശം ചെയ്യുന്നത്. സിദ്ധാന്തത്തെയും പ്രയോഗ ത്തെയും സംബന്ധിച്ച സാമ്പ്രദായിക ധാരണകളെ മാർക്സിസം തിരുത്തിക്കുറിച്ചു. വിപ്ലവാത്മകമായ സൈദ്ധാന്തിക പ്രയോഗത്തിന്റെ അനിവാര്യതയിലാണ് മാർക്സ് ഊന്നിയത്. ഹെഗൽ മുന്നോട്ടുവെച്ച അന്യവല്ക്കരണം, വികാസം, വൈരുദ്ധ്യാത്മകത എന്നീ ആശയങ്ങളെ പരിഷ്ക്കരിച്ചുകൊ ാണ് മാർക്സ് തന്റെ പ്രപഞ്ചവീക്ഷണം ആവി ഷ്ക്കരിച്ചത്. മാർക്സ് അന്യവല്ക്കരണത്തെ (Alienation) ചരിത്രപരമായ ഭൗതിക യാഥാർത്ഥ്യത്തോടാണ് കൂട്ടിയിണക്കിയത്. മനുഷ്യർക്ക് പരസ്പരമുള്ള ബന്ധത്തിൽനി ന്നാണ് അവന്റെ ആത്മബോധം നിർണ്ണയിക്കപ്പെടുന്നതെന്ന് മാർക്സ് മനസിലാക്കി. ഭൗതികജീവിതത്തിലെ അന്യവല്ക്കരണത്തെ മറികടക്കുന്നതിലൂടെ മാത്രമേ മതപരമായ അന്യവല്കരണത്തെ അതിജീവിക്കാനാവൂ എന്നായിരുന്നു മാർക്സിന്റെ നിഗമനം.

പ്രപഞ്ചത്തിലെ മാനുഷികമായ നിലനിൽപ്പിന്റെ സഹജവ്യാപാരമായ അധ്വാനം അന്യവല്ക്കരിക്കപ്പെടുന്നത് സ്വകാര്യസ്വത്ത് നിലനിൽക്കുന്ന ചൂഷണാധിഷ്ഠിതമായ സാമൂഹികഘടനയിലാണ്. സ്വകാര്യസ്വത്ത് ഇല്ലാതായിത്തീരുന്ന സാഹചര്യത്തിൽ അധ്വാനം മനുഷ്യന്റെ സഹജവ്യാപാരമായിത്തീരുകയും മനുഷ്യർക്ക് മാനവികമായ അസ്തിത്വം തിരിച്ചുകിട്ടുകയും ചെയ്യുമെന്ന് മാർക്സ് സിദ്ധാന്തിച്ചു. നാളിതുവരെയുള്ള എല്ലാ സമൂഹങ്ങളുടെയും ചരിത്രം വർഗ്ഗസമരങ്ങളുടെ ചരിത്രമാണ് എന്ന അടിത്തറയി ലാണ് മാർക്സിന്റെ ചരിത്രവീക്ഷണം ഊന്നിനിൽക്കുന്നത്. സ്വകാര്യസ്വത്ത് നിലനിൽക്കു ന്നിടത്തോളം കാലം മനുഷ്യൻ മനുഷ്യർക്കു മേൽ നടത്തുന്ന ചൂഷണം അവസാനിക്കുകയി ല്ല. മുതലാളിത്ത വ്യവസ്ഥയിൽ തൊഴിലാളി ചൂഷണം ചെയ്യപ്പെടുന്നു. തൊഴിലാളിവർഗ്ഗം ബോധപൂർവ്വം നടത്തുന്ന സമരങ്ങളിലൂടെ അധികാരം പിടിച്ചെടുത്താൽ മാത്രമേ ചൂഷ ണാധിഷ്ഠിതമായ സാമൂഹിക ക്രമം അവസാനിപ്പിക്കാൻ കഴിയൂ. ചൂഷണ വിമുക്തനായ മനുഷ്യൻ എന്ന സ്വപ്നം താലോലിക്കുന്നവർ മാർക്സിസത്തെ ആവേശപൂർവ്വം സ്വീകരി

ച്ചു. കലാകാരൻമാർ രചനകളുടെ പ്രമേയതലത്തിൽ മാർക്സിസത്തെ ഏറ്റെടുക്കാൻ തയ്യാറാകുകുയും ചെയ്തു.

മാർക്സും ഏംഗൽസും സൂചിപ്പിച്ചതും എന്നാൽ വിശദീകരിച്ചിട്ടില്ലാത്തതുമായ പല വിഷയങ്ങളും പിൽക്കാല മാർക്സിസ്റ്റുകൾ പഠനവിധേയമാക്കിയിട്ടു ്. ആന്റോണിയോ ഗ്രാംഷി, അൽത്തൂസ്സർ എന്നിവർ ഈ മേഖലയിൽ നടത്തിയ അന്വേഷണങ്ങൾ വളരെ പ്രധാനമാണ്. സാധാരണ ജീവിതവും അതിനെ നിർണ്ണയിക്കുന്ന രാഷ്ട്രീയ ഘടനയുമായി സംസ്കാരത്തിനുള്ള സവിശേഷബന്ധത്തെക്കുറിച്ചാണ് ഗ്രാംഷി പഠനം നടത്തിയത്. സാമൂഹികവിപ്ലവത്തിൽ ബുദ്ധിജീവികൾക്കുള്ള പങ്കിനെക്കുറിച്ചും ഗ്രാംഷി അന്വേഷിച്ചു. പ്രത്യക്ഷശാസ്ത്രസംബന്ധിയായ വിഷയങ്ങളാണ് അൽത്തൂസർ പഠനവിധേയമാക്കിയത്. മാർക്സിസത്തിന്റെ സ്ത്രീപക്ഷ നിലപാടുകൾ, ആദിവാസി-ദളിത് വിഭാഗങ്ങളോടുള്ള സമീപനം, പരിസ്ഥിതികാഴ്ചപ്പാടുകൾ എന്നിവയും നവമാർക്സിസ്റ്റുകളുടെ അന്വേഷണവിഷയമായി. ചൂഷണരഹിത സമൂഹം എന്ന സ്വപ്നം താലോലിക്കുന്ന സച്ചിദാനന്ദന് മാർക്സിയൻ ആശയങ്ങൾ വളരെയേറെ പ്രിയപ്പെട്ടതായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതകളിൽ ആശയങ്ങളായും ബിംബങ്ങളായും മാർക്സിസ്റ്റ് കാഴ്ചപ്പാടുകൾ നിറയുന്നതായി കാണാം.

സാഹിത്യത്തിന്റെ സാമൂഹിക ഉത്തരവാദിത്വത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ചിന്തയ്ക്ക് സാഹിത്യത്തിന്റെ ഉത്ഭവത്തോളം തന്നെ പഴക്കമു ്. മലയാളസാഹിത്യം എല്ലാകാലത്തും കലയുടെ പ്രയോജനപരതയിൽ ഊന്നിയിരുന്നു. 'രാമചരിതം' മുതലുള്ള നമ്മുടെ കാവ്യചരിത്രം ഈ വസ്തുതയെ തെളിയിക്കുന്നതാണ്. എഴുത്തച്ഛനും കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരും ഉൾപ്പെടുന്ന പ്രാചീന കവിത്രയവും കുമാരനാശാനും വള്ളത്തോളും അടങ്ങുന്ന ആധുനികകവിത്രയവും സാമൂഹികപരിഷ്കരണ ശ്രമങ്ങളിൽ പങ്കാളിയായിരുന്നു. മതാത്മകമായ ചട്ടക്കൂട്ടിൽനിന്ന് പുറത്തുകടക്കുകയും മാനവികത മുഖ്യവിഷയമായി പരിഗണിക്കുകയും ചെയ്തതോടെയാണ് മലയാളകവിത ആധുനിക കാലത്തിന്റെ ഭാവുകത്വത്തിലേക്ക് വളർന്നത്. ജനാധിപത്യം സോഷ്യലിസം കമ്യൂണിസം തുടങ്ങിയ ആശയങ്ങൾ ചൂഷണത്തിനെതിരായ ചെറുത്തുനിൽപിന്റെ രൂപത്തിലാണ് നമ്മുടെ സാഹിത്യത്തിൽ ഇടംപിടിച്ചത്.

കാല്പനികതയുടെ വസന്തം തീർത്ത ചങ്ങമ്പുഴക്കുപോലും കേരളത്തിന്റെ സാമൂഹിക യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളെ അവഗണിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അതുകൊ ാണ് 'വാഴക്കുല' രചിക്കപ്പെട്ടത്. കേരളത്തിലെ തൊഴിലാളി വർഗ്ഗം ആത്മബോധം ആർജിക്കുകയും സംഘബോധത്തിന്റെ ഊർജ്ജത്താൽ സമരസജ്ജരാവുകയും ചെയ്ത കാലമാണ് ഇടശ്ശേരിയെ

സൃഷ്ടിച്ചത്. അടിച്ചമർത്തപ്പെടുകയോ അവഗണിക്കപ്പെടുകയോ ചെയ്ത തൊഴിലാളി-കർഷക, ദളിത്-സ്ത്രീ വിഭാഗങ്ങളുടെ വിമോചനം ഇടശ്ശേരിയുടെ സ്വപ്നമായിരുന്നു. സച്ചിദാനന്ദനെ ഏറ്റവുമധികം സ്വാധീനിച്ച കവികളിൽ ഒരാളാണ് ഇടശ്ശേരി. ചങ്ങമ്പുഴ യുടെ കാല്പനികഗീതകങ്ങൾ തീർത്ത ആലസ്യത്തിൽനിന്ന്, ഭൂമിയുടെ നേരിലേക്ക്, പാരു ഷ്യത്തിലേക്ക് മലയാളക്കവിതയെ പിടിച്ചിറക്കാനായിരുന്നു വൈലോപ്പിള്ളി ശ്രമിച്ചത്. വിപ്ലവ ത്തിന്റെ സമഗ്രതയിലാണ് വൈലോപ്പിള്ളി ഊന്നിയത്. ഈ ബോധത്തിൽനിന്നാണ് 'കുടി യൊഴിക്കൽ' രചിക്കപ്പെട്ടത്. സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽക്കാണുന്ന രാഷ്ട്രീയ വിമർശന ത്തിന്റെ ആദ്യമാതൃക 'കുടിയൊഴിക്ക'ലിൽ കാണാം. മലയാളകവിതയെ രാഷ്ട്രീയവത്ക്ക രിക്കുന്നതിൽ എൻ.വി.കൃഷ്ണവാര്യർ, എൻ.എൻ കക്കാട് എന്നിവർക്ക് പ്രത്യേക പങ്കു ്. പാണ്ഡിത്യത്തിന്റെ ഔന്നത്യങ്ങളിൽ ജീവിച്ചിരുന്നിട്ടും സാധാരണ മനുഷ്യരുടെ ജീവിത ത്തിന്റെ പ്രതിസന്ധികളിലേക്ക് ഇറങ്ങിവരാൻ എൻ.വി.കൃഷ്ണവാര്യരെ പ്രേരിപ്പി ക്കുന്നതായിരുന്നു അക്കാലത്തെ കേരളത്തിന്റെയും ലോകത്തിന്റെതന്നെയും രാഷ്ട്രീയരം ഗം. ലോകത്തെവിടെയും മനുഷ്യർക്ക് ഏൽക്കുന്ന മർദ്ദനങ്ങൾ തന്റെ പുറത്താണ് ഏൽക്കുന്നതെന്ന് പറയാനും അങ്ങനെ മർദ്ദിതന്റെ സാർവ്വദേശീയ ഐക്യത്തിൽ പങ്കാളി യാകാനും എൻ.വി. ശ്രമിച്ചു. അടിയന്തിരാവസ്ഥക്കാലത്തെ നീതിനിഷേധത്തെയും, പലരും പുലർത്തിപ്പോന്ന കുറ്റകരമായ നിസ്സംഗതയെയും തീക്ഷ്ണമായി ആവിഷ്ക്കരി ക്കാൻ എൻ.എൻ കക്കാട് ജാഗരൂകനായിരുന്നു. പിന്നീടുവന്ന കടമ്മനിട്ട രാമകൃഷ്ണനും, കെ.ജി. ശങ്കരപ്പിള്ളയും മലയാള കവിതയെ രാഷ്ട്രീയവത്ക്കരിക്കുന്നതിൽ നിർണ്ണായക പങ്കു വഹിച്ചരാണ്. ഈ സാഹചര്യത്തിലാണ് സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളുടെ രാഷ്ട്രീയ സ്വഭാവം പരിശോധിക്കപ്പെടേ ത്.

ദേശീയ സ്വാതന്ത്ര്യസമര പ്രസ്ഥാനം, കീഴാള മുന്നേറ്റപ്രസ്ഥാനങ്ങൾ, കമ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടി, അവർ നേതൃത്വം നൽകിയ തൊഴിലാളി -കർഷകസമരങ്ങൾ ഇവയെല്ലാം ചേർന്ന് സൃഷ്ടിച്ച സാമൂഹിക രാഷ്ട്രീയ പരസരം കേരളീയ ജീവിതത്തെ എന്ന പോലെ സാഹി ത്യത്തെയും വ്യത്യസ്തമാക്കിത്തീർത്തു. കമ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിക്ക് കീഴിൽ നടന്ന പുന്നപ്ര-വ യലാർ , കയ്യൂർ സമരങ്ങൾ നമ്മുടെ രാഷ്ട്രീയ ജീവിതത്തെ മാത്രമല്ല കലാ-സാഹിത്യമേ ഖലയെയും പിടിച്ചുകുലുക്കുന്നതായിരുന്നു. പിന്നീട് നടന്ന നക്സലൈറ്റ് കലാപങ്ങൾ നമ്മുടെ രാഷ്ട്രീയ ഭൂമിക കലുഷമാക്കിത്തീർത്തു. ഇത്തരം പ്രശ്നങ്ങളെ മുഴുവൻ ഏറ്റെ ടുക്കാൻ പര്യാപ്തമായ വിധത്തിൽ നമ്മുടെ സാഹിത്യത്തെ എല്ലുറപ്പുള്ളതാക്കിത്തീർത്ത തിൽ പുരോഗമനസാഹിത്യപ്രസ്ഥാനത്തിന് വലിയ പങ്കു ്.

സച്ചിദാനന്ദന്റെ പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ട, ആദ്യകവിത 1965-ൽ രചിക്കപ്പെട്ട 'ഗാനം' ആണ്. പ്രാണവായുവാൽ ഊതിപ്പാകമാക്കിയ മുത്ത് ഫണത്തിൻ തുമ്പത്തേറ്റി ഇളകിപ്പുളഞ്ഞ് വിഷമിളകുന്ന നീല നാഗിനിയായിട്ടാണ് തന്റെ ഗാനത്തെ ഇതിൽ കവി കല്പിച്ചിരിക്കുന്നത്. സച്ചിദാനന്ദന്റെ പിൽക്കാല കവിതകളിൽ കാണുന്ന രാഷ്ട്രീയ ധ്വനികൾ ഇല്ലെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതകൾക്ക് പൊതുവിൽ കാണുന്ന സമഗ്രത ഈ കവിതയും പ്രകടിപ്പിക്കുന്നു ്. വിഷത്തിന്റെ മാരകത്വം മുത്തിന്റെ അമൃതത്വമാക്കിമാറ്റുന്ന ശക്തിയാണ് കവിത എന്ന കാഴ്ചപ്പാട് തന്റെ ആദ്യരചനയിൽത്തന്നെ കവി തരിച്ചറിയുന്നു ്. സച്ചിദാനന്ദന്റെ ആദ്യകാല കവിതകളിൽ ആദ്ധ്യാത്മികമായ ആശയങ്ങൾക്ക് പ്രാമുഖ്യം ഉ ായിരുന്നു. പാപം, പുണ്യം, മോക്ഷം തുടങ്ങിയ സങ്കല്പങ്ങൾ ഇക്കാലത്തെ കവിതകളുടെ ആന്തരികശക്തിയായി പ്രവർത്തിക്കുന്നത് കാണാം. എന്നാൽ ഈ മനോഭാവത്തിൽനിന്ന് മാറി ലോകരാഷ്ട്രീയപ്രശ്നങ്ങൾ ആദ്യമായി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന കവിത 1966 -ൽ രചിച്ച 'വിയറ്റ്നാം' ആണ്. വിയറ്റ്നാം യുദ്ധഭൂമിയെ 'കുരുക്ഷേത്ര'വുമായി ബന്ധിപ്പിക്കാനാണ് കവി ശ്രമിച്ചത്. സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിലെ നിത്യസാന്നിദ്ധ്യമായ 'സൂര്യൻ' ആദ്യമായി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന കവിതയാണ് 'പുനർജന്മം'. താൻ സൂര്യന്റെ അംശമാണ് എന്ന പ്രഖ്യാപനം ഈ കവിതയിലു ്. മനുഷ്യവിമോചനത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ആശയങ്ങൾ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടുതുടങ്ങുന്ന ആദ്യകാലത്തുതന്നെ വിമോചനാശയങ്ങൾ വില്പനചരക്കാവുന്നതിനെക്കുറിച്ച് കവി ബോധവാനായിരുന്നു.

കുട്ടിക്കാലത്തെ ഗ്രാമീണജീവിതാനുഭവങ്ങൾ, പുരാണേതിഹാസങ്ങളിലെ പരിചയം, എഴുത്തച്ഛന്റെ കൃതികളുടെ പാരായണം വഴി ലഭിച്ച കാവ്യസംസ്കാരം, മറ്റു പൂർവ്വകവികളുടെ കൃതികൾ വായിച്ചതിന്റെ അനുഭവം എന്നിവയെല്ലാം സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളെ നിർണ്ണയിച്ച ഘടകങ്ങളാണ്. പിന്നീട് ബിരുദപഠനകാലത്ത് വായിച്ച ബൈബിൾ കവിയുടെ നൈതികാന്വേഷണത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനമായിത്തീരുന്നു. ഈ വായനാനുഭവങ്ങൾ കൊ ായിരിക്കണം പുരാണകഥാസന്ദർഭങ്ങളും കഥാപാത്രങ്ങളും പ്രമേയതലത്തിലും ബിംബതലത്തിലും ആദ്യകാല കവിതകളിൽ നിരന്തരം കടന്നു വരുന്നത്. രാഷ്ട്രീയമായ പ്രമേയങ്ങൾ അധികമൊന്നും ഇക്കാലത്ത് കവി തെരഞ്ഞെടുത്തുകാണുന്നില്ല. കവിതയിൽ കടന്നുവരുന്ന അപൂർവ്വം രാഷ്ട്രീയ വിഷയങ്ങളിൽത്തന്നെ അതിന്റെ ധാർമ്മികതയിലാണ് കവി ഊന്നുന്നത്. ഇക്കാലത്തെ കവിതകളിൽ 'ക്രിസ്തു' ഒരു ബിംബമായി കടന്നു വരുന്നു ്. ക്രിസ്തുവിനു സ്വതവേയുള്ള പീഡിതവ്യക്തിത്വത്തിനപ്പുറം തന്റെ രാഷ്ട്രീയം പറയാനുള്ള ശക്തമായ ബിംബമാക്കി കവി ക്രിസ്തുവിനെ ഉപയോഗിച്ച

തായി തോന്നുന്നില്ല. രാഷ്ട്രീയമായ നിലപാടുകൾ ഉ ായിരുന്നിട്ടും കവിതയുടെ സൗന്ദ ര്യപക്ഷത്തിൽ ഊന്നുന്ന ഒരു കവിയെയാണ് ആദ്യകാലത്ത് സച്ചിദാനന്ദനിൽ കാണുന്നത്.

ഓരോ കാലത്തിന്റെയും ഭാവുകത്വമനുസരിച്ച് കാവ്യഭാഷയും നവീകരിക്കപ്പെടു ന്നു ്. കേരളീയ കാവ്യസംസ്കാരത്തെ സമ്പന്നമാക്കിയ എല്ലാ കവികളും തങ്ങളുടെ കാലത്തിന്റെ ആവശ്യത്തിനനുസരിച്ച് ഭാഷയെ പുതുക്കിപ്പണിതവരാണ്. ഓരോ സാഹിത്യ പ്രസ്ഥാനവും അതിനുവേ കാവ്യഭാഷയും സൃഷ്ടിക്കുന്നു ്. ക്ലാസിക്, റൊമാന്റിക് പ്രസ്ഥാനത്തിൽപ്പെടുന്ന കവിതകൾ പരിശോധിച്ചാൽ ഇക്കാര്യം വ്യക്തമാകും. ഒരേ കാലയളവിൽ രചന നടത്തിയിട്ടും ഇവരുടെ ഭാഷയിൽ ഗണ്യമായ അന്തരമു ്. ജാതീയമായ അനാചരാങ്ങളെ അതിലംഘിക്കുന്ന ഒരു ജനതയായിരുന്നു കുമാരനാ ശാന്റെ സ്വപ്നം. അതിനായി അദ്ദേഹം ക ത്തിയ ആശയം സ്നേഹമായിരുന്നു. ശാരീരിക സ്നേഹത്തിന്റെ തത്കാലികതയിൽ നിന്നും ആത്മീയസ്നേഹത്തിന്റെ സ്ഥിതിരതയിലേക്ക് വായനക്കാരെ ഉയർത്താൻ കഴിയുന്ന വിധത്തിൽ സൗന്ദര്യവും ആഴവും ഉള്ളതായിരുന്നു ആശാൻ രൂപപ്പെടുത്തിയ കാവ്യഭാഷ. ഇന്ത്യൻ ദേശീയപ്രസ്ഥാ നത്തിന്റെ ആവേശത്തിൽനിന്നും ദേശാഭിമാനത്തിൽനിന്നുമാണ് വള്ളത്തോൾ കവിത ദിശാബോധം നേടിയത്. ആധുനിക കാലത്ത് ചങ്ങമ്പുഴയും, ഇടശ്ശേരിയും, വൈലോപ്പി ള്ളിയുംമെല്ലാം സ്വന്തമായ കാവ്യഭാഷ രൂപപ്പെടുത്തിയെടുത്തവരാണ്. ചങ്ങമ്പുഴയുടെ ഭാഷ കാല്പനികസൗന്ദര്യം ആവിഷ്ക്കരിക്കാനുള്ള ലളിത കോമള പദാവലികളുടെ ഇടതട വില്ലാത്ത പ്രവാഹമായിരുന്നു. ചങ്ങമ്പുഴ തീർത്ത ഈ കാല്പനിക സ്വർഗ്ഗത്തിൽനിന്ന് കവിതയെ പരുക്കാൻ ജീവിതത്തിലേക്ക് പിടിച്ചുകൊ ുവരാൻ പര്യാപ്തമായ കാവ്യഭാഷ രൂപീകരിക്കാൻ ഇടശ്ശേരിക്കും വൈലോപ്പിള്ളിക്കും യത്നിക്കേ ിവന്നു.

പാശ്ചാത്യ സാഹിത്യ പരിചയത്തിന്റെ ഊർജ്ജവും വൈവിധ്യവും ഉൾക്കൊള്ളാ നാണ് നമ്മുടെ 'ആധുനികർ' ശ്രമിച്ചത്. അയ്യപ്പപ്പണിക്കർ, എം. ഗോവിന്ദൻ, ആറ്റൂർ രവി വർമ്മ, കടമ്മനിട്ട രാമകൃഷ്ണൻ തുടങ്ങിയ കവികൾ തീർത്ത ഭാഷ വിചിത്രവും ബഹുമുഖ വുമായിരുന്നു. അവർ നമ്മുടെ പാരമ്പര്യത്തെത്തന്നെ ആധുനികഭാവുകത്വത്തിനനുസ രിച്ച് പുനഃസൃഷ്ടിച്ചു. ഒപ്പം തന്നെ വൃത്തത്തിൽനിന്ന് പുറത്തുകടന്ന് ഗദ്യഭാഷയുടെ ശക്തിബോധ്യപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. സാമൂഹികമാറ്റത്തെ സ്വപ്നംകാണുന്ന ഒരു വിപ്ലവധാരയും ഇതോടൊപ്പം മലയാളകവിതയിൽ വളർന്നു വരികയു ായി. കടമ്മനിട്ട യും, സച്ചിദാനന്ദനും, കെ. ജി. ശങ്കരപ്പിള്ളയും ഈ ഗണത്തിൽപ്പെടുന്നരാണ്. എഴുപതു കളിൽ ശക്തമായിരുന്ന 'സാംസ്കാരികവേദി' പ്രവർത്തനങ്ങളും പ്രാദേശികവും ദേശീ

യവും സാർവ്വദേശീയവുമായ വിപ്ലവപ്രവർത്തനങ്ങളുടെ സ്വാധീനവും ഈ കവികൾക്കു ായിരുന്നു. രാഷ്ട്രീയസംഭവങ്ങളും ആശയങ്ങളും കവിതയിലേക്ക് കൊ ുവരിക എന്നത് പ്രയാസകരമായ ഉത്തരവാദിത്വമാണ്. കാരണം കവിക്ക് പിഴവ് പറ്റുമ്പോൾ രചന മുദ്രാവാക്യം മാത്രമായി മാറും. ഭാഷാപരമായ ഈ വെല്ലുവിളിയെ അതിജീവിച്ച കവിതകളിൽ പ്രധാനിയാണ് സച്ചിദാനന്ദൻ. സവിശേഷമായ ഒരു ഭാഷ സൃഷ്ടിച്ചുകൊ ാണ് കവി ഇത് സാധിച്ചത്.

വൃത്തത്തിനും പ്രാസത്തിനും അമിതമായ പ്രധാന്യമുള്ള ഭാഷയ്ക്ക് വിപ്ലവാഭിമുഖ്യം പുലർത്തുന്ന കവിതയുടെ ശരീരമാകാൻ കഴിയില്ല. ജനതയെ പ്രത്യയശാസ്ത്രവത്ക്കരിക്കുക എന്ന വിമോചനസാഹിത്യത്തിന്റെ ദൗത്യം ഏറ്റെടുക്കണമെങ്കിൽ അതിനനുസരിച്ച് ഭാഷ നവീകരിക്കപ്പെടണം. അതിനായി സച്ചിദാനന്ദൻ സ്വീകരിച്ച ഒരു മാർഗ്ഗം സംഭാഷണസ്വഭാവമുള്ള രചനാരീതി പരീക്ഷിക്കുകയാണ്. കവി സ്വയം നടത്തുന്ന പ്രഭാഷണമായോ അനുവാചകനും കവിയും തമ്മിൽ നടത്തുന്ന സംഭാഷണമായോ ഈ രീതി കവിതയിൽ ഉപയോഗിക്കപ്പെട്ടു. ഇത്തരം കവിതകളിൽ വായനക്കാരന് സ്വയം പങ്കാളിയാവുന്ന അനുഭവമാണ് ഉ ാകുന്നത്. എഴുപതുകളിലെ 'ആധുനികരുടെ' ഉൾവലിവിനോടും പുരോഗമന കവിതയുടെ വ്യഥാസ്ഥൂലതയോടും സച്ചിദാനന്ദന് ഭാഷയിലൂടെ കലഹിക്കേ ിവന്നു. ചരിത്രവും രാഷ്ട്രീയവും പ്രത്യക്ഷമായിത്തന്നെ കവിതയിൽ ഉപയോഗിക്കുക എന്നതാണ് സച്ചിദാനന്ദൻ സ്വീകരിച്ച മറ്റൊരു തന്ത്രം. മനുഷ്യരുടെ ജീവിതം മാറ്റിമറിക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്ന കവിക്ക് ചരിത്രത്തെ ഒഴിച്ചുനിർത്താനാവില്ല. ചരിത്രത്തെ പാഠമാക്കിയാണ് പുതിയ ജീവിതം സൃഷ്ടിക്കേ ത്. ഈ ചരിത്ര ബോധത്തിൽനിന്നാണ് മനുഷ്യവിമോചനം എന്ന ഭൗതികയാഥാർത്ഥ്യത്തിലേക്ക് സച്ചിദാനന്ദൻ എത്തിച്ചേരുന്നത്. അതോടെ മാർക്സിസം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതകളുടെ ആന്തരിക ചൈതന്യമായിത്തീർന്നു. ലോകത്തെവിടെയുമുള്ള മനുഷ്യവിമോചന പോരാട്ടങ്ങളും പോരാളികളും സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയിൽ ഇടം പിടിക്കുന്നു. ചരിത്രത്തെ ഈ കവി പുരാവസ്തുസ്മാരകങ്ങളിൽനിന്നും രാജാക്കൻമാരുടെ യുദ്ധ കഥകളിൽ നിന്നും മോചിപ്പിച്ച് സാധാരണ മനുഷ്യരുടെ ജീവിതത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്നു.

തന്റെ ആശയങ്ങൾ വായനക്കാരിൽ എത്തിക്കാനായി കരുത്തുറ്റ ബിംബങ്ങൾ സച്ചിദാനന്ദൻ അവതരിപ്പിക്കുന്നു. നാം ഇന്ന് കാണുന്ന ദേശീയത, സ്വാതന്ത്ര്യം എന്നെല്ലാമുള്ള ആശയങ്ങൾ ബൂർഷ്വാസങ്കല്പങ്ങളാണെന്ന കാഴ്ചപ്പാടാണ് കവിക്കുള്ളത്. 'ഇന്ത്യാ, നിന്റെ വയറ്റിൽപ്പിറന്നതിന്റെ നാണം മറയ്ക്കാൻ ഒരുദേശീയപതാക പോലുമില്ലാതെ

ഞാൻ ചൂളിയുറഞ്ഞുപോകുന്നു'' എന്ന വരികളിൽ രൂക്ഷമായ വിമർശനത്തിന്റെ സൂചന കൾ കാണാം. വലിയ രാഷ്ട്രീയ സംഭവങ്ങളെ ഏതാനും വരികളിലേക്ക് ചുരുക്കുന്ന സംക്ഷിപ്തതയും ചെറിയ രാഷ്ട്രീയകാര്യങ്ങളിൽനിന്ന് വളർന്നു വികസിക്കുന്ന വലിയ കവിതകളും സച്ചിദാനന്ദൻ എഴുതിയിട്ടു ്. സങ്കീർണ്ണമായ കാര്യങ്ങൾ അവതരിപ്പിക്കു മ്പോഴും ലാളിത്യം സംരക്ഷിക്കാൻ സച്ചിദാനന്ദന് കഴിയുന്നു. ഗഹനതയല്ല തീവ്രതയാണ് ആ കവിതകളുടെ മുഖമുദ്ര. 'ഞാൻ' എന്ന വക്താവിൽ തുടങ്ങി 'ഞങ്ങൾ' 'നാം' എന്നി ങ്ങനെ വ്യാപിക്കുന്ന ആഖ്യാനതന്ത്രം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതകളിൽ കാണാം. ഇതിലൂടെ വായനക്കാർ കവിതയുടെ ഭാഗമായി മാറുന്നു. നിഷ്കളങ്കനായ ഒരു കുട്ടിയുടെ പക്ഷ ത്തുനിന്ന് നേര് വിളിച്ചുപറയുന്ന കവിതകളിൽ കവിയുടെ തന്നെ ഭാഗധേയമാണ് കുട്ടി നിർവ്വിക്കുന്നത്.

സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളുടെ പ്രത്യയശാസ്ത്രവിവക്ഷകൾ വായിച്ചെടുക്കാൻ അവയിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന പ്രത്യാവർത്തി ബിംബങ്ങൾ (Recurring Images) അപഗ്രഥി ക്കേ തു ്. സൂര്യൻ, മഴ ക്രിസ്തു, ബുദ്ധൻ, വീട്,കുതിരകൾ എന്നിവ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ നിരന്തരംകടന്നു വരുന്നു. എല്ലാ കാലത്തും ഒരൊഴിയാ ബാധപോലേ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളെ പിൻതുടരുന്ന ബിംബമാണ് സൂര്യൻ. ജീവിതത്തിന്റെ ഭിന്നാ വസ്ഥകളായും യൗവനത്തിന്റെ തുടിപ്പായും പ്രതീക്ഷകളുടെ സുവർണ്ണകാലമായും പല തരത്തിൽ സൂര്യൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതകളിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. ഭാഷയുടെ അന്ധ കാരത്തിനും ജീർണ്ണതയ്ക്കുമെതിരെ ഉണർവ്വിന്റെ പ്രതീകമെന്ന നിലയിൽ സൂര്യൻ പ്രത്യ ക്ഷപ്പെടുന്നു. കവിത വിപ്ലവോന്മുഖമായ കാലത്ത് സാമൂഹിക സംക്രമണവുമായി ബന്ധ പ്പെട്ട് സംവേദനത്തിന്റെ പുതിയ മാനങ്ങൾ തീർക്കാൻ സൂര്യന് കഴിയുന്നുമു ്.

സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ നിറഞ്ഞുനിൽക്കുന്ന മറ്റു ര ് ബിംബങ്ങൾ 'ബുദ്ധനും' 'ക്രിസ്തു'വുമാണ്. ഇത് കവിയുടെ ചരിത്രത്തിലേക്കുള്ള പ്രവേശനത്തിന്റെ ഭാഗമാണ് എന്ന് പറയാം. ക്രൂശിതനായ ക്രിസ്തു നിരാലംബരായ മനുഷ്യരുടെ പ്രതിനി ധിയായി മാറുന്നു. ക്രിസ്തുവിന്റെ കുരിശ്ശേറലും ത്യാഗവും പുതിയ കാലത്തെ മനു ഷ്യദുഃഖങ്ങൾക്ക് പരിഹാരമല്ലെന്ന് കവി തിരിച്ചറിയുന്നു ്. കവി പുതിയ കാലത്തിന്റെ വിമോചന പോരാട്ടങ്ങളുമായി ക്രിസ്തുവിനെ ബന്ധപ്പെടുത്തുന്നു. ക്രിസ്തു കലാപകാ രിയായി ഈ കവിതകളിൽ പുനർജ്ജന്മം നേടുന്നു. 'ബുദ്ധൻ' എന്നും സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയുടെ ആന്തരിക ശക്തിയാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതകളുടെ വികാസം തന്നെ ബുദ്ധന്റെ പരിണാമവുമായി ബന്ധപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്. ബോധോദയത്തിന്റെ മുമ്പും

പിമ്പും ഉള്ള ബുദ്ധനെപ്പോലെ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയ്ക്കും ഒരു ആദ്യഘട്ടവും പരിണാമത്തിന്റെ ര ാം ഘട്ടവും ഉ ്. ആദ്യകാലത്തെ കവിതകളിൽ സ്നേഹവും അഹിംസയുമാണ് ബുദ്ധനിലൂടെ ആദർശവൽക്കരിക്കപ്പെടുന്നതെങ്കിൽ ഈ ബുദ്ധനെ പിൽക്കാലത്ത് കവി ചോദ്യം ചെയ്യുന്നു. ചൂഷണവും ഹിംസയും നിറഞ്ഞ ലോകത്തിൽ കർമ്മത്തിൽനിന്നുള്ള ഒളിച്ചോട്ടമല്ല വേ ത്. അതുകൊ ് സച്ചിദാനന്ദന്റെ ബുദ്ധൻ ആധുനികകാലത്ത് സ്വേച്ഛാധിപതികൾക്കെതിരായ ഗൂഢാലോചനയിൽ പങ്കെടുക്കുന്നവനാണ്. ആദ്ധ്യാത്മികമായ കർമ്മരാഹിത്യത്തിൽനിന്ന് ഭൗതികമായ കർമ്മോത്സുകതയിലേക്ക് കവി ബുദ്ധനെ കൊ ുവന്നു. പുതിയകാലത്ത് ബുദ്ധൻ ജീവിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ അദ്ദേഹം ആരായിമാറുമായിരുന്നു എന്നതിന്റെ ഉത്തരമാണ് സച്ചിദാനന്ദൻ അവതരിപ്പിച്ച ബുദ്ധ സങ്കല്പം.

ചെഗുവേര, ഹോചിമിൻ, ഭഗത്സിംഗ് തുടങ്ങിയ വിപ്ലവകാരികളെയും സച്ചിദാനന്ദൻ പ്രതീകവത്ക്കരിക്കുന്നു. ജനങ്ങളുടെ വിപ്ലവബോധത്തെ ജ്വലിപ്പിക്കാനാണ് ഈ ബിംബങ്ങൾ ഉപയോഗിക്കപ്പെടുന്നത്. 'മഴ' കവിക്ക് കേരളീയവും ഗ്രാമീണവുമായ ഗൃഹാതുരതയുണയർത്തുന്ന അനുഭവം മാത്രമല്ല, മഹാരോഷമായി ഇടിമിന്നലിനൊപ്പം ഇരമ്പിയാർക്കുന്ന പ്രക്ഷോഭം കൂടിയാണ്. തടഞ്ഞുനിർത്താനാവാത്ത കരുത്തിന്റെയും ആവേശത്തിന്റെയും പ്രതീകമായി 'കുതിരകൾ' സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ കടന്നുവരുന്നു. സൂര്യൻ. മഴ, ക്രിസ്തു, ബുദ്ധൻ, കുതിരകൾ തുടങ്ങിയ പ്രത്യാവർത്തി ബിംബങ്ങളുടെ സമർത്ഥമായ ഉപയോഗത്തിലൂടെ സച്ചിദാനന്ദൻ തന്റെ കാവ്യഭാഷയെ സൂക്ഷ്മവും ലക്ഷ്യവേധിയുമാക്കിതീർത്തു. തന്റെ കവിതയുടെ പ്രാദേശികവും ദേശീയവും സാർവ്വദേശീയവുമായ തലങ്ങളെ കൂട്ടിയിണക്കുവാൻ സച്ചിദാനന്ദനെ സഹായിക്കുന്നത് ചരിത്രത്തിൽനിന്നും അദ്ദേഹം ക െടുക്കുന്ന ബിംബങ്ങളാണ്.

സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിത അതിന്റെ രാഷ്ട്രീയ നിലപാടുകൾ അർത്ഥശങ്കക്കിടയില്ലാത്ത വിധം പ്രഖ്യാപിക്കുന്നത് 1970-കളിലാണ്. ആത്മനിഷ്ഠവും അതിഭൗതികവുമായ തലത്തിൽനിന്ന് ഭൗതികതയിലേക്ക്, ചരിത്രത്തിലേക്കുള്ള മാറ്റമായിരുന്നു ഇത്. വ്യക്തിപരതയിൽ നിന്ന് സാമൂഹ്യപരതയിലേക്കുള്ള മാറ്റം കൂടിയാണിത്. മാർക്സിസത്തിലേക്ക് കവി ആകർഷിക്കപ്പെടുന്നത് ഇക്കാലത്താണ്. ലോകത്തെമ്പാടും തൊഴിലാളിവർഗ്ഗം നടത്തിവന്ന ധീരമായ വിമോചനപോരാട്ടങ്ങൾ സ്വാതന്ത്ര്യപ്രേമികളെ ആവേശഭരിതരാക്കി. മാവോയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ മാർക്സിസത്തിനു ായ നവോന്മേഷം, ലാറ്റിനമേരിക്കയിൽ പലയിടത്തും നടന്ന വിപ്ലവ പോരാട്ടങ്ങൾ, ചെഗുവേരുയുടെ ധീരമായ ആത്മബലി, ഇന്ത്യ

യിൽ നടന്ന നക്സൽബാരി കലാപങ്ങൾ എന്നിവയെല്ലാം നമ്മുടെ സാഹിത്യത്തെ കർമ്മോത്സുകമാക്കി. 'ഇൻക്വിലാബ്', ലിബറേഷൻ,' തുടങ്ങിയ പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ വിപ്ല വാശയങ്ങൾ പ്രചരിപ്പിച്ചുകൊ ിരുന്നു. ഈ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ സച്ചിദാനന്ദൻ സജീവ മായി ഇടപെട്ടിരുന്നു. കവിതയുടെ തലത്തിലും സച്ചിദാനന്ദൻ ഈ ആശയങ്ങൾ ഏറ്റെടു ത്തു. അതോടെ ചരിത്രവും രഷ്ട്രീയവും രചനകളിലേക്ക് വന്ന് നിറയുകയായിരുന്നു.

ആഭ്യന്തര അടിയന്തിരാവസ്ഥ (1975-77) ഇന്ത്യൻ സാഹചര്യങ്ങളെ അത്യന്തം ഗുരു തരമാക്കിത്തീർത്തു. ഇന്ത്യയിൽ പലയിടത്തും ശക്തിപ്പെട്ട ചെറുതും വലുതുമായ വിപ്ലവ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആസന്നമായ ഒരു മാറ്റത്തിന്റെ പ്രതീക്ഷകൾ നൽകുന്നതും ഇക്കാലത്താ ണ്. ഒരു സായുധവിപ്ലവത്തിന്റെ സാദ്ധ്യത ഇന്ത്യൻ സാഹചര്യങ്ങളിൽ നിലവിലു ായിരു ന്നു. വിശപ്പ് എങ്ങനെയാണ് ഒരു ജനതയെ വിപ്ലവത്തിലേക്ക് തള്ളിവിടുന്നത് എന്ന് അതേ പേരിലുള്ള കവിതയിൽ സച്ചിദാനന്ദൻ ആവിഷ്ക്കരിച്ചു. വിശക്കുന്നവൻ മാന്യത യുടെ മുഖംമൂടിമാറ്റി ഭക്ഷണത്തിനായി പോരാട്ടത്തിനിറങ്ങും എന്ന യാഥാർത്ഥ്യം ഗ്ലോബർ റോഷ, 'വിശപ്പിന്റെ സൗന്ദര്യശാസ്ത്രം' എന്ന ആശയത്തിലൂടെ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടു ്. സായുധ വിപ്ലവത്തിലൂടെ മാത്രമേ മനുഷ്യവിമോചനം സാധ്യമാകൂ എന്ന നിലപാടാണ് ഇക്കാലത്ത് സച്ചിദാനന്ദന് ഉ ായിരുന്നത്. ഇതിനായി തന്റെ കവിതകളെ അദ്ദേഹം വിപ്ലവപ്രചാരണത്തിന്റെ മാദ്ധ്യമമാക്കിതീർത്തു. 'സത്യവാങ്മൂലം' എന്ന കവിതയോടെ പഴയ ശീലങ്ങൾ വിട്ട് പുതിയ കാലത്തിന്റെ ചരിത്രത്തിലേക്ക് കവി ഇറങ്ങിവരുന്നു. 'നമ്മു ടേത് ഒരു തുറു കണ്ണൻ സമയമാണ്' എന്ന് കവി തിരിച്ചറിയുന്നു. സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിത ക്കൊപ്പം എപ്പോഴും ഉ ായിരുന്ന ബുദ്ധനെ നിശിതമായി വിമർശിക്കുന്ന 'പനി' എന്ന കവിത രചിക്കപ്പെടുന്നത് ഇക്കാലത്താണ്. ചരിത്രപുരുഷൻമാരെ ചോദ്യംചെയ്യുന്ന കവിത കളും ഇക്കാലത്തു ായി. ചരിത്രം സൃഷ്ടിക്കുന്നത് മഹത് വ്യക്തികളല്ല, സാധാരണ മനു ഷ്യരാണ് എന്ന പുതിയ ചരിത്രബോധമാണ് കവിക്കു ായിരുന്നത്.

ദാരിദ്ര്യവും പട്ടിണിയും ദുരിതങ്ങളും പീഡനങ്ങളും പതിവായ ഇന്ത്യൻ ഗ്രാമങ്ങളു ടെയും തൊഴിലാളികളുടെയും ദയനീയ ചിത്രം ആവിഷ്ക്കരിച്ച് അവരുടെ മോചനമാണ് തന്റെ ലക്ഷ്യം എന്ന് കവി പ്രഖ്യാപിക്കുന്ന കവിതയാണ് 'ഇന്ത്യൻ സ്കെച്ചുകൾ'. 'ഭൂമി യുടെ മൂലകളിൽ ഈ പാവങ്ങൾക്കായി പോരാട്ടങ്ങൽ നടക്കുന്നത് ഇവർ അറിയുന്നില്ല' എന്ന് കവി പറയുന്നു. നാളെ അവരുടെ കരിപിടിച്ച മനസ്സിൽ മുനിഞ്ഞുകത്തുന്ന തിരി യിൽ നിന്ന് ഒരു സൂര്യനുയരുമെന്ന് കവി പ്രവചിക്കുന്നു. ശംബൂകൻ അവന്റെ രാജ്യം സ്ഥാപിക്കുമെന്നും കവിക്കുറപ്പു ്. ശംബൂകൻ അധഃസ്ഥിതനാണ്. വിമോചനത്തെ സംബ

ഡിച്ച മറ്റൊരു കാഴ്ചപ്പാടുകൂടി കവി ഇവിടെ അവതരിപ്പിക്കുന്നു. വിമോചിതയാവുന്ന ഇന്ത്യ അധ:സ്ഥിതരുടെ ഇന്ത്യയാവുമെന്ന്. അധ:സ്ഥിതരുടെ മോചനം സാധ്യമാവുമ്പോൾ മാത്രമേ ഇന്ത്യയുടെ മോചനം യാഥാർത്ഥ്യമാവുകയുള്ളു. സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിത അടിയന്തിരാവസ്ഥക്കാലത്ത് ഭയമേതും കൂടാതെ അതിന്റെ നിലപാട് വ്യക്തമാക്കിയിട്ടു ്. സെൻസർഷിപ്പിന്റെ വിലിക്കിനെ മറികടക്കാനായി, ഇക്കാലത്തെ കവിതകളിൽ പ്രതീകങ്ങൾ കൂടുതലായി ഉപയോഗിച്ചുകാണുന്നു. ഇന്ത്യൻ ജനാധിപത്യത്തിന്റെ പൊള്ളത്തരങ്ങൾ തിരിച്ചറിയപ്പെട്ട കാലം കൂടിയായിരുന്നു അത്. 'പൂവകളെക്കുറിച്ച് പാടാവുന്ന കാലം വരും, അപ്പോൾ എല്ലാ മനുഷ്യരും കവികളാകു'മെന്ന് സച്ചിദാനന്ദൻ ഇക്കാലത്തും എഴുതി. എല്ലാവിധ സമഗ്രാധിപത്യങ്ങൾക്കും എതിരായി മാത്രമെ കവികൾക്ക് നിൽക്കാനാവൂ എന്ന നിലപാടും ഇക്കലാത്താണ് കവി വ്യക്തമാക്കുന്നത്. സോഷ്യലിസം തന്നെ സമഗ്രാധിപത്യത്തിലേക്ക് നീങ്ങുന്നതിന്റെ സൂചനകൾ അന്നുതന്നെ കവിക്കു ായിരുന്നു. അടിയന്തരാവസ്ഥ പിൻവലിച്ചതോടെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ പൊൻപുലരി തിരിച്ചികിട്ടി എന്നു കവി കരുതിയില്ല. സ്വാതന്ത്ര്യമെന്നത് വർഗ്ഗങ്ങൾക്കപ്പുറത്തെ മഹാകാശത്തിന്റെ സംഗീതമാണെന്ന് സച്ചിദാനന്ദൻ എഴുതി. നമ്മുടെ വിദ്യാലയങ്ങൾ വ്യവസ്ഥക്കനുസരിച്ച് വിദ്യാർത്ഥികളെ പാകപ്പെടുത്താനുള്ള തടവുമുറികളാണ്. ഇത് തിരിച്ചറിയുന്ന വിദ്യാർത്ഥി ത്രിവർണ്ണ പുറം ചട്ടമാറ്റി ഇന്ത്യയെ നഗ്നമാക്കി വായിക്കുന്നു. ഭഗത്സംഗ്, വർഗ്ഗീസ് എന്നീ രക്തസാക്ഷികളെ അനുസ്മിരിക്കുന്ന കവിതകൾ ഇക്കാലത്താണ് രചിക്കപ്പെട്ടത്. ഇവയെല്ലാം കവിയുടെ വിപ്ലവാഭിമുഖ്യത്തിന്റെയും വിമോചനസങ്കല്പങ്ങളുടെയും പ്രതിഫലനമാണ്. ചരിത്രം വിപ്ലവകാരികളുടെ കൂടെ നടക്കുന്നുവെന്നും വിപ്ലവകാരി തൂക്കിലേറ്റപ്പെടുമ്പോൾ നീതിതന്നെയാണ് തൂക്കിലേറ്റപ്പെടുന്നതെന്നും കവി തിരിച്ചറിയുന്നു. 'രക്തസാക്ഷികളുടെ രാത്രി' എന്ന കവിതയിൽ വിപ്ലവകാരികളും കവികളുമായ രക്തസാക്ഷികളെ സൂക്ഷ്മമായ ബിംബങ്ങളിലൂടെ കവി വരച്ചുകാണിക്കുന്നു.

എഴുപതുകളിൽ ശക്തമായിരുന്ന മാർക്സിസ്റ്റ് തീവ്രവാദ പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ തകർച്ച സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളെയും സ്വാധീനിച്ചു. ആസന്നമായ സായുധവിപ്ലവത്തിന്റെ സാധ്യത മങ്ങിയത് കാര്യങ്ങളെ കുറച്ചുകൂടി വിവേകത്തോടെ സമീപിക്കാൻ കവിയെ സഹായിച്ചു. റഷ്യയിൽനിന്നും ചൈനയിൽനിന്നും പുറത്തുവന്ന പുതിയ വിവരങ്ങൾ മാർക്സിസത്തിന്റെ പ്രയോഗതലത്തിലെ പ്രശ്നങ്ങൾ കവിയെ ബോധ്യപ്പെടുത്തുന്നതായിരുന്നു. മാർക്സിസത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പുതിയ അന്വേഷണങ്ങൾ സച്ചിദാനന്ദൻ ഗൗരവത്തോടെ പഠിക്കുന്നത് ഇക്കാലത്താണ്. ഗ്രാംഷി, അൽത്തൂസർ തുടങ്ങിയ നവമാർക്സിസ്റ്റുകൾ നടത്തിയ അന്വേഷണങ്ങൾ മാർക്സിസത്തിന്റെ പ്രസക്തിയെക്കുറിച്ച് പുതിയ

പ്രതീക്ഷകൾ നൽകി. ജാതി വിഭജനത്തിന് അമിതപ്രാധാന്യമുള്ള ഭാരതീയസാഹചര്യങ്ങളിൽ വിപ്ലവം സാധ്യമാവണമെങ്കിൽ മാർക്സിസം പുനക്രമീകരിക്കപ്പെടേ തുറ ന്ന് ഈ പഠനങ്ങൾ കവിയെ ബോധ്യപ്പെടുത്തി. ഈ അറിവിന്റെ വെളിച്ചത്തിലാവണം സച്ചിദാനന്ദൻ ഇക്കാലത്ത് രചിച്ച കവിതകളിൽ ഭരണകൂട വിമർശനങ്ങൾ ശക്തിപ്പെടുമ്പോഴും, പുതിയ ലോകത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രതീക്ഷകൾ, ദുർബലപ്പെടുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. 'ഞാൻ പീഡനകാലത്തിന്റെ കവിയാണ് സഹോദരാ വിപ്ലവകാലത്തിന്റെ കവികൾ പുറകേ വരുന്നു ", എന്ന് സച്ചിദാനന്ദൻ ഇക്കാലത്ത് എഴുതി.

അധികാരവും കവിതയും തമ്മിലുള്ള സംഘർഷം എന്നും സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ അവതരിപ്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടു ്. 'കവിതയും പോലീസും' എന്ന രചനയിൽ 'കവിത' വിപ്ലവകാരിയെന്ന പോലെ പീഡിപ്പിക്കപ്പെടുന്നു. വിപ്ലവകാരി കൊലചെയ്യപ്പെടുമ്പോഴും അയാളുയർത്തിയ ആശയങ്ങൾ അതിജീവിക്കുന്നു എന്ന പ്രതീക്ഷയാണ് ഈ കവിത മുന്നോട്ടുവെക്കുന്നത്. കവി മരിച്ചപ്പോൾ അവനെ പുതപ്പിക്കാൻ അവന്റെ ജീവിതവീക്ഷണമനുസരിച്ച് വിവിധ നിറത്തിലുള്ള കൊടികൾ കൊ ുവരുന്നു ്. അതിലെ ചുവപ്പ് കൊടി അവനിൽ എന്നും ശക്തമായിരുന്ന കലാപത്തിന്റെ ധമനിക്കുവേ ിയാണ് സമർപ്പിക്കപ്പെടുന്നത്. ചുവപ്പ് കൊടിയിൽ പൊതിഞ്ഞ അന്ത്യയാത്ര ഏതൊരു വിപ്ലവകാരിയുടെയും ജീവിതാഭിലാഷമാണ്. ഈ കവിതയിലൂടെ കവി സ്വയം വിപ്ലവകാരിയായി മാറുന്നു. തികച്ചും വ്യക്തിപരമായ അനുഭവങ്ങളിൽനിന്ന് സച്ചിദാനന്ദൻ രചിച്ച കവിതകളിൽപോലും രാഷ്ട്രീയവും ചരിത്രപരവുമായ ധ്വനികൾ കടന്നുവരുന്നതായി കാണാം. കവിയുടെ ആഴമേറിയ സാമൂഹ്യബോധമാണ് ഇതിനുകാരണം. പൂർണമായും സാമൂഹികവത്ക്കരിക്കപ്പെട്ട കവിയാണ് സച്ചിദാനന്ദൻ എന്ന് പറയാം. വിപ്ലവം ഒഴിവാക്കാനോ നീട്ടി വെക്കാനോ കഴിയാത്ത എളിയൊരു തുടക്കമാണെന്ന് സച്ചിദാനന്ദൻ വിശ്വസിച്ചു. അത് ഒരൊററ വിപ്ലവംകൊ ് അവസാനിപ്പിക്കേ തുമല്ല. പഴയ അധീശത്വഭരണകൂടങ്ങൾ ബാക്കിവെച്ച രീതികൾതന്നെ പിൻതുടരാൻ ശ്രമിച്ചപ്പോൾ സോഷ്യലിസ്റ്റ് ഭരണകൂടങ്ങൾക്ക് കീഴിലും മനുഷ്യർ പീഡിപ്പിക്കപ്പെട്ടു. വിപ്ലവത്തിന്റെ ഹിംസക്ക് പിന്നിൽ കരുണയുടെ വറ്റാത്ത സമുദ്രമു ് എന്നാണ് സച്ചിദാനന്ദന്റെ പക്ഷം. മനുഷ്യരാശിയോടുള്ള മഹാസ്നേഹത്തിൽനിന്നാണ് ഒരാൾ കമ്യൂണിസ്റ്റ് വിപ്ലവകാരിയാവുന്നത്. വിപ്ലവത്തിൽ അനിവാര്യമായ ഹിംസയെ അംഗീകരിക്കുമ്പോഴും വിപ്ലവത്തിന്റെ പേരിൽ നടക്കുന്ന വ്യക്തിപരമായ കൊലപാതകങ്ങളെ കവി അംഗീകരിക്കുന്നില്ല. വ്യക്തികളെ നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യുന്നതിലൂടെ ചൂഷണം അവസാനിക്കുന്നില്ല. ഒരു വ്യവസ്ഥിതിക്കകത്താണ് ചൂഷണം നടക്കുന്നത്. വ്യവസ്ഥതന്നെ തകർക്കേ തു ്. പ്രിയ സുഹൃത്തുക്ക

ളുടെയും സഖാക്കളുടെയും മരണം സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതക്ക് പലപ്പോഴും വിഷയമായി ട്ടു ്. 'ഒഴിഞ്ഞമുറി' എന്ന കവിതയിൽ മരിച്ച സുഹൃത്തിന്റെ മുറിയിൽ നിന്ന് കവി ക െടുക്കുന്നത് ചരിത്രത്തിന്റെ തുടിപ്പുകളാണ്. അങ്ങനെ രക്തസാക്ഷിയുടെ ഓർമ്മ യിൽ നിന്ന് വിപ്ലവത്തിന്റെ സർവ്വദേശീയതയിലേക്ക് കവിത സഞ്ചരിക്കുന്നു.

മലയാളികളിൽ പ്രകടമായിക്കൊ ിരിക്കുന്ന രാഷ്ട്രീയ ജീർണ്ണതയെ സച്ചിദാന ന്ദൻ രൂക്ഷമായി പരിഹസിക്കുന്നു ്. ശ്രീനാരായണന്റെ അനുയായിയും ഗാന്ധിജിയുടെ സദസ്യനും കേളപ്പന്റെ സുഹൃത്തും എ.കെ. ഗോപാലന്റെ സഖാവുമായ വൃദ്ധൻ പ്രതീക്ഷി ക്കുന്നതൊന്നും കാണുന്നില്ല. പകരം ഖാദിയും കാവിയും ചൊകൊടിയും പുതച്ച് ഓങ്കാ രവും സ്വസ്തികയുമായി ശവഘോഷയാത്ര കടന്നുപോകുന്നത് കാണുന്നു. ഈ കവിത കേരളത്തിന്റെ വർത്തമാനകാലത്തേക്ക് ചൂ ുന്ന ഒരസ്ത്രമാണ്. ധീരവും സാഹസികവു മായ ജീവിതമൂല്യങ്ങളിൽനിന്ന് മലയാളി തിരിഞ്ഞു നടന്നുതുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. വൈലോപ്പിള്ളിയുടെ ജീവിതം കവിതയാക്കിയപ്പോഴും വാക്കിലും മനസ്സിലും പാരുഷ്യം പെരുകുന്ന കാലത്തെക്കുറിച്ചാണ് കവി പറയുന്നത്. 'വീടുമാറ്റം' വിഷയമാകുന്ന കവിത യിലും ദേശ ചരിത്രത്തിന്റെ തിളങ്ങുന്ന ഏടുകളിലൂടെയാണ് കവി സഞ്ചരിക്കുന്നത്. 'ഇച്ഛ യാൽ കൂർപ്പിച്ച കുന്തങ്ങൾ', പുന്നപ്ര വയലാറിനെയും 'കുറിച്ച്യപ്പടനിലപ്പച്ചകൾ' പഴശ്ശിക ലാപങ്ങളെയും സൂചിപ്പിക്കുന്ന ചരിത്രസ്മരണകളായി സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ കടന്നു വരുന്നു. മലയാളികളുടെ ജീവിത ശീലങ്ങളെയും അഭിരുചികളെയും 'നെല്ല്' എന്ന ഒറ്റ വസ്തുവിലേക്ക് സന്നിവേശിപ്പിക്കാൻ കവി കാണിച്ച കൗശലം ശ്രദ്ധിച്ചാൽ ചരി ത്രത്തെ ഒരു ബിന്ദുവിലേക്ക് സാന്ദ്രമാക്കാനുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ കഴിവ് ബോദ്ധ്യപ്പെടും.

ഗാന്ധിസത്തെ സംബന്ധിച്ച നിലപാടിൽ പിൽക്കാലത്ത് കവി ചില മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തിയിട്ടു ്. 'മഹച്ചരിതങ്ങൾ' എന്ന കവിതയിൽ ഗാന്ധിയെ രൂക്ഷമായി വിമർശി ക്കുന്ന കവി 'ഗാന്ധിയും കവിതയും' എന്ന രചനയിലെത്തുമ്പോൾ ഇന്ത്യൻ സാഹചര്യങ്ങ ളിൽ ഗാന്ധിയൻ മൂല്യങ്ങളുടെ പ്രസക്തി തിരിച്ചറിയുകയാണ്. കവിതയോട് ഗാന്ധി ചോദിക്കുന്നത് പാവപ്പെട്ടവന്റെ അനുഭവങ്ങൾ പങ്കുവെച്ചിട്ടുേ ാ എന്നാണ്. പൊള്ളുന്ന യാഥാർത്ഥ്യത്തിലേക്ക് കൂടുതൽ ആഴത്തിൽ ഇറങ്ങാനാണ് ഗാന്ധി ആവശ്യപ്പെടുന്നത്. 'ഗാന്ധിയും വൃക്ഷവും' എന്ന കവിതയിൽ ഗാന്ധി, സ്വന്തം ജനതയാൽ എത്രമാത്രം അവ ഗണിക്കപ്പെടുന്നു എന്ന് കവി കാണിച്ചുതരുന്നു. വൃക്ഷം കോടാലി എന്നപോലെ ഗാന്ധി വെടിയു കാത്തിരിക്കുന്നു എന്നാണ് കവിതയിൽ. ഗാന്ധിസത്തിന്റെ കൂടി നന്മകൾ

ഉൾക്കൊള്ളുന്ന, സംഘർഷവും രക്തച്ചൊരിച്ചിലുമില്ലാത്ത കാലത്തിന്റെ സാധ്യതകൾ കവി അന്വേഷിക്കുന്നത് കാണാം. എല്ലാ ജീവജാലങ്ങൾക്കും തുല്യമായ അവകാശങ്ങളുള്ള ഒരു ലോകമാണ് തനിക്കിഷ്ടം എന്ന് കവി എഴുതിയിട്ടു ്.

യൂറോ കമ്മ്യൂണിസത്തിന്റെ കാലത്തിനുശേഷം മാർക്സിയൻ പ്രത്യയശാസ്ത്ര ത്തിന്റെ പ്രയോഗരൂപങ്ങൾക്ക് സാർവ്വദേശീയ സ്വഭാവമല്ല ഉള്ളത് എന്നും ദേശീയ സംസ്കൃതികളോടും ഉപസംസ്കൃതികളോടും കണ്ണിചേർത്തുകൊ േ അതിന്റെ പ്രയോഗ പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിക്കാൻ കഴിയൂ എന്നുമുള്ള കാഴ്ചപ്പാടുകൾ പൊതുവെ അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞു. പ്രാദേശിക സംസ്കൃതിയോടുള്ള സംവാദത്തോ ടൊപ്പംതന്നെ സാർവ്വദേശീയമായ സൗഹാർദ്ദത്തിന്റെ ഒരന്തരീക്ഷവും തന്റെ കവിതയി ലേക്ക് ആവാഹിക്കാൻ സച്ചിദാനന്ദന് കഴിയുന്നു ്. പ്രത്യക്ഷത്തിൽ ജനങ്ങളോട് നേരിട്ട് സംവദിക്കുന്ന ഒരു കാവ്യഭാഷ അദ്ദേഹം സൃഷ്ടിച്ചു. ഒപ്പം അനന്തമായ അർത്ഥസാധ്യത കളിലേക്ക് വ്യാപിക്കാൻ കഴിയുന്ന കാവ്യഭാഷയുടെ ആഴവും അദ്ദേഹം കാണിച്ചുതന്നു. ഇക്കാര്യത്തിൽ ഇടശ്ശേരിയുടെ ഏറ്റവും കരുത്തുറ്റ പിൻമുറക്കാരനാണ് സച്ചിദാനന്ദൻ.

സോഷ്യലിസ്റ്റ് ഭരണകൂടങ്ങളുടെ തെറ്റുകൾക്കെതിരായ വിമർശനം എൺപ തുകൾക്കുശേഷം സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയിൽ ശക്തമായി കടന്നുവരുന്നു ്. 'വർഗ്ഗങ്ങളി ല്ലാത്ത മഹാകാശത്തിന്റെ സംഗീതം' എവിടെയും സഫലമായില്ല. സ്റ്റാലിന്റെ കാലത്ത് റഷ്യയിൽ സ്വാതന്ത്ര്യപ്രേമികൾ തടവിലാക്കപ്പെട്ടു. മാർക്സിസത്തെ നെഞ്ചേറ്റിയവർ തന്നെ പ്രതിവിപ്ലവകാരികളായി മുദ്രകുത്തി പീഢിപ്പിക്കപ്പെട്ടു. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ എല്ലാ സർവ്വാധിപത്യങ്ങൾക്കുമെതിരായ നിലപാടും സച്ചിദാനന്ദൻ ഉയർത്തിപ്പിടിക്കുന്നു. 'മയ്ക്കോവ്സ്കിയുടെ ആത്മഹത്യ' റഷ്യയിൽ സ്വതന്ത്രചിന്തക്കും സർഗ്ഗാത്മകതയ്ക്കും നേരിട്ട വിലക്കിന്റെ സൂചനയായിട്ടാണ് സച്ചിദാനന്ദൻ അവതരിപ്പിക്കുന്നത്. വിപ്ലവത്തിന്റെ മാനവികതലം മറന്ന് സൈനികവാദിയായി മാറുന്നവരെക്കുറിച്ച് കവി രൂക്ഷമായി വിമർശി ക്കുന്നു ്. കവികൾ എന്നും വേദനയും സങ്കടവും സഹിക്കുന്നവർക്കൊപ്പമാണെന്ന് അദ്ദേഹം കരുതി. സ്വന്തം ജനതയെ സ്നേഹിക്കുന്നതിനാൽ എല്ലാ ജനതയെയും സ്നേഹിക്കുന്നവരാണ് കവികൾ. മതിലുകളിൽ കവി വിശ്വസിക്കുന്നില്ല. പകരം ജലത്തിലും വേരുകളിലും പ്രേമത്തിലും വിശ്വസിക്കുന്നു. കാരണം അവ മതിലുകൾക്കെതിരെ പ്രവർത്തിക്കുന്നു. അതേസമയം ഹിറ്റ്ലറെയും സ്റ്റാലിനെയും സമാനമായി കാണുന്ന തര ത്തിലുള്ള സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകൾ ഒരു പരിധിവരെ ഉപരിവിപ്ലവമായ കാഴ്ചപ്പാടിന്റെ ഫലമാണെന്നു വരുന്നു. ലോകത്തെ ഏറ്റവും ക്രൂരനായ, ഫാസിസ്റ്റായ, ഏകാധിപതി

യായ ഹിറ്റ്ലറെ, സ്റ്റാലിൻ എന്ന കമ്യൂണിസ്റ്റ് നേതാവുമായി കൂട്ടിവായിക്കുന്നത് ചരിത്ര നീതിയായിരിക്കില്ല. സ്റ്റാലിന് ചില തെറ്റുകൾ പറ്റിയിട്ടു ് എന്ന കാര്യം മറന്നല്ല ഇത് പറ യുന്നത്.

പല വിധത്തിൽ പാർശ്വവത്ക്കരിക്കപ്പെട്ട വിഭാഗങ്ങളോട് സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിത ആഭിമുഖ്യം പുലർത്തിയിട്ടു ്. സ്ത്രീകൾ, ദളിതർ, മറ്റു ന്യൂനപക്ഷ വിഭാഗങ്ങൾ എന്നിവ രോടെല്ലാം കവി ഐക്യപ്പെടുന്നു. പരിസ്ഥിതിയോടുള്ള കവിയുടെ നിലപാടും വിശാല മായ പ്രപഞ്ചവീക്ഷണം ഉൾക്കൊള്ളുന്നതാണ്. ഒരു സ്ത്രീയല്ലാതിരുന്നിട്ടും സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ ശക്തമായ സ്ത്രീപക്ഷ പ്രവണതകളു ്. മുതലാളിത്ത സമൂഹത്തിൽ മാത്ര മല്ല സോഷ്യലിസ്റ്റ് വ്യവസ്ഥക്ക് കീഴിലും സ്ത്രീകൾ അനുഭവിക്കുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾ പരിഹരി ക്കപ്പെട്ടില്ല. ഇന്ത്യൻസ്ത്രീയുടെ ദയനീയാവസ്ഥ, രൂക്ഷമായ പരിഹാസത്തിലൂടെ കവി ആവിഷക്കരിക്കാൻ ശ്രമിച്ചിട്ടു ്. 'മുഷിഞ്ഞ ഒറ്റരൂപാനോട്ടിലെ അശോക സ്തംഭം വഴി പ്പെണ്ണിനെ ചരിത്രം പഠിപ്പിക്കുന്നു' എന്ന് സച്ചിദാനന്ദൻ എഴുതി. വീട്ടുജോലികളുടെ തീരാത്ത ദിനങ്ങളും നിശ്ശബ്ദമായസഹനവും കവി ആവിഷ്കരിക്കുന്നു ്. കല്ലായിമാ റിയ 'അഹല്യ'യെ വിപ്ലവത്തിന്റെ വിളികേട്ടുണരുന്ന ഇന്ത്യയായിട്ടാണ് കവി ചിത്രീകരിച്ചി രിക്കുന്നത്. സച്ചിദാനന്ദനിൽ ശക്തമായ ചില സ്ത്രീപക്ഷ ഭാവങ്ങളു ് എന്ന് കാണാം. സ്നേഹവും കനിവും ത്യാഗവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതയുടെയും ജീവിതത്തിന്റെയും മൂല്യങ്ങളാണ്. സച്ചിദാനന്ദന്റെ സ്ത്രീപക്ഷ രചനകളിൽ സ്ത്രീകൾ നൂറ്റാ ുകളായി അനുഭവിച്ചുപോരുന്ന പീഡനം തുറന്നുകാട്ടുകയും ഒപ്പം സ്ത്രീ ശാക്തീകരണത്തിനുള്ള വഴികൾ അന്വേഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ദളിതർ അനുഭവിക്കുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് രാഷ്ട്രീയവും സാമൂഹികവും സാമ്പത്തി കവുമായ തലങ്ങളു ്. സാമ്പത്തികമായി മെച്ചപ്പെട്ട അവസ്ഥയിൽ എത്തിയാൽപ്പോലും സാമൂഹികമായി അനുഭവിക്കുന്ന അവഗണന അവസാനിക്കണമെന്നില്ല. ഇതിന്റെ പശ്ചാ ത്തലത്തിലാണ് 'പോറ്റിയുടെ കോടതിയിലൂടെ പുലയന് നീതി കിട്ടുമോ' എന്ന ചോദ്യം സച്ചിദാനന്ദൻ ഉന്നയിക്കുന്നത്. അധ:സ്ഥിതനായ ശംബൂകൻ സച്ചിദാനന്ദന്റെ പല കവിത കളിലും ബിംബമായി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു ്. ശംബൂകന്റെ രാജ്യം കവി പ്രവചിക്കുന്നു. പുലയന്റെ ഉഴവുചാലിൽനിന്ന് സീത പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത് കവി കാണുന്നു. ഭക്തിപ്ര സ്ഥാനം അക്കാലത്തിന്റെ വിമോചന പ്രസ്ഥാനം കൂടിയായിരുന്നു. സ്നേഹത്തിന്റെയും സമത്വത്തിന്റെയും മതാതീതമായ ദൈവത്തിന്റെയും മഹത്വം പാടുകയായിരുന്നു ഭക്തിക വികൾ. ഭക്തി കവികളിൽ നിന്ന് സച്ചിദാനന്ദൻ കവിതയ്ക്ക് പ്രമേയം സ്വീകരിച്ചിട്ടു ്.

ദൈവം സകല ചരാചരങ്ങളിലും കുടികൊള്ളുന്നു എന്ന കാഴ്ചപ്പാട് ഭക്തികവികളിൽ ഉ ായിരുന്നു. കീഴാളന് ആത്മവിശ്വാസം പകർന്ന് നൽകിയ, അവന്റെ മുന്നേറ്റങ്ങൾക്ക് കരുത്തുപകർന്ന ഭക്തി പ്രസ്ഥാനത്തെ തന്റെ കാലത്തിന്റെ അസമത്വങ്ങൾക്കെതിരായ ആയുധമാക്കുകയായിരുന്നു കവി.

സംസ്കാരം എന്നത് പുതിയ കാലഘട്ടത്തിന് സാമ്പത്തിക മൂലധനം പോലെ തന്നെ പ്രധാനമായ മറ്റൊരു മൂലധനരൂപമാണെന്ന് സച്ചിദാനന്ദൻ മനസ്സിലാക്കുന്നു. കുത്തക മൂലധനത്തിന്റെ ഏറ്റവും ഭീകരമായ രൂപമാണ് ഫാസിസം എന്നും ഇന്ത്യയിൽ അതിന്റെ പ്രകടനരൂപങ്ങൾ എപ്രകാരമാണെന്ന യാതാർത്ഥ്യവും ഈ കവിതകൾ തിരിച്ചറിയുന്നു. ഫാസിസ്റ്റ് ഭീകരതക്കെതിരായ നിലപാടുകൾ എന്നും സച്ചിദാനന്ദൻ പുലർത്തിപ്പോന്നു. ഹിറ്റ്ലർ പരമാർശിക്കപ്പെടുന്ന കവിതകളിൽ കവി ഫാസിസ്റ്റ് വിരുദ്ധനിലപാടുകൾ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടു ്. 'ഗ്യാസ് ചെംബർ' പീഡനത്തിന്റെ ഫാസിസ്റ്റ് രൂപമായി പല കവിതകളിലും പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. ഇന്ത്യയിൽ ഫാസിസത്തിന് സവർണ്ണഹൈന്ദവതയുടെ സ്വഭാവമാണ്. ന്യൂനപക്ഷങ്ങൾക്കെതിരായ അക്രമം മുതൽ ബാബറി മസ്ജിദിന്റെ തകർച്ചവരെയുള്ള സംഭവങ്ങൾ സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതക്ക് വിഷയമായിട്ടു ്. ഈ ഭീകരതയോർത്ത് താൻ ഹിന്ദുവായി പിറന്നതിൽ കവി ലജ്ജിക്കുന്നു. എല്ലാ ഫാസിസ്റ്റ് നിലപാടുകൾക്കമെതിരെ വിശാലമായ മാനവികവിക്ഷണം ഉയർന്നുവരേ തിനെക്കുറിച്ച് കവി സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

മുതലാളിത്തത്തിന്റെ വികസനസങ്കല്പങ്ങൾ പ്രകൃതി വിരുദ്ധമാണ്. സോഷ്യലിസവും ത്വരിതഗതിയിലുള്ള വികസനത്തിന് പ്രകൃതിയെ പരമാവധി ചൂഷണം ചെയ്യേ തുെ ന്ന് കരുതുന്നു. ഈ വികസന സങ്കല്പങ്ങൾ ഭൂമിയിലെ മനുഷ്യന്റെയും മറ്റു ജീവികളുടെയും അധിവാസത്തിന് ഭീഷണിയാകുന്നു ്. സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ കേരളീയ സാമൂഹികരാഷ്ട്രീയ ജീവിതത്തിന്റെ വീര്യവും മൂല്യബോധവും സൂചിപ്പിക്കാനുള്ള ചിഹ്നങ്ങളായാണ് പ്രകൃതി കടന്നുവരുന്നത്. എല്ലാ ജീവികൾക്കും അവകാശപ്പെട്ടതാണ് ഭൂമി എന്ന കാഴ്ചപ്പാടും കവിക്കു ്. കേരളത്തിന് നഷ്ടപ്പെട്ടുകൊ ിരിക്കുന്ന വനങ്ങളെ, പുഴയെ കറുകക്കറുപ്പിനെ ഒക്കെ വീെ ടുക്കേ തുെ ന്ന് തന്റെ കവിതയിലൂടെ സച്ചിദാനന്ദൻ ആഹ്വാനം ചെയ്യുന്നു. ഓർമ്മയിൽ കാടുള്ള മൃഗം എളുപ്പത്തിൽ വഴങ്ങുകയില്ലെന്നും തന്റെ ഓർമയിൽ കാടുകൾ ഉെ ന്നും കവി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു. മനുഷ്യനിർമിതമായ അതിർത്തികൾക്കെതിരെ പ്രകൃതി പ്രവർത്തിക്കുന്നു. വേരുകൾ മതിലുകൾക്കിടയിലൂടെ അന്യോന്യം കൈകോർക്കുന്നു. കാറ്റും ജലവും അതിർത്തികൾക്കെതിരെ

പ്രവർത്തിക്കുന്നു. കിളികൾ കൂർത്ത ചിറകുകൾ കൊ ് അതിർത്തികൾ മുറിച്ചു കളയുന്നു എന്നിങ്ങനെ പ്രകൃതിക്ക് അതിരുകളില്ല എന്ന് കവി സൂചിപ്പിക്കുന്നു. പ്രകൃതിയുടെ പ്രാധാന്യം തിരിച്ചറിയുകയും പ്രകൃതിയെ സംരക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന മനുഷ്യർക്ക് മാത്രമേ ചൂഷണരഹിതമായ ലോകത്തെ സൃഷ്ടിക്കാനാവൂ.

പ്രണയം യഥാർത്ഥത്തിൽ കലാപമാണ്. സമൂഹം അടിച്ചേൽപ്പിക്കുന്ന വിലക്കുകൾക്കെതിരെ പ്രണയികൾ പോരിനിറങ്ങുന്നു. ഏകാധിപത്യം നിലനിൽക്കുന്ന ഒരു സമൂഹത്തിൽ ഒരു ശുദ്ധപ്രണയകവിതക്ക് മുതലാളിത്ത സമൂഹത്തിലെ വിപ്ലവകവിതയുടെ ഉത്തരവാദിത്വങ്ങൾ നിർവ്വഹിക്കാൻ കഴിയും. സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതയിൽ എല്ലാ കാലത്തും വിപ്ലവത്തിനെന്ന പോലെ പ്രണയത്തിനും ഇടമു ്. സച്ചിദാനന്ദൻ സൃഷ്ടിച്ച പ്രണയബുദ്ധൻ ഭൂമിയിലെ അവസാനത്തെ പ്രണയ ജോടിക്കും പ്രണയനിർവ്വാണം ലഭിച്ച ശേഷം മാത്രം പരമപദം പ്രാപിക്കുന്നവനാണ്. സ്ത്രീയെ സ്നേഹിക്കുകയെന്നാൽ, കല്ലിനുള്ളിൽനിന്ന് അവളെ ഉയിർത്തെഴുന്നേൽപ്പിക്കുകയാണ്; ശാപമേറ്റുറഞ്ഞ രക്തത്തിന് ചൂട് പകരലാണ്. സ്ത്രീയെ അവളുടെ യഥാർത്ഥ കരുത്തും ആഴവും തിരിച്ചറിയാൻ സഹായിക്കലാണ് പ്രണയത്തിന്റെ സ്ത്രീ പക്ഷം. ശരീരത്തിന് പുറത്തേക്ക് നീളുന്ന സ്വാതന്ത്ര്യബോധത്തിന്റെ പ്രഖ്യാപനമാണ് സച്ചിദാനന്ദന് പ്രണയം.

മനുഷ്യവിമോചനത്തെ സംബന്ധിച്ച സച്ചിദാനന്ദന്റെ കാഴ്ചപാടുകൾ വ്യത്യസ്തതലങ്ങളിൽ വ്യാപിച്ചുകിടക്കുന്നതാണ്. എല്ലാ മനുഷ്യരും പൂക്കളെക്കുറിച്ച് പാടുന്ന, എല്ലാ മനുഷ്യരും കവികളാകുന്ന ഒരു കാലമാണ് കവിയുടെ സ്വപ്നം. അത് തീർച്ചയായും രാഷ്ട്രീയമായ ഉണർവ്വും വിശാലമായ മാനവികതയും സമഗ്രമായ പരിസ്ഥിതിബോധവും എല്ലാം ചേർന്ന് രൂപപ്പെടേ അനിവാര്യതയാണ് എന്ന് സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകൾ പറയുന്നു.

ഗ്രന്ഥസൂചി

അച്യുതനുണ്ണി, ചാത്തനാത്ത് 1993 സാഹിത്യ ഗവേഷണം പ്രബന്ധ രചനയുടെ തത്വങ്ങൾ. ശുകപുരം, വള്ളത്തോൾ വിദ്യാപീഠം.

അപ്പൻ. കെ. പി. 1991 തിരസ്ക്കാരം. കോഴിക്കോട്, ബോധി പബ്ലിഷിംഗ് ഹൗസ്.

______________ 1993 ക്ഷോഭിക്കുന്നവരുടെ സുവിശേഷം. കോഴിക്കോട്, ബോധി പബ്ലിഷിംഗ് ഹൗസ്.

അയ്യപ്പപണിക്കർ. കെ. 1998 അയ്യപ്പപണിക്കരുടെ ലേഖനങ്ങൾ. 1980-90. കോട്ടയം, ഡി. സി. ബുക്സ്.

______________ 2006 'വിഷത്തിൽ നിന്ന് കവിത.' സച്ചിദാനന്ദന്റെ ലോകങ്ങൾ. സമ്പാ. കോഴിക്കോട്, മാതൃഭൂമി ബുക്സ്.

അരവിന്ദാക്ഷൻ. എ. 2002 കവിതയിലെ സ്ഥലകാലങ്ങൾ. തൃശ്ശൂർ, കറന്റ് ബുക്സ്.

ആനന്ദ് 1986 പ്രജ്ഞയും കരുണയും. പന്തളം, പുസ്തക പ്രസാധക സംഘം.

______________ 1991 ജൈവമനുഷ്യൻ. കോട്ടയം, ഡി.സി. ബുക്സ്.

______________ 2001 വേട്ടക്കാരനും വിരുന്നുകാരനും. കോട്ടയം, ഡി. സി. ബുക്സ്.

ആസാദ് 1992 പ്രതിബോധത്തിന്റെ പാഠങ്ങൾ. കോഴിക്കോട്, സെക്കുലർ ബുക്സ്.

ഇ. എം. എസ്, പി. ഗോവിന്ദപിള്ള. 2008 ഗ്രാംഷിയൻ വിചാര വിപ്ലവം, തിരുവനന്തപുരം, ചിന്ത പബ്ലിഷേഴ്സ്.

എമിൽ ബേൺസ് 2008 എന്താണ് മാർക്സിസം. തിരുവനന്തപുരം, ചിന്ത പബ്ലിഷേഴ്സ്.

എംഗൽസ്, ഫ്രഡറിക് 1977 ലൂദ്‌വിഗ് ഫോയർ ബാഹും ക്ലാസിക്കൽ ജർമ്മൻ തത്വശാസ്ത്രത്തിന്റെ അന്ത്യവും. മോസ്കോ, പ്രോഗ്രസ് പബ്ലിക്കേഷൻസ്.

______________ 1980 കുടുംബം സ്വകാര്യസ്വത്ത് ഭരണകൂടം എന്നിവയുടെ ഉത്ഭവം. മോസ്കോ, പ്രോഗ്രസ് പബ്ലിക്കേഷൻസ്.

കക്കാട്. എൻ. എൻ. 1982. 'പോത്ത്', കലികാലകവിത. സമ്പാ. വടക്കാഞ്ചേരി, വെള്ളായ്ക്കൽ ബുക്സ്.

കുഞ്ഞഹമ്മദ്. കെ. ഇ. എൻ. 1999 കറുപ്പിന്റെ സൗന്ദര്യശാസ്ത്രം. തിരുവനന്തപുരം, ചിന്ത പബ്ലിഷേഴ്സ്.

കൊസാംബി. ഡി.ഡി. 1985 മിത്തും യാഥാർത്ഥ്യവും. പന്തളം, പുസ്തക പ്രസാധക സംഘം.

______________ 1986 രോഷജനകമായ പ്രബന്ധങ്ങൾ. പന്തളം, പുസ്തക പ്രസാധക സംഘം.

ഗോവിന്ദപിള്ള. പി. 1988 സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ സാർവ്വദേശീയത. പയ്യന്നൂർ, നയന.

______________ 1992 സാഹിത്യം - പുരോഗതിയും അധോഗതിയും. തിരുവനന്തപുരം, ചിന്ത പബ്ലിഷേഴ്സ്.

ജോർജ്. കെ. എം. 1985 ഭാരതീയ സാഹിത്യ പഠനം. തിരുവനന്തപുരം, പ്രഭാത് ബുക്സ്.

തങ്കയ്യ. വി. 2000 ജാതിവ്യവസ്ഥയും ഇന്ത്യൻ സമൂഹവും-ഒരു മാർക്സിസ്റ്റ് സമീപനം. കോഴിക്കോട്, ഒലിവ് പബ്ലിക്കേഷൻസ്.

ദാസ്. പി. എൻ. 1999 ബോധി വൃക്ഷത്തിന്റെ ഇലകൾ. കോഴിക്കോട്, മൾബറി പബ്ലിക്കേഷൻസ്.

ദിലീപ് രാജ് 2000 നവചരിത്രവാദം. കോട്ടയം, ഡി. സി. ബുക്സ്.

നാരായണൻ. സി. പി. 1981 അതിവിപ്ലവത്തിന്റെ ദാർശനിക പ്രശ്നങ്ങൾ. തിരുവനന്തപുരം, ചിന്ത പബ്ലിഷേഴ്സ്.

നാരായണപിള്ള. കെ. എസ്. 2006 'യുവ കവിതയുടെ സൂര്യമുഖം'. സച്ചിദാനന്ദന്റെ ലോകങ്ങൾ. എഡി. കോഴിക്കോട്, മാതൃഭൂമി ബുക്സ്.

നരേന്ദ്രപ്രസാദ്. ആർ. 2006 'വചനത്തിന്റെ സിര'. സച്ചിദാനന്ദന്റെ ലോകങ്ങൾ. സമ്പാ. കോഴിക്കോട്, മാതൃഭൂമി ബുക്സ്.

______________ 1996 മുഖവുര. കടമ്മനിട്ടയുടെ കവിതകൾ. കോട്ടയം, ഡി. സി. ബുക്സ്.

പരമേശ്വരൻ. എം. പി. 1984 മാർക്സിയൻ ജ്ഞാന സിദ്ധാന്തം. തിരുവനന്തപുരം, ചിന്ത പബ്ലിഷേഴ്സ്.

പിയേഴ്സൺ. എൻ. എം. 2007 ആഗോളവത്കരണവും മാർക്സിസവും. കോട്ടയം, ഡി. സി. ബുക്സ്.

പ്രസന്നരാജൻ 1999 കേരളകവിതയിലെ കലിയും ചിരിയും. കോട്ടയം, ഡി. സി. ബുക്സ്.

മധു. ടി. വി. 1999 നവമാർക്സിസ്റ്റ് വിമർശം, കോട്ടയം, ഡി. സി. ബുക്സ്.

മാർക്സ്, കാറൽ 1980 തത്വശാസ്ത്രത്തിന്റെ ദാരിദ്ര്യം, മോസ്കോ, പ്രോഗ്രസ് പബ്ലിക്കേഷൻസ്.

മാർക്സ്, എംഗൽസ് 2006 കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് മാനിഫെസ്റ്റോ. തിരുവനന്തപുരം, ചിന്ത പബ്ലിഷേഴ്സ്.

മാവോ-സെ-ദുങ് 2008 പുതിയ ജനാധിപത്യം. വിവ., സി. ഭാസ്കരൻ. തിരുവനന്തപുരം, ചിന്ത പബ്ലിഷേഴ്സ്.

മോഹൻരാജ്. എ. ടി. 1997 ചരിത്രത്തിന്റെ സാന്ത്വനം. കാലിക്കറ്റ് യൂണിവേഴ്സിറ്റി, ലഫ്റ്റ് ബുക്സ്.

രവീന്ദ്രൻ സമ്പാ. 1983 കലാവിമർശനം - മാർക്സിസ്റ്റ് മാനദണ്ഡം. കൊച്ചി, നിള പബ്ലിക്കേഷൻസ്.

രാജശേഖരൻ. എസ്. സമ്പാ. 2008 അന്തോണിയോ ഗ്രാംഷിയും സാംസ്കാരിക പഠനവും. തിരുവനന്തപുരം, ചിന്ത പബ്ലിഷേഴ്സ്.

രാജൻ ഗുരുക്കൾ 2008 'ഗ്രാംഷിയും മാർക്സിസ്റ്റ് രീതി ശാസ്ത്രവും.' ആന്തോണിയോ ഗ്രാംഷിയും സാംസ്കാരിക പഠനവും. സമ്പാ. തിരുവനന്തപുരം, ചിന്ത പബ്ലിഷേഴ്സ്.

രാജീവൻ. ബി 1980 സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ സമഗ്രത. പറവൂർ, വീഥി ബുക്സ്

____________ 1982 'കവിതയുടെ പരിണാമം'. കലികാലകവിത. സമ്പാ. വടക്കാഞ്ചേരി, വെള്ളായ്ക്കൽ ബുക്സ്.

______________ 1990 അന്യവത്കരണവും യോഗവും. കോഴിക്കോട്, മൾബറി പബ്ലിഷിംഗ് ഹൗസ്.

______________ 1991 (1) ജനനിബിഡമായ ദന്തഗോപുരം. തിരുവനന്തപുരം, ചിന്ത പബ്ലിഷേഴ്സ്.

______________ 1991 (2) മാർക്സിസവും ശാസ്ത്രവും. തിരുവനന്തപുരം, ഫോക്കസ് ബുക്സ്.

രാമകൃഷ്ണൻ, കടമ്മനിട്ട 1996 കടമ്മനിട്ടയുടെ കവിതകൾ. കോട്ടയം, ഡി. സി. ബുക്സ്.

ലീലാവതി. എം. 1985 മലയാള കവിതാസാഹിത്യ ചരിത്രം. തൃശ്ശൂർ, കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമി.

______________ 1997 കവിതാരതി. കോഴിക്കോട്, മാതൃഭൂമി പ്രിന്റിംഗ് ആന്റ് പബ്ലിഷിംഗ് കമ്പനി.

______________ 2006 'രൂപാന്തര പ്രാപ്തി: സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകളിൽ' സച്ചിദാനന്ദന്റെ ലോകങ്ങൾ. സമ്പാ. കോഴിക്കോട്, മാതൃഭൂമി ബുക്സ്.

ലെനിൻ. വി. ഐ. 1973 ഭരണകൂടവും വിപ്ലവവും. മോസ്കോ, പ്രോഗ്രസ് പബ്ലിക്കേഷൻസ്.

ലെനിൻ രാജേന്ദ്രൻ 2009 ആ ചുവന്ന കാലത്തിന്റെ ഓർമ്മയ്ക്ക്. കോട്ടയം, ഡി. സി. ബുക്സ്.

വിജയൻ. ഒ. വി. 1987 ഘോഷയാത്രയിൽ തനിയെ. കോട്ടയം, കറന്റ് ബുക്സ്.

______________ 1988 സന്ദേഹിയുടെ സംവാദം. കോട്ടയം, കറന്റ് ബുക്സ്.

______________ 1988 വർഗ്ഗസമരം സ്വത്വം. കോട്ടയം, കറന്റ് ബുക്സ്.

വിജയൻ. എം. എൻ.1981 ചിതയിലെ വെളിച്ചം. കോഴിക്കോട്, പൂർണ്ണാ പബ്ലിക്കേഷൻസ്.

______________ 1989 ശീർഷാസനം. തലശ്ശേരി, അകം സമിതി.

_____________ 1996 സംസ്കാരവും സ്വാതന്ത്ര്യവും, തിരുവനന്തപുരം, ചിന്ത പബ്ലിഷിംഗ് ഹൗസ്.

വിശ്വനാഥൻ. ആർ. 2006 'ശിലകളായ് മാറുന്ന വാക്കുകൾ.' സച്ചിദാനന്ദന്റെ ലോകങ്ങൾ. സമ്പാ. കോഴിക്കോട്, മാതൃഭൂമി ബുക്സ്.

വേണു. കെ. 1985 സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ സാക്ഷാത്ക്കാരം. പന്തളം, പുസ്തക പ്രസാധക സംഘം.

_____________ 1992 ഒരു കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാരന്റെ ജനാധിപത്യ സങ്കല്പം. തൃശ്ശൂർ, വിചാരം.

വേലായുധൻ. കെ. 2009 തത്ത്വചിന്ത. കോട്ടയം, ഡി. സി. ബുക്സ്.

ശങ്കരപ്പിള്ള. കെ. ജി. 2006 'അഞ്ചും ഒന്നും.' സച്ചിദാനന്ദന്റെ ലോകങ്ങൾ. സമ്പാ. കോഴിക്കോട്, മാതൃഭൂമി ബുക്സ്.

ശ്രീജൻ. വി. സി. 1996 വാക്കും വാക്കും. കണ്ണൂർ, സമീക്ഷ.

_____________ 2006 'അപനിർമ്മാണം: തന്ത്രവും മാതൃകയും.' സച്ചിദാനന്ദന്റെ ലോകങ്ങൾ. സമ്പാ. കോഴിക്കോട്, മാതൃഭൂമി ബുക്സ്.

ശ്രീധരമേനോൻ. എ. 2000 'സാംസ്കാരിക പശ്ചാത്തലം.' മലയാള സാഹിത്യ ചരിത്രം നൂറ്റാ ുകളിലൂടെ- ര ാം ഭാഗം. സമ്പാ. തിരുവനന്തപുരം, പി.കെ. പരമേശ്വരൻ നായർ സ്മാരക ഗ്രന്ഥാവലി.

സച്ചിദാനന്ദൻ. കെ. 1982 കവിതയും ജനതയും. കോട്ടയം, നാഷണൽ ബുക്സ്റ്റാൾ.

_____________ 1983 സച്ചിദാനന്ദന്റെ കവിതകൾ. കോട്ടയം, അക്ഷരം പ്രിന്റിംഗ് ആന്റ് പബ്ലിഷിംഗ് കമ്പനി.

_____________ 1987 ഇവനെക്കൂടി. കോട്ടയം, ഡി. സി. ബുക്സ്.

_____________ 1989 സച്ചിദാനന്ദന്റെ സംഭാഷണങ്ങൾ. കോഴിക്കോട്, മലയാളം പബ്ലിക്കേഷൻ.

_____________ 1990 പടവുകൾ. കോഴിക്കോട്, പൂർണ്ണ പബ്ലിക്കേഷൻസ്.

_____________ 1991 അന്വേഷണങ്ങൾ. കോഴിക്കോട്, ബോധി പബ്ലിഷിംഗ് ഹൗസ്.

_____________ 1993 സൗന്ദര്യവും അധികാരവും കോഴിക്കോട്, മൾബറി പബ്ലിക്കേഷൻസ്.

_____________ 1995 ദേശാടനം. കോട്ടയം, ഡി. സി. ബുക്സ്.

_____________ 1996 (1) മലയാളം. കോട്ടയം, ഡി. സി. ബുക്സ്.

_____________ 1996 (2) മുഹൂർത്തങ്ങൾ. കോട്ടയം, ഡി. സി. ബുക്സ്.

_____________ 1998 അപൂർണ്ണം. കോട്ടയം, ഡി. സി. ബുക്സ്.

_____________ 1999 (1) തെരെഞ്ഞെടുത്ത കവിതകൾ-1965-98. തൃശ്ശൂർ, കറന്റ് ബുക്സ്.

_____________ 1999 (2) നെരൂദ. സമ്പാ. കോഴിക്കോട്, മൾബറി പബ്ലിക്കേഷൻസ്.

_____________ 2000 സംഭാഷണത്തിന് ഒരു ശ്രമം. കോട്ടയം, ഡി. സി. ബുക്സ്.

_____________ 2001 ഭാരതീയ കവിതയിലെ പ്രതിരോധ പാരമ്പര്യം. കോട്ടയം, ഡി. സി. ബുക്സ്.

_____________ 2002 വിക്ക്. കോട്ടയം, ഡി. സി. ബുകസ്.

_____________ 2004 സാക്ഷ്യങ്ങൾ. കോട്ടയം, ഡി. സി. ബുക്സ്.

_____________ 2009 മറന്നുവെച്ച വസ്തുക്കൾ, കോട്ടയം, ഡി. സി. ബുക്സ്.

സുധാകരൻ. സി. ബി. ഉത്തരാധുനികത. കോട്ടയം, ഡി. സി. ബുക്സ്.

Althusser, Louis 1984 Essays on Ideology. London, Varso.

Balibar, Etienne 1995 The Philosophy of Marx. London, Varso

Gramsci, Antonio 1996 Selection from the Prison Note Books. Madras, Orient Longman.

Marx, Karl 1968 'Theses on Feuerbach'. Marx and Engels: selected Works Moscow, Progress.

__________ 1976 Capital Vol. 1. London, Penguin.